

4° D

822

Supp

RITVALR
BAIOCENS

RÉSERVE

*Ex Bibliotheca DD. de
Nesmond Episcopi Baio-
censis*

B 2° EX LIBRIS
DUCHARNEL N° 1040

306

Oliver 1293

C26/Bu

aux armes de François de Desmond
évêque Bayeux

150F

D4 Sup 822 Ros

265676

Good day to all. I have called the Lord's name
and blessed

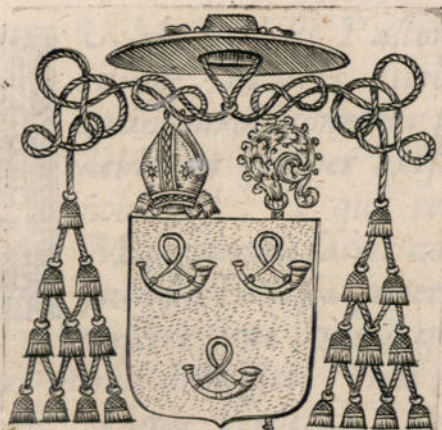
MANUALE

RITUUM

ECCLESIASTICORUM

AD USUM ECCLESIAE
ET DIOECESIS BAJOCENSIS.

*Authoritate Reverendissimi in CHRISTO Patris,
ac DD. FRANCISCI DE NESMOND,
Episcopi Bajocensis, recognitum.*

CADOMI,

Apud JOANNEM CAVELIER, & JOANNEM POISSON, Dioecesis
Typographos.

M. DC. LXXXVII,

2.544

265 676

662.2

MANUALE

RITUM

ECCLIASTICORUM

AD USUM ECCLESIE

ET DIOECESIS BAJOCENSIS

Auctoritate Reverendissimi in Christo Patris

ac DD. FRANCISCI DE NEZMOND,

Episcopi Bajocensis, recognitam.

CADOMI.

Apud JOANNEM CAVALLER, & JOANNEM PORSON, Dicoesis

Typographos.

M. DC. LXXXVII.

1821

FRANCISCUS DE NESMOND.

*DEI ET SANCTÆ SEDIS APOSTOLICÆ
gratiâ Bajocensis Episcopus Clero suo*

Salutem & in Christo Benedictionem.

*U*M illud sit Pastoralis officii de-
bitum, Fratres dilectissimi, cujus
quantumvis conemur partes implere,
debitores semper existimus: visum
nobis est, ex quo tempore Divina
Misericordia sacris nos admoovit Ba-
jocensis Ecclesia gubernaculis, ipsum
crescere penè opus, quod prima quæ-
que perficiendo, minui debuisset. Certa nimirum mune-
ris nostri Lex est, eaque perpetua, ut quam Christi
nomine sponsam duximus, eidemque uni despondimus
Virginem, speciosiore, quantum in nobis est, exhi-
beamus in dies & castiorem: nec proinde id nobis un-
quam licere arbitramur in tanto divinarum rerum &
salutis æternæ ministerio constitutis, aut sistere, aut hæ-

rere ; quasi eam , ad quam perpetua vite actione con-
tendere debemus , attigerimus metam , & in ipsa jam
via Patriam invenerimus. Progredi nos oportet sem-
per & crescere , quamdiu vivimus , quamdiu peregri-
namur à Domino. Atque ut hujus veritatis aliquate-
nus esse possimus , & preceptores simul , & testes , ope-
ram nostram Pastoralem lubentes impendimus in ador-
nando Viatico , ritibus nimirum & ceremoniis Cœle-
stium Sacramentorum , quorum Disciplinam hoc in vo-
lumine multorum tamdiu votis expetito , ex venerabi-
lis Capituli nostri consilio & tersiorem edi curavimus &
auctiorem. Utinam , Fratres charissimi , hæc libri vete-
ris nova forma non minus vestris infigat mentibus , quo
potissimum animo , quâ prudentiâ , quo pietatis sensus
dispensare oporteat fidelibus inexhaustum hunc Ecclesiæ
thesaurum , quàm ritus ipsos , incessum & decentem
tantis rebus perficiendis corporis habitum. Neque enim
levem à vobis , sed & à nobis præsertim qui in Ecclesiæ
speculis positi sumus , rationem exiget Deus , nisi ad in-
staurandam in administrandis tanti momenti Mysteriis
disciplinam Ecclesiasticam seriò incumbamus. Utinam
vel una huic operi subjecta materies in memoriam ve-
stram reducat illam velut consanguinitatem , cuius dis-
ciplinam imprimis complectitur , quæ ex communi ad
Deum oratione , divinæ Doctrinæ perceptione , & San-
guinis meritorumque Christi communicatione coalescit.
Hic videlicet precipuus scopus est ad quem dirigimur ,
quem totâ mente spectamus. Eo quidem jam à primis
Episcopatus nostri annis collimavimus , cum typis man-
dari jussimus novam & emendatam Breviarii collectio-

nem : cui quidem operi jamdiu desideravimus opus istud
adjungi. Verum aliò nos vocavit officii nostri multiplex
ratio , & majoribus tantisper negotiis districtos tenuit.
Intentos quippe nos esse imprimis oportuit in Clericorum
vitam sacris Statutis & Sanctionibus astringendam ,
sanctis informandam moribus , & per frequentes do-
ctrina collationes à nobis institutas & ordinatas Eccle-
siasticis ubique disciplinis imbuendam. Erigenda no-
bis fuerunt seminaria , flos Ecclesiastici germinis &
Sacerdotalis velut ordinis incunabula ; in quibus casta
Ecclesia fecunditas , quâ Filios sibi ipsa procreat &
administrat , conservetur : ne in nobis , quod in omni-
bus Episcopis communi jure decernitur , penè inutilis
castitas videatur , quæ ita se exhibeat sterilem , ut
aliam non pariat castitatem. Obsecundare præterea de-
buimus zelo verè Regio Principis nostri , qui & acce-
ptum à Majoribus suis Christianissimi Regis titulum ,
& proprio sibi adjectum merito magni cognomen iis im-
plet hodie virtutibus , quibus evellit simul & plantat.
Erectas quippe ausu sacrilego extra salutis arcam Ba-
bylonicas turres æquat solo ; & diffidentia filios non
suaviter minis , quàm fortiter avitam revocat ad fi-
dem ; mox dicatas formanda utriusque sexûs Juventuti
domos adificat , & conveniente ditat proventu ; sicque
nostros non oculos modò , sed animos & studia eo ma-
gis provocat , quòd iis etiam in rebus , quæ muneris no-
stri sunt , non tam velit præire nobis imperio quàm
exemplo. Verum & nos , ante omnia , utpote pauperis
Christi Vicarios , pauperumque Patres & procuratores
maximè decuit egentibus , & miseris providere , non
ã ij

alendis tantum, sed & in Dei timore eadem intra se-
pta diligentius educandis: quod jam accedente Dei
gratia, ita perficere cepimus, ut, quamdiu nobis quid-
quam hac in re faciendum supererit, nihil nos fecisse
arbitremur, & ad nova quotidie id genus opera, cum
res ipsa poscet, nos accingi oporteat: quo utique, in hoc
collabentis Ecclesiastica Charitatis, & disciplina de-
fluvio, tot hodie Clerici, qui nullis conscientia stimulis
excitati, nihil aliud sibi putant esse negotii, quam ut
commode vivant, propinquos locupletent, & Ecclesia
prædiis otiosi persruantur, ex nostris non tam factis,
quam Sanctorum Patrum verbis & exemplis addis-
cant, Ecclesia bona esse pretia peccatorum, vota fide-
lium & pauperum patrimonia: ac proinde ex iis quoti-
die dignas Deo primitias, congrua Ecclesiis dona, &
largas pauperibus esse erogandas elemosynas. His sci-
licet officiis, Fratres dilectissimi, urgente nos charitate
Christi, decuit imprimis incumbere, his præluere, his
studia vestra provocare. Quibus utique officiis nun-
quam satis defungimur: quâ enim viâ, Deo auspice,
pergere cepimus, progredi nos in dies eadem urget Chri-
sti charitas, debiti nimirum genus, quod etiam cum so-
lutum est, nos facit semper debitores. Illud interim no-
bis propositum fuit, ut in hoc opere, velut in quotidia-
no mortis & vita speculo id conspiciere possitis; umbram
esse, quod vivimus; quæve hic videntur bona, statim
diffuere; hominem in imagine pertransire, ac proinde
alibi, quàm ubi sumus, omnino negotiari nos oportere.
Datum Bajocis Anno Domini 1686. die 24. Januarii.

TABULA TEMPORARIA.

Anni Domi- ni.	Lit. Domi- nicales.	Aur. nume- rus.	Epa- sta.	Septuages- ma.	Dies Cinerum.	Pascha.
1685.	g	14.	xxiv	18. Febr.	7. Mart.	22. April.
1686.	f	15.	v	10. Febr.	27. Febr.	14. April.
1687.	e	16.	xvi	26. Janu.	12. Febr.	30. Mart.
1688.	d c	17.	xxvii	15. Febr.	3. Mart.	18. April.
1689.	b	18.	viii	6. Febr.	23. Febr.	10. April.
1690.	A	19.	xix.	22. Janu.	8. Febr.	26. Mart.
1691.	g	1.	i.	11. Febr.	28. Febr.	15. April.
1692.	f e	2.	xii	3. Febr.	20. Febr.	6. April.
1693.	d	3.	xxiii	18. Janu.	4. Febr.	22. Mart.
1694.	c	4.	iv	7. Febr.	24. Febr.	11. April.
1695.	b	5.	xv	30. Janu.	16. Febr.	3. April.
1696.	A g	6.	xxvi	19. Febr.	7. Mart.	22. April.
1697.	f	7.	vii	3. Febr.	20. Febr.	7. April.
1698.	e	8.	xviii	26. Janu.	12. Febr.	30. Mart.
1699.	d	9.	xxix	15. Febr.	4. Mart.	19. April.
1700.	c non Bist.	10.	ix	7. Febr.	24. Febr.	11. April.
1701.	b	11.	xx	23. Janu.	9. Febr.	27. Mart.
1702.	A	12.	i	12. Febr.	1. Mart.	16. April.
1703.	g	13.	xii	4. Febr.	21. Febr.	8. April.
1704.	f e	14.	xxiii	20. Janu.	6. Febr.	23. Mart.
1705.	d	15.	iv	8. Febr.	25. Febr.	12. April.
1706.	c	16.	xv	31. Janu.	17. Febr.	4. April.
1707.	b	17.	xxvi	20. Febr.	9. Mart.	24. April.
1708.	A g	18.	vii	5. Febr.	22. Febr.	8. April.
1709.	f	19.	xviii	27. Janu.	13. Febr.	31. Mart.
1710.	e	1.	*	16. Febr.	5. Mart.	20. April.
1711.	d	2.	xi	1. Febr.	18. Febr.	5. April.
1712.	c b	3.	xxii	24. Janu.	10. Febr.	27. Mart.
1713.	A	4.	iii	12. Febru.	1. Mart.	16. April.
1714.	g	5.	xiv	28. Janu.	14. Febr.	1. April.
1715.	f	6.	xxv	17. Febr.	6. Mart.	21. April.
1716.	e d	7.	vi	9. Febr.	26. Febr.	12. April.
1717.	c	8.	xvii	24. Janu.	10. Febr.	28. Mart.
1718.	b	9.	xxviii	13. Febr.	2. Mart.	17. April.
1719.	A	10.	ix	5. Febr.	22. Febr.	9. April.
1720.	g f	11.	xx	28. Janu.	14. Febr.	31. Mart.

FESTORVM MOBILIVM.

	<i>Ascensio Domini.</i>	<i>Pentecoste.</i>	<i>Corpus Chri- sti.</i>	<i>Indi- ctio.</i>	<i>Dō. post Pent.</i>	<i>Dom. i. Adven.</i>
1685.	31. Maii	10. Junii	21. Junii	8	24	2. Dec
1686.	23. Maii	2. Junii	13. Junii	9	25	1. Dec
1687.	8. Maii	18. Maii	29. Maii	10	27	30. Nov
1688.	27. Maii	6. Junii	17. Junii	11	24	28. Nov
1689.	19. Maii	29. Maii	9. Junii	12	25	27. Nov
1690.	4. Maii	14. Maii	25. Maii	13	28	3. Dec
1691.	24. Maii	3. Junii	14. Junii	14	25	2. Dec
1692.	15. Maii	25. Maii	5. Junii	15	26	30. Nov
1693.	30. April.	10. Maii	21. Mai	1	28	29. Nov
1694.	20. Maii	30. Maii	10. Junii	2	25	28. Nov
1695.	12. Maii	22. Maii	2. Junii	3	26	27. Nov
1696.	31. Maii	10. Junii	21. Junii	4	24	2. Dec
1697.	16. Maii	26. Maii	6. Junii	5	26	1. Dec
1698.	8. Maii	18. Maii	29. Maii	6	27	30. Nov
1699.	28. Maii	7. Junii	18. Junii	7	24	29. Nov
1700.	20. Maii	30. Maii	10. Junii	8	25	28. Nov
1701.	5. Maii	15. Maii	26. Maii	9	27	27. Nov
1702.	25. Maii	4. Junii	15. Junii	10	25	3. Dec
1703.	17. Maii	27. Maii	7. Junii	11	26	2. Dec
1704.	1. Maii	11. Maii	22. Maii	12	28	30. Nov
1705.	21. Maii	31. Maii	11. Junii	13	25	29. Nov
1706.	13. Maii	23. Maii	3. Junii	14	26	28. Nov
1707.	2. Junii	12. Junii	23. Junii	15	23	27. Nov
1708.	17. Maii	27. Maii	7. Junii	1	26	2. Dec
1709.	9. Maii	19. Maii	30. Maii	2	27	1. Dec
1710.	29. Maii	8. Junii	19. Junii	3	24	30. Nov
1711.	14. Maii	24. Maii	4. Junii	4	26	29. Nov
1712.	5. Maii	15. Maii	26. Maii	5	27	27. Nov
1713.	25. Maii	4. Junii	15. Junii	6	25	3. Dec
1714.	10. Maii	20. Maii	31. Maii	7	27	2. Dec
1715.	30. Maii	9. Junii	20. Junii	8	24	1. Dec
1716.	21. Maii	31. Maii	11. Junii	9	25	29. Nov
1717.	6. Maii	16. Maii	27. Maii	10	27	28. Nov
1718.	26. Maii	5. Junii	16. Junii	11	24	27. Nov
1719.	18. Maii	28. Maii	8. Junii	12	26	3. Dec
1720.	9. Maii	19. Maii	30. Maii	13	27	1. Dec

JANUARIUS.

<i>Cyclus Lit.</i>	<i>Epact.</i>	<i>Dom.</i>	<i>Dies</i>	<i>Mensis</i>	
*	A	Kal.	1		<i>Circuncisio Domini dupl. solenne 2. cl. ma. & Festivatur.</i>
xxix	b	iv	2		Octava S. Stephani semiduplex ix. lect. cum com. octav. S. Joannis & Ss. Innocentium.
xxviii	c	iii	3		Octava S. Ioannis sem. 9 lect. cum com. oct. Ss. Innocentium & S. Genovefa Virg.
xxvii	d	<i>prid.</i>	4		Octava Ss. Innocentium sem. 9. lect.
xxvi	e	<i>Non.</i>	5		Vigilia Epiph. sine jejunio sem. 9 lect.
			6		<i>Epiphania Domini dup. sol. 1. cl. ma. cum oct. sol. & festivatur.</i>
25. xxv.	f	viii			
xxiv	g	vii	7		De Octava
xxiii	A	vi	8		De Octava.
xxii	b	v	9		De Octava.
xxi	c	iv	10		De Octava.
xx	d	iii	11		De Octava.
xix	e	<i>prid.</i>	12		De Octava.
xviii	f	<i>idib.</i>	13		Octava Epiph. dup. sol. 2 cl. ma.
xvii	g	xix	14		Hilarii Episc. & Conf. sem. 9 lect.
xvi	A	xviii	15		Mauri Abb. & Conf. sem. 3 lect.
xv	b	xvii	16		Felicis Presbyteri & mart. cum com. S. Marcelli Papæ & mart.
xiv	c	xvi	17		Sulpicii Episc. & Conf.
xiii	d	xv	18		Priscæ Virg. & Mart.
xii	e	xiv	19		Contesti Episc. Bajoc. & Conf. sem. 9 lect. cum com. Ss. Marii & soc. mart.
xi	f	xiii	20		Fabiani & Sebastiani mart. dup. mi.
x	g	xii	21		Agnētis Virg. & mart. dup. mi.
ix	A	xi	22		Vincentii mart. dup. min.
viii	b	x	23		Emerentianæ virg. & mart.
vii	c	ix	24		
vi	d	viii	25		Conversio S. Pauli Apost. dup. mi.
v	e	vii	26		Polycarpi episc. & mart.
iv	f	vi	27		Iuliani episc. & conf. in Cath. dup. min. per Diœc. sem. 3 lect.
iii	g	v	28		Joannis Chrysostomi episc. & conf. sem. 9 lect. cum com. S. Agnetis secundò
ii	A	iv	29		Francisci Salesii episc. & conf. sem. 3. lect.
i	b	iii	30		
*	c	<i>Prid.</i>	31		

FEBRUARIUS.

<i>Cyclus</i>	<i>Lit.</i>	<i>Dies</i>	
<i>Epact.</i>	<i>Dom.</i>	<i>mensis.</i>	
xxix	d	Kal.	1 Ignatii episc. & mart. cum com. S. Brigida virg.
xxviii	e	iv	2 Purificatio B. Mariae Virginis dup. sol. i cl. ma cum oct. dup. & festiv.
xxvii	f	iii	3 Blasii episc. & mart. fem. 3 lect. cum com. oct.
25. xxvi	g	prid.	4 De Octava.
xxiv	A	Non.	5 Agatae virg. & mart. fem. 9 lect. cum com. oct.
xxiii	b	viii	6 De oct. cum com. S. Vedasti episc. & conf.
xxii	c	vii	7 De octava.
xxi	d	vi	8 De octava.
xx	e	v	9 Octava purificat. B. M. V. dup. 2 cl. min.
xix	f	iv	10 Scholasticae virg.
xviii	g	iii	
xvii	A	prid.	12 Eulaliae virg. & mart.
xvi	b	idib.	13 Licinii episc. & conf.
xv	c	xvi	14 Valentini presbyteri & mart.
xiv	d	xv	
xiii	e	xiv	16 Julianae virg. & mart.
xii	f	xiii	
xi	g	xii	
x	A	xi	
ix	b	x	
viii	c	ix	
vii	d	viii	22 Cathedra S. Petri Apost. Antiochie dup. mi.
vi	e	vii	23 Vigilia sine jejunio.
v	f	vi	24 Mathiae Apost. dup. ma. & festivatur.
iv	g	v	
iii	A	iv	
ii	b	iii	27 Honorinae virg. & mart. in Cath. dup. mi. per Dioc. fem. 9 lect.
i	c	prid.	28

In anno Bissextili Februarius est dierum 29 & festum S. Mathiae celebratur 25. & S. Honorinae 28. Febr. & bis dicitur, sexto Kalendas, id est die 24 & die 25 & littera Dominicalis, quae assumpta fuit in mense Januario, mutatur in praecedentem: ut si in Januario Littera Dominicalis fuit A, mutatur in praecedentem, quae est G & Littera F bis servit 24 & 25, &c.

MARTIUS.

MARTIUS.

Cyclus Littera Dies
Epacta. Domin. mensis.

*	d	Kal.	1	Albini episc. & conf.
xxix	e	vi	2	
xxviii	f	v	3	
xxvii	g	iv	4	
xxvi	A	iii	5	
25. xxv	b	prid.	6	
xxiv	c	Non.	7	Ss. Perpetuæ & Felicitatis mart. cum com. S. Tho- mæ de Aquino conf.
xxiii	d	viii	8	
xxii	e	vii	9	
xxi	f	vi	10	
xx	g	v	11	
xix	A	iv	12	Gregorii Papæ & Conf. & Eccl. Doct. dup. min.
xviii	b	iii	13	
xvii	c	prid.	14	
xvi	d	idib.	15	
xv	e	xvii	16	
xiv	f	xvi	17	
xiii	g	xv	18	
xii	A	xiv	19	Joseph Sponsi Beata Mariæ Virginis in Cath. dup. 2 cl. min. per Diœc. dup. min.
xi	b	xiii	20	Joachim Patris Beata Mariæ Virginis in Cath. dup. 2 cl. mi. per Diœc. dup. min.
x	c	xii	21	Benedicti abb. & conf. sem. 9 lect.
ix	d	xi	22	Pauli episc. Narbon. sem. 9 lect.
viii	e	x	23	
vii	f	ix	24	
vi	g	viii	25	Annuntiatio Beata Mariæ Virginis dup. sol. 1 cl. min. & festivatur.
v	A	vii	26	
iv	b	vi	27	
iii	c	v	28	
ii	d	iv	29	
i	e	iii	30	
*	f	prid.	31	

APRILIS.

Cyclus Littera Dies
Epact. Domin. Mensis.

xxix	g	Kal.	1	
xxviii	A	iv	2	Mariae Aegyptiaca nec virg. nec mart.
xxvii	b	iii	3	
25. xxvi	c	Prid.	4	Ambrosii episc. & conf. & Ecclesie Doctoris dup.
25. xxv	d	Non.	5	mi.
xxiiii	e	viii	6	
xxiii	f	vii	7	
xxii	g	vi	8	
xx	A	v	9	
xix	b	iv	10	
xviii	c	iii	11	Leonis Papae & conf. sem. 9 lect.
xvii	d	Prid.	12	
xvi	e	idib.	13	
xv	f	xviii	14	Tiburtii & Valeriani mart.
xiv	g	xvii	15	
xiii	A	xvi	16	
xii	b	xv	17	
xi	c	xiv	18	
x	d	xiii	19	
ix	e	xii	20	
viii	f	xi	21	
vii	g	x	22	
vi	A	ix	23	Georgii mart. sem. 3 lect.
v	b	viii	24	
iv	c	vii	25	Marci Evangelistae dup. majus.
iii	d	vi	26	
ii	e	v	27	
i	f	iv	28	Vitalis mart.
*	g	iii	29	
xxix	A	prid.	30	

M A I U S.

<i>Cyclus</i>	<i>Littera</i>	<i>Dies</i>	
<i>Epact.</i>	<i>Domin.</i>	<i>Menfis.</i>	
xxviii	b	Kal.	1 <i>Philippi & Iacobi Apost. dup. ma. & festivatur.</i>
xxvii	c	vi	2 <i>Athanasii episc. & conf. fem. 9 lect.</i>
xxvi	d	v	3 <i>Inventio S. Crucis dup. ma. cum com. SS. Alexan- dri & soc. mart.</i>
25. xxv.	e	iv	4 <i>Marculphi abb. fem. 3 lect. cum com. S. Quiriaci</i>
xxiv	f	iii	5 <i>(episc. & mart.</i>
xxiii	g	<i>Prid.</i>	6 <i>Joannis ante portam latinam dup. min.</i>
xxii	A	<i>Non.</i>	7
xxi	b	viii	8 <i>Apparitio S. Michaelis in monte Gargano dup. 2 clas. min. in Cath. per Diœc. fem. 9 lect.</i>
xx	c	vii	9 <i>Translatio SS. Andrea, Luca &c. fem. 3 lect.</i>
xix	d	vi	10 <i>Gregorii Nazianzeni episc. & conf. fem. 9 lect. cum com. Ss. Gordiani & Epimachi mart.</i>
xviii	e	v	11
xvii	f	iv	12 <i>Nerei, Achillei & soc. mart.</i>
xvi	g	iii	13
xv	A	<i>Prid.</i>	14
xiv	b	<i>idib.</i>	15
xiii	c	xvii	16 <i>Regnoberti episc. Bajoc. & conf. (in Cath. dup. sol. 1 clas. min) per Diœc. dup. sol. 2 cl. ma.</i>
xii	d	xvi	17
xi	e	xv	18
x	f	xiv	19 <i>Ivonis presb. & conf. dup. min. cum com. S. Pu- dencianæ virg.</i>
ix	g	xiii	20 <i>Basille virg. & mart.</i>
viii	A	xii	21
vii	b	xi	22
vi	c	x	23
v	d	ix	24
iv	e	viii	25 <i>Urbani Papæ & mart.</i>
iii	f	vii	26 <i>Augustini Anglorum episc. & conf.</i>
ii	g	vi	27
i	A	v	28 <i>Manvei episc. Bajoc. & conf. fem. 9 lect. cum com. S. Germani episc. & conf.</i>
*	b	iv	29
xxix	c	iii	30
xxviii	d	<i>prid.</i>	31 <i>Petronillæ Virginis.</i>

JUNIUS.

<i>Cyclus</i>	<i>Littera</i>	<i>Dies</i>	
<i>Epact.</i>	<i>Domin.</i>	<i>Mensis.</i>	
xxvii	e	Kal.	1
25. xxvi	f	iv	2 Marcellini & Petri mart.
25. xxiv	g	iii	3 Erasmi episc. & mart.
xxiii	A	prid.	4
xxii	b	Non.	5 Bonifacii episc. & mart.
xxi	c	viii	6
xx	d	vii	7
xix	e	vi	8 Medardi & Gildardi episc. & conf.
xviii	f	v	9 Primi & Feliciani mart.
xvii	g	iv	10
xvi	A	iii	11 Barnaba Apost. dup. ma. & festivatur.
xv	b	prid.	12 Nazarii & Celsi mart. sem. 9 lect. cum com. Ss. Basilidis & soc. mart.
xiv	c	idib.	13 Felicula virg. & mart.
xiii	d	xviii	14 Basilii Magni episc. & conf. sem. 9 lect.
xii	e	xvii	15 Viti, Modesti, & Crescentiae mart.
xi	f	xvi	16 Cirici & Julitae mart.
x	g	xv	17
ix	A	xiv	18 Marci & Marcelliani mart.
viii	b	xiii	19 Gervasii & Protasii mart. dup. minus.
vii	c	xii	20
vi	d	xi	21
v	e	x	22 Albani mart. sen. 3 lect. cum com. S. Paulini episc. & conf.
iv	f	ix	23 Vigilia cum jejunio, & com. S. Joan. presb & mart.
iii	g	viii	24 Nativitas S. Ioannis Baptista dup. sol. 2 classis ma. cum oct. sem. & festivatur.
ii	A	vii	25 Translatio S. Eligii episc. & conf. dup. min. cum com oct.
i	b	vi	26 Joannis & Pauli mart. sem. 3 lect. cum com. oct.
*	c	v	27 De octava.
xxix	d	iv	28 Irenaei episc. & mart. sem. 3 lect. cum com. oct. vigilię & S. Leonis Papae & conf. & eo die jejunatur.
xxviii	e	iii	29 Petri & Pauli Apost. dup. sol. 2 classis ma. cum octava sem. & festivatur.
xxvii	f	prid.	30 Commemoratio S. Pauli Apost. dup. min. cum com. octav. S. Petri & S. Joannis.

JULIUS.

<i>Cyclus</i>	<i>Lit.</i>	<i>Dies</i>	
<i>Epact.</i>	<i>Dni.</i>	<i>Mens.</i>	
xxvi	g	Kal.	1 Festum Reliquiarum Eccl. Bajoc. dup. fol. 1 classis min. cum com. diei oct. S. Joannis Bapt.
25. xxv	A	vi	2 Visitatio B. Mariæ Virg. dup. ma. cum com. oct. Apost. & SS. Processi & Martiniani mart.
xxiv	b	v	3 De octava Apost.
xxiii	c	iv	4 Transl. S. Martini episc. & conf. sem. 3 lect. cum com. oct.
xxii	d	iii	5 De Octava.
xxi	e	prid.	6 Octava Apost. Petri & Pauli dup. min.
xx	f	Non.	7 Transl. S. Thomæ Cantuar. episc. & mart. sem. 9 lect. cum com. SS. Nicoftrati & soc. mart.
xix	g	viii	8
xviii	A	vii	9
xvii	b	vi	10 Septem Fratrum mart.
xvi	c	v	11 Transl. S. Benedicti abb. sem. 3 lect. cum com. S. Norberti episc. & conf.
xv	d	iv	12
xiv	e	iii	13 Silæ Apost.
xiii	f	prid.	14 Transl. SS. Exuperii, Lupi, & Vig. episc. Bajoc. & conf. dup. ma. <i>Dominicâ proximiori diei decima-quarta julii celebratur festum Dedicationis Eccl. Bajoc. & aliarum totius Diœc. Eccl. dup. ann. cum oct. fol.</i>
xii	g	idib.	15
xi	A	xvii	16
x	b	xvi	17
ix	c	xv	18 Com. S. Clari mart. & S. Arnulphi episc. & conf.
viii	d	xiv	19
vii	e	xiii	20 Marguaritę virg. & mart.
vi	f	xii	21 Praxedis virg.
v	g	xi	22 Marię Magdalenę dup. min. cum com. S. Vvandre-gisili abb. & conf.
iv	A	x	23 Ravenni & Rasiphi mart. dup. fol. 1 cl. ma. cum oct. dup.
iii	b	ix	24 De oct. cum com. vigilię & S. Christina virg. & mart. vig. sine jejunio.
ii	c	viii	25 <i>Jacobi Apost.</i> dup. ma. cum com. oct. & SS. Christo-phori & Cucufatis mart. <i>& festivatur.</i>
i	d	vii	26 Anna Matris B. M. V. in Cath. dup. 2 cl. min. per Diœc. dup. min. cum com. oct.
*	e	vi	27 De octava cum com. SS. 7 Dormientium mart.
xxix	f	v	28 Pantaleonis mart. dup. 2 classis min.
xxviii	g	iv	29 Marthę virg. dup. min. cum com. oct.
xxvii	A	iii	30 Oct. SS. Ravenni & Rasiphi dup. 2 cl. min. cum com. SS. Abdon & Sennen mart. in laud. tantum.
25. xxvi	b	prid.	31 Germani episc. & conf. sem. 3 lect. cum com. S. Ignatii conf.

AUGUSTUS.

<i>Cyclus Lit.</i>	<i>Epact.</i>	<i>Dom.</i>	<i>Dies</i>	<i>Mensis</i>	
25. xxiv.	c	Kal.	1		Exuperii primi episc. Bajoc. & conf. dup. solenne r. classis ma. cum oct. duplici, & festivatur in Urbibus Bajocensi, Cadomenfi, & Viriensi.
xxiii	d	iv	2		Petri ad vincula dup. min. cum com. oct. & S. Stephani Papæ & Mart.
xxii	e	iii	3		Inventio S. Stephani prothom. & soc. fem. 9 lect. cum com. oct.
xxi	f	prid.	4		De octava. com. S. Tertulini mart. & S. Dominici conf.
xx	g	Non.	5		De octava com. S. Afræ mart.
xix	A	viii	6		Transfiguratio Domini dup. ma. cum com. oct. & Ss. Xisti & soc. mart.
xviii	b	vii	7		De octava cum com. S. Donati episc. & mart.
xvii	c	vi	8		Octava S. Exuperii dup. 2 classis min. cum com. Ss. Cyriaci & soc. mart. in laud.
xvi	d	v	9		Vigilia cum jejunio, & com. S. Romani mart.
xv	e	iv	10		Laurentii mart. dup. maj. & festivatur.
xiv	f	iii	11		Taurini episc. & conf. fem. 9 lect. cum com. Ss. Tiburtii & soc. mart.
xiii	g	prid.	12		Reductio Norm. ad Carol. 7 Franc. Regem.
xii	A	idib.	13		Hyppoliti & soc. mart. fem. 3 lect.
xi	b	xix	14		Vigilia Assumpt. cum jejunio, & com. S. Eusebii presb. & conf. (festivatur.)
x	c	xviii	15		Assumpt. B. M. V. dup. Annuale cum octa. solenni &
ix	d	xvii	16		De octava.
viii	e	xvi	17		De octava.
vii	f	xv	18		De octava cum com. S. Agapiti mart.
vi	g	xiv	19		De octava cum com. S. Magni mart.
v	A	xiii	20		De octava cum com. S. Philberti abb.
iv	b	xii	21		De octava.
iii	c	xi	22		Octava Assumpt. dup. sol. 2 cl. ma. cum com. Ss. Timothei & soc. mart. in laud.
ii	d	x	23		Vigilia sine jejunio, cum com. Ss. Timothei & Apollinaris mart.
i	e	ix	24		Bartholomæi Apost. dup. ma. cum com. S. Audoeni episc. & conf. & festivatur.
*	f	viii	25		Ludovici Regis Franc. conf. dup. min.
xxix	g	vii	26		Bernardi abb. fem. 9 lect. cum com. Ss. Irenei & Albundii mart.
xxviii	A	vi	27		Rufi mart.
xxvii	b	v	28		Augustini episc. & conf. & Eccl. Doctoris dup. min. cum com. S. Hermetis mart. (bina mart.)
xxvi	c	iv	29		Decollatio S. Joannis Bapt. dup. min. cum com. S. Sa-
25. xxv.	d	iii	30		Felicis & Adaucti mart.
xxiv	e	prid.	31		

S E P T E M B E R.

<i>Cyclus</i>	<i>Lit.</i>	<i>Dies</i>	
<i>Epact.</i>	<i>Dom.</i>	<i>mensis.</i>	
xxiii	f	Kal.	1 Ægidii abb. fem. 9 lect.
xxii	g	iv	2 Antonini mart. in Cath. dup. ma. per Diœc. dup. min.
xxi	A	iii	3 Transl. S. Regnoberti episc. Bajoc. & conf. in cath. dup. 2 cl. min. per Diœc. dup. ma.
xx	b	prid.	4
xix	c	Non.	5
xviii	d	viii	6
xvii	e	vii	7 Evureii episc. & conf.
xvi	f	vi	8 <i>Nativitas B. M. V.</i> dup. sol. 1 cl. ma. cum oct. dup. & <i>festivatur.</i>
xv	g	v	9 De octava. com. S. Gorgonii mart.
xiv	A	iv	10 De octava.
xiii	b	iii	11 De octava. com. Ss Proti & Hyacinthi mart.
xii	c	prid.	12 Reverentii presb. & conf. fem. 3 lect. cum com. oct.
xi	d	idib.	13 De octava.
x	e	xviii	14 Exaltatio S. Crucis dup. ma. cum com. oct. & Ss. Cornelii & Cypriani pont. & mart.
ix	f	xvii	15 Octava Nat. B. M. dup. 2 cl. min. cum com S. Ni- comedis mart. in laud.
viii	g	xvi	16 Euphemie, Lucie, & Geminiani mart.
vii	A	xv	17 Lamberti & Flocelli mart.
vi	b	xiv	18
v	c	xiii	19
iv	d	xii	20 Vigilia cum jejunio.
iii	e	xi	21 <i>Mathei Apost. & Evang.</i> dup. ma. cum com. S. Lau- di episc. & conf. & <i>festivatur.</i>
ii	f	x	22 Mauricii & soc. Mart. fem. 3 lect.
i	g	ix	23
*	A	viii	24
xxix	b	vii	25 Firmini episc. & mart. fem. 3 lect.
xxviii	c	vi	26 Faustii mart. in cath. dup. sol. 1 cl. min. per Diœc. dup. min. cum com. Ss. Cypriani & Justinæ mart.
xxvii	d	v	27 Cosmæ & Damiani mart. fem. 3 lect.
25. xxvi	e	iv	28
25. xxiv	f	iii	29 Dedicatio S. Michaelis Archangeli dup. ma.
xxiii	g	prid.	30 Hieronymi presb. & conf. & Ecclesie Doctoris dup. min.

NOVEMBER

OCTOBER.

<i>Cyclus</i>	<i>Lit.</i>	<i>Dies</i>	
<i>Epact.</i>	<i>Dom.</i>	<i>Mensis</i>	
xxii	A Kal.	1	Remigii episc. & conf. fem. 3 lect.
xxi	b vi	2	Leodegarii episc. & mart. vel. Ss. Angelorum custodum fem. 9 lect. (ad libitum) cum com. S. Leodegarii.
xx	c v	3	
xix	d iv	4	Francisci conf. fem. 3 lect.
xviii	e iii	5	
xvii	f prid.	6	Fidis virg. & mart.
xvi	g Non.	7	Sergii & soc. mart. fem. 3 lect.
xv	A viii	8	Reparata virg. & mart.
xiv	b vii	9	Dionysii & soc. mart. dup. min.
xiii	c vi	10	
xii	d v	11	Nicasi & soc. mart.
xi	e iv	12	
x	f iii	13	
ix	g prid.	14	Calixti papa & mart.
viii	A idib.	15	
vii	b xvii	16	Apparitio S. Michaelis in Monte Tumba, in Cath. dup. 2 el. min. per Dioc. fem. 9 lect.
vi	c xvi	17	
v	d xv	18	Lucæ Evangelistæ dup. ma.
iv	e xiv	19	
iii	f xiii	20	Caprasii mart.
ii	g xii	21	
i	A xi	22	Melloni episc. & conf. fem. 3 lect.
*	b x	23	Romani episc. & conf. fem. 9 lect.
xxix	c ix	24	Maglorii episc. & conf.
xxviii	d viii	25	Lupi episc. Bajoc. & conf. dup. ma. cum com. Ss. Cris- pini & Crispiniani mart.
xxvii	e vii	26	Amandi episc. & conf.
xxvi	f vi	27	Vigilia cum jejunio.
25. xxv	g v	28	Simonis & Iudæ Apost. dup. ma. & festivatur.
xxiv	A iv	29	
xxiii	b iii	30	
xxii	c prid.	31	Vigilia cum jejunio. Quintini mart. fem. 3 lect. com. vig.

NOVEMBER

NOVEMBER.

Cyclus Littera Dies

Epact. Domin. Mensis.

xxi	d	Kal.	1	<i>Festum omnium Sanctorum</i> dup. sol. 1. cl. ma. cum oct. duplici & festivatur.
xx	e	iv	2	Commemoratio omnium Fidelium Defunct. duplex.
xix	f	iii	3	Vigoris Episc. Bajoc. & Conf. dup. ma. cum com. oct. & SS. Eustachii & soc. mart.
xviii	g	<i>prid.</i>	4	Caroli episc. & conf. sem. 9. lect. cum com. oct.
xvii	A	<i>Non.</i>	5	De octava.
xvi	b	viii	6	Leonardi abb. & conf. sem. 3. lect. cum com. oct.
xv	c	vii	7	De octava.
xiv	d	vi	8	Octava omnium Sanctorum dupl. 2. cl. min. cum com. SS. quatuor Coronatorum mart.
xiii	e	v	9	Theodori mart.
xii	f	iv	10	Spacii mart. sem. 1. lect.
xi	g	iii	11	Martini episc. & conf. dup. ma. cum oct. sem. com. S. Mennæ mart.
x	A	<i>prid.</i>	12	De Octava.
ix	b	<i>idib.</i>	13	Bricii episc. & conf. sem. 3. lect. cum com. oct.
viii	c	xviii	14	De Octava.
vii	d	xvii	15	Macuti episc. & conf. sem. 3. lect. cum com. oct.
vi	e	xvi	16	De Octava.
v	f	xv	17	Aniani episc. & conf. sem. 3. lect. cum com. oct.
iv	g	xiv	18	Octava S. Martini sem. 9. lect.
iii	A	xiii	19	
ii	b	xii	20	Eadmundi Regis & mart. sem. 3. lect.
i	c	xi	21	Dominica ultima post Pent. celebratur festum præsentationis B.M.V. dup. sol. 1. cl. min. cum com. dom.
✱	d	x	22	Cæciliæ virg. & mart. dup. min.
xxix	e	ix	23	Clementis Papæ & mart. sem. 3. lect.
xxviii	f	viii	24	Chrysogoni mart.
xxvii	g	vii	25	Catharinæ virg. & mart. dup. min. cum com. S. Petri episc. & mart.
25. xxvi	A	vi	26	Lini Papæ & Mart.
xxv. 24.	b	v	27	
xxiii	c	iv	28	
xxii	d	iii	29	Vigilia cum jejuniis com. S. Saturnini mart.
xxi	e	<i>prid.</i>	30	Andrea Apost. dup. ma. & festivatur.

DECEMBER.

<i>Cyclus</i>	<i>Littera</i>	<i>Dies</i>	<i>Epact.</i>	<i>Domin.</i>	<i>Mensis.</i>	
xx.	f	Kal.	1			Eligii episc. & conf. sem. 3. lect.
xjx	g	iv	2			
xviii	A	iii	3			Com. S. Francisci Xaverii conf.
xvii	b	prid.	4			Com. S. Barbaræ virg. & mart.
xvi	c	Non.	5			
xv	d	viii	6			Nicolai episc. & conf. dup. min.
xiv	e	vii	7			Gereboldi episc. Bajoc. & conf. dup. min.
xiii	f	vi	8			Conceptio B. Mariæ V. dup. sol. 1. cl. min. cum octava dup. & Festivatur.
xii	g	v	9			De Octava.
xi	A	iv	10			De Octava.
x	b	iii	11			De Octava.
ix	c	prid.	12			De Octava.
viii	d	idib.	13			Luciæ virg. & mart. sem. 3. lect. cum com oct.
vii	e	xix	14			De Octava.
vi	f	xviii	15			Octava Concept. B. M. V. dup. 2. cl. min.
v	g	xvii	16			
iv	A	xvi	17			
iii	b	xv	18			Gatiani episc. & conf. dup. min.
ii	c	xiv	19			
i	d	xiii	20			
*	e	xii	21			Thomæ Apost. dup. ma. & festivatur.
xxix	f	xi	22			
xxviii	g	x	23			
xxvii	A	ix	24			Vigilia cum jejunio.
xxvi	b	viii	25			Nativitas Domini nostri Jesu Christi dup. ann. cum oct. sol. (& Festivatur)
25. xxv.	c	vii	26			Stephani Prothomartyris dup. ma. cum oct. sem. & com. oct. nat. (& Festivatur.)
xxiv	d	vi	27			Joannis Apost. & Evang. dup. ma. cum oct. sem. & com. octavar. (& festivatur)
xxiii	e	v	28			Innocentium mart. dup. ma. cum oct. sem. & com. octavarum.
xxii	f	iv	29			Thomæ Cantuar. episc. & mart. in Cath. dup. ma. per Diœc. dup. min. cum com. octav.
xxi	g	iii	30			Ursini episc. & conf. dup. 2. cl. min. cum com. oct.
20. xx.	A	prid.	31			De Dominica infra oct. nat. sem. 9. lect. cum com. oct. & S. Silvestri Pap. & Conf.

Hæc Epacta 19. nigra nunquam est in usu, nisi quando eodem anno concurret cum Aureo numero 19.

FESTA MOBILIA.

Festa mobilia, quæ Festivantur, ea sunt, quæ in Calendario non apponuntur, cò quòd certis non sint diebus affixa, hæc sunt.

Resurrectio Domini cum duobus proximè sequentibus diebus. Ascensio Domini. Dies Pentecostes, cum duobus proximè sequentibus diebus. Sanctissima Trinitas. Corpus Christi. Omnes dies Dominica.

FESTA QUÆ FESTIVANTUR, ET SUNT CERTIS
diebus affixa.

MENSE JANUARIO.

Festum S. Laurentii.

Circumcisio Domini.

Assumptio B. Maria Virginis.

Epiphania Domini.

Festum S. Bartholomæi Apost.

Mense Februario.

Mense Septembri.

Purificatio Beata Maria Virginis.

Nativitas B. Maria Virginis.

Festum S. Mathie Apost.

Festum S. Mathæi Apost.

Mense Martio.

Mense Octobri.

Annuntiatio B. Maria Virginis.

Festum SS. Simonis & Iudæ Apost.

Mense Maio.

Mense Novembri.

Festum SS. Philippi & Jacobi Apost.

Festum omnium Sanctorum.

Mense Junio.

Festum S. Andrea Apost.

Festum S. Barnabæ Apost.

Mense Decembri.

Nativitas S. Joannis Baptiste.

Conceptio B. Maria Virginis.

Festum SS. Petri & Pauli Apost.

Festum S. Thomæ Apost.

Mense Julio.

Nativitas Domini nostri I. C.

Festum S. Iacobi Apost.

Festum S. Stephani Protomart.

Mense Augusto.

Festum S. Joannis Apost. & Evang.

Festum S. Exuperii in Urbibus Bajocensi, Cadomensi, & Viriensi tantum.

His adijunge Festum Patroni seu Titularis cujuslibet Parochialis Ecclesiæ.

Quòd si hæc Festa in Calendario reposita in diem Dominicam incidant, in qua eorum Officium celebrari non possit, transfertur officium tantum, non festivitas, exceptis tamen Festis Purificationis, Annuntiationis, Conceptionis B. Maria Virginis. & S. Joannis Bapt. in quibus simul cum officio Festivitas ipsa transfertur.

JEJUNIA

De Præcepto observanda.

TOtius Quadragesimæ exceptis diebus Dominicis. Feria quartæ; sextæ & Sabbathi, 4. Temporum. Vigiliarum S. Joannis Bapt. SS. Petri & Pauli, S. Laurentii, Assumptionis B. Mariæ Virg. S. Mathæi, SS. Simonis & Judæ, omnium Sanctorum, S. Andree, & Nativitatis Domini.

Si tamen die Luna sit festum cujus Vigilia adjunctum habeat jejunium, tunc Sabbatho præcedenti jejunatur.

Quod si festum S. Joannis Bapt. incidat in diem Veneris, post Festum Corporis Christi, ejus Vigilia cum jejunio sit die Mercurii præcedenti.

De Abstinencia ab esu carniū.

Per totam Quadragesimam sit abstinencia non solum ab esu carniū; sed & ovorum; die vero Sancti Marci (etiam cum transfertur.) Feriis 2. 3. 4. Rogationum & omnibus diebus Veneris, & Sabbathi cujuslibet hebdomada sit abstinencia ab esu carniū tantum. Si tamen Festum Nativitatis Domini cum die Veneris, aut cum Sabbatho coincidat, tunc nullum est de abstinencia præceptum.

De Quatuor Temporibus.

Quatuor Tempora observantur Feriis 4. 6. & Sabbatho proximis post Dominicam primam Quadragesimæ, post Festum Pentecostes, post Festum Exaltationis sanctæ Crucis, & post Festum S. Lucie.

De Nuptiarum tempore.

Nuptiæ celebrari possunt ab Epiphania Domini usque ad Feriam quartam Cinerum exclusivè, & à Dominica in Albis usque ad Dominicam primam Adventus exclusivè.

De Synodi tempore.

Synodus Diocesana, Feria quartâ post Dominicam in Albis habetur.

DE IIS,

Quæ in Sacramentorum Administratione generaliter observanda sunt.

UM in Ecclesia Dei nihil Utilius, Sanctius, aut Divinius habeatur, quàm Sacramenta ad humani generis salutem à Christo Domino instituta; Parochus vel quivis alius Sacerdos, ad quem eorum administratio pertinet, meminisse debet se Sancta tractare, atque omni fere temporis momento, ad tam sanctæ administrationis officium paratum esse oportere.

Quamobrem perpetuò curabit ut integrè piæque vitam agat. Ideò si fuerit peccati mortalis sibi conscius (quod absit) ad Sacramentorum administrationem non audeat accedere, nisi prius confessus fuerit: aut si Confessarius desit, saltem corde pœnitentiam egerit.

Quacunque horâ diei ac noctis ad Sacramenta ministranda vocabitur, nullam moram (præsertim ubi urget necessitas) interponat. Ac propterea populum sæpe prout se offeret occasio, præmonebit, ut cum Sacro Ministerio opus fuerit, se quamprimum advocet, nullâ temporis aut cujuscunque incommodi habitâ ratione.

Antequam ad hujusmodi administrationem accedat, divinum imploret auxilium, dirigat intentionem, atque ordinem ministrandi, et ceremonias pro temporis spatio prævideat.

DE SACRAM. ADMINIST.

Curabit etiam, ut vestes, ornamenta, linteamina & vasa ministerii integra, nitida sint & munda.

In Sacramentorum administratione, eorum virtutem, usum, ac utilitatem, & ceremoniarum significationes, ut Concilia Tridentinum & Rothomagensis præcipiunt, ex Sanctorum Patrum & Catechismi Romani Doctrina, prout commodè fieri poterit, diligenter explicabit.

Dum Sacramentum aliquod administrat, singula verba, quæ ad illius formam & ministerium pertinent, attentè, distinctè, & clara voce pronuntiabit. Similiter & alias Orationes & Preces Religiosè dicet: nec memoriæ, quæ plerumque labitur, facile confidet: sed quantum fieri poterit, recitabit ex libro.

Ad ministrandum procedens, rei, quam tractaturus est, intentus sit, nec de iis, quæ ad ipsam non pertinent, quidquam cum alio colloquatur, in ipsaque administratione actualem attentionem habere studeat, vel saltem virtualem, alterutra enim essentialis est.

Fidelibus alienæ Parochiæ Sacramenta non ministrabit, nisi necessitatis causâ, vel de licentia Parochi seu Ordinarii.

Librum hunc Ritualem semper, cum ministrabit, secum habebit, ritusque & ceremonias in eo præscriptas diligenter observabit.

*****

DE SACRAMENTO

Baptismi ritè administrando.

SACRUM Baptisma Christianæ Religionis & æternæ vitæ januam, quod inter alia novæ Legis Sacramenta instituta primum tenet locum, cunctis ad salutem necessarium esse ipsa Veritas testatur, his verbis: Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spi-

DE SACRAM. BAPTISMI.

ritu Sancto, non potest introire in Regnum Dei. Itaque summa ad illud opportunè ritèque administrandum ac suscipiendum diligentia adhibenda est.

Cùm autem ad hoc Sacramentum conferendum alia sint de jure divino necessaria, ut materia, forma, & minister; alia ad illius solennitatem pertineant, ut ritus ac ceremoniæ, quas ex Apostolica & antiquissima traditione acceptas & approbatas, nisi necessitatis causa, omittere non licet, de iis omnibus aliqua præmonenda sunt, ut Sacrum hoc Ministerium ritè ac sanctè peragatur.

*****

DE MATERIA BAPTISMI.

MATERIA Baptismi est aqua vera & naturalis, nec ullus alius liquor adhiberi potest.

Aqua verò solennis Baptismi sit eo anno benedicta in Sabbatho sancto Paschæ, vel Sabbatho Pentecostes, quæ in fonte mundo nitida & pura diligenter conservetur: & hæc quando nova benedicenda est, in Ecclesiæ vel potius baptisterii sacrarium effundatur.

Si aqua benedicta adeò imminuta sit, ut minùs sufficere videatur, alia non benedicta admisceri potest, in minori tamen quantitate.

Si verò corrupta fuerit, aut effluxerit, aut quovis modo defecerit, Parochus in fontem bene mundatum recentem aquam infundat, càmque benedicat ex formula, quæ infra præscribetur.

Sed si aqua congelata sit, curetur, ut liquefiat; sin autem ex parte congelata sit, aut nimium frigida, poterit parum aquæ benedictæ calefacere, & admiscere aquæ baptismali in vasculo ad id parato, & cā tepesactâ ad baptizandum uri, ne noceat infantulo.

DE SACRAMENTO

*****

DE FORMA BAPTISMI.

OMNINO necessaria est Baptismi forma, EGO TE BAPTIZO IN NOMINE PATRIS, ET FILII, ET SPIRITUS SANCTI. Ideoque eam nullo modo immutare licet, sed eadem verba uno & eodem tempore, quo fit ablutio ab eodem pronuntianda sunt. Nec nisi Latine eâ formâ utendum est Clericis.

Cum Baptismum iterare nullo modo liceat, si quis sub conditione (de qua infra) sit baptizandus, ea conditio explicanda est hoc modo. SI NON ES BAPTIZATUS, EGO TE BAPTIZO IN NOMINE PATRIS, ET FILII, ET SPIRITUS SANCTI. Hac tamen conditionalis forma non passim aut leviter uti licet; sed prudenter, ubi re diligenter pervestigata, probabilis subest dubitatio infantem non fuisse baptizatum.

Quamvis autem non tantum per aquæ infusionem, sed & per immersionem & asperisionem baptismus fieri possit; Primus tamen duntaxat modus juxta hic receptam & Romanæ Ecclesiæ probatam consuetudinem servandus est, sic nimirum ut cum prolatione verborum, trinâ in modum Crucis ablutione caput baptizandi perfundatur. Cavendumque tunc ne aqua ex infantis capite in ipsum fontem, sed in Sacrarium baptisterii defluat, aut vase aliquo ad id parato excepta in ipsius baptisterii, vel Ecclesiæ Sacrarium effundatur.

*****

DE MINISTRO BAPTISMI.

LEGITIMUS Baptismi Minister Episcopus, Parochus, vel alius Sacerdos à Parocho, vel Ordinario loci delegatus;

Sed quoties infans aut adulus versatur in vitæ periculo, potest sine sollemnitate à quocunque baptizari in qualibet lingua, sive Clerico, sive Laïco etiam excommunicato, sive Fideli, sive Infideli, sive Catholico, sive Hæretico, sive viro, sive fœmina, servatis tamen forma & intentione Ecclesiæ.

Sed si adsit Sacerdos, Diacono præferatur, Diaconus Subdiacono, Clericus Laïco, & vir fœminæ; nisi pudoris gratiâ debeat fœminam potius quàm virum baptizare infantem non omninò editum, vel nisi fœmina melius sciret formam & modum baptizandi. Quapropter curare debet Parochus, ut fideles, præsertim obstetrices, rectum baptizandi ritum probè teneant & servant.

Pater aut Mater propriam prolem baptizare non debet, præterquam in mortis articulo (ubi alius non reperitur qui baptizandi ritum teneat) neque tunc ullam contrahunt cognationem quæ matrimonii usum impediat. Idcò Parochus singulis mensibus semel in Pro-nao Missæ Parochialis, formam verborum hujus Sacramenti in lingua vulgari distinctè pronuntiabit, & modum simul infundendæ aquæ breviter edocebit.

*****

DE PARVULIS BAPTIZANDIS.

MONEAT Parochus juxta statuta hujus Diœcesis eos ad quos pertinet ut natos infantes quamprimum ad Ecclesiam deferant, nec ultrà tres dies differant, ne eos periculo salutis exponant.

Si Ecclesia procul distet, qui infantem deferunt, habeant secum aquam puram, in aquali vel alio vase apto, quâ statim baptizari possit, si fortè in itinere periculum mortis imminere videatur.

Infans in Ecclesia, quando baptizandus ungendusque est, nude:

tur tantum capite, scapulis & pectore, quia ea solæ partes tangendæ sunt.

Laudabilis est præcautio eorum Sacerdotum, qui cum infantes pilosos, aut adultos baptizant, dum manu dextra aquam super caput infundunt, eam sinistra super cutem applicant.

Nemo in utero Matris clausus baptizari debet: Sed si infans caput emisit & periculum mortis imminet, baptizetur in capite; nec postea si vivus evaserit, erit iterum baptizandus. At si aliud membrum emisit, quod vitalem indicet motum, in illo, si periculum impendeat, baptizetur; & tunc si natus vixerit, erit sub conditione baptizandus, eo modo quo supra dictum est: **SI NON ES BAPTIZATUS, EGO TE BAPTIZO IN NOMINE PATRIS, ET FILII, ET SPIRITUS SANCTI:** Si verò ita baptizatus, deinde mortuus prodierit ex utero, in loco sacro erit sepeliendus.

Si Mater prægnans mortua fuerit, os ejus teneatur apertum, & fœtus quamprimum Chirurgorum aut aliorum ministerio cautè extrahatur, ac si certò vivat, baptizetur. Si verò fuerit mortuus, nec baptizari, nec in loco sacro sepeliri debet. Si sit dubium an vivat, baptizetur sub conditione, & in loco sacro sepeliatur.

Infantes expositi & inventi, si re diligenter investigatà, de eorum Baptismo non constet, sub conditione baptizentur.

In monstris verò baptizandis, si casus eveniat, magna cautio adhibenda est: qua de re D. Episcopus est consulendus, nisi mortis periculum imminet.

Monstrum quod humanam speciem non præ se fert, baptizari non debet: de quo si dubium fuerit, baptizetur sub conditione. **SI TU ES HOMO, EGO TE BAPTIZO, &c.**

Illud verò, de quo præcipue dubium est, an scilicet una vel plures sint personæ? in hoc casu non baptizetur monstrum, donec id discernatur. Discerni autem potest, si habeat unum vel plura capita,

unum vel plura pectora. Tunc enim totidem erunt corda & animæ, hominesque distincti; & eo casu singuli seorsum sunt baptizandi unicuique dicendo: EGO TE BAPTIZO IN NOMINE PATRIS, ET FILII, &c. Si verò periculum mortis imminet, tempusque non suppetat, ut singuli separatim baptizentur: poterit Minister singulorum capitibus aquam infundens omnes simul baptizare dicendo: EGO VOS BAPTIZO IN NOMINE PATRIS, ET FILII, ET SPIRITUS SANCTI. Quam tamen formam in iis solum, & in aliis similibus mortis periculis ad plures simul baptizandos, & ubi tempus non patitur, ut singuli separatim baptizentur, adhibere licet, & non alias.

Quando verò non est certum in monstro esse duas personas, ut quia duo capita, & duo pectora non habet satis distincta; Tunc debet primum unus absolute baptizari, & postea alter sub conditione hoc modo: SI NON ES BAPTIZATUS, EGO TE BAPTIZO IN NOMINE PATRIS, &c.

*****

DE PATRINIS ET MATRINIS.

PATRINI & Matrini in Baptismo non sunt adhibendi, nisi cum sollemniter administratur.

Patrinus unus tantum, sive vir, sive mulier, vel ad summum unus & una adhibeantur ex Decreto Concilii Trident. alteruter sit saltem quatuordecim annos natus; nec unquam admittantur baptizandis Pater aut Mater.

Porro ab hoc munere amoveantur Infideles, Hæretici, publice excommunicati, aut interdicti, publice criminosi aut infames, illi qui sana mente non sunt, qui Communionem Paschalem non sumpserunt, illi denique, qui fidei rudimenta ignorant.

DE SACRAMENTO

Præterea ad hoc munus non sunt admittendi *Monachi* vel *Sanctimoniales*, & alii cujuscvis Ordinis regulares à sæculo segregati.

Qui ablutum domi infantem, postea in Ecclesia suscipiunt, non contrahunt cognationem spirituales, sed ii solum qui suscipiunt dum infans aqua abluitur.

Parochus non admittat alia nomina Baptizandis imponenda, nisi sint *Sanctorum novi Testamenti* & veteris, quæ usu recipiuntur, & in *Martyrologio* reponuntur.

*****

DE TEMPORE ET LOCO BAPTISMI.

QUOVIS tempore potest administrari Baptismus etiam tempore *interdicti* & *cessationis à Divinis*, si qui tamen reperiuntur *Catechumeni*, differantur in diem *Sabbathi Paschæ* vel *Pentecostes*, quantum commodè fieri potest.

Extra casum necessitatis non licet conferre Baptismum, nisi in Ecclesia *Parochiali*, in qua sit fons *Baptismalis*, non verò in *Oраторiis* privatis seu capellis.

Non conferatur Baptismus absque ceremoniis & nominis impositione, nec abluatur infans nisi in periculo mortis.

Baptisterium in decenti Ecclesiæ loco & quantum fieri potest in extremo navis ex parte *Evangelii* sit ex marmore vel lapide extructum, quod fontem intus excisum habeat, qui aquam ita continere valeat, ut non diffuat, aut si continere non valeat, sit in eo vas plumbeum mediam ejus partem occupans, ita ut altera fontis pars, in extremo perforata *piscinæ* locum tenere possit.

Baptisterium istud sit cooperculo diligenter clausum, decenter ornatum, sera & clave ita munitum, ut pulvis & sordes non penetrent; clavem autem custodiat *Parochus* ejusve *Vicarius*; habeat *Parochus*

vas ad hauriendam & infundendam aquam aptum, quod sit aut argenteum, aut stanneum, & caveat ne dum baptizat, aqua in vas aquæ baptismalis diffuat, sed aut in partem baptisterii quæ tenet locum Piscinæ, aut in aliquod vas ad hoc destinatum.

*****

DE SACRIS OLEIS ET ALIIS REQUISITIS ad Sacramentum Baptismi.

CURET Parochus ut singulis annis, Sacrum Chrisma, Oleumque sanctum vetera comburat, & in Piscinam mittat, & nova à D. Episcopo Feriâ quintâ in Cœna Domini benedicta accipiat. Quod si deficere videantur, & alia haberi non possint, aliud oleum de olivis non benedictum adjiciatur, sed in minori quantitate.

Chrisma & Oleum Sacrum servantur in suis vasibus argenteis, aut saltem stanneis benè obturatis, quæ vascula sint inter se ita distincta, ut unumquodque suum contineat Oleum, suum habeat bacillum, suamque habeat inscriptionem majusculis litteris incisam.

Hæc vascula ita parata in loco proprio, honesto, ac mundo, extra altare sub clave asserventur, ne aut ab aliquo Laïco temerè tangantur, aut iis sacrilegè quis abuti possit.

Non alio sale utatur Parochus, quàm communi, mundo, benè confracto, & benedictione propriâ ad hoc instituta benedicto; & ubi illud in os baptizandi immiserit, caveat ne reliquum tradat, aut iis qui illud benedicendum attulerint, aut aliis: sed aut ad alios baptizandos illud serveret, aut, quod melius est, in Sacrarium abjiciat.

*****o*****

DE IIS, QUÆ IN PROMPTU ESSE
debent ad ministrandum Baptisma.

Superpelliceum cum duabus stolis, aliâ albâ, aliâ violaceâ.
Vascula sacri Olei, tum Chrismatis, tum Catechumenorum.
Vasculum cum sale.

Vasculum, seu cochleare ex argento, aut stanno ad hunc tantum
usum destinatum.

Glossarium, stupa, aut quid simile ad abstergendas partes corpo-
ris, sacris Oleis inunctas.

Vas cum manutergio ad lavandas manus Sacerdotis post Ba-
ptismum.

Cereus, seu candela cerea accensa, & in fine, baptizato tradenda,
hic denique liber ritualis sit paratus.

*****o*****

DE LIBRO BAPTISMALI.

HABEAT Parochus librum Baptismalem à Judice loci quo-
libet folio obsignatum, in quem referat baptismatis, diem,
mensē, annum, ac nomina, tum baptizati & Parentis utriusque,
tum Susceptorum, subsignetque cum ipsis Parentibus, aut Suscepto-
ribus, aut eorum defectu, cum duobus testibus.

Si Infans non fuerit ex legitimo matrimonio natus, nomen sal-
tem alterius Parentis, si de eo constat, scribatur: si verò uterque Pa-
rens ignoratur, scribat Parochus, se tali die baptizasse Infantem
Masculum (si sit Masculus, aut Fœminam (si sit Fœmina) cujus
Parentes ignorantur, præsentatum à N. Obstetrice, aut tali aliâ per-
sonâ, &c. ut supra.

Si expositus sit Infans, exprimatur in libro, quo die, ubi, & à quo sit repertus, & quot dierum vcrisimiliter sit.

Librum istum Baptismalem diligenter custodiat Parochus sub clauve asservatum, neque Laïcorum manibus temerè attrectari, vel foras efferri sinat.

Ubi Parochus è vivis excesserit, hunc librum Baptismalem, & alios tum Matrimoniorum, tum Mortuorum statim præscentibus Parentibus defuncti, aut aliis Parochianis accipiat Decanus loci; ut eos Parocho Successori conseruet & tradat; nisi eos Vicario tradendos esse, schedulâ receptionis ab eo acceptâ, melius iudicaverit.

ORDO BAPTISMI PARVULORUM.

Sacerdos Superpelliceo & stolâ violaceâ indutus, adhibito secum Clerico, seu Ministro, ad limen Ecclesie procedat; ubi accenso uno Cereo, Patrino & Matrino ad Orientem positis, vultu directo versus Infantem baptizandum, interrogabit offerentes in hunc modum.

Uel Enfant presentez-vous à l'Eglise?

R. Un Fils (ou) Une Fille.

S. Que demande-t-il (ou Que demande-t-elle?

R. Le Baptême.

S. Etes-vous le Parrain & la Marraine?

R. Ouy.

S. Voulez-vous vivre & mourir en la Foy Catholique, Apostolique & Romaine?

R. Ouy moyennant la Grace de Dieu.

S. Quel nom voulez-vous luy donner ?

R. N.

Tunc imposito nomine, Sacerdos ter leniter exsufflet in faciem Infantis & dicat semel.

REcède Diábole ab hac imágine Dei, increpátus ab eo, & da locum Spiritui Sancto Paracléto.

Deinde pollice dextro faciat signum Crucis in fronte Infantis, nominatim eum appellans & dicens.

N. Signum sanctæ Crucis Dómini nostri Jesu Christi ✠ in frontem tuam pono.

Similiter in pectore, dicens.

N. Signum Salvatoris Dómini nostri Jesu Christi ✠ in pectus tuum pono.

OREMUS.

PReces nostras, quæsumus Dómine, cleménter exaudi, & hunc eléctum tuum N. (*hanc eléctam tuam.*) Crucis Domínicæ impressióne signátum (*signátam*) perpétua virtute custódi, ut magnitudinis glóriæ tuæ rudiménta servans, per custódiam mandatorum tuorum, ad regenerationis glóriam pervenire mereátur. Per Christum Dóminum nostrum. R. Amen.

Deinde imponat manum super caput Infantis, ac dicat.

Orémus.

OMnípotens sempitérne Deus, Pater Dómini nostri Jesu Christi, respícere dignáre super hunc fámulum tuum N. quem (*hanc fámulam tuam quam*) ad rudiménta Fidei vocáre dignátus es, omnem cæcitatē cordis ab eo (*ab ea*) expélle, disrúmpe omnes láqueos Sáthanæ, quibus fúerat colligátus (*colligáta.*) Aperi-ei Dómine já-

nuam pietatis tuæ, ut signo sapiëntiæ tuæ imbutus, (*imbluta*) omnium cupiditatum foetoribus careat, & ad suavem odorem præceptorum tuorum lætus (*læta*) tibi in Ecclesiâ tua deserviat, & proficiat de die in diem. Per eundem Christum Dñm nostrum. R. Amen.

Deinde Sacerdos benedicet Sal hoc modo.

EXorcizo te, creatûra falis, in nōmine Dei Patris ✠ Omnipotentis, & in charitate Dñi nostri Jesu ✠ Christi, & in virtute Sp̃itus ✠ Sancti. Exorcizo te per Deum ✠ qui te ad tutelam humani generis procreavit, & p̃pulo venienti ad credulitatem per servos suos consecrari præcepit: ut in nōmine sanctæ Trinitatis efficiaris salutare Sacramentum ad effugandum inimicum. Proinde rogâmus te Dñe Deus noster, ut hanc creaturam falis sanctificando ✠ sanctifices, & benedicendo ✠ benedicas, ut fiat omnibus accipientibus perfectâ medicîna, p̃rmanens in visceribus eorum, in nōmine ejusdem Dñi nostri Jesu Christi, qui venturus est judicare vivos & m̃rtuos, & sæculum per ignem. R. Amen.

Tunc aspergat sal aquâ benedictâ. Deinde immittat modicum falis benedicti in os Infantis, dicens.

N. Accipe sal sapiëntiæ, ut propitius sit tibi Dñus in vitam æternam. R. Amen.

Oremus.

DEus Patrum nostrorum, Deus universæ Cōditor veritatis, te supplices exorâmus, ut hunc famulum tuum N. (*hanc famulam tuam N.*) propitius respicere digneris, & hoc primum pabulum falis gustantem non diutius esurire permittas, sed eum (*eam*) cibo repleas cælesti, quatenus sit semper sp̃itu fervens, spe gaudens,

tibi jūgiter sērviens. Perduc eum (*eam*) Dómine ad novæ regeneratiónis lavácrum , ut cum fidélibus tuis promissiónum tuárum ætérna præmia cónsequi mereátur. Per Christum Dóminum nostrum. R. Amen.

EXorcízo te immūde Spíritus , in nómine Patris ✠ & Filii ✠ & Spíritus ✠ Sancti , ut éxeas & recedas ab hoc fámulo Dei N. (*ab hac famula Dei N.*) Ipse enim tibi imperat maledícite , damnáte ; qui pédibus super mare ambulávit , & Petro mergénti dexteram porréxit.

ERgo maledícite diabóle , recognósce senténtiam tuam , & da honórem Deo vivo & vero , da honórem Jesu Christo Fílio ejus , & Spíritui Sancto , & recede ab hoc fámulo Dei N. quia istum (*ab hac famula Dei N. quia istam*) sibi Deus & Dóminus noster Jesus Christus ad suam sanctam grátiam , & benedictiónem , fontémque Baptísmatis vocáre dignátus est.

Híc pollice in fronte signat Infantem , dicens.

Et hoc signum sanctæ Crucis ✠ quod nos fronti ejus damus , tu maledícite diabóle nunquam aúdeas violáre. Per eundem Christum Dóminum nostrum. R. Amen.

Mox imponat manum super caput infantis , & dicat.

Orémus.

ÆTérnam ac justíssimam pietátem tuam déprecor , Dómine sancte , Pater omnipotens , ætérne Deus , Autor lúminis & veritátis , super hunc fámulum tuum N. (*hanc famulam tuam N.*) ut dignéris illum (*illam*) illumináre lúmine intelligentiæ tuæ , munda eum (*eam*) & sanctífica : Da ei sciéntiam veram , ut dignus (*digna*) gra-

tiâ Baptismi tui effectus (effecta) teneat firmam spem , consilium rectum , doctrinam sanctam. Per Christum Dominum nostrum. R. Amen.

Tunc Sacerdos accipiens de saliva sua pollicem dextro , tangat dextram aurem Infantis , dicendo , Ephpheta , quod est adaperire. Deinde nares , dicendo. In odorem suavitatis. Postea aurem sinistram , dicendo. Tu autem effugare diabole , appropinquabit enim iudicium Dei.

Absterfo decenter pollice , moneat Sacerdos Patrinum & Matrinam & circumstantes , ut orent pro Infante , ad hoc , ut gratiam Baptismi accipiat & conservet , & dicant : Pater noster. Ave Maria. Credo in Deum. Credo in Spiritum Sanctum.

Deinde Sacerdos Infantem introducat in Ecclesiam , eum tangendo per pannos , dicendo N. Ingrederere in Templum Domini , ut habeas vitam æternam , & vivas in sæcula sæculorum. R. Amen.

Interim exutum ab Obstetrice Infantem usque ad pectus , accipiant Patrinus & Matrina , teneantque supra Fontes , aut potius supra Piscinam Fontibus adhærentem.

Postea Sacerdos Infantem proprio nomine interroget , dicens. N. Abrenuntias Sathanæ ? Respondent Patrimi. Abrenuntio. Item Sacerd. Et omnibus operibus ejus ? Resp. Abrenuntio. Sacerd. Et omnibus operibus ejus ? Resp. Abrenuntio.

His dictis , Sacerdos Oleo sancto , seu Catechumenorum , pollicem , vel bacillum , qui est in vase , intingat , & Infantem ungat in pectore , & inter scapulas in modum Crucis , dicens.

Ego te linio ✝ (in pectore) Oleo salutis in Christo Jesu Domino nostro (inter scapulas) ut habeas vitam æternam. R. Amen.

Tum deponat Sacerdos Stolum violaceam , & sumat aliam albi co-

loris, si haberi possit.

Subinde pollicem & inuncta loca abstergat bombacio, vel stupa, vel sudariolo ad id servato in baptisterio: & interroget Infantem, pro quo Patrini respondebunt hoc modo.

N. Credis in Deum Patrem omnipotentem, Creatorem Cæli & terræ? R. Credo.

Credis in Jesum Christum Filium ejus unicum, Dominum nostrum, natum & passum? R. Credo.

Credis in Spiritum Sanctum, sanctam Ecclesiam Catholicam, Sanctorum Communionem, remissionem peccatorum, carnis resurrectionem, vitam æternam? R. Credo.

Hæc omnia credis? R. Credo.

Tunc expresso nomine Infantis, Sacerdos dicat. N. Vis baptizari? Resp. Volo.

Hic diligenter inquirat Sacerdos, an Infans fuerit baptizatus, & à quo, & quomodo; Et si quidem sufficienti testimonio ei constet domi vel alibi ritè baptizatum fuisse, Chrismate tantum ungat, & cætera suppleat prout infra præscribetur. Si verò de ejus baptismo dubitandi justa causa sit, baptizet sub conditione secundum formam, in generalibus regulis præscriptam. Sin autem constet eum baptizatum non esse. Tunc Patrino vel Matrino, vel utroque (si simul admittantur) Infantem tenente, Sacerdos vasculo accipiat aquam baptismalem, & de ea ter fundat super caput Infantis in modum Crucis, & simul verba proferens, semel tantum, distinctè & attentè dicat.

N. EGO TE BAPTIZO IN NOMINE PATRIS ✠ fundat primò, ET FILII ✠ fundat secundò, ET SPIRITUS ✠ SANCTI, fundat terriò.

Deinde intingat pollicem vel bacillum in Chrismate & ungat Infantem in summitate capitis in modum Crucis, dicens.

Deus

DEus omnipotens, Pater Dómini nostri Jesu Christi, qui te regenerávit ex aqua & Spíritu Sancto, quique dedit tibi remissionem ómnium peccatórum [*hic inungit*] ipse te líniat Chrísmate salutis ✠ in eodem Christo Jesu Dómino nostro in vitam ætérnam. R. Amen.

Tum abstergat unctionem ut supra, & imponat capiti Infantis, linteolum candidum loco vestis albæ, dicens.

N. Accipe vestem candidam, quam immaculatam perferas ante Tribúnal Dómini nostri Jesu Christi, ut hábeas vitam ætérnam. R. Amen.

Posteà ponat Cereum accensum in manu dextera Patrini vel Matrinx, dicens.

N. Accipe lámpadem ardéntem, & irreprehensibilis custódi Baptísmum tuum; serva Dei mandata, ut cum Dóminus venérít ad nuptias, possis occurrere ei, unà cum ómnibus Sanctis, in aula cælésti, habeásque vitam ætérnam, & vivas in sæcula sæculórum. R. Amen.

Postremò dicat Sacerdos.

N. Vade in pace & Dóminus sit tecum. R. Amen.

His peractis, tradatur Infans Obstetrici complicandus: & interim Sacerdos solus abluit manus super Piscinam Baptisterii, & Patrinus & Matrinx, simul extra Fontes.

Deinde portetur Infans ab Obstetrice ante aliquod Altare, & ibi tradatur Patrino vel Matrinx. Tum Sacerdos vertens se ad Infantem, & positá super eum dextrá extremitate stolæ, dicit.

Dóminus vobíscum. R. Et cum Spíritu tuo.

Initium sancti Evangélíi secúndum Joánnem.

R. Glória tibi Dómine.

IN princípío erat Verbum, & Verbum erat apud Deum, & Deus erat Verbum, hoc erat in princípío apud

P.

C

Deum. Omnia per ipsum facta sunt : & sine ipso factum est nihil , quod factum est. In ipso vita erat , & vita erat lux hominum , & lux in tenebris lucet , & tenebræ eam non comprehendérunt. Fuit homo missus à Deo , cui nomen erat Joannes. Hic venit in testimónium , ut testimónium perhiberet de lumine , ut omnes créderent per illum. Non erat ille lux , sed ut testimónium perhiberet de lumine. Erat lux vera , quæ illúminat omnem hominem veniéntem in hunc mundum. In mundo erat , & mundus per ipsum factus est , & mundus eum non cognóvit. In própria venit , & sui eum non recepérunt. Quotquot autem recepérunt eum , dedit eis potestátem Filios Dei fieri his qui credunt in nómine ejus. Qui non ex sanguínibus , neque ex voluntáte carnis , neque ex voluntáte viri , sed ex Deo nati sunt. Et Verbum caro factum est , & habitávit in nobis , (& vídimus glóriam ejus , glóriam quasi unigéniti à Patre) plenum grátiæ & veritátis.

Antiphona. Te invocámus , te laudámus , te glorificámus ,
ô beáta , benedícta , & gloriósa Trínitas.

v. Sit nomen Dómini benedíctum.

r. Ex hoc , nunc & usque in sæculum.

Orémus.

PRotéctor in te sperántium Deus , sine quo nihil est
válidum , nihil sanctum : multiplica super nos mi-
sericórdiam tuam , ut te rectóre , te duce , sic transeá-
mus per bona temporália , ut non amittámus ætérna. Per
Christum Dóminum nostrum. *r.* Amen.

*****

Tunc Sacerdos monebit & hortabitur Patrinum & Matrinam, & astantes hoc sequenti modo, aut prout habetur in fine hujus Ritualis.

Ous avez aujourd'huy contracté de nouvelles obligations tenant cet Enfant sur les Fonts de Baptême. C'est pourquoy je suis obligé de vous avertir.

1. Que vous devez avoir soin, qu'il soit instruit si-tôt qu'il en sera capable, ou de l'instruire vous mêmes des principaux Mysteres de nôtre Religion, des Vertus qu'il doit pratiquer, & des vices qu'il doit fuir, & luy apprendre l'Oraison Dominicale, la Salutation Angelique, & le Symbole des Apôtres en latin & en françois, & les Commandemens de Dieu & de l'Eglise: & sur tout luy donner bon exemple, & s'il commet quelque faute, l'en corriger charitablement.

2. Je vous charge d'avertir les Pere, Mere, Norrices, & autres qui auront charge de cet Enfant, de ne le point mettre à coucher avec eux en même lit, & de le garantir de tous les dangers qu'ils peuvent & doivent prévoir.

S'il y a grande disparité de qualité entre les Parain & Maraine, & les Pere & Mere de l'Enfant, il doit omettre cet Article.

3. Vous devez vous souvenir que vous avez contracté alliance spirituelle, tant avec cet Enfant, qu'avec son Pere & sa Mere, qui empêche de contracter Mariage.

Enfin je vous exhorte d'offrir cet Enfant à nôtre Seigneur, & le prier de luy faire la grace de conserver l'in-

nocence de son Baptême : & mener une vie vraiment Chretienne.

Tunc Patrinus reddet Infantem Obstetrici.

*****

DE IIS,

Quæ observantur, cùm D. Episcopus Baptizat.

PRæter ea quæ, ut superius, in Baptismo Parvulorum ad litteram observanda sunt : cùm D. Episcopus Baptizat, Clerus Ecclesiæ illius loci adesse debet, tum ut suum cohonestet Episcopum, tum ut ei ministret. Quod si illius Ecclesiæ Clerus non sit sufficiens, advocentur aliunde Clerici, ut quæ sequuntur ministeria, impleantur.

Adsint igitur duo Presbyteri D. Episcopo assistentes, cique immediate ministrantes : adsint duo Clerici in Sacris constituti, qui deferant, alter vas Chrismatis, alter Catechumenorum : Duo alii quorum alter vas salis, alter cochleare deferat : Duo alii, quorum alter vas aquæ cum manutergio, alter vas cum stupa & mica panis deferat : Duo denique, quorum alter Cereum Baptizato tradendum, alter Mitram, Stolam & Pluviale albi coloris deferat, hi omnes hoc ordine bini D. Episcopum præcedant : Eum verò subsequantur quinque alii Ministri, scilicet de Mitra, de Baculo Pastoralis, de Candela, de Gremiali, & de Faldistorio : & omnes sint Superpelliceis induti.

Faldistorium propè limen Ecclesiæ paratur, & finito Exorcismo transferatur ad Baptisterium, & in utroque loco ita disponatur, ut sedens D. Episcopus ceremonias omnes, & actus circa Baptizandum facile exercere possit.

4. His ita dispositis D. Episcopus ministerio utriusque Pres-

byteri assistentis in Sacristia super Rochetum induat Amictum, Albam, Cingulum, Stolam violaceam, Pluviale & Mitram ejusdem coloris, Baculumque Pastoralem manu sinistra accipiat: Et præeunte eodem quo superius ordine Clero, medius inter duos illos assistentes Presbyteros Pluvialis fimbriis elevantes, manu dexterâ populum benedicens ad limen Ecclesiæ procedat, ibique dimisso Baculo, in Faldistorio sibi parato sedeat: Clerici verò omnes præcedentes ad utrumque ejus latus in modum coronæ stantes, & subsequentes ponò Faldistorium etiam stantes maneant. Et finito Exorcismo D. Episcopus reassumptis Mitra & Baculo unâ cum Ministris præcedentibus & subsequentibus, eo quo venerat ordine, procedat ad Baptisterium, ibique ut supra sedeat, omnesque Clerici præcedentes ante eum in modum Coronæ, circa Fontes stent, alii ponè Faldistorium; & eorum omnium quilibet ad signaculum alterutrius Presbyterorum assistentium ministerium suum expleat, & præbeat aut Olcum, aut Librum, aut Mitram, aut Sal, aut Gremiale, & tum in Baptisterio, tum in limine Ecclesiæ.

5. D. Episcopus ubi sedet, semper cum Mitra sedet: aliquando verò stat cum Mitra, aliquando sine: sedet autem in omnibus interrogationibus, applicationibus Salivæ & Salis, in omnibus Unctionibus, in Baptizando parvulo, in porrectione vestis albæ & candelæ accensæ, & in Exhortatione ad Patrinos & assistentes habenda: stat verò cum Mitra in Exorcismo, sine Mitra in Benedictione Salis, in Orationibus, Evangelio, &c.

6. Finito Baptismo D. Episcopus cum Clero eodem quo venerat Ordine Populum benedicendo, ad Altare cætera expleturus revertatur.

DE BAPTISMO

ADULTORUM.

I quis Adultus sit baptizandus, debet prius secundum Apostolicam Regulam in Christiana Fide, ac sanctis moribus diligenter institui, & per aliquot dies in operibus pietatis exerceri, ejusque voluntas & propositum sæpius explorari, & non nisi sciens & volens probèque instructus baptizari.

At verò si quis dum instruitur, in mortis periculum incidat, Baptizarique voluerit, habita ratione periculi, vel necessitatis baptizetur.

Adultorum baptismus, ubi commodè fieri potest, ad D. Episcopum deferatur, ut si illi placuerit, ab eo solemnius conferatur; Alioquin Parochus ipse baptizet, statâ cæremoniâ.

Decet autem hujusmodi Baptismum ex Apostolico instituto, in Sabbato sancto Paschatis, vel Pentecostes solenniter celebrari.

Quare si circa hæc tempora Catechumeni sint baptizandi, in ipsos dies, si nihil impediat, Baptismum deferri convenit.

Verum si circa, seu post tempus Pentecostes aliqui conversi fuerint, qui ægrè ferant suum Baptisma in longum tempus differri, & ad illud festinent, instructique ac ritè parati esse noscantur, citiùs baptizari possunt.

Catechumenus instructus baptizetur in Ecclesia. Patrinus ei assistat, & ipse Catechumenus ad Sacerdotis interrogationes respondeat; nisi mutus fuerit, aut omninò surdus vel ignotæ linguæ. Quo casu vel per Patrimum, si illam intelligat, aut alium interpretem, vel nutu consensum explicet suum.

Pro hujus autem veneratione Sacramenti, tam Sacerdotem qui adultos baptizabit, quàm ipsos adultos qui fani sunt, convenit esse jejunos.

Quare non post epulas, aut prandia, sed ante meridiem (nisi ex rationabili causa aliter faciendum esset) eorum Baptisma celebretur.

Admonendus est Catechumenus, ut peccatorum suorum poeniteat.

Amentes & furiosi non baptizentur, nisi tales à natiuitate fuerint: Tunc enim de iis idem iudicium faciendum est, quod de infantibus, atque in Fide Ecclesiæ baptizari possunt.

Sed si dilucida habeant intervalla, dum mentis compotes sunt, baptizentur si velint. Si verò antequàm insanirent, suscipiendi Baptismi desiderium ostenderint, ac vitæ periculum immineat, etiamsi non sint compotes mentis baptizentur.

Idémque dicendum est de eo, qui lethargo aut phrenesi laborat, nisi periculum mortis impendeat, si in eo priùs apparuerit Baptismi desiderium.

Sacerdos diligenter curet ut certior fiat de statu & conditione eorum qui baptizari petunt, præsertim exterorum. De quibus facta diligenti inquisitione, num aliàs ritè sint baptizati, caveat ne quis jam baptizatus imperitiâ, vel

errore, aut ad quæstum, vel ob aliam causam, fraude dolove iterum baptizari velit.

Omnes autem de quibus re diligenter investigata probabilis dubitatio est an baptizati fuerint, si nihil aliud impediatur, sub conditione baptizentur.

Hæretici verò ad Catholicam Ecclesiam venientes, in quorum Baptismo debita forma aut materia servata non est, ritè baptizandi sunt: sed prius errorum suorum pravitatem agnoscant & detestentur, & in Fide Catholica diligenter instruantur. Ubi verò debita forma & materia servata est, omissa tantum suppleantur, nisi rationabili de causa aliter Episcopo videatur.

Cæterum legantur, & serventur ea, quæ supra de Baptismo in communi præscripta sunt. Pag. 3.

ORDO BAPTISMI ADULTORUM.

In primis Sacerdos, paratis his, quæ supra de observandis in administratione Sacramenti Baptismi parvulorum dicuntur, indutus Superpelliceo & Stola, vel etiam Pluviali violacei coloris, cum suis Clericis accedat ad gradus Altaris, & genibus flexis pia mente ad Deum preces effundat, ut tantum Sacramentum dignè valeat ministrare, & ad implorandum Divinum Auxilium surgens se signet, & si temporis ratio ferat, dicat:

Deus

Eus in adiutorium meum intende.

R. Domine ad adiuvandum me festina.

Gloria Patri. Sicut erat.

Postea incipiat, prosequentibus Clericis. Antiph.

Effundam super vos aquam mundam, & mundabimini ab omnibus inquinamentis vestris, dicit Dominus.

Psalmus 8.

Domine Dominus noster: quàm admirabile est nomen tuum in univèrsa terra.

Quoniam elevata est magnificentia tua: super cælos.

Ex ore infántium & lacténtium perfecisti laudem propter inimicos tuos: ut destruas inimicum & ultorem.

Quoniam vidébo cælos tuos, ópera digitorum tuorum: lunam & stellas, quæ tu fundasti.

Quid est homo, quod memor es ejus? aut Filius hominis, quoniam vísitas eum?

Minuisti eum paulominus ab Angelis, glória & honóre coronasti eum: & constituisti eum super ópera manuum tuarum.

Omnia subiecisti sub pédibus ejus: oves & boves univèrsas, insuper & pécora campi.

Vólucres cæli & pisces maris: qui perámbulant fémitas maris.

Domine Dominus noster: quàm admirabile est nomen tuum in univèrsa terra.

Gloria Patri. Sicut erat.

Psalmus 28.

Afferte Dómino Filii Dei: afferte Dómino Filios arietum.

Afferte Dómino glóriam & honórem; afferte Dómi-

P.

D

no glóriam nómini ejus : adoráte Dóminum in átrio sancto ejus.

Vox Dómini super aquas , Deus Majestátis intónuit : Dóminus super aquas multas.

Vox Dómini in virtúte : vox Dómini in magnificéntia.

Vox Dómini confringéntis cedros : & confrínget Dóminus cedros Líbani.

Et commínuet eas tamquam vítulum Líbani : & dilectus quemádmódum Fílius unicórnium.

Vox Dómini intercidéntis flammam ignis , vox Dómini concutiéntis desértum : & commovébit Dóminus desértum Cades.

Vox Dómini præparántis cervos , & revelábit condensa : & in Templo ejus omnes dicent glóriam.

Dóminus dilúvium inhabitáre facit : & sedébit Dóminus Rex in ætérnum.

Dóminus virtútem pópulo suo dabit : Dóminus benedícet pópulo suo in pace.

Glória Patri. Sicut erat.

Psalmus 41.

Quemádmódum desíderat cervus ad fontes aquárum : ita desíderat ánima mea ad te Deus.

Sitívit ánima mea ad Deum fortem , vivum : quando véniam , & apparebo ante fáciem Dei ?

Fuérunt mihi lácrymæ meæ panes die , ac nocte : dum dícitur mihi quotidie , ubi est Deus tuus ?

Hæc recordátus sum , & effudi in me ánimam meam : quóniam transibo in locum tabernáculi admirábilis usque ad domum Dei.

In voce exultatiónis , & confessiόnis : fonus epulántis.

Quare tristis es ánima mea : & quare contúrbas me ?

Spera in Deo , quóniam adhuc confitébor illi : salutáre vultus mei & Deus meus.

Ad meípsum ánima mea conturbáta est : proptérea memor ero tui de terra Jordánis & Hermóniim á monte mó-dico.

Abyssus abyssum ínvocat : in voce cataractárum tuárum.

Omnia excélsa tua & fluctus tui : super me transierunt.

In die mandávit Dóminus misericórdiam suam : & nocte cánticum ejus.

Apud me Orátio Deo vitæ meæ : dicam Deo suscéptor meus es.

Quare oblitus es mei ? & quare contristátus incédo , dum affligit me inimícus ?

Dum confringúntur ossa mea , exprobravérunt mihi : qui tríbulant me inimíci mei.

Dum dicunt mihi per síngulos dies , ubi est Deus tuus : quare tristis es ánima mea , & quare contúrbas me ?

Spera in Deo , quóniam adhuc confitébor illi : salutáre vultus mei , & Deus meus.

Glória Patri. Sicut erat.

Et repetitur Antiph. Effundam super vos aquam mundam. Qua repetita, dicitur Kyrie eléison. Christe eléison. Kyrie eléison. Pater noster.

℣. Et ne nos indúcas in tentatióem.

℞. Sed líbera nos à malo.

℣. Dómine exáudi oratióem meam.

℞. Et clamor meus ad te véniat.

℣. Dóminus vobíscum.

℞. Et cum spírítu tuo.

Orémus.

OMnipotens sempitérne Deus , qui dedísti fámulis tuis in confessióne veræ Fidei æternæ Trinitátis glóriam agnóscere , & in poténtia Majestátis adoráre unitátem : quæsumus ut ejúsdem Fidei firmitáte ab ómnibus semper muniámur advérsis.

ADesto supplicationibus nostris , omnipotens Deus , & quod humilitátis nostræ geréndum est ministério , tuæ virtutis impleáture effectú.

DA quæsumus Dómine , elécto nostro (*electa nostræ*) ut sanctis edóctus (*edocta*) mystériis , & renovétur fonte Baptísmatis , & inter Ecclésiæ tuæ membra numerétur. Per Christum Dóminum nostrum. *R. Amen.*

Deinde Sacerdos procedat ad fores Ecclesiæ & stet in limine , Catechizandus verò extra limen. Et Sacerdos interroget eá linguá quam Catechizandus intelligat.

Quo nómine vocáris ? *Catechumenus respondet N. Sacerdos. N. Quid petis ab Ecclesiá Dei ? R. Fidem. Sacerdos. Fides quid tibi præstat ? R. Vitam æternam. Sacerdos. Si vis habére vitam æternam , serva mandáta. Díliges Dóminum Deum tuum ex toto corde tuo , & ex tota ánima tua , & ex tota mente tua , & próximum tuum sicut te ipsum. In his duóbus mandátis tota lex pendet & Próphetæ. Fides autem est , ut unum Deum in Trinitáte , & Trinitátem in unitáte veneréris , neque confundéndo personás , neque substántiam separándo. Alia est enim persóna Patris , ália Fílii , ália Spíritus Sancti ; sed horum trium una est substántia , & non nisi una Divínitas.*

Et rursus interrogat. N. Abrenúntias Sátanæ ? R. Abrenúntio.

Interrog. Et ómnibus opéribus ejus ? R. Abrenúntio.

Interrog. Et ómnibus pompis ejus ? R. Abrenúntio.

Deinde Sacerdos interrogat de Symbolo Fidei, dicens:

Credis in Deum Patrem omnipoténtem , creatórem
cæli & terræ ? R. Credo.

Interrog. Credis & in Jesum Christum Filium ejus úni-
cum , Dóminum nostrum , natum & passum ? R. Credo.

Interrog. Credis & in spíritum Sanctum , sanctam Ec-
clésiám Cathólicam , Sanctórum Communióem , Re-
missiόem peccatórum , Carnis Resurrectiόem , vitam
æternam ? R. Credo.

Tunc Sacerdos exsufflat ter in faciem ejus , semel dicens.

Exi ab eo spíritus immúnde , & da locum Spíritui San-
cto Paracléto.

Híc in modum Crucis halet in faciem ipsius , & dicat.

N. Accipe Spíritum bonum per istam insufflatiόem ,
& Dei benedictiόem ✠ Pax tibi. R. Et cum spíritu tuo.

*Deinde facit Crucem cum pollice in ejus fronte , & in
pectore , dicens.*

N. Accipe signum Crucis tam in fronte ✠ quàm in
corde ✠ Sume Fidem cæléstium præceptorum. Talis esto
móribus , ut Templum Dei jam esse possis : ingressusque
Ecclésiám Dei evasisse te láqueos mortis lætus agnósce ,
horrésce idóla ; respue simulácula ; cole Deum Patrem
omnipoténtem , & Jesum Christum Filium ejus únicum ,
Dóminum nostrum , qui ventúrus est judicáre vivos &
mórtuos , & sæculum per ignem. R. Amen.

*Híc advertendum est , quòd dicta verba , Inhorrésce idóla ,
respue simulácula , dicantur Catechumeno , qui venit de Gentili-
tatis errore , seu de Ethnicis & Idolólatris. Catechumeno verò Judæo ,*

sive ex Hebræis venienti, loco horum verborum, dicatur; Inhorresce Judæicam perfidiam, respue Hebræicam superstitionem. Saraceno autem, vel Turcæ, aut Persæ, sive alii ex Mahumetanis ad Fidem venienti Catechumeno, loco eorundem verborum, dicatur; Inhorresce Mahumeticam perfidiam, respue pravam sectam infidelitatis.

At hæretico ad Catholicam Ecclesiam venienti, qui, si in ejus Baptismo debita forma servata non est, Baptizari debet, dicatur; Horresce Hæreticam pravitatem, respue nefarias sectas impiorum. Vel exprimaturo proprio nomine secta, de qua Catechumenus venit.

Orémus.

TE deprecor, Dómine sancte, Pater omnipotens; ætérne Deus, ut huic fámulo tuo N. qui (fámula tua N. quæ) in hujus sæculi nocte vagatur incertus ac dubius (incerta ac dubia) viam veritatis, & agnitionis tuæ jubeas demonstrari: quatenus referatis óculis cordis sui, te unum Deum Patrem in Fílio, & Fílium in Patre cum Spíritu Sancto recognóscat, atque hujus confessionis fructum, & híc, & in futuro sæculo percípere mereatur. Per Christum Dóminum nostrum. R. Amen.

Deinde signet illum signo Crucis cum pollice in fronte, dicens:

Signo tibi frontem ✙ ut suscipias Crucem Dómini.

In auribus. Signo tibi aures ✙ ut audias divína præcepta.

In oculis. Signo tibi óculos ✙ ut vídeas claritatem Dei.

In naribus. Signo tibi nares ✙ ut odorem suavitatis Christi sentias.

In ore. Signo tibi os ✙ ut loquaris verba vitæ.

In pectore. Signo tibi pectus ✙ ut credas in Deum.

*In scapulis. Signo tibi scápu-
las ✠ ut suscípias jugum
servitútis ejus.*

*In toto corpore illud non tangens manu producit signum Crucis,
Et dicit :*

Signo te totum in nómine Patris , ✠ & Fílii , ✠ &
Spíritus Sancti , ✠ ut hábeas vitam ætérnam , & vivas in
sæcula sæculórum. R. Amen.

O R E M U S.

PReces nostras , quæsumus Dómine , cleménter exá-
di , & hunc eléctum tuum N. (*hanc eléctam tuam N.*)
Crucis Domínicæ , cujus impressióne eum (*eam*) signá-
mus , virtúte custódi , ut magnítudinis glóriæ tuæ rudi-
ménta fervans , per custódiam mandatórum tuórum ad
regeneratiónis glóriam perveníre mereátur. Per Christum
Dóminum nostrum. R. Amen.

O rémus.

DEus , qui humáni géneris ita es cónditor , ut sis e-
tiam reformátor , propitiáre pópulis adoptívus , &
novo testaménto sóbolem novæ prolis adscríbe ; ut Fílii
promissiónis quod non potuérunt ássequi per natúram ,
gaúdeant se recepísse per grátiam. Per Christum Dómi-
num nostrum. R. Amen.

Tunc imponat manum super caput elekti seu electæ , dicens.

O rémus.

OMnípotens sempitérne Deus , Pater Dómini nostri
Jesu Christi , respícere dignéris super hunc fámu-
lum tuum N. quem (*hanc fámulam tuam N. quam*) ad rudi-
ménta Fídei vocáre dignátus es , omnem cæcitatém cor-
dis ab eo (*ea*) expélle , dirúmppe omnes láqueos Sátanæ ,
quibus fúerat colligátus (*colligáta*) Aperi ei Dómine já-

nuam pietatis tuæ, ut signo sapiëntiæ tuæ imbûrus (*imbûta*) omnium cupiditatum fœtoribus cæreat, & ad suavem odorem præceptorum tuorum, lætus (*læta*) tibi in Ecclesia tua deserviat, & proficiat de die in diem, ut idoneus (*idonea*) efficiatur accédere ad grátiam Baptismi tui, percépta medicína. Per eundem Christum Dóminum nostrum. R. Amen.

Deinde Sacerdos benedicat Sal, dicens.

Exorcízo te creatúra Salis, &c. ut in ordine Baptismi parvulorum, pag. 13.

Tunc pollice & indice accipit de ipso Sale, & immittit in os Catechumeni, dicens.

N. Accipe Sal sapiëntiæ; propitiatio tibi sit in vitam ætérnam. R. Amen.

Pax tibi. R. Et cum spíritu tuo.

Oremus.

DEus Patrum nostrorum, Deus univérse conditor veritatis, te supplices exoramus, ut hunc famulum tuum N. (*hanc famulam tuam N.*) respicere digneris propitius, & hoc primum pábulum Salis gustántem non diutius esurire permittas, quóminùs cibo expleatur cælesti; quatenus sit semper nómini sérvienti. Perduc eum (*eam*) Dómine, quæsumus, ad novæ regeneratióis lavácrum, ut cum fidélibus tuis promissionum tuárum ætérna præmia consequi mereatur. Per Christum Dóminum nostrum. R. Amen.

Quòd si Catechumenus fucrit Gentilis, seu ex Idololatriis venerit ad Fidem, benedicto Sale, priùsquàm ejus medicinam gustet, Sacerdos addat sequentem Orationem, dicens.

Oremus

Orémus.

Domine sancte , Pater omnipotens , æterne Deus , qui es , qui eras , & qui permānes usque in finem , cujus origo nescitur , nec finis comprehendī potest : te supplices invocāmus super hunc famulum tuum N. quem (hanc famulam tuam N. quam) liberāsti de errore Gentilium , & conversatione turpissima , dignāre exaudire eum , qui (eam , quæ) tibi cervices suas humiliat ad lavācri fontem , ut renātus (renāta) ex aqua , & Spīritu Sancto , expoliātus (expoliāta) vēterem hōinem , induat novum , qui secūndum te creatus est ; accīpiat vestem incorrūptam , & immaculatam , tibique Deo nostro servīre mereātur. Per Christum Dōminum nostrum. R. Amen.

Deinde si masculus sit Catechumenus , Sacerdos dicat super eum. Ora electe , flecte gēnua , & dic Pater noster. Et electus genuflexus orat , & dicit Pater noster. Et cūm oraverit & dixerit Pater noster , usque ad Sed libera nos à malo , inclusive , Sacerdos subjungit. Leva , comple orationem tuam , & dic , Amen. Et ille respondet. Amen. Et Sacerdos dicit Patrino. Signa eum. Deinde electo. Accēde. Et Patrinus pollice signat eum in fronte dicens : In nōmine Patris , & Filii , & Spīritus Sancti. Tum quoque Sacerdos facit Crucem in fronte ejus ita dicendo : In nōmine Patris , & Filii , & Spīritus Sancti.

Et imponit manum super eum , & dicit.

Orémus.

Deus Abraham , Deus Isaac , Deus Jacob , Deus qui Mōysi famulo tuo in monte Sīnāi apparuisti , & Filios Israel de terra Ægypti eduxisti , députans eis Angelum pietātis tuæ , qui custodiret eos die ac nocte , te

P.

E

quæsumus , Dómine , ut mittere dignéris sanctum Angelum tuum de cælis , qui simíliter custódiat & hunc famulum tuum N. & perducát eum ad grátiam Baptísmi tui. Per Christum Dóminum nostrum. R. Amen.

Exorcismus.

ERgo maledícite diábole , recognósce senténtiam tuam , & da honórem Deo vivo & vero , da honórem Jesu Christo Filio ejus & Spirítui Sancto : & recéde ab hoc famulo Dei N. quia istum sibi Deus & Dóminus noster Jesus Christus ad suam sanctam grátiam , fontémque Baptísmatis vocáre dignátus est : & hoc signum sanctæ Crucis ✝ quod nos fronti ejus damus , tu maledícite diábole , nunquam aúdeas violáre. Per eúndem Christum Dóminum nostrum , qui ventúrus est judicáre vivos & mórtuos & sæculum per ignem. R. Amen.

Si verò Fœmina sit Catechumena , Sacerdos dicat super eam. Ora elécta , flecte gènu , & dic Pater noster , &c. ut supra , pag. 33. usque ad Orationem Deus Abraham. Exclusive.

Deinde imponat manum super eam , & dicat.

Orémus.

DEus cæli , Deus terræ , Deus Angelórum , Deus Archangelórum , Deus Patriarchárum , Deus Prophetárum , Deus Apostolórum , Deus Mártyrum , Deus Confessórum , Deus Vírginum , Deus ómnium bene víventium , Deus cui omnis lingua confitétur , & omne genu flectitur , cæléstium , terréstrium & infernórum : te invoco Dómine super hanc famulam tuam N. ut eam custodire & perducere dignéris ad grátiam Baptísmi tui. Per Christum Dóminum nostrum. R. Amen.

Deinde dicatur Exorcismus. Ergo maledícite diábole reco-

gnosce sententiam tuam, &c. ut supra, pag. 34.

Super utrumque sive Masculum, sive Fœminam imponat manum super caput ejus, & dicat.

Orémus.

Æ TERNAM ac justissimam pietatem tuam deprecor, Dômine sancte, Pater omnipotens, æternæ Deus, Auctor luminis & veritatis, super hunc famulum tuum N. ut digneris eum (*banc famulam tuam N. ut digneris eam*) illuminare lumine intelligentiæ tuæ: munda eum (*eam*) & sanctifica, da ei scientiam veram, ut dignus (*digna*) efficiatur accedere ad gratiam Baptismi tui, teneat firmam spem, consilium rectum, doctrinam sanctam, ut aptus (*apta*) sit ad percipiendam gratiam tuam. Per Christum Dominum nostrum. R. Amen.

His peractis Sacerdos sinistra manu apprehendens dexteram electi, vel electæ propè brachium, vel ei porrigens extremam partem stolæ, introducat eum, vel eam in Ecclesiam, dicens.

N. Ingrédere in sanctam Ecclesiam Dei, ut accipias benedictionem cælestem à Dômino Jesu Christo, & habeas partem cum illo & Sanctis ejus. R. Amen.

Et ingressus electus, vel electa procumbat, seu prosternat se in pavimento & adoret. Deinde surgat & Sacerdos imponat manum super caput ejus, & electus, vel electa, cum eo recitet Symbolum Apostolorum & Orationem Dominicam.

Credo in Deum Patrem omnipotentem, Creatorem cæli & terræ. Et in Jesum Christum Filium ejus unicum Dominum nostrum. Qui conceptus est de Spiritu Sancto, natus ex Mariâ Virgine, Passus sub Pôntio Pilâto, crucifixus, mortuus & sepultus. Descendit ad inferos, tertia die resurrexit à mortuis. Ascendit ad cælos,

sedet ad dexteram Dei Patris omnipotentis. Inde venturus est iudicare vivos & mortuos. Credo in Spiritum Sanctum, Sanctam Ecclesiam Catholicam, Sanctorum communionem, remissionem peccatorum, Carnis resurrectionem, Vitam æternam. Amen.

Pater noster, qui es in cælis, sanctificetur nomen tuum, advéniat regnum tuum, fiat volúntas tua, sicut in cælo & in terra. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie, & dímítte nobis débíta nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. Et ne nos inducas in tentationem. Sed libera nos à malo. Amen.

Tunc rursus Sacerdos imponat manum super caput electi, vel electæ, & dicat sequentem Exorcísmum.

Exorcísmus.

Nec te latet, Sátana, imminere tibi pœnas, imminere tibi torménta, imminere tibi diem iudicii, diem supplicii sempiterni, diem qui venturus est velut clibanus ardens, in quo tibi atque univérſis Angelis tuis præparatus sempiternus erit interitus. Proinde damnate atque damnande, da honorem Deo vivo & vero, da honorem Jesu Christo Filio ejus, da honorem Spiritui Sancto Paraclêto, in cujus nomine atque virtute præcipio tibi, quicumque es, spírítus immunde, ut éxeas & recedas ab hoc famulo Dei N. quem (*hac famula Dei N. quam*) hodie idem Deus & Dóminus noster Jesus Christus ad suam sanctam grátiam & benedictionem, fontémque Baptísmatis dono vocare dignatus est, ut fiat ejus templum per aquam regenerationis in remissionem omnium peccatorum. In nomine ejusdem Dómini nostri Jesu Christi, qui venturus est iudicare vivos & mortuos, & sæculum per ignem. Amen.

Postea Sacerdos pollice accipiat de saliva oris sui, & tangat aures & nares electi vel electæ: tangendo verò aurem dextram & sinistram dicat.

Ephpheta, quod est adaperire. Deinde tangendo nares dicat. In odorem suavitatis. & subdat. Tu autem effugare Diabole, appropinquabit enim iudicium Dei. Deinde interroget electum.

Quis vocaris? Et ipse respondeat. N.

Interrogat. N. Abrenuntias Sathanæ?

R. Abrenuntio.

Interrogat. Et omnibus operibus ejus? R. Abrenuntio.

Interrogat. Et omnibus pompis ejus? R. Abrenuntio.

Tunc Sacerdos intingat pollicem dextræ manus in oleo sancto Catechumenorum, & inungat electum; primum in pectore, deinde inter scapulas in modum Crucis, dicens:

Ego te linio oleo salutis ✠ in Christo Jesu Domino nostro in vitam æternam. R. Amen.

Pax tibi. R. Et cum spiritu tuo. Mox bombacio, vel stupâ tergat pollicem & loca inuncta, & subjungat, dicens:

Exi immunde spiritus, & da honorem Deo vivo & vero. Fuge immunde spiritus, & da locum Jesu Christo Filio ejus. Recede immunde spiritus, & da locum Spiritui Sancto Paraclêto.

Et ducatur electus vel electa ad Baptisterium, cûmque fuerit propè fontem, Sacerdos interroget. Quis vocaris? R. N.

Interrogat. N. Credis in Deum Patrem omnipotentem, Creatorem cæli & terræ? R. Credo.

Interrogat. Credis & in Jesum Christum Filium ejus unicum, Dominum nostrum, natum & passum? R. Credo.

Interrogat. Credis & in Spiritum Sanctum, Sanctam Ec-

clésiā Cathólicā, Sanctórum Communióem, remissionem peccatórum, carnis resurrectionem, & vitam ætérnam ? R. Credo.

Iterum interroget dicens : N. Quid petis ?

R. Baptismum.

Interrog. Vis baptizári ? R. Volo.

Tunc Patríno, vel Matrínā, vel utroque [si ambo admittuntur] admota manu tenente seu tangente electum vel electam aperto capite, & laxatis à collo vestibis inclinatum, Sacerdos vasculo vel urccolo hauriat aquam baptismalem de fonte, & cum eo sub trina supra caput in modum Crucis infusione, baptizet electum, seu electam in nomine sanctæ Trinitatis, sic dicens:

EGO TE BAPTIZO IN NOMINE PATRIS ✠ fundat primò, ET FILII ✠ fundat secundò, ET SPIRITUS SANCTI ✠ fundat tertio.

Si aqua quæ ex capite baptizati vel baptizatæ defluit, non dilabitur in Sacrarium baptisterii, recipiatur in subjecta aliqua pelvi, & in illud postmodum projiciatur. Et siquidem probabiliter dubitetur an Baptismus jam collatus ei fuerit nec ne, sub conditione tantum baptizetur ut supra pag. 4.

Deinde Sacerdos intingat pollicem dextrum vel bacillum in sacrum Chrisma, & perungat verticem electi vel electæ in modum Crucis, dicens.

Deus omnipotens, Pater Dómini nostri Jesu Christi, qui te regenerávit ex aqua & Spíritu Sancto, quique dedit tibi remissionem ómnium peccatórum, ipse te líniat Chrismate salutis ✠ in eódem Christo Jesu Dómino nostro in vitam ætérnam. R. Amen.

¶ Pax tecum. R. Et cum spíritu tuo.

Tunc bombacio vel stupâ pollicem tergat & imponat capiti ele-

Eti vel electæ Chrismale, seu candidum linteolum, & det illi vestem candidam, dicens.

Accipe vestem candidam & immaculatam, quam perferas ante tribunal Domini nostri Jesu Christi, ut hab eas vitam æternam. R. Amen.

Et electus vel electa deponat priores vestes, & induatur novis albi coloris, vel saltem exteriore candida, quam à Sacerdote accepit. Postea det ei Sacerdos cereum seu candelam accensam in manu dextra, dicens:

Accipe lâmpadem, & irreprehensibilis custodi Baptismum tuum, ut cum Dominus venerit ad nuptias, possis occurrere ei in aula cœlesti in vitam æternam. R. Amen.

Postea dicat Sacerdos. N. Vade in pace & Dominus sit tecum. R. Amen.

Extunc cereum eundem accensum manibus teneat Neophytus, vel Neophyta usque in finem, præterquam dum confirmatur. Confirmari autem debet, si adsit Episcopus qui id legitime possit: Deinde si hora congruens fuerit celebrari Missa, cui Neophytus vel Neophyta intersit, & sanctissimam Eucharistiam devote suscipiat.

*****

FORMA BREVIOR BAPTIZANDI in necessitate.

I Infans vel adultus ægrotus adeo graviter laboret, ut periculum immineat, ne pereat, antequam Baptismus perficiatur, Sacerdos omittis quæ Baptismum præcedunt eum baptizet, ter vel etiam semel infundens aquam super caput ejus in modum Crucis, dicens:

Ego te Baptizo in nomine Patris ✠ &c.

Si non habeatur aqua baptismalis, & periculum impendeat; Sacerdos utatur aqua benedicta ordinaria, aut si desit, utatur aqua simplici.

Deinde si habeat Chrisma, liniat eum in vertice, dicens.

DEus omnipotens, Pater Domini nostri Jesu Christi, qui te regeneravit ex aqua & Spiritu Sancto, quique dedit tibi remissionem omnium peccatorum (*hic inungit*) ipse te liniat Chrismate salutis ✠ in eodem Christo Jesu Domino nostro in vitam æternam. R. Amen.

Postea det ei lintecolum candidum, dicens: Accipe vestem, &c.

Ac demum det ei cercam candelam accensam, dicens: Accipe lampadem, ut supra. Si supervixerit, suppleantur alii ritus omnes.

*****o*****

QUOMODO PLURES SIMUL BAPTIZARI possint.

SI necessitas urgeat, plures simul tam parvuli quam adulti utriusque sexus baptizari possunt; Sed tunc masculi ad dexteram, feminae autem ad sinistram collocari debent. Et cætera quidem omnia pariter in proprio genere & numero plurali dicenda sunt: Verum prima nominis interrogatio, exsufflatio, Crucis impressio seu signatio, salis datio, tactus aurium & narium cum saliva, abrenuntiationis interrogatio, unctio olei Catechumenorum, interrogatio de Fide seu Symbolo, & ipse Baptismus, inunctio Chrismatis, candidæ vestis impositio, atque accensæ candelæ traditio singulariter singulis, & primum masculis, deinde feminis fieri debent.

Ac præterea observandum in Baptismo Adultorum, ut quoties plures simul baptizantur, post Salis dationem, & quæ eam sequitur, Orationem, non tantum dicat Sacerdos in plurali numero super masculos. Orate electi, flectite genua & dicite Pater noster. cum signatione, Oratione & Exorcismo sequentibus, ut supra pag. 33. Sed etiam secundò dicat super unum tantum masculum, Ora electe, flecte genua, & dic Pater noster, cum reliquis, ut ibidem usque ad Orationem Deus Abraham, exclusive. Deinde imponat manum super eum, ac dicat.

Orémus.

DEus immortalè præsidium omnium postulantium; liberatio supplicum, pax rogantium, vita credentium, resurrectio mortuorum; te invoco super hunc famulum tuum N. qui Baptismi tui donum petens, æternam consequi gratiam spirituáli regeneratione desiderat: accipe eum Domine, & quia dignatus es dicere, Pétite & accipietis, quærite & inveniétis, pulsate & aperiétur vobis: petenti præmium porrige, & januam pande pulsanti, ut æternam cælestis lavacri benedictionem consequutus, promissa tui muneris regna percipiat. Qui cum Patre & Spiritu Sancto vivis & regnas Deus in sæcula sæculorum. R. Amen.

Exorcismus.

Audi maledicte Sátana, adjuratus per nomen æterni Dei, & Salvatoris nostri Jesu Christi Filii ejus, cum tua victus invidia tremens, gemensque discède, nihil tibi sit commune cum servo Dei N. jam cælestia cogitante, renuntiâturo tibi, & sæculo tuo, & beatæ immortalitati victuro. Da igitur honorem adveniénti Spiritui Sancto, qui ex summa cæli arce descendens, protur-

P.

F

bātis fraudibus tuis , divīno fonte purgātum pectus , sanctificātum Deo templum , & habitāculum perficiat , ut ab omnibus pēnitus nōxiis prāteritōrum crīmīnum liberātus servus Dei , grātias perēnni Deo réferat semper , & benedicat nomen sanctum ejus in sæcula sæculōrum. R. Amen.

Item super unum masculum tertio dicat, ut supra. Ora elécte , flecte gēnuā , & dic Pater noster , &c. usque ad Orationem, Deus Abraham, exclusivē. Deinde imponat manum super eum , dicens.

Exorcismus.

EXorcizo te immūnde spīritus , In nōmine Patris ✠ & Filii ✠ & Spīritus Sancti , ✠ ut éxeas & recēdas ab hoc fāmulo Dei N. Ipse enim tibi imperat , maledicte , damnāte , qui pēdibus super mare ambulāvit , & Petro mergēti dēxteram porrēxit.

Ergo maledicte diābole , &c. & repetat totum, ut supra habetur , pag. 34.

Ac similiter postquam super plures fœminas dixerit in plurali. Orate eléctæ , flectite gēnuā & dicite Pater noster , &c. Deinde imponens manum super capita singularum in eodem numero plurali dixerit Orationem, Deus cœli, Deus terræ. Et Exorcismum, Ergo maledicte diābole. Super unam tantum secundo & tertio repetat, Ora elécta , flecte gēnuā , & dic Pater noster, & reliqua, ut supra, pag. 33. usque ad finem Orationis, Deus Abraham. quā finitā imponat manum super caput ejus , & post tertiam signationem dicat:

EXorcizo te immūnde spīritus , per Patrem ✠ & Filium , ✠ & Spīritum Sanctum , ✠ ut éxeas & recēdas ab hac fāmula Dei N. Ipse enim tibi imperat , maledicte ,

damnate, qui cæco nato oculos aperuit, & quatríduanum Lázaram de monumento fuscitavit.

Ergo maledicte diabole, &c. totum ut suprà.

*****

ORDO SUPPLENDI OMISSA SUPER Baptizatum.

Cum urgente mortis periculo, vel alia cogente necessitate, sive *Parvulus*, sive *Adultus*, sacris precibus ac cæremoniis prætermisiss, fuerit baptizatus, ubi convaluerit, vel cessaverit periculum, & ad Ecclesiam delatus fuerit, omisssa omnia suppleantur: idemque ordo ac ritus servetur, qui in Baptismo *Parvulorum* (si fuerit *Parvulus*) seu *Adultorum* (si fuerit *Adultus*) præscriptus est. Excepto quòd interrogatio, an velit baptizari, formæque Baptismi, & ablutio prætermittuntur, & quædam Orationes & Exorcismi suo quique loco immutati, ut infra, dicuntur. Observa tamen, quòd initio ubi Sacerdos petiit:

Que demande-t-il, on répond, les ceremonies du Baptême.

Sacerdos igitur antequam immittat Sal in os baptizati, manum super caput ejus imponens, dicat.

Orémus.

OMnipotens sempitérne Deus, Pater Dómini nostri Jesu Christi, respicere dignare super hunc famulum tuum N. quem (hanc famulam tuam N. quam) dudum ad rudiménta Fidei vocare dignátus es, omnem cæcitatem cordis ab eo (ea) expélle, disrúmpe omnes láqueos Sata-

næ, quibus fuerat colligatus (*colligata*) Aperi ei Dómine januam pietatis tuæ, ut signo sapientiæ tuæ imbutus (*imbuta*) omnium cupiditatum foetoribus careat, & ad suavem odorem præceptorum tuorum lætus (*læta*) tibi in Ecclesia tua deserviat, & proficiat de die in diem, ut idoneus (*idonea*) sit frui gratiâ Baptismi tui, quem suscepit, Salis percepta medicina. Per eundem Christum Dóminum nostrum. R. Amen.

Deinde posteaquam modicum Salis immiserit in os baptizati, dicens: Accipe Sal sapientiæ, propitiatio sit tibi in vitam æternam. Amen. dicat:

Orémus.

DEus Patrum nostrorum, Deus universæ conditor veritatis, te supplices exoramus, ut hunc famulum tuum N. (*hanc famulam tuam N.*) respicere digneris propitius: ut hoc pabulum Salis gustantem non diutius esurire permittas, quominus cibo expleatur cælesti, quatenus sit semper spiritu fervens, spe gaudens, tuo semper nomini serviens: & quem ad novæ regenerationis lavacrum perduxisti, quæsumus Dómine, ut cum fidelibus tuis promissionum tuarum æterna præmia consequi mereatur. Per Christum Dóminum nostrum. R. Amen.

Post hæc, facto signo Crucis in fronte baptizati, dictisque illis verbis.

Et hoc signum Crucis ✝ quod nos fronti ejus damus, tu maledicte diabole nunquam audeas violare. Per eundem Christum Dóminum nostrum. R. Amen. *Manu super caput ejus imposita, dicat:*

Oremus.

ATERNAM ac iustissimam pietatem tuam deprecor ,
 Domine sancte , Pater omnipotens , æterne Deus ,
 auctor luminis & veritatis , super hunc famulum tuum N.
 ut digneris eum (hanc famulam tuam N. ut digneris eam) il-
 luminare lumine intelligentiæ tuæ : munda eum (eam)
 & sanctifica , da ei scientiam veram , ut dignus (digna)
 sit frui gratiâ Baptismi tui , quem suscepit , teneat fir-
 mam spem , consilium rectum , doctrinam sanctam , ut
 aptus (apta) sit ad retinendam gratiam Baptismi tui. Per
 Christum Dominum nostrum. R. Amen.

*In Baptismo autem Adultorum præter illa , quæ supra notata
 sunt , quando suppleantur omissa , hæc mutari debent ; primum in
 Exorcismo. Audi maledicte Sætana , ubi dicitur (habitaculum
 perficiat) dicatur habitaculum perfecit. Deinde in Exorcismo,
 nec te latet. ubi dicitur (ut fiat) dicatur , ut fieret.*

*Notandum insuper ex responso Gregorii XIII. sum-
 mi Pontificis ad questionem Concilii Rothomagensis de
 Baptismo à Calvinistis collato , antequam cæremonia
 ab illis omisse in Adultis suppleantur , precedere debere
 abjurationem hæresis & reconciliationem. Idemque de
 aliorum hæreticorum debitam materiam & formam ser-
 vantium Baptismo censendum est , juxta distinctionem
 jam præmissam in generalibus regulis Baptismi Adul-
 torum.*

*****

MODUS BENEDICENDI AQUAM Baptismalem extra Sabbatum Pasche, & Pentecostes, si deficiat.

I quo casu contigerit aquam Sabbato Pasche vel Pentecostes consecratam deficere vel corruptam esse; nec aliâ utiurgens necessitas cogat: Curet Parochus ut quamprimum lavetur atque mundetur, & limpida aquâ repleatur vas Baptisterii. Dehinc cum suis Clericis, Cruce & duobus cereis præcedentibus ac thuribulo & incenso, & cum vasculis Chrismatidis & olei Catechumenorum descendat ad fontem. Et ibi cantatis vel clara voce dictis Litanis, prout in Sabbato sancto, vel quales post septem Psalmos Pœnitentiales, post ultimum Kyrie eleison, dicat, Pater noster, & Credo in Deum. Deinde versum, Apud te Dômine est fons vitæ. R. Et in lumine tuo vidēbimus lumen.

v. Dômine exaudi orationem meam.

r. Et clamor meus ad te veniat.

v. Dôminus vobiscum. r. Et cum spiritu tuo.

Orémus.

O Mnípotens sempitérne Deus, adesto magnæ pietatis tuæ Mystériis, adesto Sacramentis, & ad creándos novos pópulos, quos tibi fons Baptísmatis párturit, spíritum adoptionis emítte; ut quod nostræ humilitatis geréndum est ministério, virtutis tuæ impleátur effectû. Per Dóminum nostrum Jesum Christum Fílium tuum, qui tecum vivit & regnat in unitate Spíritus Sancti Deus, per ómnia sæcula sæculórum. R. Amen.

Exorcismus aquæ.

EXorcízo te creatúra aquæ , per Deum vivum ✠ per Deum verum , ✠ per Deum Sanctum , ✠ per Deum , qui te in principio , verbo separávit ab árida , cuius super te spíritus ferebátur , qui te de Paradíso manáre iussit.

Híc manus aquam dividat , deinde de ea effundat extra marginem fontis versùs quatuor Orbis partes , prosequens.

Et in quátuor flumínibus totam terram rigáre præcépit , qui te in desérto amáram per lignum , dulcem fecit atque potábilem , qui te de petra produxit , ut pópulum , quem ex Ægypto liberáverat , siti fatigátum recreáret. Exorcízo te & per Jesum Christum Fílium ejus únicum , Dóminum nostrum , qui te in Cana Galileæ signo admirábili suâ poténtiâ convértit in Vinum ; qui super te pèdibus ambulávit , & à Joánnē in Jordáne in te baptizátus est , qui te unà cum sáanguine de látere suo produxit , & Discípulis suis iussit , ut credéntes baptizárent in te , dicens : Ite , docéte omnes gentes , baptizántes eos in nómine Patris , & Fílii , & Spíritus Sancti ; ut efficiáris aqua sancta , aqua benedícta , aqua , quæ lavat sordes & mundat peccáta. Tibi ígitur præcípio omnis spíritus immúnde , omne phantásma , omne mendácium eradicáre & effugáre ab hac creatúra aquæ , ut qui in ipsa baptizándi erunt , fiat eis fons aquæ salíentis in vitam ætérnam , regénerans eos Deo Patri & Fílio & Spíritui Sancto , in nómine ejúsdem Dómini nostri Jesu Christi , qui ventúrus est judicáre vivos & mórtuos & sæculum per ignem. R. Amen.

Orémus.

Domine sancte, Pater omnipotens, æternæ Deus, aquarum spiritualium sanctificator, te suppliciter deprecamur, ut ad hoc ministerium humilitatis nostræ respicere digneris, & super has aquas abluendis & purificandis hominibus præparatas, Angelum sanctitatis emittas, quo peccatis vitæ prioris ablutis, reatuque deterso, purum Sancto Spiritui habitaculum regenerati effici mereantur. Per Dñm nostrum Jesum Christum Filium tuum, qui tecum vivit & regnat in unitate ejusdem Spiritus Sancti Deus, per omnia sæcula sæculorum. R. Amen.

Tunc sufflet ter in aquam versus tres partes secundum hanc figuram & deinde imponat incensum in thuribulo, & fontem incenset. Postea infundens de oleo Catechumenorum in aquam in modum Crucis, clara voce dicat.

Sanctificetur & fœcundetur fons iste oleo salutis renascentibus ex eo in vitam æternam. In nomine Patris, ✠ & Filii, ✠ & Spiritus ✠ Sancti. R. Amen.

Deinde infundat de Chrismate modo, quo supra, dicens:

Infusio Chrismatis Dñi Jesu Christi, & Spiritus Sancti Paraclæti fiat in nomine sanctæ Trinitatis. Amen.

Postea accipiat ambas ampullas dicti olei sancti, & Chrismatis, & de utroque simul in modum Crucis infundendo, dicat:

Commixtio Chrismatis sanctificationis, & olei unctio- nis, & aquæ Baptismatis pariter fiat, in nomine Patris, ✠ & Filii, ✠ & Spiritus ✠ Sancti. R. Amen.

Tunc depositâ ampullâ, dexterâ manu oleum san-
Etum

Etum & Chrisma infusum misceat cum aqua, & spargat per totum fontem. Deinde medullâ panis manum tergat, & si quis baptizandus est, eum baptizet ut supra. Quod si neminem baptizat, statim manus ablumat, & ablutio effundatur in Sacrarium.

DE OBSTETRICIBUS.

Uia in Obstetricibus præter industriam sublevandæ naturæ, pietas etiam singularis, atque in administrando, urgente necessitate, Baptismo solertia requiritur, nec ullæ ad id muneris sine delectu, & nisi ante juratæ debent admitti: Ideo cum facienda erit Obstetricis electio, dabit operam Parochus ut honestiores & religiosiores suæ Parochiæ mulieres convocentur, has blandè & religiosè alloquendo commonefaciet, ut depositis omnibus odiis & simultatibus, longè etiam abdicato amore & favore, eam suffragiis suis eligant, quam ex omnibus ad hoc munus sincere obeundum noverint aptissimam & fidelissimam, maximè verò quæ vitam omnem sine suspitione ac labe hæresis, sortilegii & maleficii, & infamiæ fideliter traduxerit.

Hæc cum à majore parte eaque saniore electa fuerit, per Parochum edocebitur idiomate communi, quæ sit vera forma & materia Sacramenti Baptismi, si forsitan ignara fuerit; proposito in primis ante oculos Dei timore & iudicio. Quibus peractis ad juramentum illam ad-

mittet , eo modo qui sequitur , cujus tenorem illa ipsa leget si possit : sin minus , Parochum verba juramenti alta voce proferentem attentè audiet , & singula verba ejusdem repetet pronuntiando altè , oblato priùs sacro Evangeliorum codice.

Consentaneum fuerit , ut in Urbibus populosis hujusmodi juramentum ab Obstetricibus præstetur in conspectu Doctoris Medici , unà cum Parocho , qui jusjurandum recipiet. In Oppidis verò & locis campestribus in præsentia Chirurghi vel Pharmacopolæ rusticani.

*****

FORME DE SERMENT.

E N. jure & promets à Dieu le Createur Tout-puissant , en vòtre presence , Monsieur , de vivre & de mourir en la Foy Catholique , Apostolique & Romaine , & de m'acquiter avec le plus de fidelité , & de diligence qu'il me sera possible , de la Charge que j'entreprends , d'assister les Femmes dans leurs couches , & de ne permettre jamais , que ny la Mere , ny l'Enfant encourent aucun mal par ma faute : Et où je verray quelque peril eminent , d'user du conseil & de l'aide des Medecins & des Chirurgiens , & des autres Femmes que je connoîtray entendues & experimentées en cette fonction. Je promets aussi de ne point reveler les secrets des Familles , ny des personnes que j'assisteray , & de n'user d'aucuns moyens illicites sous quelque couleur ou pretexte que ce soit , par vengeance ou mauvaise affection , & n'omettre rien de ce qui sera de mon devoir à

l'endroit de qui que ce soit ; mais de procurer de tout mon pouvoir le salut corporel & spirituel , tant de la Mere, que de l'Enfant.

Tunc Parochus proferat Librum apertum sancti Evangelii Obstetrici , quæ cum tangat manus dextra , dicens.

Ainsi Dieu me soit en aide & ces saints Evangiles.

Sic juratæ Obstetrici inhibeat etiam Parochus , ne baptizare seu undare (ut loquuntur) ullum infantem præsumat , cum adfuerit Clericus vel vir alius , qui rectum baptizandi modum sciat , nec aliter quàm in casu extremæ necessitatis , & adhibitis (si possit) duabus saltem honestis mulieribus , quæ rei gestæ cum ea testes sint , monitisque Parentibus ut Infantem , quamprimum sine vite ipsius periculo licuerit , ad Ecclesiam deferant , ubi à Sacerdote Ecclesiasticæ ceremoniæ suppleantur.

*****

DE PURIFICATIONE SEU

Benedictione mulieris post partum.

Et si nullo Legis præcepto , ut olim , Puerperis certorum dierum ante ingressum Ecclesiæ purgatio indicta sit , piâ tamen atque laudabili consuetudine ubique invaluit , ut eo ingressu aliquamdiu ex veneratione , & ad majorem suæ humilitatis demonstrationem abstineant , cumque primum gratias Deo acturæ ad Ecclesiam post partum redeunt , Sacerdoti purificandas seu ad instar purificationis benedi-

cendas se offerant. Nec temerè quidem sine veniâ iudicis Ecclesiastici debent illæ mulieres ejus benedictionis solennitate honorari, quas ex illicita commixtione peperisse constiterit. At cum aliis devotè eam petentibus, quocumque die commodum fuerit, & sine ullo dierum discrimine, hoc ordine procedendum.

In limine Ecclesiæ, si commodè potuerit, vel ante Imaginem Crucifixi genua flectat Puerpera, cereum accensum manu tenens. Eam ibi Parochus, aliusve ejus vice Sacerdos Superpelliceo & Stola indutus, vel etiam Albâ indutus, si Missam celebrare intendit, aquâ benedictâ aspergat, dicens.

Aspergat te Deus rore gratiæ suæ in vitam æternam. Amen.

Ant. Anima mea illi vivet, & semen meum serviet ipsi.

Psalmus 116.

Laudate Dñm omnes gentes: & collaudate eum omnes populi.

Quoniam confirmata est super nos misericordia ejus: & veritas Dñi manet in æternum.

Gloria Patri, & Filio, & Spiritui Sancto.

Sicut erat in principio & nunc & semper: & in sæcula sæculorum. Amen.

Et repetitur Antiphona. Anima mea illi vivet, & semen meum serviet ipsi. Kyrie eléison. Christe eléison.

Kyrie eléison. Pater noster.

v. Et ne nos inducas in tentationem.

x. Sed libera nos à malo.

v. Salvam fac ancillam tuam.

R. Deus meus sperantem in te.

V. Mitte ei Dómine auxilium de sancto.

R. Et de Sion tuere eam.

V. Esto ei Dómine turris fortitudinis.

R. A fácie inimíci.

V. Dómine exáudi oratióem meam.

R. Et clamor meus ad te véniat.

V. Dóminus vobíscum. R. Et cum spíritu tuo.

Orémus.

OMnípotens sempitérne Deus, qui per beátæ Mariæ Virgínis partum, fidélium pariéntium dolóres in gaudium convertísti, concéde propítius, ut hæc fámula tua, quæ te facunditátis suæ autórem, & servatórem læta cognóvit, ejúsdem beátæ Mariæ méritis & intercessióne, ad æternæ beatitudinis gaudia, unà cum prole sua, pervenire mereáture. Per Christum Dóminum nostrum. R. Amen.

Deinde porrigens ad manum mulieris extremam partem Stole, eam introducat in Ecclesiam, dicens.

Ingrédere in domum Dómini, adóra Fílium beátæ Mariæ Virgínis, qui tibi fœcunditátem tribuit prolis.

Postea Missam, si fieri potest, devotè audiat, quæ (nisi Dominica aut Festum duplex occurrat) celebrari poterit de Beata, vel alia ad devotionem. Eâ autem celebratâ, Sacerdos panem oblatum modo sequenti benedicat.

BENEDICTIO PANIS.

V. Adjutórium nostrum in nómine Dóminj.

R. Qui fecit cœlum & terram.

v. Sit nomen Dómini benedíctum.

R. Ex hoc nunc & usque in sæculum.

Orémus.

Benedic Dómine hanc creatúram panis , qui benedixisti quinque panes in deserto , ut manducans eum fámula tua , purgáta à vítiis , salutem consequátur mentis & córporis , In nómine Patris , ✠ & Fílii , & Spíritus Sancti. R. Amen.

Deinde aspergat panem aquá benedictá, & mulieri adhuc genuflexæ tradat. Tum demum dicat sequens Evangelium.

v. Dóminus vobíscum. R. Et cum spíritu tuo.

Sequéntia sancti Evangélíi secúndum Lucam.

IN illo témpore : postquàm impléti sunt dies purgationis Mariæ secúndum Legem Móýsis , tulérunt Jesum in Jerúsalem , ut sístèrent eum Dómino (sicut scriptum est in Lege Dómini : quia omne masculínium adapériens vulvam sanctum Dómino vocábitur :) Et ut darent Hóstiám secúndum quod dictum est in Lege Dómini , par Túr-turum , aut duos pullos Columbárum. Et ecce homo erat in Jerúsalem , cui nomen Símeon : Et homo iste iustus & timorátus , expéctans consolatióem Israel , & Spíritus Sanctus erat in eo. Et respónsum accéperat à Spíritu Sancto , non visurum se mortem , nisi prius vidéret Christum Dómini. Et venit in spíritu in Templum. Et cum inducerent Púerum Jesum Paréntes ejus , ut fácerent secúndum consuetúdinem Legis pro eo ; & ipse accépit eum in ulnas suas , & benedixit eum , & dixit : Nunc dimittis servum tuum Dómine , secúndum verbum tuum in pace. Quia vidérunt óculi mei , salutare tuum. Quod pa-

rāsti ante faciē omniū populōrum. Lumen ad revelatiōnem gēntium , & glōriam plebis tuæ Israel. *R.* Deo gratias.

Deinde dicit Antiphonam. Te invocāmus , te adorāmus , te laudāmus , te glorificāmus , ô beāta & gloriōsa Trinitas.

V. Sit nomen Dōmini benedictum.

R. Ex hoc nunc & usque in sæculum.

Orémus.

Pietate tua , quæsumus Dōmine , hanc famulam tuam corpore pariter & mente purifica , ut noxias carnis illécebras , & mundi blandimēta , ac diabólica contāgia sic devincat , ut grātiā tuā in præsentī & glōriā in futuro sæculo obtinere mereatur. Per Christum Dōminum nostrum. *R.* Amen.

Mox ipsam benedicat , dicendo.

Benedicat & custodiat te omnipotens & misericors Dōminus Pater , ✠ & Fīlius , & Spīritus Sanctus. *R.* Amen.

Et denique aspergat aquā benedictā.

Quod si purificanda sit , quæ ex illicito coitu peperit , & litteras purificationis à Iudice Ecclesiastico impetraverit , vel quæ abortum fecerit , omīssis illis omnibus , quæ ante Missam notata sunt , eam in ingressu Ecclesiæ , vel juxta Imaginem Crucifixi aquā benedictā aspergens Sacerdos , dicat.

In nōmine Patris , & Fīlii , & Spīritus Sancti. Amen.

Asperges me Dōmine hyssopo , & mundabor : lavabis me , & super nivem dealbabor.

Deus misereatur tui & benedicat tibi : illúminet vultum suum super te , & misereatur tibi.

Glória Patri , & Filio , & Spirítui Sancto.

Sicut erat , &c.

Ingrédere in domum Dómini , & adóra Fílium sanctæ Virgínis Mariæ , ut tibi fiat propítius.

Deinde Missam incipiat , & cætera persequatur ut supra.

DE SACRAMENTO CONFIRMATIONIS.

Acramentum Confirmationis à Christo institutum esse Fide credendum est , quo Fideles per Baptismum geniti , augentur in Fide , corroborantur & perficiuntur.

Ideo ad salutem ita utile esse agnoscimus , ut vix à Fidelibus omitti possit , quin negligentia culpabilis committatur.

Quare sui muneris esse sciant Parochi , ut hortentur Parochianos suos ad tantum Sacramentum semel & bene recipiendum , doceantque illos , quid illud sit , quem ejus ministrum , quos effectus pariat , & quam in suscipientibus requirat dispositionem ?

Singulis annis Dominum Episcopum adeant ipsi Parochi , & ab eo discant tempus , quo hoc Sacramentum sit administraturus : & statis die & loco per domos & familias suæ Parochiæ diligenter sciscitentur , & prævideant quinam hoc Sacramento insigniti non sint ? Quinamve , tum ætate , tum maturitate , tum moribus ad hujus Sacramenti susceptionem sint admittendi.

Facta

Facta hac inquisitione, eos erudiant, & quos in ætate ad minus novem annorum (nisi malitia suppleat ætatem) sufficienter edoctos & præparatos invenerint, eos præviâ peccatorum Confessione, ad D. Episcopum adducant, aut per alium Sacerdotem adduci curent: ita ut nullus recipiat hoc Sacramentum, nisi probatus ante, & cognitus; idque oneris incumbat conscientiæ Parochi.

Sacramenti hujus materia est Chrisma, seu unguentum, ex oleo Olivarum & balsamo ab Episcopo consecratum; oleum enim quod pingue est, effunditur, & plenitudinem gratiæ Spiritus Sancti, à Christo Capite in nos defluentem optimè exprimit, sicut & balsamum bonum Christi odorem, quem quisque Fidelis coram Deo, Angelis & Hominibus perferre tenetur.

Formam hujus Sacramenti hanc agnoscimus. Signo te signo Crucis, confirmo te Chrismate salutis. In nómine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti.

Potestate ordinaria hujus Sacramenti Minister, est Episcopus: nam si Sacerdotum est in Baptismo Christianos efficere; Episcoporum est eos in confirmatione perficere.

Sacramentum istud caracterem imprimere inficiatur nemo, ideo iterari minimè licet.

Ministratur 1º cum signo Crucis in fronte, ut sciat Confirmandus se signari ut militem Christi, qui non debet erubescere Evangelium, imò tenetur ubique se Christianum profiteri, & nullo metu, aut terrore, aut pœnâ à Confessione Fidei abstinere, ubi tenetur. 2º cum percussione in maxilla, ut sciat Confirmandus se semper paratum fore, ad omnia pro Christi nomine perferenda. 3º Denique datur illi pax, ut sciat se debere hanc pacem cum omni studio conservare cum Deo, seipso & proximo.

Patrinus & Matrina sicut in Baptismo assumuntur, ideoque eadem ac in ipso affinitas contrahitur: unde melius est ad tale mu-

nus viros Ecclesiasticos assumere.

Potest Dominus Episcopus Confirmantium nomina mutare, præsertim si non sint Sanctorum novi Testamenti, aut veteris usu recepta, possuntque & ipsi confirmandi ea mutare, modò tamen fraus & dolus absint.

Confirmati post unctionem non abeant, quin prius aut bandellis ligentur in fronte (qui postero die à Presbytero cum abstersione frontis tollantur) aut statim post unctionem stupâ vel micâ panis à Presbytero tergantur.

DE SACRAMENTO POENITENTIÆ.

Sacramentum Pœnitentiæ à Christo Domino ad eos, qui post Baptismum lapsi sunt, in gratiam restituendos, institutum est.

Ejus materia remota sunt peccata post Baptismum commissa, proxima sunt actus Pœnitentis, Contritio scilicet, Confessio & Satisfactio. Forma verò sunt hæc verba: Ego te absolvo, &c.

Minister hujus Sacramenti est Sacerdos potestatem habens, vel ordinariam, vel delegatam: Nullus tamen Sacerdos etiam Doctoris laurea, vel dignitate insignitus, sive regularis, sive sæcularis parochiale Beneficium non obtinens, potest extra mortis periculum Laicos, Ecclesiasticos, & Moniales absolvere; nisi prius à D. Episcopo, vel ejus Vicario generali, juxta Concilium Trident. & Constitutiones Apostolicas approbatus fuerit.

P O E N I T E N T I Æ.

59

Noverit insuper quilibet Sacerdos sæcularis aut regularis ita approbatus, sibi non licere ægrotantium Confessiones domi excipere, nisi prius de ipsorum Parochi consensu sufficienter sibi constiterit.

Caveat Sacerdos ne ad hoc Sacramentum ministrandum accedat aliquo censura vinculo innodatus, aut curiositate, aut sensualitate, aut lucri cupiditate motus.

Ita sit affectus erga quoslibet Pœnitentes, ut nulla sit personarum acceptio, & omnibus, sive pauperibus, sive divitibus, sive miseris æqualis pateat ad ipsum accessus. Potest tamen prudenter aliquam rationem habere præcipue erga infirmos & mulieres gravidas.

Saluti Pœnitentis ita sit intentus, ut toto animo ejus conscientia statui cognoscendo se applicet, nec eum dimittat, quin prius aut Deo reconciliarit, aut eum consolatus fuerit, aut per consilia, per monita, instructiones, prohibitiones, pœnitentias, &c. ad remissionem peccati obtinendam præpararit.

Nullus se immisceat hujus Sacramenti administrationi, quin prius prudentiam & scientiam requisitas habere comprobetur, ita ut lepram à lepra dignoscere valeat; sciat quibusnam sit conferenda, quibusnam differenda, & quibusnam neganda Absolutio. Sciat casus tum Summo Pontifici, tum D. Episcopo Bajocensi reservatos. Theologiam Moralem, seu casus conscientia ita calleat, ut si difficultates occurrentes solvere non valeat: valeat saltem de iis dubitare, ut peritiores consulere possit. Sciat denique ut peritus Medicus animarum morbos prudenter curare, tum consilio, tum instructione, tum consolatione, tum prohibitione, tum salutaris pœnitentia injunctio, tum denique frequentiori, vel rariori communione.

In Ecclesia, non autem in privatis Ædibus Confessiones audiat, (nisi ex causa rationabili) & ad id habeat sedem Confessionalem

quæ habeat fenestram ante apertam, & in utroque latere fenestellas crates perforatas, aut cancellis ferreis vel ligneis obseptas, quibus vox Pœnitentium transmitti possit, & omnis oris aut vultus contactus prohiberi. Sciatque Sacerdos sibi nunquam licere audire Pœnites alterius sexus ad januam sedis Confessionalis genuflexas, nec oculos in vultum Pœnitentis defixos habere

Ita se prudenter gerat erga personas alterius sexus, ut non sit ipsis, nec ipsæ sibi causa ruinæ: ideo se absteat ab omnibus verbis vanis & superfluis, & curiosis interrogationibus, brevitatiq; studeat.

Sciat sigillum Confessionis ita inviolatum custodire, ut nec peccata, nec dispositiones Pœnitentis, nec quid actum sit inter se & Pœnitentem directè aut indirectè, expressè aut tacitè, verbo, signo, scripto, aut alio quovis modo detegat. Caveat quoque, ne dum Confessiones excipit, aliquo verbo, gestu, actu, irâ, severitate, tædio, commiseratione, minis, objurgationibus, aut consolationibus indicet dispositiones aut peccata Pœnitentis.

Parochus hortetur Fideles sibi commissos, ut frequenter ad Confessionem accedant, moneat eos ex canone omnis utriusque sexus, ex Conc. Later. teneri semel in anno sibi, aut alteri de sui ipsius licentia confiteri.

Sui muneris esse sciat, ut Parochianos doceat multos esse casus, in quibus Sacramentali Confessione se munire debeant, ut cum subest mortis periculum, cum aliquod aliud Sacramentum sunt recepturi, & sunt in conscientia peccati mortalis, & ut volunt aliqui, mulieres primogenituræ.

Caveat Confessarius, ne cujusvis Confessionem excipiat, nisi prius sciat se habere super eum Jurisdictionem, aut ordinariam, aut delegatam.

Ubi Confessarius advertit Pœnitentem suâ negligentia non esse

paratum, sive ob defectum examinis, sive contritionis, eum remittat. Si post hanc præparationem nequeat confiteri, sive imbecillitatis, sive rusticitatis, aut ignorantia causa, tunc tenetur eum interrogare, & ad hoc prævium quoddam generale examen in mente habere, sive sit sequens, sive aliud, quo erga Pœnitentem prudentissime utetur.

Sed caveat ne curiosus, aut inutilibus interrogationibus quemquam detineat, præsertim juniores utriusque sexus, vel alios, eos de eo quod ignorant imprudenter interrogans, ne scandalum patiantur, indeque peccare discant, præsertim circa primum & sextum præceptum.

Auditâ Confessione, pro peccatorum gravitate & numero, ac Pœnitentis conditione opportunas correptiones ac monitiones, prout opus esse viderit, paterna charitate adhibebit: & Pœnitentem ad dolorem de peccatis, efficacibus verbis adducere conabitur, eique salutarem & convenientem satisfactionem, quantum prudentia suggererit, injunget; habitâ semper ratione statûs, conditionis, sexus, ætatis, & dispositionis Pœnitentium.

Pœnitentias tamen pecuniarias, aut rerum pretio æstimabilium sibi ipsis Confessarii nunquam applicent, neque Missæ Sacrificium pro pœnitentia à se injunctum, aut celebrent, aut celebrari faciant, & inde à Pœnitente honorarium accipiant, nec quicquam ab eo, tanquam ministerii Confessionis præmium petant.

Diligenter caveat Confessarius, ne indignis beneficium absolutionis impertiatur, ideo illud, prout prudentia exigit, aut differat, aut neget, iis præcipue, qui nulla dant signa doloris, qui sunt in habitu peccati mortalis, aut in occasione proxima peccati, aut dant aliis occasionem peccandi, aut bona aliena detinent; iis qui à se offensis reconciliari, vel satisfacere, aut inimicitias deponere nolunt; iis qui sine jure lites suscipiunt, aut ficta, seu falsa jura

in ruinam proximi emunt ; iis qui *Mysteria* ad salutem necessaria ignorant ; Iudicibus , qui jus cuique non tribuunt , aut nisi prius acceptis muneribus , aut etiam solutâ vel promissâ pecuniâ , aut aliqua simili de causa ; Peccatoribus publicis & scandalosis ; Ecclesiasticis ad Beneficia aut Simoniace promotis , aut in Beneficio non residentibus. Iis , qui diebus Dominicis & Festivis opera servilia absque necessitate exercent ; Thesaurariis denique & aliis *Ærarii* Ecclesiæ administratoribus , qui moniti computa sua reddere nolunt.

Poterit quilibet Sacerdos quemlibet Pœnitentem in periculo mortis constitutum , ab omnibus peccatis & censuris etiam Episcopo , aut Summo Pontifici reservatis absolvere : si tamen periculum mortis evaserit , Superiori se sistat , non propter peccata reservata , sed ne in censuras reincidat.

Quod si Pœnitens inter confitendum , vel etiam antequam incipiat confiteri , voce & loquelâ deficiat ; Sacerdos nutibus & signis conetur (quoad fieri poterit) Pœnitentis peccata cognoscere , quibus utcumque vel in genere , vel in specie cognitis , vel si tantum confitendi desiderium , sive per se , sive per alios ostenderit , absolvendus est.

Sacerdos ad Fidelium Confessiones excipiendas vocatus , priusquam id munus obeat , Superpelliceum induat , & pro temporis opportunitate fufis ad Deum precibus oret , ut pro ipsius gloria , & Pœnitentium salute Sacramentum hoc ritè administrare valeat : id autem præstet hoc vel simili modo.

Orémus.

Domine Deus omnipotens propitius esto mihi peccatori , qui me indignum Sacerdotâlis officii ministrum , exigumque mediatorem ad intercedendum apud Dñm nostrum Jesum Christum Fñlium tuum constituisti pro peccatoribus , & ad Pœnitentiam revertentibus :

Ideoque dominator Domine, qui omnes homines vis salvos fieri, & ad agnitionem veritatis venire, qui non vis mortem Peccatorum, sed magis ut convertantur & vivant, suscipe orationem meam, quam pro famulis & famulabus tuis fundo, qui ad Pœnitentiam veniunt, ut des illis spiritum compunctionis, ut resipiscant à Diaboli laqueis, quibus astricti tenentur, & ad te per condignam satisfactionem revertantur. Per eundem Christum Dominum nostrum. Amen.

FORMA EXAMINIS

QUO SACERDOTIS POENITENTIUM
Confessiones excipientis memoria juvari poterit.

Nte omnia Confessarius proit novit aut non novit Pœnitentem, ab eo prudenter sciscitabitur, à quo tempore fuerit confessus? num eum conscientia remordeat, quod fortè aliquam è Confessionibus præteritis invalidam & sacrilegam fecerit, eamque non reparavit? Invalida autem est Confessio maximè, si Pœnitens vel peccatum omiserit mortale, eò quod examen non præmiserit, vel omiserit scienter, vel dolorem de peccato non conceperit, vel habuerit voluntatem adhuc peccandi mortaliter, vel non deserendi proximam peccati occasionem, vel inimicitias non deponendi, aut non restituendi bona aut famam proximi quæ abstulit; si absolutus fuerit ab eo, qui aut

potestatem non habebat, aut surdus erat: in his enim casibus & aliis vulgò nulla est Confessio, & iteranda.

INTERROGATIONES.

Circa primum mandatum, quod est colere Deum super omnia.

CIRCA FIDEM.

AN crediderit omnia quæ sancta Romana Ecclesia credit? An habuerit opinionem in aliqua re Fidei Romanæ contrariam, & qua in re?

An verbis, vel signis externis, infidelitatem aliquam vel hæresim prodiderit vel probaverit, etiam solus nullo audiente, & contra quem Fidei articulum?

An fuerit nimium curiosus in investigandis rebus Fidei?

An volens & sciens de aliquo Fidei articulo dubitaverit, & de quo?

An negligens fuerit ad repellendas tentationes contra Fidem, vel ipsis consenserit, & contra quem articulum?

An Hæreticorum concionibus & cæremoniis interfuerit, & quo animo?

An frequenter versetur cum Hæreticis, & imprudenter cum eis disputet: an eis faveat?

An apud se habuerit, vel legerit Libros Hæreticorum, aut Magiæ, aliòve Libros ab Ecclesia prohibitos, & qua de re illi tractent?

An sciverit & etiamnum sciat omnia ad salutem necessaria; ut sunt præcipua Mystèria Fidei, nempe Trinitatis & Incarnationis

tionis Domini nostri Jesu Christi & mandata Dei & Ecclesiæ: An etiam sciverit & sciat Symbolum Fidei, Orationem Dominicam, & quæ ad suum officium, statum & genus vitæ spectant?

An interfuerit publicis instructionibus, quæ Festis ac Dominicis diebus sunt in Ecclesia Parochiali, in quibus ea omnia expomuntur & docentur?

An usus sit aliquo genere superstitionum, incantationum, divinationum & maleficiorum, per se, vel per alios?

An schedulas superstitiosas apud se habuerit, ad sanitatem aliamve rem obtinendam, & an alios induxerit ad illarum usum?

An fidem adhibuerit somniis, auguriis, vel sortibus illicitis, accipiendo illa pro regula actionum suarum?

An faustorum, infaustorumque dierum observatione, liminis calcatione, cæterisque hujusmodi vanis observationibus sit usus, aut ad earum usum alios induxerit?

An verbis Scripturæ sacræ, aut cæremoniis Ecclesiæ abusus sit in jocis & scurrilibus?

Contra Spem.

AN nimum præsumendo de divina Misericordia liberius commiserit aliquod peccatum, vel in malo perseveraverit diffiendo emendationem?

An diffidendo divinæ Misericordiæ desperaverit de emendatione vitæ, vel remissione peccatorum obtinenda, vel de propria salute, quasi esset de numero reproborum?

Circa Charitatem.

AN murmuraverit contra Deum conquerendo, quasi non esset justus, vel reprehendendo ejus Providentiam, quia nos privat, aut non concedit, quæ optamus?

An exposuerit se periculo peccandi mortaliter, vel an complacuerit sibi in peccato olim commisso, & in quo, seu in quibus?

An in quempiam odium habuerit , & quanto tempore in eo perseveraverit ?

An eleemosynas dederit , cum deberet ?

An correptionem fecerit , ordinemque debitum servaverit ?

An aliquam accidia speciem admiserit ?

An invidus fuerit ?

An exercuerit discordiam , contentionem , rixam , seditionem ?

An in bello injusto arma gesserit ?

An scandalum dederit ?

An persecutus sit & calumniatus homines pios , vel detraxerit de bonis eorum operibus , & impedierit ne illa facerent ; & an sine causa rationabili impediverit aliquem , ne ingrederetur Religionem ?

An superbus fuerit ?

An judicaverit se bona quæ habet corporis , animæ & fortunæ , non habere à Deo , sed à se & suâ industriâ : aut siquidem iudicat se illa habere à Deo , sed tamen præsumit se propriis meritis , sine divina Gratia accepisse , non dando per omnia gloriam Deo ?

CIRCA II. PRÆCEPTUM.

Non assumes nomen Dei tui in vanum.

AN juraverit verum , sed sine necessitate ?

An juraverit de re quam sciebat vel dubitabat esse falsam , etiam in re levi ?

An juraverit , promittendo quod postea sine causa rationabili non observaverit , aut intentionem habuerit non servandi cum juraret , etiamsi fuerit in re levi ?

An juraverit minando alicui sine intentione exequendi juramentum , etiamsi in re levi ?

An juraverit, vel etiam habuerit consuetudinem jurandi, non curando aut non considerando, num verè vel falsò juraret?

An causam dederit alicui ut falsum juraret, vel non observaret juramentum licitum?

An juraverit adjuncta maledictione, verbi gratiâ auferat me Diabolus: tale malum mihi eveniat, si non fecero, &c.

An juraverit se aliquod peccatum, præsertim mortale commissurum, & quodnam illud sit, aut nihil boni facturum, vel non servaturum aliquid Consiliorum Evangelicorum?

An in judicio juraverit falsum, vel juridicè interrogatus non responderit conformiter intentioni Judicis, vel consilium dederit aliis id faciendi: quo casu non solum peccat mortaliter; verum etiam obligatur ad restitutionem, si inde secutum est aliquod damnum proximi?

An blasphemaverit Deum, aut Sanctos, & an usus sit maledictione, execratione, contumeliâ in Deum & Sanctos?

An Diaboli invocatione usus sit, ejus auxilium ex animo poscendo?

An se ipsum illi devoverit, corpus vel animam ei dederit; aut filios, servos & proximos?

An fecerit votum aliquod bonum faciendi, & non curarit exequi, vel executionem distulerit in longum tempus. Et idem dicendum de opere, in quod votum aliquod commutatum est à Confessario habente potestatem?

An voverit aliquid cum intentione non adimplendi votum?

An voverit se bonum aliquod non acturum, aut aliquid mali facturum, aut bonum quidem facturum, sed propter malum finem?

An temerè, & cum superstitione voverit?

Memento ut diem Sabbati sanctifices.

AN dies Festos violaverit, faciendo, vel mandando aliis opera prohibita ab Ecclesia, vel consentiendo illis qui faciunt?

An omiserit audire Missam, aut ejus notabilem partem diebus Dominicis & Festis, quæ sunt in Præcepto, sine causa legitima, vel evidenti periculo non audiendi se exposuerit; vel causam aliis dederit simile faciendi?

An per notabile temporis spatium in Missa diebus Dominicis & Festis fuerit voluntariè distractus omnino, loquendo, ridendo, vel occupando se in rebus inanibus absque debitâ attentione?

An venerit in Ecclesiam malo animo, verbi gratiâ ad videndum aliquos, vel cum iis colloquendum prava intentione, & an malum aliquod in ea commiserit?

An contempserit, vel neglexerit interesse Missæ Parochiali, Vesperis, Concionibus ac Catechismis, & curaverit, ut sibi subditi iis interessent?

An neglexerit interesse Vesperis, Concionibus & Catechismis, & curare ut sibi subditi eis interessent?

An inutilia itinera aggressus sit, exponendo se periculo non audiendi Sacrum die Festo, vel Choreis, ludis & deambulationibus vacando: & ad hæc alios induxerit?

An Officium divinum interturbavit clamoribus & colloquiis, & deambulationibus in Templo?

An confessus sit saltem semel in anno (idque proprio Sacerdoti) aut non curavit ut idem faciant omnes suæ curæ subiecti?

An confessus sit non factò examine conscientiæ, vel non con-

cepto dolore peccati, vel sine proposito deferendi aliquod peccatum mortale; vel ex pudore, aliave de causa reticuerit aliquod peccatum mortale, vel ex negligentia seu defectu sufficientis examinis non integrè omnia peccata mortalia aperuerit in Confessione?

An quovis anno, tempore Paschæ communicarit in sua Parochia, eâque dispositione quâ oportet?

An cum conscientia certa, vel dubia peccati mortalis receperit, vel absque necessitate administraverit aliquod Sacramentum Ecclesiæ?

An jejunaverit per Quadragesimam & Vigilias, & quatuor Tempora, ubi annum 21. explevit, qua in ætate quisque tenetur, nisi causa rationabilis eum excuset, & an his diebus usus sit cibis prohibitis, aut aliis dederit causam idem faciendi?

An propter gulam non curarit transgredi aliquod Præceptum?

An intemperantiùs comederit, vel biberit cum notabili damno sanitatis?

An Sponte se inebriarit, aut alios invitaverit?

An violaverit Ecclesiam aliquo peccato carnis, vel effusione sanguinis?

An incurrerit aliquam excommunicationem, vel excommunicatus particeps fuerit alicujus Sacramenti?

An censuram aliquam Ecclesiasticam incurrerit, aut eâ irretitus contrarium quid ac prohibitum admiserit; de irregularitate similiter?

An contumeliâ aliquâ, vel irreverentiâ affecerit Imagines, Reliquias Sanctorum, aliasve res sacras, ut Sacramenta & Ecclesiæ caremonias?

An obligatus ad recitandum Breviarium, omiserit recitare, sive totum, sive partem & quotam partem, & an recitando illud, fuerit voluntariè distractus, & num in notabili parte Officii. Quod si

Beneficium Ecclesiasticum habeat , præter reatum peccati mortalis, quod incurrit , maiorem divini Officii partem ex sua culpâ omittendo, tenetur ad restitutionem fructuum ?

An ex pigritiâ , vel tædio rerum spiritualium bonum aliquod opus , quod facere tenebatur , omiserit ?

CIRCA IV. PRÆCEPTUM.

Honora Patrem & Matrem.

AN offenderit illos factis, vel verbis contumeliosis, detractoriis, aut irrisoriis, vel etiam eosdem contempserit ?

An maledixerit Patri vel Matri, vel in eorum absentia eos execratus sit, & dedecore affecerit ?

An Parentes ad iracundiam provocaverit, aut contristaverit ?

An eos odio habuerit, temerè de iis iudicavit, vel suspicatus sit: an inimicitias, & rancorem adversus eos retinuerit, & quamdiu?

An obediverit Parentibus, vel Superioribus Ecclesiasticis, aut sæcularibus in rebus iustis ?

An deliberatè optaverit aliquod eorum damnum grave, vel etiam mortem ad obtinendam eorum hæreditatem ?

An executus sit Testamenta & ultimas voluntates Defunctorum, aut eas absque legitimâ causâ nimium distulerit, quo in casu tenetur ad reparandum damnum illatum ?

An ex nimio Parentum amore parvi-penderit offendere Deum ?

An observaverit leges iustas & statuta Superiorum ?

An detraxerit, vel malum aliquod dixerit de Superioribus Ecclesiasticis, vel sæcularibus, aut etiam de Religiosis, Sacerdotibus, & quid mali inde secutum sit ?

An subvenerit cum posset Parentibus in necessitate, & an durus nimis fuerit, & crudelis erga eos, tractando eos asperè vel

verbis, vel factis?

An Parentes maledixerint Filiis suis?

An educaverint eos sicut debent, instituendo eos in Oratione & Doctrina Christiana, reprehendendo quoque illos & castigando, maxime in materia peccati, occupando etiam illos honesto exercitio, ne sint otiosi & vias ingrediantur malas?

Quod dicitur de Filiis, intelligitur quoque de servis & aliis domesticis, quorum curam habere Domini eorum tenentur; ut nempe discant necessaria ad salutem, & observent mandata Dei atque Ecclesiæ; tenentur etiam servis suis atque ancillis ægrotantibus pro viribus subvenire?

CIRCA V. PRÆCEPTUM.

Non occides.

AN optaverit vindictam ex livore vel malevolentia?

An optaverit alicui mortem, damnum corporis, honoris, famæ, bonorum tam spiritualium, quam temporalium?

An irâ commotus fuerit in aliquem cum intentione nocendi illi, & an graviter?

An homicidium perpetrarit opere, voluntate, consilio, sortilegiis, venenis, aut aliter?

An causam dederit abortûs vel Infanticidii, non adhibitâ debitâ diligentia in vita puerorum tuenda?

An contendendo cum aliis, verberaverit aliquem, vel vulnerarit, aut commiserit aliis ut facerent, vel quod suo nomine ab aliis erat factum, approbaverit, vel ad id dederit auxilium, consilium, aut favorem, ubi inquirendum de qualitate personarum læsarum, an Sacræ fuerint, an laicæ; an consanguineæ & affines, an non; percussus enim injuriose Clericum, est excommunicatus?

An noluerit veniam petere, vel pacem inire cum iis quos offenderit, vel pro injuriâ illatâ non sufficienter satisfecerit?

An noluerit condonare injuriam ab aliis illatam, & reconciliari id petentibus, & justam satisfactionem offerentibus?

An ex odio omiserit alloqui, vel salutare aliquem; vel sine odio quidem, sed cum ipsius ac proximi scandalo negarit ei signa consueta, & officia communia amicitiae & urbanitatis?

An in rebus adversis, & infortuniis optaverit mortem, aut ex furore & irâ seipsum verberaverit, vel maledixerit, vel Diabolo tradiderit, & num ex animo, an solum ore tenus?

An maledixerit aliis, tam vivis, quàm defunctis?

An peccandi contra alios, causam præbuerit alicui, consilio, auxilio, &c.

An ex odio voluntario, vel invidiâ affectus fuerit tristitiâ de prosperitate aliorum tam temporali, quàm spiritali, & an gavisus fuerit de aliquo malo, vel damno notabili aliorum?

An malo suo exemplo, vel consilio, vel laudando mala, vel detestando bona, causam dederit ut aliquis bonum opus, quod faciebat, omitteret; vel incitaverit ad committendum aliquod peccatum, aut ad perseverandum in illo, retrahendo eum à Pœnitentiâ?

An hospitio exceperit extorres & homicidas; vel consilio, favore, aliisve rebus illis subvenerit?

An mali aliquid dixerit de proximo, patefaciendo sine justâ causâ, verbi causâ aliquod ejus peccatum occultum, vel alium occultum ejus defectum cum infamia; vel damno illius: dicatur à Pœnitente, an peccatum quod revelatur, verè fuerit commissum, an confictum, an referatur asserendo, dubitando, vel ex auditu aliorum, qui fidè parum digni sint; an multorum, vel unius tantum peccatum enuntietur; an apud unum tantum, vel multos referatur; si inde notabilis, aut levis infamia, vel damnum aliud secutum sit?

CIRCA

CIRCA VI. ET IX. PRÆCEPTUM.

Non fornicaberis, & non concupisces Uxorem proximi
tui.

AN habuerit cogitationes inhonestas & immundas, in iisque
voluntariè hæserit & delectatus fuerit; & an non solum
cogitationibus, sed etiam rebus turpibus cogitatis delectatus sit (di-
cendum quibus rebus cogitatis delectatus sit) an peccato cum conju-
gata, vel Religiosa, &c? Nec enim sufficit dicere, delectatus sum
rebus turpibus?

An protulerit verba lasciva & inhonesta, & an solum ex ira,
aut alia simili causa; an verò talia locutus fuerit vel audierit oble-
tando se illis verbis, & an solum verbis inhonestis delectatus fue-
rit, an verò rebus ipsis turpibus significatis per talia verba, quæ
protulit vel audivit, & quibus rebus turpibus sit delectatus, an pec-
cato cum conjugata, &c.

An legerit libros vel historias impudicas, & inhonestas, & an
talibus delectatus fuerit propter inhonestatem; an etiam ipsâ re co-
gitatâ per lectionem se obletavit, & quâ, & num fortè pollutio,
vel motio aliqua carnis inde secuta fuerint?

An dōmi retinuerit, vel luxuriosè aspexerit picturas & imagi-
nes impudicas?

An usus sit verbis inhonestis cum intentione peccandi, vel pro-
vocandi alios ad peccatum, & quod peccatum illud fuerit?

An voluntariè, etiam si brevissimo temporis spatio, desiderave-
rit peccare cum aliqua, vel aliquo; quod peccatum ejusdem speciei
est, cujus opus ipsum; itaque dicendum an cum conjugata, Reli-
giosa, Virgine, &c.

An polluerit scipsum, & an se polluendo personæ alicujus co-

pulam concupierit, & cujus personæ, num conjugatæ, consanguineæ, &c? Nam tunc præter peccatum pollutionis, est alterum desiderii, illudque diversæ speciei pro qualitate personarum concupitarum. Idem dicendum est de quolibet actu inhonesto cum talibus desideriis; idem quoque dicendum de fœminis.

An causam aliquam pollutioni in somno dederit, an in ea voluntariè delectatus fuerit; an quæ venerat in somno, post somnum propter delectationem placuerit?

An impudicè attigerit fœminas vel adolescentes, aut permiserit se tangi ab aliis & de amplexibus, osculis impudicis, &c. & quo fine? Idem de fœminis erga viros.

An animo peccandi miserit nuntia, litteras, vel munera, aut mediator fuerit in inducendis aliis ad peccandum, vel de malis consiliis, auxiliis, an ad peccandum mediatore usus sit?

An adierit, vel transierit locum aliquem cum mala intentione aspiciendi fœminas, & an solo visu oblectare se voluerit, an etiam peccato cogitato cum illis, & de periculis peccandi quibus se exposuit?

An amore carnali affectus fuerit ad aliquam personam; insequendo eam animo peccandi, & quanto tempore in eo perseveraverit; & num propter ipsum illa persona notata fuerit aliquâ infamiâ; deque variis actibus & peccatis, quæ accidunt iis qui tali modo se amant?

An fuco, odoribus, musicâ, choreis, nuditate corporis, & similibus sit usus, ut ad luxuriæ peccatum incitaret?

An actu peccaverit cum fœmina, idque cum Virgine, conjugatâ; an cum consanguineis vel affinibus, & in quo gradu, &c.

An peccaverit cum Personis Deo consecratis, vel per Ordinem, vel per votum; aut an qui peccat, habuerit Ordines sacros, vel emisserit votum castitatis?

An violentiâ, metu, vel dolo, vel sub promissione ficta, seu vera matrimonii; an verò blanditiis & precibus cum aliqua peccaverit?

An jactarit se de tali, aut tali peccato, & personas in particulari nominaverit, cum quibus occultè peccarat, & quàm grave damnum famæ, vel bonorum secutum sit?

An commiserit peccatum contra naturam, quod Sodomia dicitur, cum aliqua persona?

An inhonestè attigerit bestias, vel aliud peccatum cum iis commiserit?

An fuerit aliis causa peccati, consilio, auxilio, vel alio modo; cujusve peccati, quotque personis?

An occasiones proximas peccatum incurrendi non evitaverit, & adhuc in illis maneat?

An conjugati cogitarint de aliis mulieribus, aut viris, vel etiam actibus, aliisve modis extraordinariis, & an aliquod peccatum commiserint contra usum & finem matrimonii?

An malitiosè impedierint conceptionem prolis?

An conjugale debitum petenti reddiderint?

In peccatis carnis explicanda est tum conditio personæ peccantis; an Sacerdos sit, &c. tum personæ cum qua peccatur, an conjugata, &c.

CIRCA VII. ET X. PRÆCEPTUM.

Non furtum facies, non concupisces rem proximi.

AN rem alienam furto sustulerit, & quam?

An rapinam commiserit?

An sustulerit rem sacram, vel de loco sacro?

An damnum intulerit alicui & quantum, & num restituerit?

An rem alienam retinuerit sine voluntate Domini, & non re-

stituerit cùm potuerit, & quanto temporis spatio?

An jura aliquorum impedierit illegitimis viis?

An suâ culpâ ad solvendum debitum impotens factus fuerit, ita ut creditores inde damnum grave passi sint?

An inventâ re aliquâ notabili, eam abstulerit animo retinendi sibi. Idem censendum est de rebus, quæ ad ejus manus venerunt; si eas non restituerit suo Domino, sibi conscius esse alienas?

An deposita amiserit culpâ suâ, vel commodata & locata detrimento affecerit?

An emendo, vel vendendo fraudem fecerit, aut in mercatura, aut in pretio, aut in pondere & mensura?

An emerit ab iis qui potestatem non habent, ut à servis & à Filiis-familias?

An rem aliquam multo pluris vendiderit, vel minoris emerit quàm valeat: aut pluris vendere, vel minoris emere studuerit?

An rem unam pro alia præstantiori?

An vitiatam pro sana & incolumi?

An rei vendendæ occultum vitium Emptori reticuerit?

An emerit res quas sciebat, vel dubitabat furto fuisse sublatas?

An habuerit voluntatem determinatam accipiendi si posset, vel retinendi rem alienam; vel etiam an habuerit animum deliberatum acquirendi & congerendi opes (ut dicitur) per fas & nefas?

An commiserit aliquam usuram, vel fecerit aliquem contractum usurarium, vel societatem injustam in mercatura?

An aliquem ad usuram adduxerit, aut consenserit?

An acceptâ solutione, vel salario ad gerendum officium vel opus peragendum non bene & fideliter illud gesserit?

An ministros suos vel operarios fraudaverit mercede sua, aut cum damno ipsorum distulerit solutionem?

An licem moverit contra Justitiam, vel in lite justa usus

fuerit fraude aliqua & deceptione ad vincendum ?

An ludis vetitis usus sit , an etiam per fraudem in ludo aliquid lucratus sit , vel luserit cum iis , qui non possunt res suas alienare , ut cum Filiis-familias , &c.

An Simoniam commiserit vendendo , vel emendo rem spiritua-lem , aut spirituali annexam , vel alio quocunque modo ?

An Ecclesiam privaverit Decimis , & aliis quæ ei debebat ?

An per media illicita , vel malas informationes obtinuerit rem aliquam , quæ nullo jure ei obveniebat ? Vel an alios impediverit injustè , quominus bonum aliquod lucrum consequerentur , aut Beneficium Ecclesiasticum eis daretur ?

An auxilium vel consilium dederit , vel alio quoque modo participaverit cum Raptoribus rei alienæ , vel cum posset & deberet non manifestaverit , nec impediverit latrocinium ; & an cibo , potu , vel aliis consumpsèrit bona furto sublata per se , vel alios ?

CIRCA VIII. PRÆCEPTUM.

Non loquèris falsum testimonium.

AN falsum testimonium dederit in Judio vel extra , vel alios ad illud induxerit ?

An seminaverit lites & inimicitias inter alios , & quod malum inde secutum sit , & inter quos , Dominos , subditos , parentes , &c.

An injustè aliquem accusarit ?

An sententiam iniquam tulerit Judex vel Arbiter ?

An mentitus sit cum damno notabili proximi , an verò jocosè solum , aut officiosè ?

An ex ira offenderit alios verbis injuriosis & contumeliosis ?

An mali aliquid dixerit de proximo , patefaciendo sine justa

causa aliquod ejus occultum peccatum, vel defectum cum infamia & damno illius: dicatur à Pœnitente an peccatum quod revelatur, verè fuerit commissum, an confictum, an referatur asserendo, dubitando, vel ex auditu aliorum, qui fide parum digni sint; an multorum vel unius tantum peccatum enuntietur: an apud unum tantum vel plures referatur, si inde notabilis aut levis infamia, vel damnum aliud secutum sit?

An in re gravi detrectaverit de modo agendi & gubernatione Hominum honoratorum, ut sunt Prælati, Sacerdotes & Religiosi, & aliæ honestæ Personæ?

An secretum sibi commissum revelaverit, vel an revelaverit quod in secreto vidit vel audivit?

An aliis sit adulatus, laudando eos in re quæ erat peccatum, vel eos defendendo?

An aliorum litteras aperuerit, & an malo fine?

An temerarium aliquod judicium fecerit de factis, vel dictis proximi?

An animo obligandi se aliquid promiserit alteri, & postea sine causa legitima promissionem non servaverit?

Præter hæc omnia, qui habent aliquod Officium, Gradum, vel Exercitium particulare, se examinant de defectibus & peccatis, quæ tali Statui vel Exercitio sigillatim possunt contingere, secundum obligationem quam quisque in eo habet.

*****

MODI QUIBUS HOMO PARTICIPAT
peccatis alienis , his versibus continentur.

*Consilio , præcipio , consentio , provoco , laudo ,
Non retego culpam , non punio , non reprehendo ,
Participo , protegoque , meum in caput ista redundant.*

Idest.

AN malum dederit consilium , vel author fuerit alteri , ut
malum committeret ?

*An præceperit , vel coegerit aliquem committere aliquod pec-
catum ?*

An consenserit peccatis aliorum , eaque approbarit ?

An provocaverit alios ad peccandum ?

*An adulando iis qui male agunt , vel laudando ipsa opera ma-
la , author fuerit aliis peccandi ?*

*An cum posset & deberet , non manifestarit aliorum peccata iis ,
quorum officium erat ea corrigere ?*

*An puniendo , vel removendo occasionem , ut debebat , non im-
pediverit aliquod peccatum ?*

*An omiserit reprehendere , vel admonere peccantes , cum de-
beret & posset facere ?*

*An fuerit socius , vel quocunque modo particeps peccati alio-
rum ?*

*An hospitio receperit , foverit , vel defenderit homines male
agentes ?*

*****

DE NUMERO ET CIRCUNSTANTIIS peccatorum explicandis.

IN numero & circumstantiis peccatorum in Confessione declarandis, hæc observanda sunt.

1. Si verus & certus numerus occurrat, declaretur.
2. Si certus numerus in memoriam non redeat, is declaretur, qui ad certum propius accedere videtur.
3. Si neutrum declarare possit Pœnitens, declaret saltem quoties in die, vel hebdomada, vel mense tale peccatum commiserit.
4. Si denique non possit, declaret ad minus habitum suum peccandi, & quandiu in eo vixerit.

Quod si Pœnitens nullo ex his modis peccata declarare velit, tanquam non paratus dimittatur.

Quoad circumstantias peccatorum explicandas hæc observentur.

1. Illæ circumstantiæ declarentur, quæ actum bonum, vel indifferentem reddunt malum.
2. Declarandæ sunt circumstantiæ, quæ novam & distinctam malitiæ speciem actui malo conferunt: ut si quis fornicetur cum conjugata, aut cum consanguinea. Nam malitia adulterii aut incestus, additur malitiæ fornicationis.
3. Explicandæ sunt circumstantiæ necessariæ, ut Confessarius possit cognoscere, an peccatum sit mortale, an veniale: Ideo Pœnitens tenetur declarare quantum furatus sit, an notabiliter detraxerit, an fuerit imperfecta advertentia, nec ne.

Porrò circumstantiæ facilius comprehendi possunt sequenti hujus versiculi explicatione.

Quit

Quis, quid, ubi, quibus auxiliis, cur, quomodo, quando.

1. Quis. Connotat personam, quæ peccat, ut si sit Sacra, &c. cum qua peccatur; si sit consanguinea, conjugata, &c. & in quam peccatur: si percusserit Clericum, vel Parentem, &c.
2. Quid. Connotat quantitatem; si sit notabilis aut modica.
3. Ubi. Locum, an sit sacer, an profanus.
4. Quibus auxiliis. Media scilicet quibus usus est; ut si rebus sacris ad maleficiū, aut maleficio ad furtum, impudicitiam, sanitatem, &c.
5. Cur. Finem ab actione diversum; ut si commiserit homicidium propter furtum, aut adulterium.
6. Quomodo. Modum, an scilicet libere & advertenter.
7. Quando. Denotat tempus, ut cum quis committit actum eo tempore prohibitum; ut si dies erat festus, cum quis opus servile exercuit, &c.

*****

CASUS RESERVATI SUMMO PONTIFICI.

EXustio Templorum, nec-non domorum profanarum, dummodo Incendiarii fuerint publice denunciati; aliàs D. Episcopo reservatur.

2. Simonia realis & publica in Ordine, vel Beneficio, & confidentia similiter realis & publica.
3. Occisio seu mutilatio membrorum cujuscunque in sacris Ordinibus constituti.
4. Percussio Episcopi, seu alterius Prælati.
5. Delatio armorum ad partes infidelium.
6. Falsificatio Bullarum, seu Litterarum summi Pontificis.
7. Invasio, depradatio, occupatio, aut devastatio terrarum Ro-

manæ Ecclesiæ.

3. Violatio interdicti à sancta Sede impositi.

*****

CASUS RESERVATI ILLUSTRISSIMO Domino Bajocensi Episcopo.

1. **H**Æresis.
2. **H**Sortilegium, magia, incantatio, divinatio, item omne maleficium ad impediendam matrimonii consummationem, aut aliud inferendum proximo malum.
3. Percussio Clerici aut Religiosi in habitu & tonsura, si tamen atrocior fuerit, reservatur S. Pontifici.
4. Percussio Patris vel Matris.
5. Homicidium voluntarium & procuratio abortus, sive fœtus sit animatus, sive non: sive fiat per violentiam sibi factam (si sit mulier gravida) sive per potionem, sive per venæ sectionem, aut alio modo, ubi intelligi debent quoquo modo per consilium, aut operam cooperante.
6. Oppressio & suffocatio parvulorum ex notabili negligentia proveniens.
7. Sacrilegium, quo intelligitur furtum rei sacræ, aut rei profanæ in loco sacro, & usurpatio Bonorum Ecclesiæ.
8. Profanatio & impius usus Eucharistiæ, Oleorumque sacrorum.
9. Atrox & violenta percussio in Ecclesia.
10. Fornicatio in Ecclesia.
11. Concubitus Religiosi aut Religiosæ, aut alicujus in Ordine sacro constituti cum persona laica, aut personæ laicæ cum aliquo ex illis.

12. Incestus usque ad secundum gradum consanguinitatis & affinitatis inclusive.
13. Raptus virginum vel mulierum honestè viventium.
14. Concubinatus publicus, & adulterium notoriè scandalosum.
15. Sodomiticum peccatum, & quæ graviora sunt.
16. Crimen falsariorum, quo intelliguntur falsi testes coram Judice, ipsorumque fabricatores; qui falsam cudunt monetam, vel qui falsificant quascunque litteras, in quibus proximus notabiliter læditur.
17. Promotio ad Ordines sacros ante ætatem, aut supposito falso vel ficto Titulo, aut sine litteris dimissoriis, aut per saltum.
18. Ingressus in clausuram Monialium, vel illius effractio.
19. Omnis excommunicatio lata ab homine, sive sit ab Episcopo, sive ab eo inferiori.
20. Omnium votorum simplicium commutatio, exceptis votis castitatis perpetuæ, Religionis, peregrinationis ad limina Apostolorum, ad loca hierosolymitana, & sancti Iacobi Compostellani summo Pontifici reservatis.
21. Absolutio ab omnibus suspensionibus, & irregularitatibus ex delicto occulto provenientibus, iis exceptis quæ ex homicidio voluntario proveniunt, summo enim Pontifici reservantur.

*****

ALII CASUS RESERVATI

Dicto Illustrissimo D. Episcopo Bajocensi, ejusque Vicario Generali, à quibus extra mortis periculum, nullus absolvere potest, quovis Privilegio sit insignitus, nisi speciatim exprimatur.

1. **N**on residentia Pastorum aliorumque Beneficiatorum, quibus annexa est cura animarum secundum statuta Diœcesis.

2. *Ingressus Ecclesiasticorum in Cauponas seu Tabernas & hospitium publica, & ibi biberint vel ederint secundum eadem statuta.*
3. *Ebrietas Ecclesiasticorum quocunque in loco.*
4. *Duellum quo nomine continentur omnes pugnantes in Duello, tum etiam qui vulgò dicuntur Patrini, & qui ad illud provocant, verbo, scripto, aut ministerio alterius, & qui illud acceptant.*

*****

REGULÆ OBSERVANDÆ CIRCA CASUS reservatos.

1. **N**ullus est casus reservatus summo Pontifici, nisi sit publicus, cum ex Concilio Trid. sess. 24. cap. 6. Liceat Episcopo in Diœcesi sua per seipsum, aut alium à se deputatum absolvere subditos ab omnibus casibus occultis, etiam Sedi Apostolicæ reservatis.
2. Casus reservati summo Pontifici devolvuntur ad Episcopum circa Religiosos, mulieres, eos qui sui juris non sunt, circa etiam pauperes, infirmos, senes, vel adeò delicatos, ut Romanum Pontificem adire non valeant.
3. Nullum peccatum reservatur, nisi sit mortale & externum, nec ullum ante annos pubertatis commissum, idest, in masculis ante annum 14. & in puellis ante annum 12.
4. Omnis Sacerdos potest quemlibet in mortis articulo ab omnibus casibus, etiam summo Pontifici reservatis absolvere.
5. Caveat tamen Sacerdos cui concessa est facultas absolvendi à casibus D. Episcopo reservatis, ne sub pretextu ejusdem facultatis Suspensos, Interdictos, & Excommunicatos præsertim ab homine absolvere, Irregulares etiam occultos rehabilitare, nec in vo-

ris & impedimentis occultis matrimonii dispensare præsumat, nisi specialem ad hæc obtinuerit facultatem.

6. Debet igitur Confessarius Pœnitentem casu reservato ligatum, aut ad Superiorem remittere, aut non designatâ Pœnitentis personâ, à Superiore absolvendi facultatem obtinere.
7. Singulari prudentiâ famæ Pœnitentis casu reservato innodati providere debet Confessarius, præsertim si sit fœmina; ita ut ad Superiorem recursum, sive per se, sive per litteras, sive per nuntium non præscribat, si ejus famam periculo exponi prævideat: sed aut ipse adeat Superiorem, aut aliâ viâ utatur, quâ melius ejus saluti & famæ se providere judicaverit.

ORDO MINISTRANDI

SACRAMENTUM POENITENTIÆ.

*A*ccordote ut suprâ parato & in Confessionali sedente, Pœnitens post diligens conscientiæ examen, ad latus ejus & non ante, manibus junctis, depositis Chirothecis, capite nudo (si sit vir) & deposito ense (si eo sit accinctus) nullo supposito pulvinari, utroque genu flectitur, & petit benedictionem, dicens: Benedic mihi Pater quia peccavi, aut linguâ vulgari: Mon Pere, donnez moy vôtre benediction, parceque j'ay peché.

Tunc Sacerdos aperto capite, dicit.

Deus sit in corde tuo & in labiis tuis, ut verè & contrito corde confitearis omnia peccata. In nómine Patris ✠ & Filii, & Spíritus Sancti.

Deinde Pœnitens dicit Confiteor usque ad meâ culpâ, vel linguâ vulgari, Je me confesse à Dieu, jusqu'à j'en dis ma coulpe. Postea exprimit tempus ultimæ Confessionis, & rationem reddit de pœnitentia in Confessione præcedenti imposita, an scilicet eam debitè expleverit. Tum Sacerdos adhibebit (si opus est & secundum quod dictaverit prudentia) interrogationes, quæ initio Confessionis interdum faciendæ sunt, prout in superioribus rubricis habetur.

His expeditis Pœnitens peccata sua sigillatim declaret, clarè, distinctè, atque integrè. Nec Pœnitentem Sacerdos interpellat, nisi postulet necessitas: nec reprehendit, nisi finitâ Confessione; quin imò cum juvat, & si opus sit interrogat prout prudentia suggesterit.

Omnibus declaratis Pœnitens dicet: De tous ces pechez & de tous les autres, dont je ne me souviens pas, & généralement de tous ceux de ma vie passée, j'en demande pardon à mon Dieu, & à vous mon Pere, penitence & absolution. Postea perficit Confessionem generalem à meâ culpâ, usque ad finem: Sacerdos verò aperto capite, dicit.

Misereatur tui omnipotens Deus, & dimissis peccatis tuis, perducat te ad vitam æternam. R. Amen.

Tum Confessarius dexterâ versus Pœnitentem elevatâ, dicit.

Indulgentiam, absolutionem, ✠ & remissionem peccatorum tuorum tribuat tibi omnipotens & misericors Dominus. R. Amen.

Deinde Sacerdos vel salutare instructiones, vel opportunas monitiones, vel increpationes, vel prohibitiones (prout opus esse judicaverit) paternâ charitate adhibebit, ad contritionem per motiva magis conducen-

tia adducet, tum ad emendationem hortabitur, & remedia peccatorum tradet: deinde convenientem ac salutarem pœnitentiam imponet. Quâ insunctâ & acceptatâ cooperto capite, & dexterâ super Pœnitentem elevatâ sic eum absolvit.

Dóminus noster Jesus Christus, qui est summus Pôn-
tífex, ipse te absolvat. Et ego authoritáte illius absolvo
te primùm ab omni vínculo excommunicationis, & in-
terdicti, in quantum possum & tu indiges. Deinde ego te
absolvo à peccâtiis tuis. In nómine Patris, ✠ & Fílii, &
Spíritus Sancti. Amen.

*Si Pœnitens sit Clericus, additur in forma absolutionis verbum
(suspensionis) post verbum (excommunicationis.)*

Deinde aperto capite subjungit.

Pássio Dómini nostri Jesu Christi, mérita beátæ Ma-
ríæ semper Vírginis & ómnium Sanctórum, & quidquid
boni féceris, vel mali sustinúeris, sint tibi in remissió-
nem peccatórum, augméntum grátiae & præmium vitæ
æternæ. R. Amen.

*In Confessionibus autem frequentioribus & brevioribus omitti po-
test Misereatur, &c. & satis erit dicere, Dóminus noster, &c.
ut suprâ usque ad illud, Passio Dómini, &c.*

*Urgente verò aliqua necessitate, aut in mortis pericu-
lo breviter dicere poterit.*

Ego te absolvo ab ómnibus censúris & peccâtiis, in
nómine Patris, ✠ & Fílii, & Spíritus Sancti. Amen.

DE ABSOLUTIONE

AB EXCOMMUNICATIONE.

Excommunicatio incurritur, vel per delictum occultum, vel per publicum, aut per sententiam Iudicis. Si priori modo incurratur, sufficit absolutio communis collata à potestate habente, quæ confertur in Sacramento Pœnitentiæ, quæ incipit his verbis, Dóminus noster, ut suprà, pag. 87.

Si posteriori modo incurratur, hæc observanda sunt.

1. Meminisse debet Sacerdos se non posse absolvere ab excommunicatione in foro exteriori, nisi facultatem ita absolvendi prius obtinuerit.

2. In ejus potestatis executione, si certa forma in mandato sit præscripta, illa omnino servanda est. Si verò in mandato seu commissione dicatur (in forma Ecclesiæ consueta) sequenti formâ utatur.

Caveat tamen Sacerdos, ne si causa excommunicationis, sit erga proximum offensa, quæ nondum reparata aut condonata fuerit, talis absolutionis beneficium Excommunicato impartiat, quin prius, si potest, offenso, aut satisfecerit: aut si non potest, sufficientem cautionem præbuerit: aut saltem, si eam præstare non potest, juraverit se quamprimum satisfacturum.

*****

Forma absolvendi Excommunicatos in foro exteriori.

S*acerdos Superpelliceo & Stola indutus in Faldistorio aut alia sede, cooperto capite sedens, Pœnitentem coram se genuflexum, ac manibus junctis, sic interrogat.*

Sacerd.

Sacerd. Demandez vous pardon à Dieu de la faute que vous avez commise , & voulez vous recevoir l'absolution de l'excommunication que vous avez encouruë ?

Pœnitent. R. Oüy Monsieur.

Tum Sacerdos monet , ut manum ponat super Missale , in quo sancta Dei Evangelia continentur. Tum Pœnitentem, manu super Missale positâ, sic alloquitur.

Jurez vous & promettez vous à Dieu , que vous obéirez à l'avenir à l'Eglise , & que vous ne commettrez plus de telles fautes , & que vous satisferez à Dieu & au prochain pour les crimes , pour lesquels vous avez encouru l'excommunication ?

R. Oüy, Monsieur, je le jure & promets.

Postea Sacerdos eum hortabitur eo meliori modo quo judicaverit.

Deinde Pœnitens genuflexus, ut supra, coram Sacerdote sedente & cooperto capite , ut supra, recitat Psalmum Miserere mei Deus, &c. vel si non possit, alius similiter genuflexus vice illius, recitat.

Quo finito Sacerdos surgens aperit caput suum, convertitur ad Altare, & dicit.

Kyrie eleison. Christe eleison.

Kyrie eleison. Pater noster.

Et ne nos inducas in tentationem.

R. Sed libera nos à malo.

V. Salvum fac servum tuum (ancillam tuam) Dômine.

R. Deus meus sperantem in te.

V. Nihil proficiat inimicus in eo (ea)

R. Et filius iniquitatis non apponat nocere ei.

V. Esto ei Dñe turris fortitudinis. *R.* A facie inimici.

P.

M

V. Dómine exáudi orationem meam.

R. Et clamor meus ad te véniat.

V. Dóminus vobíscum. R. Et cum spírítu tuo.

Orémus.

DEus, cui próprium est miseréri semper & párcere, súscepe deprecationem nostram, ut hunc fámulum tuum, quem (*hanc fámulam tuam, quam*) excommunicatiónis senténtia constringit, miserátio tuæ pietátis cleménter absolvat. Per Christum Dóminum nostrum. R. Amen.

Mox sedeat & cooperto capite dicat.

Dóminus noster Iesus Christus te absolvat, & Ego auctoritate ipsíus, & sanctíssimi Dómini nostri Papæ, (*vel Reverendíssimi Epíscopi N. vel talis Superioris*) mihi commíssa, absolvo te à vínculo excommunicatiónis, in quam incurristi, *vel incurrisse declarátus es*, propter tale factum, *vel causam*, &c. & restituo te communioni & unitáti Fidélium, & sanctis Sacraméntis Ecclesiæ. In nómine Patris, ✠ & Fílii, & Spíritus Sancti. Amen.

DE ABSOLUTIONE

AB HÆRESI.

UM quis Adultus ab Hæreticis baptizatus & educatus, aut etiam ab ipsis subversus Ecclesiæ Catholice communioni restitui voluerit. Hæc observabit Sacerdos.

1. Illum de omnibus ad Fidem pertinentibus, & ad salutem ne-

cessariis ritè edoceat, & quantum poterit, nullum in ipsius mente dubium superesse patiatur, antequam ad Ecclesiæ communionem admittat.

2. Ejus voluntatem & propositum sæpius explorabit, causamque conversionis sciscitabitur; ita ut si quoddam motivum humanum, sive temporale, sive sensuale agnoscat, eum aut remittat ad tempus, aut avertat ab ejusmodi motivis, aut ejus intentionem ad Deum salutemque æternam dirigat; & in primis sciscitetur, an liberè hæresim abjurare, & Fidem Catholicam profiteri velit?

3. Sacerdos extra mortis articulum ab hæresi revertentes absolvere non præsumat, nisi prius obtentâ à D. Episcopo facultate: neque etiam id præstet extra Ecclesiam, & absque quatuor testibus.

4. Acta abjurationis & absolutionis signata ab Hæretico converso, à quatuor testibus, & à Sacerdote absolvente, ad Secretariatum Episcopatus mittantur; & prius in Registrum Ecclesiæ loci, sive Parochialis, sive Conventualis, referantur.

*****

FORMA ABSOLUTIONIS.

Sacerdos Superpelliceo & Stola indutus, facultatem ut supra obtinens, in navî Ecclesiæ sedens, capite cooperto, Hæreticum coram se genuflexum sic interrogabit.

Sacerd. Est-ce de vôtre bonne volonté & sans aucune contrainte, que vous voulez faire abjuration de l'Here-sie, & embrasser la Foy Catholique, Apostolique & Ro-maine?

R. Oüy, Monsieur.

Sacerd. Croyez-vous fermement tout ceque croit cette Sainte Eglise, & que hors l'Eglise Catholique, Apo-

stolique & Romaine , il n'y a point de salut.

R. Oüy , Monsieur , je le crois.

Tunc Sacerdos Hæreticum hortabitur prout prudentiâ suggererit , habitâ ratione temporis , loci & Astantium.

Finitâ exhortatione, Hæreticus genuflexus Fidei professionem à sancta Synodo Tridentinâ præscriptam leget ; vel eam , alio ipsam legente , de verbo ad verbum pronuntiabit , ut habetur in fine hujus Ritualis.

In fine verò Professionis , Sacerdos moneat Hæreticum , ut manum ponat super Librum Evangelii , ad hæc verba in fine Professionis contenta : Je le jure sur ces saints Evangiles , & postea recitat Psalmum , Miserere mei Deus , &c.

Deinde Sacerdos surgit , & aperto capite , & ad Altare conversus dicit.

Kyrie eleison , &c. ut supra in absolutione ab excommunicatione pag. 89. & post Orationem. Deus cui proprium est misereri , &c. Sacerdos ad Pœnitentem conversus sedet , & cooperto capite , dextraque super eum elevatâ , dicit.

Ego Authoritâte Dei omnipotentis & beatorum Apostolorum Petri & Pauli , absolvo te à vínculo excommunicationis , quo propter hæresim ligatus [ligata] eras ; deinde reduco te in gremium Ecclesiæ , & restituo te communioni Fidelium. In nomine Patris , ✠ & Filii , & Spiritus Sancti. Amen.

Quibus finitis surgit Sacerdos , & conversus ad Altare , dicit Psalmum.

Laudate Dñm omnes gentes : laudate eum omnes populi.

Quoniam confirmata est super nos misericordia ejus : &

véritas Dómini manet in ætérnum.

Glória Patri , &c. Sicut erat , &c.

v. Benedicámus Patrem & Fílium cum Sancto Spíritu.

R. Laudémus & superexaltémus eum in sæcula.

v. Dómine exáudi oratióem meam.

R. Et clamor meus ad te véniat.

v. Dóminus vobíscum. R. Et cum spíritu tuo.

Orémus.

DEus, cujus misericórdiæ non est númerus, & bonitátis infinitus est thesáurus ; piíssimæ Majestáti tuæ pro collátis donis grátias ágimus , tuam semper cleméntiam exorántes : ut qui peténtibus postuláta concédís , eósdem non déserens , ad præmia futúra dispónas. Per Christum Dóminum nostrum. Amen.

His expletis monendus est Conversus, ut sese ad Confessionem sacramentalem , & sacram Communionem tempore opportuno suscipiendam disponat.

Præparabit quoque Conversum ad sacras Baptismi caremonias , quæ in Hæreticorum Baptismate omittuntur , devotè suscipiendas , si eas sibi administrari postulet Conversus , easque supplebit Paroebus juxtà ritum in hoc Rituali præscriptum , Pag. 25. antequam ei Sacramenta administret.

Demum acta absolutionis in Registrum sub hac Formulâ referet.

LE N. jour du mois de N. mil six cents N. en la presence des témoins cy-dessous nommés & signés N. de la Paroisse de N. âgé de N. a fait abjuration de l'Herésie de Calvin, & fait profession de la

Foy Catholique, Apostolique & Romaine, après quoy il a reçu l'absolution, par moy souffigné N. Prêtre, &c. à ce commis par Monseigneur l'Evêque de Bayeux, ce que ledit N. & N. N. N. témoins ont signé conjointement avec moy. Fait en l'Eglise de N. l'an & jour que dessus,

*****

FORMA ABSOLVENDI EXCOMMUNICATUM jam mortuum, juxtâ ritum Romanę Ecclesię.

SI quis Excommunicatus ex hac vita decedens dederit signum contritionis, ne Ecclesiasticâ careat sepulturâ: sed Ecclesię suffragiis, quatenus fieri potest, adjuvetur, absolvi potest hoc modo.

Si corpus nondum sepultum fuerit, verberetur & absolvatur ut infra, deinde absolutum in loco sacro sepeliatur.

Si verò fuerit sepultum in loco profano, si commodè fieri poterit, exhumabitur, & eodem modo verberabitur, & post absolutionem, in loco sacro sepelietur; sed si commodè exhumari non potest, locus sepulturę verberetur, postea absolvatur.

Quòd si in loco sacro sit sepultus, non exhumabitur, sed verberabitur sepulchrum. Dum autem corpus, sive sepulturam verberat Sacerdos, dicat:

Antiph. Exultábunt Dómino ossa humiliáta. *Psalm.* Miserere mei Deus, &c. Quo factò absolvatur dicendo: Autoritate mihi concessâ, Ego te absolvo à vínculo excommunicationis, quam incurristi, vel incurrisse declarátus es propter tale factum, & restituo te communioni Fideli-

lium. In nómine Patris, ✠ & Fílii, & Spíritus Sancti.
Amen.

*Deinde dicatur Psalmus De profundis. In fine. Réquiem
æternam dona ei Dómine.*

R. Et lux perpétua luceat ei.

Kyrie eléison. Christe eléison.

Kyrie eléison. Pater noster.

V. Et ne nos inducas in tentationem.

R. Sed libera nos à malo.

V. A porta inferi. R. Erue Dómine ánimam ejus.

V. Requiescat in pace. R. Amen.

V. Dómine exaudi orationem meam.

R. Et clamor meus ad te véniat.

V. Dóminus vobíscum. R. Et cum spíritu tuo.

Orémus.

DA quæsumus Dómine ánimæ fámuli tui, quem ex-
communicationis senténtia constrínxerat, refrigeri-
i sedem, quiétis beatitudinem, & supérni lúminis claritá-
tem. Per Christum Dóminum nostrum. R. Amen.

*****

FORMA ABSOLVENDI A SUSPENSIONE,
vel ab interdicto extra, vel intra sacramentalem
Confessionem.

SI Sacerdoti sit commissa facultas absolvendi aliquem à suspen-
sione vel interdicto, quamvis nulla verba sint præcipue de-
terminata, uti poterit hác formulâ.

Pœnitens dicat. Confíteor Deo, &c. Sacerdos. Misereá-
tur tui, &c. Indulgéntiam, &c.

Autoritate mihi ab N. tradita, Ego absolvo te à vínculo suspensionis, vel interdicti, quam vel quod, propter tale factum, vel causam incurristi, seu incurrisse declaratus es. In nomine Patris, ✠ & Filii, & Spiritus Sancti. Amen.

Si verò Confessario, sive in foro conscientia, sive extra data est potestas dispensandi super irregularitate, tunc postquam absolverit à peccatis, addat consequenter.

Et eadem autoritate dispenseo tecum super Irregularitate, vel Irregularitatibus, si sunt plures, in quam, vel in quas ob talem, vel tales causas, (eas exprimendo) incurristi, & habilem reddo & restituo te executioni Ordinum & officiorum tuorum. In nomine Patris, ✠ & Filii, & Spiritus Sancti. Amen.

Si nullum habet Ordinem, dicatur: Habilem reddo te ad omnes Ordines suscipiendos, vel etiam ad alia, juxta tenorem mandati.

Quod si necesse sit titulum Beneficii restituere, & fructus malè perceptos condonare, subjungat.

Et restituo tibi titulum, seu titulos Beneficii, seu Beneficiorum, & condono tibi fructus malè perceptos. In nomine Patris, ✠ & Filii, & Spiritus Sancti. Amen.

Advertat autem Sacerdos, ne ullo modo in iis facultatis sue terminos excedat. Sciatque quilibet Sacerdos, sive regularis, sive secularis, sibi à D. Episcopo prohibitum esse sub pœnâ excommunicationis, quemquam ab Hæresi absolvere extra Sacramentum Confessionis, nisi prius obtentâ facultate.

DE SANCTISSIMO

EUCCHARISTIÆ SACRAMENTO

*Mnem curam adhibere debet Sacerdos , ut Sacramen-
ta sanctè & religiosè tractet , sed in primis Sacrosan-
ctam Eucharistiam , quâ nihil sanctius habet Ecclesia
Dei : gratiam quippe non solum continet , sed & ip-
sum quoque gratiæ fontem , Christum scilicet Dominum.*

*Summum igitur studium in eo ponat Sacerdos , ut populus sibi
commissus hoc venerabile Sacramentum religiosè colat , illud sanctè,
frequenterque suscipiat : curet etiam , ut ipse tantum Sacramentum,
quâ decet reverentiâ , debitoque cultu custodiat , tractet & admi-
nistret.*

*Curet in primis Parochus ne populus sibi commissus ad Eucha-
ristiam sumendam accedat , quin prius eum ea edocuerit , quæ de
ipsa credenda sunt ; eam scilicet esse. 1. Sacramentum Corporis &
Sanguinis Christi sub speciebus panis & vini. 2. hoc fieri per verba
Christi à Sacerdote prolata , seu per consecrationem , quâ conver-
titur panis in Corpus , & vinum in Sanguinem Christi , quæ
conversio appellatur Transsubstantiatio. 3. Totum Christum sub alter-
utra specie , & sub quavis speciei , sive panis ; sive vini parte
contineri. 4. Hoc Sacramentum institutum esse , ut nobis signum
daret amoris , memoriale Passionis relinqueret , & futura pignus
gloriæ daret. 5. Maximâ veneratione colendum esse , maximâque
devotione suscipiendum.*

2. Edoceat Parochus. I. neminem (quantumvis sibi videatur

P.

N

contritus) cum conscientia peccati mortalis , nisi præviâ confessione sacramentali ad Eucharistiam debere accedere. 2. Nec eum (qui suâ culpâ cum proximo in pace non est) nisi prius cum eo reconciliari studuerit. 3. Nec à mediâ nocte non jejunum. 4. Nec mulieres in crinibus nimium studiosè intortis , aut nudo pectore , nec viros armigeros , non depositis armis.

3. Moneat ut humili corporis habitu accedant , genuflectant , lintheum manibus teneant , caput erectum , os modeste apertum habeant , vocali oratione Communionis tempore abstineant , receptam Eucharistiam dentibus non terant , à sputo tantisper abstineant. Sed receptâ Eucharistiâ , clauso ore , modeste in aliquem Ecclesiæ locum recedant , & ibi aliquo temporis spatio gratias Deo agant.

4. Hortetur populum suum , ut frequenter , & quâ par est pietate , ad sacram Synaxim accedat , & præcipue in maioribus sollemnitatibus ; eos pariter moneat , qui longum iter sunt aggressuri , mulieres proximè parituras , senes & infirmos de vita periclitantes , ne tam salutari remedio priventur.

5. Parochus ad sacram Communionem Fideles omnes admittat , eos tamen , ut fidelis dispensator arceat , quos noverit publicè esse indignos , ut Hæreticos , Schismaticos , Excommunicatos , Interdictos , & manifestè infames , quales sunt meretrices , concubinari , fœneratores , magi , sortilegi , blasphemi , & alii id genus , nisi de eorum pœnitentia & satisfactione publicè constet. Occultos verò peccatores non emendatos occultè perentes , repellat , non autem publicè. Amentes & phreneticos non admittat , nisi habeant lucida intervalla , devotionemque ostendant. Quoad juvenes , eos vulgò non admittat ante 12. ætatis annum , secluso tamen mortis periculo , in quo casu eos summa cum diligentia ad sacrum hoc Viaticum disponat , modò tamen quandam ingenii maturitatem pietatemque per se , vel per alium agnoverit.

6. Curet ut Sacrosancta Eucharistia, quâ decet reverentiâ aservetur: ideo sit Pixis argentea, intus inaurata, bene clausa, in Tabernaculo inclusa, à D. Episcopo benedicta, in qua Eucharistia perpetuò conservetur; quæque tot Hostias continere possit, quot ordinarius expetit communicantium numerus. Et quantum fieri potest, sit aliud vas argenteum, inauratum, benedictum, ut suprà, & portatile, quo ad infirmos Eucharistia faciliùs deferri possit.

7. Curet, ut si Eucharistia non suspendatur (ut antiquus & laudabilis mos est) sit Tabernaculum in majori Altari collocatum, panno serico intus ornatum, clave ab ipso Parocho, aut ejus Vicario custodiendâ obseratum, ab Episcopo benedictum, ante quod diu, notuque lampas ardens luceat, in quo nec Reliquiæ Sanctorum, nec Olea sacra recondantur, sed solæ Hostiæ consecratæ in Pixide inclusæ, & singulis saltem quindenis diligenter renovandæ.

8. Parochus aut alius Sacerdos Eucharistiam non ministret, nisi Superpelliceo & Stola indutus, caveatque ne ministrando, os, aut labia communicantis (præsertim fœminæ) tangat, nec priùs manum retrahat, quàm Eucharistiam in os immiserit. Quod si communicantium numerus hostias consecratas excedat, eas Sacerdos, non ante conspectum populi, sed super Altare dividat; ita ut tamen quædam in Pixide remaneant, & majorem Hostiam, quâ ad Sacrificium utitur, extra mortis periculum non dividat.

9. Sacerdos Clericos communicandos secundum suum ordinem, & gradum indutos intra Sancta Sanctorum, aut super Altaris gradus genuflexos inter Missæ solemnias communicet: Laicos verò extra Sancta Sanctorum: quod si sit copiosus communicantium numerus, eos extra Missæ solemnias, nullo, aut conditionis, aut sexûs, aut pietatis discrimine habito, communicet.

10. Caveat quilibet Parochus, vel superior regularis, ne præter diem & octavam Corporis Christi, sanctam Eucharistiam, sub præ-

textu solennitatis, devotionis, confraternitatis, indulgentiæ concessæ, aut cujuscvis necessitatis, in processionibus deferat, aut in Ecclesia, sive in Pixide ordinaria, sive in Solari exponat absque D. Episcopi licentiâ.

*****

FORMA ADMINISTRANDI SACRAM Communione.

Sacerdos lotis manibus, Superpelliceo & Stola coloris officio diei convenientis indutus, accipit clavem Tabernaculi, bursamque, in qua sit Corporale cum purificatorio accipit: & præcedente Clerico vel ministro, pergit ad infimum Altaris gradum: ubi, dum accenduntur cerei, aliquantulum orat, tum ascendit ad Altare, ibique extendit Corporale, aperit ostium Tabernaculi, & factâ genuflexione, Pixidem extrahit, & super Corporale deponit.

Interim communicantes linteum ante eos positum tenentes, junctis manibus, recitant Confiteor, aut eorum nomine Clericus vel minister, & factâ confessione, Sacerdos discooperit Pixidem, genuflectit, & ad populum in cornu Evangelii, dicit. Misereatur vestri, &c. tum manu dextrâ signat communicandos, dicens.

Indulgentiam, absolutionem ✠ & remissionem peccatorum vestrorum tribuat vobis omnipotens & misericors Dominus. R. Amen.

Deinde convertit se ad Altare, genuflectit, sinistra manu accipit Pixidem, & pollice ac indice dextræ manus Sacramentum accipit, illudque super Pixidem elevatum tenens, & ad populum in medio Altari conversus, clara voce dicit.

Ecce Agnus Dei, ecce qui tollit peccata mundi. Postea

subdit , & iterum ac tertio in masculino genere repetit.

Dómine non sum dignus , ut intres sub tectum meum , sed tantum dic verbo , & sanabitur anima mea.

Postea ad quemlibet communicandum accedit , ab iis incipiendo , qui ad partem Epistolæ sunt positi , & unicuique porrigens Sacramentum , cum eo facit signum crucis super Pixidem , dicens.

Corpus Dómini nostri Jesu Christi ✠ custodiat animam tuam in vitam æternam. Amen.

Finita Communione , Sacerdos priusquam sacramentum in Tabernaculo reponat , fragmenta , si quæ digitis adhaeserint , in Pixidem deponat , ipsosque digitos extra Altare , in aliquo vase abluat , Purificatorio abstergat , ablutionemque in piscinam injici curet ; tum ad medium Altare reversus , Pixidem claudit , eam reponit in Tabernaculo , genuflectit , ipsumque Tabernaculum claudit & clave obserat : deinde dextrâ super communicantes extentâ benedicit , dicens.

Benedictio Dei omnipotentis , Patris , ✠ & Filii , & Spiritus Sancti , descendat super vos , & maneat semper. Amen.

Tandem ad Altare conversus , plicat Corporale , illudque in bursa reponit , & ad Sacristiam eo ordine quo venerat , revertitur.

Si Communio intra Missam fiat , omnia observentur , ut supra , sed caveat Sacerdos , ne prius se purificet , quam communicantes communicaverit , ne cum in Altari , in quo non est Tabernaculum , celebrat , post purificationem , Hostiæ supersint consecratae : si enim expletis Fidelium communionibus , aliqua supersint , eas ante

purificationem sumere debet; ne denique communicantibus aliam benedictionem, quam Missa impertiat, unde in Missis defunctorum communicantibus, nulla datur benedictio.

DE COMMUNIONE PASCHALI.

Uret Parochus ut per se, vel per alios Concionatores tempore Quadragesimæ populum edoceat ea, quæ continentur in Constitutione Concilii Lateranensis, sub Innocentio III. quæ sic habet.

Omnis utriusque sexûs Fidelis, postquam ad annos discretionis pervenerit, omnia sua peccata solus saltem semel in anno, fideliter confiteatur proprio Sacerdoti, & adjunctam sibi pœnitentiam propriis viribus studeat adimplere, suscipiens reverenter, ad minùs in Pascha, Eucharistiæ Sacramentum, nisi fortè de proprii Sacerdotis consilio, ob aliquam rationabilem causam ad tempus ab huiusmodi perceptione duxerit abstinentum; alioquin & vivens ab ingressu Ecclesiæ arceatur, & moriens christianâ careat sepulturâ.

Admoneat igitur Parochus, Parochianos huic præcepto annuæ Confessionis & Communionis Paschalis non satisfacere, nisi suo Sacerdoti [qui est D. Episcopus, aut ipsemet Parochus] aut alii de ejus licentiâ, semel in anno confessi fuerint, & in Paschate (quod est à Dominica Palmarum, usque ad Dominicam in Albis

inclusivè) in propria Ecclesia , non in alia sacram Communionem susceperint : nisi fortè secundum ipsum canonem , omnis utriusque sexus , Sacerdos duxerit abstinendum.

Tempore Quadragesimæ omnes edoceat Parochianos , & ad Communionem Paschalem præparet : ita ut nulli cujuscvis conditionis & senectutis accedant , quin , quantum eorum ætas & infirmitas corporis , & spiritus imbecillitas patiuntur , Fidei mysteria ad salutem necessaria calleant ; tum etiam pueros & puellas ita instruat , & ad primam Communionem præparet , ut sufficienter discernant , & ad eam non accedant , quin prius ab eo sint admissi.

Omnem diligentiam adhibeat , ut omnes Paschali huic præcepto satisfaciant. Et ad hoc volumen habeat , in quo nomen cujuscunque communicantis describi curet. Quod si aliquos non satisfecisse advertat , eos post trinam monitionem non obtemperantes , D. Episcopo denuntiet ; ita ut tamen monitio & denuntiatio terminis generalibus sint conceptæ , si violatio præcepti non sit publica : terminis verò specificis & denominativis , si violatio sit publicè cognita.

Diem publicè assignet Parochus intra quindenam Paschæ pro ægrotorum , infirmorum , & senum Communione , qui Ecclesiam adire nequeunt , eosque prius visitet & præparet , curetque omnia disponi , quæ tum in Ecclesia , tum per viam , tum domi ipsorum sunt necessaria , ut hoc Sacramentum ritè , & reverenter deferatur , & administretur.

Caveat Parochus ne eos ad Communionem Paschalem admittat , qui non habent domicilium in Parochia , nisi prius à proprio Parocho licentiam (quantum fieri potest scripto) obtinuerint. Poterit tamen peregrinos , advenas & mendicos admittere , maxime si probabilitatem habeat eos non esse excommunicatos , ignoretque eos aliunde non esse arcendos.

Si qui tamen peregrini , mercatores , vel viatores in itinere huic

præcepto non satisfecerint, ubi domum redierint, quamprimum in propria Ecclesia satisfaciant. Illi verò, qui de licentiâ proprii Parochi in Monasterio, aut aliâ Ecclesiâ communicaverint, de hoc eidem suo Parocho fidem scriptis faciant, alioquin pro non communicatis habeantur.

DE COMMUNIONE

INFIRMORUM, SEU VIATICO.

UM non sit tempus, in quo magis sit necessaria Communio, quàm in mortis periculo, ideo omnem diligentiam adhibebit Parochus, ut ægrotantibus opportuno tempore Sacrum Corporis Christi Viaticum procuret.

Moneat Parochianos, ut cùm qui in gravem morbum inciderint, statim ad se, aut Vicarium recurrant: doceatque eos ubi in periculum mortis inciderint, non requiri, ut jejuni Corpus Christi in Viaticum recipiant, sed posse illud quovis die, aut quavis diei horâ, aut noctis illud recipere. Posse quoque eodem mortis periculo remanente illud iterum in Viaticum suscipere, modò saltem dierum decem spatium ad minùs intercefferit.

Caveat tamen Parochus, ne cum aliorum scandalo, ad indignos etiam in mortis periculo constitutos Sacrum hoc Viaticum deferat, quales sunt publicè usurarii, concubinarij, nominatim excommunicati, notoriè criminosi, & alij id genus peccatores, nisi priùs sacra Confessione se purgarint, & publicæ offensionij satisfecerint, quantum occasio patitur, prudentia & justitia exigunt.

Caveat

Caveat quoque Parochus, ne hoc sanctissimum Sacramentum ad, ægrotis illud recipere præ infirmitate non valentibus, devotionis causâ ostendendum, aut adorandum deferat. Neque etiam tribuat perpetuâ amentiam, phrenesi, epilepsiâ, rabie, assiduâ tussi, vomitu, aut aliis ejusmodi morbis actualiter laborantibus, ne indecenter tractetur; illud tamen Sacramentum sicuti & Pœnitentiam peste, aut alio morbo laborantibus non deneget, etiam si periculo se exponat.

Quod si sit periculum ne ægrotus Hostiam aut deglutire, aut consumere valeat, tunc Parochus per Hostiam non consecratam tentare poterit, quam si deglutiat, particulam tantum Hostiæ consecratæ illi dabit. Caveat tamen ne sub prætextu facilioris consumptionis, Hostiam consecratam in aquam, aut alium liquorem intingat.

Si verò accidat ut ægrotus seu infirmus Eucharistiam evomat, aut eam consumere nequeat, si species adhuc appareant, in aliquo vase in Sacrario reponantur: si non appareant, vomitus in stupam, aut potius in lintea infusus comburatur, & cineres in Sacrarium mittantur; idem fiat, si infirmus prius moriatur, quàm Eucharistiæ deglutierit, eamque aut in os apparentem habeat, aut ipsa ex ore decadat, aut species liquefactæ ex ipso ore defluant.

Sacerdos igitur in decenti habitu, Superpelliceo scilicet & Stola indutus, hoc Sacramentum ad privatas domos, sive in magnâ, sive in parvâ Pixide deferat, quam ante pectus superposito velamine in omni reverentiâ teneat, præcedentibus Clericis, vel aliis in eorum defectu, qui teneant bursam, in qua sit Corporale cum purificatorio, campanulam jugiter pulsandam, laternam, seu facem ardentem, librumque hunc Ritualement; quique Sacerdoti ministranti respondere, & inservire valeant.

Provideat Parochus ad communicandos ægrotos egressurus, ut

plures semper in Pixide habeat Hostias, adeò ut populus eundo & redeundo adoret, nisi fortè iter sit aut longius, aut difficilius, aut alià rationabili de causà dispensetur. Et ut hoc fiat cum majori reverentià, pramoneat Parochus, ut agri cubiculum mundetur, & in eo paretur mensa mappà cooperta, in qua sanctum hoc Sacramentum reponatur, parentur vasa aqua benedicta, vini & aqua communis, cum linteo super agrum collocando. Et antequàm ex Ecclesia egrediatur, curet aliquot campanæ ictibus Parochianos convocari, qui Eucharistiam comitentur, quique cereos, aut intortitia, aut umbellam deferant.

Sacerdos igitur indutus, ut suprà, Vas utrâque manu accipiat, illud teneat ante pectus, subeatque umbellam seu baldachinum, & processionaliter procedat. Quòd si aëris injuriam pati vix possit, utatur pileolo (vulgò calotte) si difficilius sit iter, Vas cum Sacramento ad collum appensum poterit deferre, & etiam, si necesse sit, equitare. Durante verò itinere, recitet solus, aut alternatim cum Clericis, & aliis Psalmum, Miserere, vel alios Psalmos & Cantica.

*****

ORDO COMMUNICANDI INFIRMOS.

UBi Sacerdos ad locum, ubi jacet infirmus, pervenerit :
dicat.

Pax huic dómui. R. Et omnibus habitantibus in ea.

Et factò super infirmum signo crucis cum Vasculo sanctissimi Sacramenti, illud super mensam paratam, supposito prius Corporali, reponat : & factâ genuflexione accipiat aquam benedictam, &

aspergit infirmum , deinde astantes , postea cubiculum , dicens.

Aspérge me , Dómine , hyssopo & mundabor : lavabis me , & super nivem dealbabor.

Postea reversus , & ante SS. Sacramentum constans , orabit pro infirmo , dicens.

v. Salvum fac servum tuum (ancillam tuam)

r. Deus meus sperantem in te.

v. Mitte ei Dómine auxílium de sancto.

r. Et de Sion tuere eum. (eam)

v. Nihil proficiat inimicus in eo. (ea)

r. Et Fílius iniquitátis non apponat nocere ei.

v. Dómine exáudi orationem meam.

r. Et clamor meus ad te véniat.

v. Dóminus vobíscum. r. Et cum spíritu tuo.

Orémus.

DEus, infirmitátis humanæ singuláre præsidium , auxilií tui super hunc fámulum tuum (*hanc fámulam tuam*) osténde virtutem , ut ope misericórdiæ tuæ adjútus (*adjúta*) Ecclésiæ tuæ incólumis repræsentári mereáur. Per Christum Dóminum nostrum. Amen.

His dictis , ad infirmum accedet & ab eo sciscitabitur , utrum sit benè dispositus ad Sacrum hoc Viaticum suscipiendum , & an aliqua supersint peccata , quæ aut non fuerit confessus , aut confiteri fuerit oblitus , & tunc illum ipse , aut alius Confessarius audiat & absolvat , priusquam illum communicet.

Postea infirmum , prout prudentia suggesserit , & infirmitas patietur , per brevem expositionem , aut mysterii temporis aut loci , Evangelii diei , aut virtutis Sancti , de quo fit dies festus , aut per recitationem unius ex

exhortationibus in fine hujus Ritualis contentis ad sacram Communionem disponet, & ad producendos actus Fidei, Adorationis, Amoris, Humilitatis, Contritionis, &c. sequenti aut simili modo excitabit.

D. **N**E croyez vous pas, que c'est icy le precieux Corps & Sang de nôtre Seigneur JESUS-CHRIST, que nous vous apportons, & ne l'adorez vous pas icy present ?

R. Oüy je le crois, & je l'adore du plus profond de mon cœur.

D. N'avez vous pas un ardent desir de le recevoir, & de vous donner à luy ?

R. Oüy.

D. Ne croyez vous pas tout ceque l'Eglise Catholique nous enseigne ?

R. Oüy.

D. Ne croyez vous pas un seul Dieu en trois Personnes, Pere, & Fils, & Saint Esprit ?

R. Oüy.

D. Ne croyez vous pas que le Fils de Dieu, la seconde Personne de la tres-sainte Trinité, s'étant fait homme au sein de la glorieuse Vierge Marie, nous a racheté de l'Enfer par le merite de sa mort, qu'il a souffert sur une Croix ?

R. Oüy.

D. Puisque vous avez par sa grace cette ferme Foy, ne le voulez vous pas aimer de toutes vos forces, comme vous sçavez qu'il vous aime, se donnant à vous ?

R. Oüy, de tout mon cœur.

N'êtes vous pas mârý de tout vôtre cœur d'avoir offensé Dieu , & ne protestez vous pas de ne l'offenser jamais , moyennant sa sainte grace?

R. Oüy.

D. Ne vous estimez vous pas indigne de recevoir un Dieu si grand?

R. Oüy.

D. Ne demandez vous pas pardon à tous ceux que vous avez offensé , & ne pardonnez vous pas à tous ceux qui vous auroient offensé ?

R. Oüy , je pardonne de bon cœur , & demande pardon à tous.

Si super hunc ultimum articulum agrotus respondere non potest , pro eo ad eius nutum respondeat Sacerdos.

His finitis & dicto Confiteor ab agroto , aut alio ejus nomine , Sacerdos factâ genuflexione , vertit se ad agrotum , & dicit Misereatur & Indulgentiam , &c. ut supra pag. 86.

Deinde factâ iterum genuflexione , manus sinistra Pixidem prendit , & duobus digitis , pollice scilicet & indice accipit Corpus Christi , de Vasculo illud elevans , ostendit infirmo , dicens clara voce.

Ecce Agnus Dei , ecce qui tollit peccata mundi.

Et more solito ter dicat.

Dómine non sum dignus , ut intres sub tectum meum , sed tantum dic verbo & sanabitur anima mea.

Et infirmus simul cum Sacerdote dicat eadem verba , saltem semel submissâ voce , si commodè potest.

Tum Sacerdos dans infirmo sacram Eucharistiam , & cum ea signum crucis faciens super Pixidem , dicat.

110 DE SACRAMENTO

Accipe Viaticum Corporis Domini nostri Jesu Christi, ut custodiat corpus tuum, & animam tuam in vitam æternam. Amen.

Si verò Communio non datur per modum Viatici, Sacerdos dicat more solito.

Corpus Domini nostri Jesu Christi, custodiat animam tuam, in vitam æternam. Amen.

Data Communione Sacerdos Pixidem super mensam reponat, deterfisque in eam digitis, quibus Corpus Christi tetigit, illam claudit, ac velum super-imponit; tum factâ genu flexione, digitos super aliquo vase, nihil dicens abluat, eosque purificatorio extergit. Ablutio verò in ignem injicietur, aut infirmo dabitur.

Deinde Sacerdos ad sanctum Sacramentum reuersus genu flectit & dicit.

v. Dominus vobiscum. R. Et cum spiritu tuo.

Orémus.

Domine sancte, Pater omnipotens æternæ Deus, te fideliter deprecâmur, ut accipiënti Fratri nostro [Sorori nostræ] Sacro-sanctum Corpus Domini nostri Jesu Christi Filii tui, tam corpori, quàm animæ profit ad remedium sempiternum. Qui tecum vivit & regnat, &c.

Quòd si mors immineat, & periculum sit in mora, tunc predictis precibus omninò, vel ex parte omissis, ei statim Viaticum prabeatur.

Sacerdos antequàm discedat, moneat agrotum suum, ut Deo gratias agat, eumque ad hoc adjuvet, & ad producendos alios actus, scilicet amoris Dei, in eum fiducia & resignationis, aut predictos actus cum eo producat. Tum si ita viderit, hortetur, ut de rebus dome-

sticis & temporalibus per testamenti confectionem consulat, ne intestatus moriatur, & non negligat Sacramentum Extrema-Unionis.

Postea Sacerdos recedens accipiat Vasculum, quo Christi Corpus reconditur, & faciendo signum crucis super infirmum, dicat.

Benedictio Dei omnipotentis, Patris, ✠ & Filii, & Spiritus Sancti, descendat super te, & maneat semper. Amen.

Quod si ratione longioris aut difficilioris itineris, aut alia de causa, una tantum Hostia consecrata deportata fuerit, eam infirmo administratam, Sacerdos infirmum manus benedicit, dicens, Benedictio Dei omnipotentis, &c. ut supra, & depositis Stola & Superpelliceo, extinctis luminibus, umbellam demissam & plicatam, latente Pixide, campanulam non amplius pulsatam, ad Ecclesiam, vel domum revertatur.

Cessante vero iusta causa, Sacerdos semper habeat in Pixide plures Hostias, & completam Communionem infirmi, deferat Vas, & revertatur ad Ecclesiam, eo ordine quo venerat, dicens alternatim cum Clericis & populis Psalmum, Laudate Dominum de coelis, &c. & alios Psalmos prout tempus feret, donec ad Ecclesiam pervenerit, & posito super Altare Sacramento, genuflectat & dicat.

V. Panem de coelo praestitisti eis.

R. Omne delectamentum in se habentem.

V. Dominus vobiscum. R. Et cum spiritu tuo.

Orémus.

DEus qui nobis sub Sacramento mirabili, Passionis tuae memoriam reliquisti, tribue quaesumus, ita nos

Córpore & Sáanguinis tui sacra mystéria venerári ; ut redemptionis tuæ fructum in nobis júgiter sentiámus. Qui vivis & regnas , &c. Amen.

Tum factâ genuflexione accipit vas , & cum eo benedicit populum, nihil dicens.

*****

ORDO COMMUNICANDI SACERDOTE INFIRMUM.

Sacerdos infirmus sacrum Eucharistiæ Sacramentum sumpturus, sive illud recipiat in Viaticum, sive ad præceptum Communionis adimplendum, sive ad devotioni suæ, aut solennitati Festi satisfaciendum, semper Superpelliceo & Stola à collo pendente paretur. Et initio servetur idem ritus, qui in Communione Laïcorum infirmorum. Dictâ igitur Oratione, Deus infirmitatis humanæ, &c. Sacerdos Sacramentum deferens, professionem Fidei ab infirmo Sacerdote exigit, his aut similibus verbis.

Reverénde Pater, opórtet primùm in testimonium fidelissimi tui ánimi Cathólicam fidem, quam professus fuisti, nunc étiam sacram Eucharístiam sumpturus profiteáris. Dices igitur. Credo in Deum Patrem omnipotentem, &c.

Deinde confessionem peccatorum faciet, dicendo Confiteor, &c. & Sacerdos ministrans dicit. Misereatur, &c. Indulgéntiam, &c. & Ecce Agnus Dei, ut supra pag. 100. usque ad Domine non sum dignus, &c. inclusive.

Postea Sacerdotes & Clerici (qui omnes salvo legitimo impedimento interesse debent) dicant alternatim. Te Deum laudamus, &c. usque

usque ad versiculum, In te Dómine sperávi, &c. quia hunc versum, silentibus aliis, solus Sacerdos infirmus pronuntiat, quantum ejus patitur infirmitas, quo peracto idem Sacerdos infirmus ter dicit, Dómine non sum dignus, &c. Reliqua ut in Communione laicorum infirmorum.

*****o*****

ORDO COMMUNICANDI DIACONOS, Subdiaconos, & inferiores Clericos infirmos.

Diaconus communicaturus Superpelliceo & Stola ab humero sinistro ad latus dextrum induatur: Subdiaconus verè Superpelliceo & Manipulo in brachio sinistro. Cætera observentur sicut in Communione laicorum, præter confessionem Fidei, quam profitentur sicut Presbyteri, scilicet, Credo in Deum.

Clerici verò, sive in minoribus Ordinibus constituti, sive in simplici Tonsura, si habitum Clericalem & Tonsuram continuò deferre solent, induantur Superpelliceo; si deferre non solent, idem servetur ritus, ac si non essent Clerici.

*****

DE SACRAMENTO EXTREMÆ-UNCTIONIS.

IN primis edoceat populum suum Parochus, Sacramentum Extremæ-Uñctionis, sicut & alia Sacramenta, esse institutum à Christo Domino, & à sancto Jacobo Apostolo promulgatum his verbis. Infirmatur quis in vobis? Inducat Presbyteros Ecclesiæ & orent super eum, un-

P.

P

gentes eum Oleo in nomine Domini, & Oratio Fidei salvabit infirmum, & alleviabit eum Dominus, & si in peccatis sit, remittentur ei.

2. *Ex his verbis edoceat.* 1. Oleum esse materiam hujus Sacramenti. Ungentes eum Oleo. 2. Orationem quam super infirmum profert Sacerdos in qualibet Unctione, esse formam. Et orent super eum. 3. Ministrum hujus Sacramenti esse Presbyterum. Inducat Presbyteros Ecclesiæ. 4. Solis infirmis esse ministrandum hoc Sacramentum. Infirmatur quis in vobis. 5. Hoc Sacramentum esse quoddam robur infirmo adversus animæ hostes. Et alleviabit eum Dominus. 6. In eo esse alleviationem quoad corpus, si interdum saluti expedierit. Et alleviabit eum Dominus. 7. In eo esse vim ad reliquias peccatorum abstergendas. Et si in peccatis sit, remittentur ei.

3. Curet Parochus, ut quis infirmus in extremis degens tam salutari Sacramento muniatur: curet quoque, quantum fieri poterit, ut administretur dum sana est mens, ut infirmus majorem illius fructum percipiat; caveat tamen ne ministratur aliis, quàm periculose ægrotantibus, aut ita caducis & infirmis, ut mortis periculum immincat. Neque verò charitati pastoralis omninò satisfacisse putet, si peste, aut alio morbo contagioso laboranti Pœnitentiæ & Eucharistiæ Sacramenta ministraverit, nisi etiam salutari remedio Extremæ-Unionis eum munierit.

4. Provideat Parochus quantum conditio & status infirmi patietur, ut illi prius Pœnitentiæ & Eucharistiæ Sacramenta ministret, quàm Extremæ-Unionis Sacramentum; si tamen acciderit ut infirmus, sive ob imbecillitatem animi, sive ob infirmitatem corporis, aut aliam ob causam, illa Sacramenta recipere non valuerit, sed tantum Extremam-Unionem: ubi postea ab hac infirmitate corporis aut animi convaluerit, tunc suscipiat Sacramenta, quæ non recepit.

5. Si mortis periculum proximè immineat, poterit Sacerdos Oleum cum sacro Viatico deferre per se, aut per alium Sacerdotem, vel Diaconum qui Oleum deferat.

6. Conabitur Parochus infirmum suum ad illud Sacramentum præparare, idèd eum monebit, ut si alicujus peccati sit conscius, confiteatur; & quamvis confessus fuerit, nihilominus ad actum contritionis excitet, & magnam in hujus Sacramenti gratia fiduciam habeat.

7. Curet Parochus à Fidelium animis avellere popularem hunc errorem, scilicet per hoc Sacramentum mortem accelerari, eoque recepto nullam ampliùs superesse spem vitæ; imò edoceat per illud salutem & corporis & animæ esse sperandam.

8. Parochus infirmorum Oleum in vase argenteo, aut stanneo custodiat, quod in Tabernaculo reponere non debet, sed extra Altare in armario nitido, decenter ornato, & clave obserato.

9. Oleum illud sacrum ab Episcopo feriâ quintâ in Cœna Domini benedictum Parochus singulis annis renovet, vetusque comburat. Quòd si deficere videatur, & aliud haberi non possit, oleum de olivis non benedictum in minori quantitate adjiciatur.

10. Hoc Sacramentum pueris usum rationis habentibus, non videtur negandum, etiam si ad sacram Communionem nondum fuerint admissi, nec iis qui aut petierunt, & postea usum rationis amiserunt, aut non petierunt, sed sine scandalo vixerunt, etiamsi loquelam amiserint, aut delirent, aut amentes sint (seclusâ notabili irreverentiâ) aut nullus sensuum usus appareat, modò tamen certum sit eos adhuc vivere.

11. Illud tamen penitus negetur nondum baptizatis, sicut & excommunicatis, in manifesto mortali peccato decedentibus, phrenesi & amentia ita laborantibus, ut irreverentiæ periculum immineat. Negetur quoque prælium inituris, peregrinationem aut navigatio-

nem subituris , extremo supplicio mox afficiendis , denique pueris usum rationis nondum habentibus.

12. Partes corporis infirmi ungendæ , sunt oculi , aures , nares , os , manus , pedes & renes : renum tamen unctio semper in fœminis o-mittitur , & in viris ob infirmitatem facile moveri non valentibus. Si infirmus aliquo ex his membris sit mutilatus , pars proxima un-gatur. Manus Laïcis interiùs , Sacerdotibus , ob unctiorem Sacer-dotalem , exteriùs ungantur. Unctio pedum in parte superiori , non in planta fiat. Oris verò unctiorem super labia compressa fieri conve-nit.

13. Videat Sacerdos , præsertim dum ungit membra quæ paria sunt , ne priùs formam Sacramenti absolvat , quàm ambo membra perunxerit.

14. Si periculum sit ne infirmus ante finitas unctiões decedat , citò ungatur incipiendo ab his verbis : Per istam sanctam Un-ctionem , &c. ut infra : Si post supervivat infirmus , Sacerdos Unctiões & Orationes prosequatur : Si nulla sit mora , nec spe-retur tempus , Sacerdos statim in aliquo ex prædictis membris priùs apparenti ungat , dicendo. Per istam sanctam Unctiorem , & suam piissimam misericórdiam indúlgeat tibi Dóminus quidquid per visum (si ungantur oculi) & cæteros sensus deliquisti ; Si statim moriatur , ulterius non procedat Presbyter. Si verò sit dubium , an vivat , prosequatur Sacerdos , sub conditione dicendo : si vivis , per istam Unctiorem , &c.

15. Hoc Sacramentum in eadem infirmitate non est iterandum : si tamen infirmus ita convalescit , ut periculum mortis evasisse vi-deatur , & postea in illud reinciderit , Sacramentum hoc iterum erit ei ministrandum.

16. Providere debet Parochus , ut quæ sunt necessaria ad hu-jus Sacramenti administrationem , apud infirmum parentur , scilicet

mensa mappâ candidâ cooperta , vasculum aquæ benedictæ cum aspersorio , aliud vas in quo sit bombicium seu stupa , vel quid simile in globulos distinctum ad abstergendas partes inunctas , aqua cum medulla panis , ad manus Sacerdotis detergendas & abluendas.

*****

ORDO MINISTRANDI

HOC SACRAMENTUM.

Parochus igitur hoc Sacramentum ministraturus (convocatis Clericis si sint) & Superpelliceo ac Stola violaceâ indutus , vas Olei infirmorum accipiat , & ad locum infirmi procedat , uno saltem comite Clerico , qui crucem sine hasta, & Rituale hoc absque cereo & campanula deferat : & per viam unâ cum ministris , aut solus Psalmos pœnitentiales , vel alias preces recitet. Quod si ob longum aut difficile iter equitandum sit , aut sit aliquod periculum effusionis Olei , tum Vas Olei in bursa collo appensâ deferat.

Et cùm perventum fuerit ad locum infirmi , Parochus intrans cubiculum infirmi dicit.

v. Pax huic dōmui. R. Et omnibus habitantibus in ea.

Deinde Oleo super mensam deposito, Sacerdos crucem agroto deosculandam præbet , eumque , cubiculum & Astantes aquâ benedictâ aspergit , dicens Antiphonam.

Asperges me hyssopo & mundabor : lavabis me & super nivem dealabor.

v. Adjutorium nostrum in nōmine Dōmini.

R. Qui fecit cœlum & terram.

v. Dōminus vobiscum. R. Et cum spīritu tuo.

Orémus.

INtróeat, Dómine Jesu Chríste, domum hanc sub no-
stræ humilitátis ingressu, ætérna fœlicitas, divína prof-
pérítas, séréna lætítia, charítas fructuósa, sánitas sem-
pitérna : effúgiat ex hoc loco accéssus dæmonum, adsint
Angeli pacis, domúmque hanc déserat ómnis maligna dif-
córdia. Magnífica, Dómine, super nos nomen sanctum
tuum, & bédedic nostræ conversatióni : sanctífica nostræ
humilitátis ingressum, qui sanctus & pius es, & pérmanes
cum Patre & Spíritu Sancto, in sæcula sæculórum. Amen.

Orémus & deprecémur Dóminum nostrum Jesum Chri-
stum, ut benedicéndo benedicat ✠ hoc tabernáculum, &
ómnés habitántes in eo, & det eis Angelum bonum cu-
stódem, & fáciat eos sibi servíre ad considerándum mi-
rabília de lege sua, avértat ab eis omnes contrárias pote-
státes : erípiat eos ab ómni formídine, & ab ómni per-
turbatióne, ac sanos in hoc tabernáculo custodíre digné-
tur. Qui cum Patre & Spíritu Sancto vivit & regnat
Deus, in sæcula sæculórum. Amen.

Orémus.

EXáudi nos, Dómine sancte, Pater omnipotens, æ-
térne Deus, & mittere dignéris sanctum Angelum
tuum de cœlis, qui custódiat, foveat, prótegat, vísitet,
atque defféndat omnes habitántes in hoc habitáculo. Per
Christum Dóminum nostrum. Amen.

*Interim ad infirmum propius accedet, & ab eo scis-
cítabitur, an supersit illi aliquod peccatum quod velit
confiteri. Deinde pijs verbis eum consolabitur, & de hujus
Sacramenti vi & efficacía, præcipuisque (prout tempus
feret, egrique dispositio) effectibus breviter admonebit.*

ejusque animum confirmabit, & in spem vitæ æternæ eriget, juxta formulam, quæ in fine hujus Operis subjungetur, tum monebit Astantes, ut pro illo orent.

*****

Si tempus dispositioque egroti patiantur, dicat sequentes Litánias, & Clerici, vel Astantes respondeant.

K Yrie eléison.	Christe eléison.
Christe audi nos.	Christe exaudi nos.
Pater de Cœlis Deus,	Miserére ei.
Fili Redemptor mundi Deus,	miserére ei.
Spiritus Sancte Deus,	miserére ei.
Sancta Trinitas unus Deus,	miserére ei.
Sancta María,	Ora pro eo [ea]
Sancta Dei génitrix,	ora.
Sancta Virgo Virginum,	ora.
Sancte Michaël,	ora.
Sancte Gábríel,	ora.
Sancte Ráphael,	ora.
Omnes sancti Angeli & Archángeli Dei,	oráte pro eo
[pro ea]	
Omnes sancti beatórum Spirítuum órdenes,	oráte.
Sancte Joánnes Baptísta,	ora.
Omnes sancti Patriárchæ & Prophète,	oráte.
Sancte Petre,	ora.
Sancte Paule,	ora.
Sancte Andréa,	ora.
Sancte Jacóbe,	ora.
Sancte Joánnes,	ora.

Sancte Bartholomæe, ora.
 Omnes sancti Apostoli & Evangelistæ, orate pro eo

[pro ea.]

Omnes sancti Discipuli Domini, orate.

Omnes sancti Innocentes, orate.

Sancte Stéphane, ora.

Sancte Laurenti, ora.

Sancti Ravenne & Rásiphe, orate.

Sancte Spaci, ora.

Sancti Fabiáne & Sebastiane, orate.

Sancti Cosma & Damiáne, orate.

Omnes sancti Mártires, orate.

Sancte Exúperi, ora.

Sancte Regnobérte, ora.

Sancte Gerebólde, ora.

Sancte Martine, ora.

Sancte Nicólae, ora.

Omnes sancti Pontífices & Confessores, orate.

Omnes sancti Doctores, orate.

Sancta Anna, ora.

Sancta María Magdaléna, ora.

Sancta Agnes, ora.

Sancta Genovéfa, ora.

Omnes sanctæ Virgines & Viduæ, orate.

Omnes sancti & sanctæ Dei, orate.

Propítius esto, Parce ei Dómine.

Ab omni malo, Libera eum (eam) Dómine.

Ab insídiis diaboli, libera.

A spíritu supérbie, libera.

A spíritu apostasie, libera.

Ab

EXTREMÆUNCTIONIS.

121

Ab ira tua, libera.
 A morte perpétua, libera.
 Per mystérium sanctæ Incarnatiónis tuæ, libera.
 Per sanctam nativitatem tuam, libera.
 Per crucem, passióem, & mortem tuam, libera.
 Per gloriósam resurrecciónem tuam, libera.
 Per admirabilem Ascensionem tuam, libera.
 Per adventum Spíritus Sancti Paracléti, libera.
 In die iudicii, libera.
 Peccatores, te rogámus audi nos.
 Ut ei parcas, te rogámus audi nos.
 Ut eum (*vel eam*) exaudire dignéris, te rogámus.
 Ut eum [*eam*] ad veram Pœniténtiam perducere dignéris, te rogámus audi nos.
 Fíli Dei, te rogámus audi nos.
 Agnus Dei, qui tollis peccáta mundi, Parce ei Dómine.

Agnus Dei, qui tollis peccáta mundi, Exaúdi eum (*eam*) Dómine.

Agnus Dei, qui tollis peccáta mundi, Miserére ei.
 Kyrie eléison. Christe eléison. *Pater noster.*

v. Et ne nos indúcas in tentatióem.

r. Sed libera nos à malo.

v. Dómine exaúdi oratióem meam.

r. Et clamor meus ad te véniat.

v. Dóminus vobíscum. r. Et cum spíritu tuo.

Orémus.

R Espice, quæsumus, fámulum tuum (*fámulam tuam*) in infirmitate sui corporis laborántem, & ánimam réfove quam creásti, ut castigatióibus emendátus (*emendáta*)
 P. Q

se tuâ sentiat medicinâ salvatam. [*salvatam.*] Per Christum Dominum, &c.

Postea infirmus, vel aliquis pro eo dicat, Confiteor, &c. Et Sacerdos, Misereatur tui, &c. Et Indulgentiam & Absolutionem, &c. Et manum imponens super infirmum, dicat.

IN nomine Patris, ✠ & Filii, ✠ & Spiritus ✠ Sancti, extingatur in te omnis virtus diaboli per impositionem manuum nostrarum, & per invocationem omnium sanctorum Angelorum, Archangelorum, Patriarcharum, Prophetarum, Apostolorum, Martyrum, Confessorum, Virginum, atque omnium simul Sanctorum, Amen.

Deinde intincto pollice, vel bacillo, in Oleo sancto, in modum crucis ungat infirmum, in partibus hic subscriptis, aptando proprio loco verba formæ in hunc modum.

Ad oculos.
PER istam sanctam Unctionem ✠ & suam piissimam misericordiam, indulgeat tibi Dominus quicquid per visum deliquisti. Amen.

Minister vero, si est in Sacris, vel ipsemet Sacerdos, post quamlibet unctionem, tergat loca inuncta novo globulo bombacii, stupa, vel rei similis, eumque in ignem projiciat.

Ad aures.
PER istam sanctam Unctionem ✠ & suam piissimam misericordiam, indulgeat tibi Dominus quicquid per auditum deliquisti. Amen.

Ad nares.

EXTREMÆ-UNCTIONIS.

123

Per istam sanctam Unctionem ✠ & suam piissimam misericordiam, indulgeat tibi Dóminus quidquid per odoratum deliquisti. Amen.

Ad os, compressis labiis.

Per istam sanctam Unctionem ✠ & suam piissimam misericordiam, indulgeat tibi Dóminus quidquid per gustum, & locutionem deliquisti. Amen.

Ad manus.

Per istam sanctam Unctionem ✠ & suam piissimam misericordiam, indulgeat tibi Dóminus quidquid per tactum deliquisti. Amen.

Et adverte, quòd Sacerdotibus, ut dictum est, manus non inunguntur interiùs, sed exteriùs.

Ad pedes.

Per istam sanctam Unctionem ✠ & suam piissimam misericordiam, indulgeat tibi Dóminus quidquid per gressum deliquisti. Amen.

Ad lumbos, sive renes.

Per istam sanctam Unctionem ✠ & suam piissimam misericordiam, indulgeat tibi Dóminus quidquid per lumborum delectationem deliquisti. Amen.

Hac autem Unctio ad lumbos, ut dictum est, omittitur semper in fœminis, & etiam in viris, qui ob infirmitatem vix, aut sine periculo moveri non possunt.

Quibus omnibus peractis, lotisque manibus, & projectâ in ignem ablutione. Sacerdos dicat:

Kyrie eléison. Christe eléison.

Kyrie eléison. Pater noster, &c.

v. Et ne nos inducas in tentationem.

R. Sed libera nos à malo.

v. Saluum fac seruum tuum. (*Salvam fac ancillam tuam.*)

R. Deus meus sperantem in te.

v. Mitte ei Dñe auxilium de sancto.

R. Et de Sion tuere eum [*eam*]

v. Esto ei Dñe turris fortitudinis. R. A facie inimici.

v. Nihil proficiat inimicus in eo. [*ea.*]

R. Et Filius iniquitatis non apponat nocere ei.

v. Dñe exaudi orationem meam.

R. Et clamor meus ad te veniat.

v. Dominus votiscum. R. Et cum spiritu tuo.

Orémus.

Domine Deus, qui per Apostolum tuum Iacobum locutus es : Infirmatur quis in vobis ? inducat Presbyteros Ecclesiæ, & orent super eum, ungentes eum Oleo in nomine Domini, & oratio Fidei salvabit infirmum, & alleviabit eum Dominus ; & si in peccatis sit, remittentur ei : cura, quæsumus, Redemptor noster, gratiâ Sancti Spiritûs, languores istius infirmi (*infirmæ*) ejusque sana vulnera, & dimitte peccata, atque dolores cunctos mentis & corporis ab eo (*ea*) expelle, plenamque interiùs & exteriùs sanitatem misericórditer redde, ut ope misericórdiæ tuæ restitutus [*restituta*] ad prístina reparetur officia. Qui cum Patre & Spiritu Sancto vivis & regnas Deus, in sæcula sæculórum. Amen.

Orémus.

Respice, quæsumus Dñe, famulum tuum N. (*famulam tuam N.*) in infirmitate sui corporis laborentem, & animam réfove quam creásti ; ut castigationibus emendatus [*emendata*] se tuâ sentiat medicínâ salvatum. (*salvatam.*) Per Christum Dñinum nostrum. Amen.

Orémus.

Domine sancte, Pater omnipotens, ætérne Deus; qui benedictionis tuæ grátiam ægris infundéndo corpóribus, factúram tuam múltiplici pietáte custódis; ad invocatióem tui nóminis benígnus aísiste, ut fámulum tuum (fámulam tuam) ab ægritudine liberátum (liberátam) & sanitate donátum (donátam) dèxterá tuâ érigas, virtúte confirmes, potestáte tueáris, atque Ecclésiæ tuæ sanctæ, cum omni desideráta prosperitaté restituas. Per Christum Dóminum nostrum. Amen.

Ad extremum, pro persona qualitaté, salutaria monita breviter præbere poterit, quibus infirmus ad moriendum in Domino confirmetur, & ad fugandas dæmonum tentationes roboretur.

Denique aquam benedictam, & Crucem, nisi aliam habeat, coram eo relinquet, ut illam frequenter aspiciat, & pro sua devotione osculetur & amplectatur.

Admoneat etiam domesticos & ministros infirmi, ut si morbus ingravescat, vel infirmus incipiat agonizare, statim ipsum Parochum accersant, ut morientem adjuvet, ejusque animam Deo commendet; sed si mors immineat, priusquam discedat, Sacerdos animam Deo ritè commendabit.

Quæ autem pertinent ad visitationem, curámque infirmorum, & adjuvandos morientes, ad commendationem animæ, & ad exequias, infrà suis locis præscribuntur.

DE VISITATIONE

ET CURA INFIRMORUM.

Eminerit Parochus, se strictè teneri agrotantium curam habere: idè studeat eos sæpe visitare, consolari monere, & ad mortem proit salutis animarum zelus inspiraverit, & prudentia suggererit, paternâ charitate præparare: nec expectet, ut ab infirmo, aut ejus parentibus vocetur, imò præveniat, præsertim si morbus fuerit periculosus.

2. *Studeat quoque agrotos visitans, esse eâ, quâ Christi Sacerdotem decet, gravitate, honestate, & pietate, præsertim erga mulieres, ut nemini sit offendiculum, omnibus verò in ædificationem.*

3. *Ubi ingressus fuerit domum infirmi, eum aspergat aquâ benedictâ, & semper propè ejus lectum aliquas preces fundat, sive Pater & Credo, sive Psalmos, sive Evangelium sancti Joannis. In Principio, sive Litanias Sanctorum, postea sedeat propè infirmum, & cum eo agat proit necessitas, aut utilitas postulaverit: ita ut, si sit ignorans, eum edoceat; si scrupulis, aut dubiis, aut conscientia stimulis angatur, cum excitet ad ea declaranda, ut ejus conscientiam quietam reddere possit: aut si se minus capacem agnovit, alicujus viri Docti & Pii visitationem infirmo offerat, à quo juvari possit. Si infirmus domesticis curis, aut amore vitæ corporis, & bonorum nimium sit occupatus, conetur eum prudenter avertere, ad hæc abneganda induat, & ad Deum & res æternas convertat. Si à diabolo tentatum quoquo modo agnoscat, eum ad ei fortiter*

resistendum , aut renuntiandum , aut eum non audiendum & negligendum cohortetur : Si ægré aut tepidè dolores patientem agnoverit , eum ad illos è manu Dei suscipiendos , & pro ejus amore peccatorumque remissione tolerandos hortetur : & hac de re Christi acerbissimos dolores patientis exemplum ob oculos ponat. Si eum aut in doloribus absorptum , aut in animi segnitie torpentem viderit , eum ab hoc sopore identidem revocet , mentemque ejus ad Dei Christi-que in cruce patientis & morientis , felicitatisque æternæ intuitum erigat. Si timore mortis , Judiciorum Dei & damnationis æternæ anxium adverterit , eum edoceat Deum esse infinitè bonum & misericordem , Christi-que Sanguinem pro ejus salute effusum , esse summe efficacem.

4. Ubi periculum mortis immineat , interroget Sacerdos ægrotum , prout expedire videbitur , sequenti modo.

I.

NE voulez-vous pas mourir en la Foy de nôtre Seigneur JESUS-CHRIST , & dans la creance de nôtre Mere la sainte Eglise , Catholique , Apostolique , & Romaine ? R. Oüy.

II.

Ne croyez vous pas qu'il n'y a qu'un seul Dieu en trois Personnes , le Pere , le Fils , & le S. Esprit ? R. Oüy.

III.

Ne croyez vous pas que la seconde Personne de la sainte Trinité , qui est le Fils , s'est fait homme , prenant un corps & une ame dans le sein de la Vierge , pour nous racheter ? R. Oüy.

IV.

Ne croyez vous pas que s'étant fait homme , il a été at-

taché à la Croix, y a souffert, y est mort pour le salut de tous les hommes ? R. Oüy.

V.

Ne croyez vous pas que tous les hommes ressusciteront un jour, & comparoîtront devant JESUS-CHRIST leur Juge, qui donnera la vie eternelle aux bons pour récompense, & la mort eternelle aux mauvais pour punition ? R. Oüy.

VI.

Ne detestez vous pas toutes les Heresies, Superstitions, & tout ceque l'Eglise condamne ? R. Oüy.

VII.

N'esperez vous pas que Dieu vous fera misericorde, & vous donnera son Paradis, par les merites de JESUS-CHRIST ? R. Oüy.

VIII.

Ne voulez vous pas aimer Dieu de tout vôtre cœur, & le prochain comme vous même ? R. Oüy.

IX.

Ne remerciez vous pas la bonté de Dieu, de tous les biens, tant de nature, que de grace, qu'il vous a faits, & sur tout de vous avoir fait Chretien ? R. Oüy.

X.

N'êtes vous pas mâry de tout vôtre cœur d'avoir offensé Dieu, parcequ'il est infiniment bon ? R. Oüy.

XI.

Ne vous resignez vous pas entierement à la volonté de Dieu, pour disposer de vous en toutes les manieres qu'il luy plaira ? R. Oüy.

XII.

N'offrez vous pas vos souffrances & vôtre mort, en
Sacrifice

Sacrifice à Dieu , & en satisfaction pour vos pechez , & ne les acceptez vous pas pour l'amour de JESUS-CHRIST?
R. Oüy.

XIII.

Ne pardonnez vous pas pour l'amour de Dieu à tous ceux qui vous ont offensé , en quelque maniere que ce soit ? R. Oüy.

XIV.

Ne priez vous pas aussi ceux que vous avez offensé en quelque maniere que ce soit , de vous pardonner , & ne desirez vous pas être reconcilié avec eux ? R. Oüy.

XV.

Ne voulez vous pas que tout le tort que vous avez fait au prochain , soit réparé au plutôt ? R. Oüy.

Finitis his interrogationibus & responsis , agrotans dicat , si potest , aut alius pro eo , Confiteor , & postea Sacerdos dicet , Misereatur , &c. Indulgentiam , &c. Deinde sequenti Absolutione non Sacramentali , eum absolvat.

Dominus noster Jesus Christus per virtutem & meritum suæ Passionis te absolvat , & ego autoritate illius absolvo te ab omni vínculo excommunicationis , & ab omnibus censuris Ecclesiasticis , vel à jure , vel ab homine , vel quocumque modò impòsitis , & ipsum Dòminum nostrum deprecòr , ut te à peccatorum omnium vinctulis absolutum perducere dignètur ad regna cœlorum. R. Amen.

Si infirmus Liberis benedictionem non impertierit , convenit , ut eum moneat Sacerdos , curetque ut ad ejus
P. R

lectum genuflexi accedant ipsi Liberi, & eam petant
(nisi fortè sint Sacerdotes.)

Si verò morbus ingravescat, studeat Parochus, ut secedant Uxor, Liberi, Pater, Mater, & alii gementes & flentes, iique, quos in vita charos habuerit.

Tunc paternâ charitate eum ultimò ad mortem disponet, & identidem ad producendos iterum actus Fidei, Spei, Charitatis, Contritionis, &c. ut suprà, inducet: aut in ejus loco ipse producet, & cavebit ne hoc clamorâ, aut declamatoriâ voce agat.

Eum sape inducat ad invocandum omnium Sanctorum auxilium, præsertim beatæ Mariæ Virginis, S. Angeli Custodis, Sanctorumque ejus Patronorum, iisque se ipsum commendet; aut ipse Parochus eos in ejus persona invocet, iisque eum commendet, præsertim ubi agrotus aut vix, aut non potest loqui.

Sape, prudenter tamen, Parochus agrotum suum à torpore evigilet, & ad Deum erigat per aliquos versus sacre Scripturæ, præsertim Evangelii & Psalmorum. Caveat tamen, ne illi per frequentiore iterationem aliquod tedium generet.

Crebrò eum aspergat aquâ benedictâ, & crucem osculandam & adorandam, & cum ei eam præbebit, dicat: Adoramus te Dómine Jesu Christe, & benedicimus tibi, quia per crucem tuam redemisti mûndum. Qui passus es pro nobis, Dómine miserere nobis.

COMMENDATIO ANIMÆ.

CUm Parochus agrotum suum in agonia constitutum adverterit, eum ut prius aspergat aquâ benedictâ,

ET CURA INFIRMORUM.

131

tum crucem osculandam & adorandam praebeat: ei suggerendo actus Fidei, Adorationis, fiducia & Amoris in Christum morientem, actusque doloris peccatorum, & acceptationis, tum dolorum suorum, tum ipsius mortis.

Postea, prout agrotus propius ad mortem accedere videtur, si adsit ceruus benedictus, aut alius non benedictus, eum illi in manus tradat accensum: eum suaviter inducens ad se coram Deo agnoscendum, tanquam ejus laesa Majestatis conscius, & injurias ejus Justitiae a se illatas, quantum potest in anima & corpore resarcientem.

Tum genuflexus Parochus dicat sequentes septem Psalmos & Litanias, & astantes populi etiam genuflexi respondeant, dicatque Passionem, Psalmos, & sequentes Preces, aut sine intermissione, aut per intervalla, prout longior, aut brevior erit agonia, & feret dispositio agonizantis.

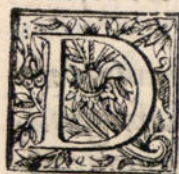
SEPTEM PSALMI

POENITENTIALES, CUM LITANIIS.

*Pro infirmis, dum sacro liniuntur Oleo, seu pro alia
necessitate, dicuntur flexis genibus.*

Antiph. Ne reminiscaris.

Psalmus 6.

Domine, ne in furóre tuo árguas me : neque
in ira tua corripas me.

Miserére mei Dómine, quóniam infirmus
sum : sana me Dómine, quóniam conturbáta
sunt ossa mea.

Et ánima mea turbáta est valde : sed tu Dómine usque-
quò.

Convértere Dómine, & éripe ánimam meam : sal-
vum me fac propter misericórdiam tuam.

Quóniam non est in morte, qui mémor sit tui : in in-
férno autem quis confitébitur tibi.

Laborávi in gémitu meo, lavábo per singulas noctes
lectum meum : lacrymis meis strátum meum rigábo.

Turbátus est à furóre óculus meus : inveterávi inter
omnes inimícos meos.

Discédite à me omnes, qui operámini iniquitátem :
quóniam exaudivit Dóminus vocem fletûs mei.

Exaudivit Dóminus deprecationem meam : Dóminus
orationem meam suscepit.

Erubescant, & conturbentur vehementer omnes inimici mei: convertantur & erubescant valde velociter.

Gloria Patri & Filio: & Spiritui Sancto,
Sicut erat in principio, & nunc & semper & in sæcula sæculorum. Amen.

Psalms 31.

BEati quorum remissæ sunt iniquitates: & quorum tecta sunt peccata.

Beatus vir, cui non imputavit Dominus peccatum: nec est in spiritu ejus dolus.

Quoniam tacui inveteraverunt ossa mea: dum clamarem tota die.

Quoniam die ac nocte gravata est super me manus tua: conversus sum in ærumna mea, dum configitur spina.

Delictum meum cognitum tibi feci: & injustitiam meam non abscondi.

Dixi, Confitebor adversum me injustitiam meam Domino: & tu remisisti impietatem peccati mei.

Pro hac orabit ad te omnis sanctus: in tempore opportuno.

Verumtamen in diluvio aquarum multarum: ad eum non approximabunt.

Tu es refugium meum à tribulatione, quæ circumdedit me: exultatio mea, erue me à circumdantibus me.

Intelluctum tibi dabo, & instruam te in via hac, quâ gradiéris: firmabo super te oculos meos.

Nolite fieri sicut equus & mulus: quibus non est intellectus.

In camo & fræno maxillas eorum constringe: qui non appropinquant ad te.

Multa flagella peccatoris : sperantem autem in Domino misericordia circumdabit.

Lætamini in Domino , & exultate iusti : & gloriâmini omnes recti corde.

Glória Patri , &c. Sicut erat , &c.

Psalms 37.

Domine , ne in furóre tuo arguas me : neque in ira tua corripias me.

Quóniam sagittæ tuæ infixæ sunt mihi : & confirmasti super me manum tuam.

Non est sanitas in carne mea à facie iræ tuæ : non est pax ossibus meis à facie peccatorum meorum.

Quóniam iniquitates meæ supergressæ sunt caput meum : & sicut onus grave gravatæ sunt super me.

Putruerunt & corruptæ sunt cicatrices meæ : à facie infipientiæ meæ.

Miser factus sum & curvatus sum usque in finem : totâ die contristatus ingrediebar.

Quóniam lumbi mei impléti sunt illusionibus : & non est sanitas in carne mea.

Afflictus sum & humiliatus sum nimis : rugiebam à gemitu cordis mei.

Domine ante te omne desiderium meum : & gemitus meus á te non est absconditus.

Cor meum conturbatum est , dereliquit me virtus mea : & lumen oculorum meorum , & ipsum non est mecum.

Amici mei & proximi mei : adversum me appropinquaverunt & steterunt.

Et qui juxta me erant , de longè steterunt : & vim faciebant qui quærebant animam meam.

Et qui inquirébant mala, mihi locúti sunt vanitátes : & dolos totâ die meditabántur.

Ego autem tanquam surdus non audiébam : & sicut mutus non apériens os suum.

Et factus sum sicut homo non áudiens : & non habens in ore suo redargutiónes.

Quóniam in te Dómine sperávi : tu exáudies me Dómine Deus meus.

Quia dixi, nequándo supergaúdeant mihi inimíci mei : & dum commovéntur pedes mei, super me magna locúti sunt.

Quóniam ego in flagélla parátus sum : & dolor meus in conspéctu meo semper.

Quóniam iniquitátem meam annuntiábo : & cogitábo pro peccáto meo.

Inimíci autem mei vivunt, & confirmáti sunt super me : & multiplicáti sunt qui odérunt me iníquè.

Qui retribuunt mala pro bonis, detrahébant mihi : quóniam sequébar bonitátem.

Ne derelínquas me Dómine Deus meus : ne discésseris à me.

Inténde in adiutórium meum : Dómine Deus salútis meæ.

Glória Patri, &c. Sicut erat, &c.

Psalms 50.

Miserére mei Deus : secúndum magnam misericórdiam tuam.

Et secúndum multitudínem miserationum tuarum : dele iniquitátem meam.

Amplius lava me ab iniquitáte mea : & à peccáto meo munda me.

Quóniam iniquitatem meam ego cognosco : & peccatum meum contra me est semper.

Tibi soli peccavi , & malum coram te feci : ut iustificeris in sermonibus tuis , & vincas cum iudicaris.

Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum : & in peccatis concépit me Mater mea.

Ecce enim veritatem dilexisti : incerta & occulta sapientiæ tuæ manifestasti mihi.

Asperges me hyssopo & mundabor : lavabis me , & super nivem dealbabor.

Auditui meo dabis gaudium & lætitiā : & exultabunt ossa humiliata.

Avérte faciē tuā à peccatis meis : & omnes iniquitates meas dele.

Cor mundum crea in me Deus : & spíritum rectum innova in viscéribus meis.

Ne projicias me à faciē tua : & Spíritum sanctum tuum ne auferas à me.

Redde mihi lætitiā salutáris tui : & spírítu principalí confirma me.

Docébo iníquos vias tuas : & impii ad te converténtur.

Líbera me de sanguínibus Deus , Deus salutis meæ : & exultábit lingua mea iustitiam tuam.

Dómine lábia mea apéries : & os meum annuntiábit laudem tuam.

Quóniam si voluísset sacrificium , dedissem útique : holocaustis non delectáberis.

Sacrificium Deo spíritus contribulátus : cor contrítum & humiliátum Deus non despícies.

Benígnè faç Dómine in bona voluntáte tua Sion : ut adificéntur

ædificéntur muri Jerúsalem.

Tunc acceptábis sacrificium iustitiæ, oblationes & holocausta : tunc impónent super altáre tuum vitulos.

Gloria Patri, & Filio, & Spirítui sancto.

Sicut erat, &c.

Psalmus 101.

Domine exáudi orationem meam : & clamor meus ad te véniat.

Non avértas faciém tuam à me : in quacúmque die tribulor, inclina ad me aurem tuam.

In quacúmque die invocávero te : velóciter exáudi me.

Quia defecérunt sicut fumus dies mei : & ossa mea sicut crémium aruerunt.

Percússus sum ut fœnum & áruit cor meum : quia oblitus sum comédere panem meum.

A voce gémitûs mei : adhæsit os meum carni meæ.

Similis factus sum pellicáno solitudinis : factus sum sicut nyctícorax in domicilio.

Vigilávi : & factus sum sicut passer solitárius in tecto.

Totâ die exprobrábant mihi inimíci mei : & qui laudábant me, advérsùm me jurábant.

Quia cinerem tanquam panem manducábam : & potum meum cum fletu miscébam.

A facië iræ & indignationis tuæ : quia élevans allisísti me.

Dies mei sicut umbra declinavérunt : & ego sicut fœnum áruí.

Tu autem Dómine in etérnum pérmanes : & memoriále tuum in generatióne & generatióne.

Tu exúrgens miseréberis Sion : quia tempus miseréndi.

P.

S

ejus, quia venit tempus.

Quoniam placuerunt servis tuis lapides ejus : & terræ ejus miserebuntur.

Et timebunt gentes nomen tuum Dómine : & omnes reges terræ glóriam tuam.

Quia ædificávit Dóminus Sion : & vidébitur in glória sua.

Respexit in orationem humílium : & non sprevit pre-
cem eorum.

Scribantur hæc in generatióne álitera : & pópulus qui creábitur, laudábit Dóminum.

Quia prospexit de excélso sancto suo : Dóminus de cælo in terram aspexit.

Ut audiret gémitus compeditórum : ut sólveret filios interemptórum.

Ut annúntient in Sion nomen Dómini : & laudem ejus in Jerúsalem.

In conveniéndo pópulos in unum : & reges ut fèrviant Dómino.

Respóndit ei in via virtútis suæ : paucitatem diérum meórum núntia mihi.

Ne révoces me in dimídio diérum meórum : in generatióne & generatióne anni tui.

Iníitio tu Dómine terram fundásti : & ópera mánuum tuárum sunt cæli.

Ipsi peribunt, tu autem pérmanes : & omnes sicut vestiméntum veteráscunt.

Et sicut opertórium mutábis eos, & mutabúntur : tu autem idem ipse es, & anni tui non deficiunt.

Filii fervórum tuórum habitábunt : & semen eórum in

ſæculum dirigetur.

Glória Patri, &c.

Psalmus 129.

DE profundis clamavi ad te Dómine : Dómine exaudi vocem meam.

Fiant aures tuæ intendentes in vocem deprecationis meæ.

Si iniquitates observáveris Dómine : Dómine quis sustinébit.

Quia apud te propitiatio est : & propter legem tuam sustinui te Dómine.

Sustinuit ánima mea in verbo ejus : sperávit ánima mea in Dómino.

A custódia matutína usque ad noctem , speret Israël in Dómino.

Quia apud Dóminum misericórdia , & copiósa apud eum redemptio.

Et ipse rédimet Israel : ex ómnibus iniquitatibus ejus.

Glória Patri, &c.

Psalmus 142.

Domine exaudi orationem meam , aúribus pécipe obsecrationem meam : in veritate tua exaudi me in tua justítia.

Et non intres in judícium cum servo tuo : quia non justificábitur in conspéctu tuo omnis vivens.

Quia persecútus est inimicus ánimam meam : humiliávit in terra vitam meam.

Collocávit me in obsúris sicut mórtuos sæculi : & anxiátus est super me spíritus meus , in me turbátum est cor meum.

Memor fui diérum antiquórum, meditátus sum in ómnibus opéribus tuis : in factis mánuum tuárum meditábar.

Expánde manus meas ad te : ánima mea sicut terra sine aqua tibi.

Velóciter exáudi me Dómine : defécit spíritus meus.

Nón avértas faciém tuam à me : & símilis ero descendentibus in lacum.

Audítam fac mihi manè misericórdiam tuam : quia in te sperávi.

Notam fac mihi viam in qua ámbulem : quia ad te levávi ánimam meam.

Eripe me de inimícis meis Dómine, ad te confúgi : doce me fácere voluntátem tuam, quia Deus meus es tu.

Spíritus tuus bonus dedúcet me in terram rectam : propter nomen tuum Dómine, vivificábis me in æquitáte tua.

Educes de tribulatióne ánimam meam : & in misericórdia tua dispérdes inimícos meos.

Et perdes omnes, qui tríbulant ánimam meam : quóniam ego servus tuus sum.

Gloria Patri, &c.

Antiph. Ne reminiscáris, Dómine, delícta nostra, vel paréntum nostrórum ; neque vindíctam sumas de peccátis nostris.

*****

K Yrie eléison.   Chríste eléison.   Kyrie eléison.
 Sancta María, ora pro eo. (ca)
 Omnes sancti Angeli & Archángeli, oráte pro eo. (ca)
 Sancte Abel, ora.
 Omnis chorus iustórum, oráte.

Sancte Abraham,	ora.
Sancte Joannes Baptista,	ora.
Omnes sancti Patriarchæ & Prophætæ,	orâte.
Sancte Petre,	ora.
Sancte Paule,	ora.
Sancte Andréa	ora.
Sancte Joannes,	ora.
Omnes sancti Apóstoli & Evangelistæ,	orâte.
Omnes sancti Discípuli Dómini,	orâte.
Omnes sancti Innocéntes,	orâte.
Sancte Stéphane,	ora.
Sancte Lauréti,	ora.
Omnes sancti Mártires,	ora.
Sancte Silvéster,	ora.
Sancte Augustíne,	ora.
Omnes sancti Pontífices & Confessores,	orâte.
Sancte Benedicte,	ora.
Sancte Francísce,	ora.
Omnes sancti Mónachi & Eremítæ,	orâte.
Sancta María Magdaléna,	ora.
Sancta Lúcia,	ora.
Omnes sanctæ Vírgines & Víduæ,	orâte.
Omnes Sancti & Sanctæ Dei, intercédite pro eo.	(ea)
Propítius esto,	Parce ei Dómine.
Propítius esto,	Parce ei Dómine.
Ab ira tua,	Líbera eum (eam) Dómine.
A perículo mortis,	libera.
A mala morte,	libera.
A pœnis inférni,	libera.
Ab omni malo,	libera.

A potestate diaboli ,
 Per nativitatem tuam ,
 Per Crucem & Passionem tuam ,
 Per mortem & sepulturam tuam ,
 Per gloriosam resurrectionem tuam ,
 Per admirabilem Ascensionem tuam ,
 Per gratiam Spiritus Sancti Paracléti ,
 In die iudicii ,
 Peccatores ,
 Ut ei parcas ,
 Kyrie eléison. Christe eléison. Kyrie eléison.

libera.
 libera.
 libera.
 libera.
 libera.
 libera.
 libera.
 libera.

Te rogamus audi nos.
 Te rogamus audi nos.

Deinde dicuntur sequentes Orationes.

Oratio.

Proficiscere ánima Christiána de hoc mundo , in nó-
 mine Dei Patris omnipoténtis , qui te creávit : In
 nómine Jesu Christi Fílii Dei vivi , qui pro te passus est :
 In nómine Spíritus Sancti , qui in te effusus est : In nó-
 mine Angelórum & Archangelórum : In nómine Thro-
 nórum & Dominatiónum : In nómine Principátuum &
 Potestatum : In nómine Chérubim & Séraphim : In nó-
 mine Patriarchárum & Prophetárum : In nómine sanctó-
 rum Apostolórum & Evangelistárum : In nómine sanctó-
 rum Mártyrum & Confessórum : In nómine sanctórum
 Monachórum & Eremitárum : In nómine Víginum , &
 ómnium Sanctórum & Sanctárum Dei. Hódie sit in pace
 locus tuus , & habitatio tua sit in sancta Sion. Per eúm-
 dem Christum Dóminum nostrum. R. Amen.

Orémus.

Deus miséricors , Deus clemens , Deus qui secun-
 dùm multitudinem miserationum tuárum peccata

pœnitentium deles , & præteritorum criminum culpas veniâ remissionis evâcuas : respice propitius super hunc famulum tuum N. (*hanc famulam tuam N.*) & remissionem sibi omnium peccatorum suorum totâ cordis confessione poscentem deprecatus exaudi. Rénova in eo piissime Pater , quidquid terrênâ fragilitate corruptum , vel diabôlicâ fraude violatum est , & unitati corporis Ecclésiæ , membrum redemptionis annecte. Miserere Dómine gemituum , miserere lacrymarum ejus , & non habentem fiduciam nisi in misericordia tua , ad tuæ sacramentum reconciliationis admitte. Per Christum Dóminum nostrum.

R. Amen.

Commendo te omnipotenti Deo, charissime Frater, (*charissima Soror*) & ei cujus es creatúra , committo : ut cum humanitatis debitum morte interveniente persolveris , ad authórem tuum , qui te de límo terræ formaverat , revertáris. Egrediénti itaque animæ tuæ de corpore , spléndidus Angelórum cœtus occurrat : Judex Apostolorum tibi senátus advéniat : Candidatórum tibi Mártýrum triumphátor exercitus óbviet : Liliáta rutilántium te Confessórum turma circúndet : Jubilántium te Vírginum chorus excípiat , & beatæ quiétis in sinu Patriarchárum te compléxus astringat : Mitis atque festívus Christi Jesu tibi aspéctus appáreat , qui te inter assisténtes sibi júgiter interéssé decérnat. Ignóres omne quod horret in ténebris , quod stridet in flammis , quod crúciat in torméntis. Cedat tibi tetérrimus Sátanas cum satellitibus suis : In advéntu tuo , te comitántibus Angelis , contremíscat , atque in æternæ noctis chaos immáne diffúgiat. Exúrgat Deus & dissipéntur inimíci ejus , & fúgiant qui odérunt

eum à fâcie ejus. Sicut déficit fumus deficient : sicut fluit cera à fâcie ignis , sic péreant peccatôres à fâcie Dei : & Justi epuléntur , & exúltent in conspéctu Dei. Confundántur ígitur , & erubéscant omnes tartáreæ legiónes , & minístri Sátanæ iter tuum impedire non aúdeant. Líberet te á cruciátu Christus , qui pro te crucifixus est. Líberet te à morte Christus , qui pro te mori dignátus est. Constituat te Christus Fílius Dei vivi intra Paradísi sui semper amœna viréntia , & inter oves suas te verus ille Pastor agnóscat. Ille ab omnibus peccátis tuis te absólvat , atque ad dexteram suam in Electórum suórum te sorte constituat. Redemptórem tuum fâcie ad fâciem vídeas , & præsens semper assístens , manifestíssimam beátis óculis aspícias veritátem. Constitútus ígitur inter ágmina Beatórum , contemplationis divínæ dulcédine potiáris in sæcula sæculórum. R. Amen.

Oratio.

SUscipe Dómine servum tuum (*ancíllam tuam*) in locum sperándæ sibi salvatiónis à misericórdia tua. R. Amen.

Líbera Dómine ánimam servi tui (*ancíllæ tuæ*) ex omnibus perículis inférni , & de láqueis pœnárum , & ex omnibus tribulationibus. R. Amen.

Líbera Dómine ánimam servi tui (*ancíllæ tuæ*) sicut liberásti Enoch & Elíam de communi morte mundi. R. Amen.

Líbera Dómine ánimam servi tui (*ancíllæ tuæ*) sicut liberásti Noë de dilúvio. R. Amen.

Líbera Dómine ánimam servi tui (*ancíllæ tuæ*) sicut liberásti Abraham de Vr Chaldeórum. R. Amen.

Líbera Dómine ánimam servi tui (*ancíllæ tuæ*) sicut liberásti

berásti Job de passionibus suis. R. Amen.

Líbera Dómine ánimam servi tui (*ancilla tua*) sicut liberásti Isaac de hóstia , & de manu Patris sui Abrahæ. R. Amen.

Líbera Dómine ánimam servi tui (*ancilla tua*) sicut liberásti Lot de Sódomis , & de flamma ignis. R. Amen.

Líbera Dómine ánimam servi tui (*ancilla tua*) sicut liberásti Móysen de manu Pharaónis Regis Ægyptiórum. R. Amen.

Líbera Dómine ánimam servi tui (*ancilla tua*) sicut liberásti Daniélem de lacu leónum. R. Amen.

Líbera Dómine ánimam servi tui (*ancilla tua*) sicut liberásti tres Púeros de camíno ignis ardéntis , & de manu Regis iníqui. R. Amen.

Líbera Dómine ánimam servi tui (*ancilla tua*) sicut liberásti Susánnam de falso crímine. R. Amen.

Líbera Dómine ánimam servi tui (*ancilla tua*) sicut liberásti David de manu Regis Saül , & de manu Góliæ. R. Amen.

Líbera Dómine ánimam servi tui [*ancilla tua*] sicut liberásti Petrum & Paulum de cárceribus. R. Amen.

Et sicut beatíssimam Teclam Vírginem & Mártirem tuam de tribus atrocíssimis tormentis liberásti : sic liberáre dignéris ánimam servi (*ancilla*) hujus , & tecum fácias in bonis congaudére cæléstibus. R. Amen.

Oratio.

Commendámus tibi Dómine , ánimam fámuli tui N. (*fámula tua N.*) precamúrque te Dómine Jesu Christe , Salvátor mundi , ut propter quam ad terram misericórditer descendísti , Patriarchárum tuórum sínibus insi-

P.

T

nuare non rénuas. Agnósce Dómine creaturam tuam, non ex Diis aliénis creatam, sed à te solo Deo vivo & vero: quia non est álius Deus præter te, & non est secundum ópera tua. Lætifica Dómine ánimam ejus in conspéctu tuo, & ne memíneris iniquitátum ejus antiquarum & ebrietátum quas fuscitávit furor, sive fervor mali desidérii. Licet enim peccáverit, tamen Patrem, & Filium, & Spíritum Sanctum non negávit, sed crédidit; & zelum Dei in se hábuit, & Deum qui fecit ómnia fídeliter adorávit. R. Amen.

Oratio.

DElícta juventútis, & ignorántias ejus, quæsumus, ne memíneris Dómine: sed secundum magnam misericórdiam tuam memor esto illius in glória claritátis tuæ. Aperíantur ei cæli, collæténtur illi Angeli. In regnum tuum, Dómine, servum tuum (*ancíllam tuam*) suscipe. Suscípiat eum (*eam*) sanctus Míchael Archángelus Dei, qui militiæ cæléstis méruit principátum. Véniant illi óbviæ sancti Angeli Dei, & perducant eum [*eam*] in civitatem cæléstem Jerúsalem. Suscípiat eum (*eam*) beátus Petrus Apóstolus, cui à Deo claves regni cæléstis traditæ sunt. Adjuvet eum (*eam*) sanctus Paulus Apóstolus, qui dignus fuit esse vas electiónis. Intercédant pro eo (*ea*) sanctus Joánnes electus Dei Apóstolus, cui reveláta sunt secreta cæléstia. Orent pro eo (*ea*) omnes sancti Apóstoli, quibus à Dómino data est potéstas ligándi atque solvéndi. Intercédant pro eo (*ea*) omnes sancti Dei, qui pro Christi nómine torménta in hoc sæculo sustinuérunt: ut vínclis carnis exútus (*exúta*) perveníre mereátur ad glóriam regni cæléstis: præstánte Dómino nostro Jesu Christo,

Qui cum Patre & Spíritu Sancto vivit & regnat in sæcula sæculórum. R. Amen.

Si anima diutius anxietur, poterit etiam recitari

PASSIO DOMINI NOSTRI JESU CHRISTI secundum Joannem.

Cap. 18.

IN illo tempore : Egressus est Jesus cum Discipulis suis trans Torrentem Cedron, ubi erat hortus, in quem introivit ipse & Discipuli ejus. Sciébat autem & Judas, qui tradébat eum, locum, quia frequenter Jesus convénérat illuc cum Discipulis suis. Judas ergo cum accepisset cohórtem, & à Pontificibus & Pharisæis ministros, venit illuc cum latérnis & faciis & armis. Jesus itaque sciens ómnia, quæ ventúra erant super eum, processit, & dixit eis. Quem quæritis? Respondérunt ei : Jesum Nazarénum. Dicit eis Jesus. Ego sum. Stabat autem & Judas, qui tradébat eum, cum ipsis. Ut ergo dixit eis : Ego sum : abiérunt retrórsim, & cecidérunt in terram. Iterum ergo interrogávit eos : Quem quæritis? Illi autem dixerunt : Jesum Nazarénum. Respondit Jesus : Dixi vobis, quia ego sum : Si ergo me quæritis, sinite hos abire. Ut implerétur sermo, quem dixit : Quia quos dedisti mihi, non pérdidi ex eis quemquam. Simon ergo Petrus habens gládium edúxit eum, & percússit Pontificis servum, & abscídit aurículam ejus dexteram. Erat autem nomen servo Malchus. Dixit ergo Jesus Petro : Mitte gládium tuum in vaginam. Cálicem quem dedit mihi Pater, non vis ut bibam illum? Cohors ergo & Tribúnus, & ministri Judæórum

comprehendérunt Jesum , & ligavérunt eum : & adduxérunt eum ad Annam primùm. Erat enim socer Cáiphæ , qui erat Póntifex anni illius. Erat autem Cáiphæ , qui consílium déderat Judæis. Quia expedit unum hóminem mori pro pópulo. Sequebátur autem Jesum Simon Petrus , & álius Discípulus. Discípulus autem ille erat notus Pontífici , & introívit cum Jesu in átrium Pontíficis. Petrus autem stabat ad óstium foris. Exívit ergo Discípulus álius , qui erat notus Pontífici , & dixit ostiáriæ , & introduxit Petrum. Dicit ergo Petro ancílla ostiária : Nunquid & tu ex Discípulis es hóminis istius ? Dicit ille : Non sum. Stabant autem servi , & minístri ad prunas , quia frígus erat , & calefaciébant se : Erat autem cum eis & Petrus stans , & calefaciens se : Póntifex ergo interrogávit Jesum de Discípulis suis , & de Doctrínâ ejus. Respondit ei Jesus : Ego palam locútus sum mundo : ego semper dócui in synagóga & in Témplo , quo omnes Judæi convéniunt , & in occulto locútus sum nihil. Quid me intérogas ? intéroga eos , qui audiérunt , quid locútus sum ipsis : ecce hi sciunt quæ dixerim ego. Hæc autem cùm dixisset , unus assístens ministrórum dedit álapam Jesu , dicens : Sic respondes Pontífici ? Respondit ei Jesus : Si malè locútus sum , testimónium pérhibe de malo : si autem bene , quid me cædis ? Et misit eum Annas ligátum ad Cáipham Pontíficem. Erat autem Simon Petrus stans , & calefaciens se. Dixérunt ergo ei : Numquid & tu ex Discípulis ejus es ? Negávit ille , & dixit , non sum. Dicit ei unus ex servis Pontíficis cognátus ejus cujus abscídit Petrus aurículam : Nonne ego te vidi in horto cum illo ? Iterum ergo negávit Petrus : & statim gallus cantávit. Addúcunt ergo Je-

sum à Cáípha in Prætórium. Erat autem mane : & ipsi non introiérunt in Prætórium , ut non contaminaréntur , sed ut manducárent Pascha. Exívit ergo Pilátus ad eos foras , & dixit : Quam accusatiónem affértis advérsus hóminem hunc ? Respondérunt , & dixerunt ei : Si non esset hic malefáctor , non tibi tradidissémus eum. Dixit ergo eis Pilátus : Accípíte eum vos , & secúndum legem vestram judicáte eum. Dixerunt ergo ei Judæi : Nobis non licet interfícere quemquam : Ut sermo Jesu implerétur quem dixit , significans quâ morte esset moritúrus. Introívit ergo íterum in Prætórium Pilátus , & vocávit Jesum , & dixit ei : Tu es Rex Judæórum ? Respondit Jesus : A temetipso hoc dicis , an álíi dixerunt tibi de me ? Respondit Pilátus , numquid ego Judæus sum ? Gens tua , & Pontífices tradidérunt te mihi : quid fecísti ? Respondit Jesus : Regnum meum non est de hoc mundo. Si ex hoc mundo esset Regnum meum , minístri mei útique decerárarent , ut non tráderer Judæis : nunc autem Regnum meum non est hinc. Dixit itaque ei Pilátus : Ergo Rex es tu ? Respondit Jesus : Tu dicis quia Rex sum ego. Ego in hoc natus sum , & ad hoc veni in mundum , ut testimónium perhíbeam veritatí : omnis qui est ex veritaté , audit vocem meam. Dicit ei Pilátus : Quid est veritas ? Et cum hoc dixisset , íterum exívit ad Judæos , & dicit eis : Ego nullam invénio in eo causam : Est autem consuetúdo vobis , ut unum dimíttam vobis in Pascha : vultis ergo dimíttam vobis Regem Judæórum ? Clamavérunt rursus omnes , dicéntes : Non hunc , sed Barábbam. Erat autem Barábbas latro. Tunc ergo apprehéndit Pilátus Jesum , & flagellávit. Et mílites plecténtes coronam de spi-

nis imposuérunt cápiti ejus : & veste purpúrea circunde-
 dérunt eum. Et veniébant ad eum , & dicébant : Ave Rex
 Judæórum : & dabant ei álapas. Exívit ergo íterum Pi-
 látus foras , & dicit eis : Ecce addúco eum vobis foras ,
 ut cognoscátis quia nullam invénio in eo causam. Exívit
 ergo Jesus portans coronam spíneam , & purpúreum
 vestiméntum , & dicit eis : Ecce homo. Cùm ergo
 vidíssent eum Pontífices , & minístri clamábant , di-
 centes : Crucifige , crucifige eum. Dicit eis Pilátus : Ac-
 cípите eum vos , & crucifigite : ego enim non invénio in
 eo causam. Respondérunt ei Judæi : Nos legem habémus ,
 & secúndum legem debet mori , quia Fílium Dei se fecit.
 Cùm ergo audíssent Pilátus hunc sermónem , magis tímuit.
 Et ingressus est Prætórium íterum : & dicit ad Jesum :
 Unde es tu ? Jesus autem respónsum non dedit ei. Dicit
 ergo ei Pilátus : Mihi non lóqueris ? nescis quia pote-
 státem hábeo crucifigere te , & potestátem hábeo dimít-
 tere te ? Respóndit Jesus : Non habéres potestátem ad-
 vérsúm me ullam , nisi tibi datum esset désuper. Propté-
 rea qui me trádedit tibi , majus peccátum habet. Et exín-
 de quærébat Pilátus dimíttre eum. Judæi autem clamá-
 bant , dicéntes : Si hunc dimíttis , non es amícus Cæsa-
 ris. Omnis enim , qui se Regem facit , contradícit Cæ-
 sari. Pilátus autem cùm audíssent hos sermónes , adduxit
 foras Jesum , & sedit pro tribunáli , in loco , qui dicitur
 Lithóstrotos , Hebráicè autem Gábbatha. Erat autem Pa-
 rascève Paschæ , hora quasi sexta : & dicit Judæis : Ecce
 Rex vester. Illi autem clamábant : Tolle , tolle , crucifi-
 ge eum. Dicit eis Pilátus : Regem vestrum crucifigam ? Res-
 pondérunt Pontífices : Non habémus Regem nisi Cæsarem.
 Tunc ergo trádedit eis illum , ut crucifigerétur. Suscepé-

runt autem Jesum , & eduxerunt. Et bájulans sibi Crucem exívit in eum , qui dicitur Calvariæ locum , Hebráicè autem Gólgotha : ubi crucifixerunt eum , & cum eo álios duos hinc & hinc , médium autem Jesum. Scripsit autem & titulum Pilátus , & pòsuit super Crucem. Erat autem scriptum : Jesus Nazarénus Rex Judæorum. Hunc ergo titulum multi Judæorum legérunt , quia propè Civitatem erat locus , ubi crucifixus est Jesus : & erat scriptum Hebráicè , Græcè , & Latínè. Dicébant ergo Piláto Pontífices Judæorum : Noli scríbere Rex Judæorum : sed quia ipse dixit , Rex sum Judæorum. Respondit Pilátus : Quod scripsi , scripsi. Míletes ergo cùm crucifixissent eum , acceperunt vestiménta ejus , [& fecerunt quátuor partes , unicuique míliti partem] & túnica. Erat autem túnica inconsutilis , désuper contéxta per totum. Dixérunt ergo ad ínvicem : Non scindámus eam , sed fortiámur de illa cujus fit : Ut Scriptúra implerétur , dicens. Partíti sunt vestiménta mea sibi : & in vestem meam miserunt sortem. Et mílites quidem hæc fecerunt. Stábant autem juxtà Crucem Jesu Mater ejus & Soror Matris ejus , María Cléophæ , & María Magdaléne. Cùm vidisset ergo Jesus Matrem , & Discípulum stantem , quem diligébat , dicit Matri suæ : Múlier ecce Fílius tuus. Deinde dicit Discípulo : Ecce Mater tua. Et ex illa hora accépit eam Discípulus in suam. Póstea sciens Jesus , quia ómnia consummáta sunt , ut consummarétur Scriptúra , dicit : Sítio. Vas ergo pòsitum erat acéto plenum. Illi autem spóngiam plenam acéto hyssopo circumponéntes , obtulérunt ori ejus. Cùm ergo accepisset Jesus acétum , dixit : Consummátum est. Et inclináto cápite trádidit spíritum. Judæi ergo (quóniam Pa-

rascève erat) ut non remanèrent in Cruce corpora sabbato (erat enim magnus dies ille Sabbati) rogaverunt Pilatum , ut frangerentur eorum crura , & tollerentur. Venērunt ergo milites , & primi quidem fregērunt crura , & altērius , qui crucifixus est cum eo. Ad Jesum autem cūm venissent , ut viderent eum jam mortuum , non fregērunt ejus crura : sed unus militum lanceā latus ejus aperuit , & continuo exiit sanguis & aqua. Et qui vidit , testimonium perhibuit , & verum est testimonium ejus. Et ille scit , quia vera dicit , ut & vos credātis. Facta sunt enim hæc , ut Scriptūra impleretur : Os non comminuētis ex eo. Et iterum alia scriptūra dicit : Videbunt in quem transfixerunt. Post hæc autem rogavit Pilatum Joseph ab Arimathia [eò quòd esset Discipulus Jesu , occultus autem propter metum Judæorum] ut tolleret corpus Jesu. Et permisit Pilatus. Venit ergo & tulit corpus Jesu. Venit autem & Nicodēmus , qui venerat ad Jesum nocte primūm , ferens mixturam myrrhæ & aloës , quasi libras centum. Acceperunt ergo corpus Jesu , & ligaverunt illud linteis cum aromatibus , sicut mos est Judæis sepelire. Erat autem in loco ubi crucifixus est , hortus : & in horto monumentum novum , in quo nondum quisquam positus erat. Ibi ergo propter Parascevem Judæorum , quia juxta erat monumentum , posuerunt Jesum.

v. Adoramus te Christe , & benedicimus tibi.

r. Quia per sanctam Crucem tuam redemisti mundum.

Deus, qui pro redemptione mundi voluisti nasci , circumcidi , à Judæis reprobari , à Juda traditore osculo tradi , vinculis alligari : sicut agnus innocens ad victimam duci , atque conspectibus Annæ , Caiphæ , Pilati & He-

rôdis indecènter offerri , à falsis téstibus accusâri , flagél-
lis & oppróbriis vexâri , sputis cónspui , spinis coronâri ,
cólaphis cædi , arúndine pércuti , fácie velâri , véstibus éxui ,
cruci clavis affligi , in cruce levâri , inter latrônes deputâ-
ri , felle & acéto potâri , & lánceâ vulnerâri. Tu Dômi-
ne per has sanctíssimas pœnas tuas , quas ego indignus ré-
colo , & per sanctam crucem & mortem tuam libera fá-
mulum tuum N. (ancíllam tuam N.) à pœnis inférni , &
perducere dignéris , quò perduxísti latrônem tecum cru-
cifixum. Qui cum Patre & Spíritu sancto vivis & re-
gnas in sæcula sæculórum. Amen.

Si moribundus diutius anxietur , poterunt dici Psalmi 117. Confitémini , & 118. prout sunt in Breviario.

*Post Psalmos , aut etiam sine Psalmis , poterunt re-
citari tres devota Orationes sequentes , & aliæ preces
prout extant.*

*Primò dicatur. Kyrie eléison. Christe eléison. Kyrie eléi-
son. Pater noster. Ave María.*

Oratio.

Domine Jesu Christe , per tuam sanctíssimam agô-
niam & orationem , quâ orásti pro nobis in monte
Olivéti , quando factus est sudor tuus , sicut guttæ sân-
guinis decurréntis in terram : óbsecro te , ut multitudi-
nem sudóris tui sanguínei , quem præ timóris angústia co-
piosíssimè pro nobis effudísti , offerre & osténdere digné-
ris Deo Patri omnipoténti contra multitudinem ómnium
peccatórum hujus fámuli tui N. & libera eum (ancílla tua
N. & libera eam) in hac hora mortis suæ ab ómnibus pœ-
nis & angústiiis , quas pro peccátis suis se timet meruísse.
Qui cum Patre & Spíritu sancto vivis & regnas Deus
P.

in sæcula sæculorum. R. Amen.

Secundò dicatur Kyrie eléison. Christe eléison. Kyrie eléison. Pater noster. Ave María.

Oratio.

Domine Jesu Christe, qui pro nobis mori dignátus es in cruce, óbsecro te, ut omnes amaritúdes passíonum & pœnarum tuárum, quas pro nobis miseris peccátoribus sustinuísti in cruce, máximè in illa hora, quando sanctíssima ánima tua egréssa est de sanctíssimo corpore tuo, offerre & osténdere dignéris Deo Patri omnipoténti pro ánima hujus famuli tui N. & libera eum (*ancilla tuæ N. & libera eam*) in hac hora mortis ab ómnibus pœnis & passíonibus, quas pro peccátis suis se timet meruisse. Qui cum Patre & Spíritu sancto vivis & regnas Deus in sæcula sæculorum. R. Amen.

Tertiò dicatur Kyrie eléison. Christe eléison. Kyrie eléison. Pater noster. Ave María.

Oratio.

Domine Jesu Christe, qui per os Prophétæ dixísti: In charitaté perpétua diléxi te, ideo attráxi te miserans: óbsecro te, ut eándem charitatém tuam, quæ te de cœlis in terram ad tolerándas ómnium passíonum tuárum amaritúdes attráxit, offerre & osténdere dignéris Deo Patri omnipoténti pro ánima hujus famuli tui N. & libera eum (*ancilla tuæ N. & libera eam*) ab ómnibus passíonibus & pœnis, quas pro peccátis suis timet se meruisse. Et salva ánimam ejus in hac hora éxitus sui. Aperi ei jánuam vitæ, & fac eum [*eam*] gaudére cum Sanctis tuis in glória ætérna. Et tu piíssime Dómine Jesu Christe, qui redemísti nos pretiosíssimo sanguine tuo,

miserere animę famuli tui (ancilla tua) & eam introduce, re digneris ad semper viréntia & amœna loca Paradisi, ut vivat tibi amoré indivisibili, qui à te, & ab electis tuis nunquam separári potest. Qui cum Patre & Spíritu sancto vivis & regnas Deus in sæcula sæculórum. R. Amen.

In expiratione autem, seu cùm ejus tempus institerit pulsanda prout moris est campana Parochialis Ecclesię aliquibus ictibus, ad significandum fidelibus alibi existentibus, instantem mortem expirantis ægroti, ut pro eo Deum rogare possint. Et tunc maxime ab omnibus circumstantibus flexis genibus vehementer orationi instandum est. Ipse verò moriens si potest, dicat: vel si non potest, assistens, sive Sacerdos pro eo clarâ voce pronuntiet: Jesu, Jesu, Jesu. Quod, & ea, quę sequuntur, ad illius aures, si videbitur, etiam sapius repetat. In manus tuas Dómine, commendo spíritum meum. Dómine Jesu Christe suscipe spíritum meum. Sancta María ora pro me. María Mater grátix, Mater misericórdiæ, tu me ab hoste prótege, & horâ mortis suscipe.

Deinde solus Sacerdos pro opportunitate temporis sequentes Orationes dicat.

Oratio.

Misericórdiam tuam, Dómine sancte, Pater omnipotens, ætérne Deus, pietátis afféctu pro aliis rogare cógimur, qui pro nostris peccátis supplicare nequáquam sufficimus: tamen de tua gratuita pietáte confisi, cleméntiam tuam depóscimus, ut animam hujus servi tui (ancilla tua) ad te reverténtem cum pietáte suscipias. Adfit ei Angelus Michaël: & per manus sanctórum Angelórum, inter Sanctos & Eléctos tuos, in sinu Abrahę, Isaac & Jacob, Patriarcharum tuórum eum (eam) collo-

cáre dignéris : quátenus à princípibus tenebrárum , & de locis pœnarum liberáta , nullius ignorántiæ aut própriæ voluntátis seu fragilitátis confundatur erroribus : sed potiùs agnoscátur à tuis , & sanctæ beatitudinis réquie perfruátur : atque cùm magni judícii advénerit dies , inter Sanctos tuos resuscitátus (*ressuscitáta*) glóriá beatíssimæ visíonis tuæ perpétuò satiétur. R. Amen.

Oratio.

SUavíssime Dómine Jesu Christe , per illum ineffáblem amórem , qui te digníssimum , innocentíssimum & dilectíssimum patérnæ charitátis Fílium , pro nobis factum hómínem , vulnerári , ac crudéliter mori , pro hómínibus rediméndis fecit : Indúlge elementíssime Dómine Jesu , huic fámulo tuo [*fámulæ tuæ*) omne quod cogitátum , verbo & factó , affectiónibus & móríbus , víribus & sénsibus ánimæ & córporis delíquit. In veram ómnium peccatórum suórum remissíonem , sacratíssime Dómine Jesu , tríbue illi spirituále lumen tuæ ardentíssimæ charitátis , quâ totíus mundi culpas diluísti : ac in plenam suppletíonem ómnium negligentíarum suárum , méritum tuæ sacratíssimæ passíonis adde : & insuper illi tríbue fructum ómnium bonórum óperum per eléctos tuos factórum , qui tibi placuérent. R. Amen.

Oratio.

Jesu Dómine Deus noster , inténde ánimæ fámuli tui (*fámulæ tuæ*) & libera illam : & propter terrórem inimíci , tuo splendóre illústra illam. Exaúdi , bone Jesu , fervum tuum (*ancíllam tuam*) quóniam benígna est misericórdia tua. Secundum méritum grátie tuæ libera illum (*illam*) salvum (*salvam*) fac , bone Jesu , fervum tuum

(ancillam tuam) & illius mentem tuâ grâtiâ illûminâ. Vocem servi tuî (ancillæ tuæ) Dómine Jesu , exáudi in hac hora : & propter nomen sanctum tuum prótege illum [illam] Salus Electórum , bone Jesu , tu es : In lûmine tuo lætífica ánimam fámuli tui (fámulæ tuæ) ut ad te perveniat. R. Amen.

*****

COMMENDATIO ANIMÆ POST mortem.

Postquam egressa fuerit anima de corpore , Sacerdos cum astantibus dicat hoc sequens Responsorium.

Subveníte Sancti Dei : Occúrrite Angeli Dómini : Suscipiéntes ánimam ejus. Offeréntes eam in conspéctu altíssimi. V. Suscípiat te Christus qui vocávit te : & in sinum Abrahæ Angeli dedúcant te. Suscipiéntes , &c. V. Réquiem ætérnam dona ei Dómine , & lux perpétua lúceat ei. Offeréntes , &c.

Deinde Kyrie eléison. Christe eléison.

Kyrie eléison. Pater noster , &c.

V. Et ne nos indúcas in tentatiónem.

R. Sed libera nos á malo.

V. Réquiem ætérnam dona ei , Dómine.

R. Et lux perpétua lúceat ei.

V. A porta inferi. R. Erue Dómine ánimam ejus.

V. Requiéscat in pace. R. Amen.

V. Dómine exáudi oratióem meam.

R. Et clamor meus ad te véniat.

V. Dóminus vobíscum. R. Et cum spíritu tuo.

Orémus.

Tibi Dómine commendamus ánimam fámuli tui N. (*fámula tua N.*) ut defunctus (*defuncta*) sæculo tibi vivat : & quæ per fragilitatem mundanæ conversatiónis peccata commísit, tu veniâ misericordíssimæ pietátis absterge. Per Christum Dóminum nostrum. R. Amen.

Tunc Sacerdos simpliciter dicat.

Kyrie eléison. Christe eléison.

Kyrie eléison. Pater noster, *secretò.*

V. Et ne nos inducas in tentatiónem.

R. Sed libera nos à malo.

V. In memória æterna erit iustus.

R. Ab auditióne malâ non timébit.

V. Ne tradas béstiis ánimam confiténtem tibi.

R. Et ánimas paúperum tuórum ne obliviscáris in finem.

V. Non intres in iudícium cum servo tuo (*ancilla tua*) Dómine.

R. Quia non justificábitur in conspéctu tuo omnis vivens.

V. A porta inferi. R. Erue Dómine ánimam ejus.

V. Requiescat in pace. R. Amen.

V. Dómine exáudi oratiónem meam.

R. Et clamor meus ad te véniat.

V. Dóminus vobíscum. R. Et cum spíritu tuo.

Orémus.

Suscipe, Dómine, ánimam fámuli tui (*fámula tua*) quam de ergástulo hujus sæculi vocáre dignátus es : & libera eam de locis pœnarum : ut quiétis, ac lucis æternæ beatitúdine perfruátur, & inter sanctos & eléctos tuos in resurrectióis glória ressuscitári mereátur. Per Christum Dóminum nostrum. R. Amen.

*Addi poterunt sequentes Psalmi & Orationes inter-
rim dum sepelietur corpus.*

Ant. Suscípíat te Christus E v o v a e. 7.

Psalmus 113.

IN éxitu Isráel de Ægypto : domus Jacob de pópulo bárbaro.

Facta est Judæa sanctificátio ejus : Isráel potéstas ejus.

Mare vidit & fugit : Jordánis convérsus est retrórsum.

Montes exultavérunt ut arietes : & colles sicut agni óvium.

Quid est tibi mare quòd fugísti : & tu Jordánis, quia convérsus es retrórsum ?

Montes exultástis sicut arietes : & colles sicut agni óvium.

A fácie Dómini mota est terra : à fácie Dei Jacob.

Qui convértit petram in stagna aquárum : & rupem in fontes aquárum.

Non nobis Dómine , non nobis : sed nómini tuo da glóriam.

Super misericórdia tua & veritáte tua : nequándo dicant gentes , ubi est Deus eórum.

Deus autem noster in cælo : ómnia quæcúnque vóluit fecit.

Simulácra géntium argéntum & aurum : ópera mánuum hóminum.

Os habent & non loquéntur : óculos habent & non yidé-
bunt.

Aures habent & non aúdiunt : nares habent & non o-
dorábunt.

Manus habent & non palpábunt, pedes habent & non ambulábunt: non clamábunt in gútture suo.

Símiles illis fiant qui fáciunt ea: & omnes qui confidunt in eis.

Domus Israël sperávit in Dómino: adjutor eórum & protector eórum est.

Domus Aaron sperávit in Dómino: adjutor eórum & protector eórum est.

Qui timent Dóminum speravérunt in Dómino: adjutor eórum & protector eórum est.

Dóminus memor fuit nostri: & benedíxit nobis.

Benedíxit dómui Israel: benedíxit dómui Aaron.

Benedíxit ómnibus qui timent Dóminum: pusíllis cum majóribus.

Adjíciat Dñs super vos: super vos & super filios vestros.

Benedícti vos à Dómino: qui fecit cœlum & terram.

Cœlum cœli Dómino: terram autem dedit filiis hóminú.

Non mórtui laudábunt te Dómine: neque omnes qui descéndunt in infernum.

Sed nos qui vívimus benedícimus Dómino: ex hoc nunc & usque in sæculum.

Réquiem.

Ant. Suscípiat te Christus qui vocávit te & in

finum Abrahæ Angeli dedúcant te

Oremus

Orémus.

OMnípotens sempitérne Deus, qui humano corpore ánimam ad similitudinem tuam inspirare dignatus es, dum te jubente pulvis in pulverem revértitur, tu imaginem tuam cum Sanctis & eléctis tuis, ætérnis sédibus præcípias sociári: eámque ad te reverténtem de Ægypti pártibus, blandè lenitérque suscípias: & Angelos tuos sanctos ei obviam mittas: viámque justitiæ illi démonstra & portas glóriæ tuæ áperi. Repélle, quæsumus Dómine, ab ea omnes príncipes tenebrárum: & agnósce depósitum fídele, quod tuum est. Súscipe Dómine creatúram tuam, non ex diis aliénis creatam: sed à te solo Deo vivo & vero: quia non est álius præter te Dómine, & non est secúndum ópera tua. Lætífica clementíssime Deus ánimam fámuli tui (*fámula tuæ*) & clarífica eam in multitúdine misericórdiæ tuæ: ne memíneris Dómine, quæsumus, iniquitátum ejus antiquárum & ebrietátum, quas suscitávit furor mali defidé-rii: licet enim peccáverit, tamen te non negávit: sed signo fidei insignítus (*insigníta*) te qui ómnia, & eum (*eam*) inter ómnia fecísti, fídeliter adorávit. Qui vivis & regnas Deus, per ómnia.

Ant. Chorus Ange ló rum E v o v a e. s.

Psalmus. 114. Diléxi quóniam exaúdiet, &c. *ut infra* pag. 167.

Psalmus 115.

CRédidi, propter quod locútus sum: ego autem humiliátus sum nimis.

Ego dixi in excéssu meo: omnis homo mendax.

P.

X

Quid retríbuiam Dómino : pro ómnibus quæ retríbuit mihi?
Cálicem salutáris accípíam : & nomen Dómini invocábo.

Vota mea Dómino reddam, coram omni pópulo ejus : pre-
tíosa in conspéctu Dómini mors Sanctórum ejus.

O Dómine quia ego servus tuus : ego servus tuus & filius
ancillæ tuæ.

Dirupísti víncula mea : tibi sacrificábo hóstiám laudis, &
nomen Dómini invocábo.

Vota mea Dómino reddam in conspéctu omnis pópuli ejus :
in átriis domús Dómini, in médio tui Jerúsalem.

Réquiem ætéram.

Psalms II 6.

L Audáte Dóminum omnes gentes : laudáte eum om-
nes pópuli.

Quóniam confirmáta est super nos misericórdia ejus : &
véritas Dómini manet in ætérnum.

Réquiem ætéram.

Psalms, Ut habentur in Breviario. Beate immaculatæ m-
atris divisionibus.

Ant. Chorus Angeló rum te sus cí piat &
in finu A bra hæ ibi te collocet
ut cum Lá zaro quondā paúpere æté-

Orémus.

Fidélium Deus ómnium cónditor & redéptor, animá-
bus famulórum famularúmque tuárum remissíonem
cunctórum tríbue peccatórum: ut indulgéntiam quam sem-
per optavérunt, piis supplicatiónibus consequántur. Qui
vivis & regnas Deus, Per ómnia sæcula sæculórum. Amen.

Requiescant in pace. R. Amen.

*****

DE VISITATIONE INFANTUM

Infirmórum ántequam ad annos discretiónis
pervenerint.

*Sacerdos dicat Psalmum Miserére mei, &c. ut supra
pag. 135. vel Psalmum sequentem. Psalmus 66.*

Deus misereátur nostri & benedicat nobis: illúminet
vultum suum super nos, & misereátur nostri.

Ut cognoscámus in terra viam tuam: in ómnibus génti-
bus salutáre tuum.

Confiteántur tibi pópuli Deus: confiteántur tibi pópuli
ómnnes.

Læténtur & exúltent gentes: quóniam júdicas pópulos
in æquitáte & géntes in terra dírigis.

Confiteántur tibi pópuli Deus, confiteántur tibi pópuli
omnes: terra dedit fructum suum.

Benedícat nos Deus Deus noster, benedícat nos Deus:
& métuant eum omnes fines terræ.

Glória Patri, & Fílio, & Spirítui sancto. Sicut erat
in princípío, & nunc, & semper, & in sæcula sæculó-
rum. Amen.

Antiph. Parce Dómine, parce fámuló tuo, quem [*fámu-
la tua, quam*] redemísti Chríste pretiósó sánguine tuo, ne
in ætérnum irascáris ei.

v. Salvum (*Salvam*) fac servum tuum (*ancillam tuam.*)

R. Deus meus sperántem in te.

v. Esto ei Dómine turris fortitudinis. R. A fácie inimíci.

v. Nihil proficiat inimícus in eo (*ea.*)

R. Et filius iniquitátis non appónat nocére ei.

v. Mitte ei Dómine auxílium de sancto.

R. Et de Sion tuére eum. (*eam.*)

v. Dómine exáudi oratióem meam. R. Et clamor, &c.

v. Dóminus vobíscum. R. Et cum spíritu tuo.

Orémus.

Deus qui Ezechix regi fámuló tuo ter quinos annos ad
vitam donásti, ita & hunc fámulum tuum (*fámulam
tuam*) à lecto ægritudinis tuæ poténtiâ érigas ad salutem. Per
Christum Dóminum nostrum. R. Amen. *Orémus.*

Respice Dómine fámulum tuum (*fámulam tuam*) in in-
firmitate sui córporis laborántem, & ánimam réfove
quam creásti: ut castigatióibus tuis emendátus (*emendáta*)
continúo se séntiat tuá medicíná esse salvátum (*salvátam*)
Per Christum. *Orémus.*

Virtutum cæléstium Deus, qui ab humánis corpóribus
omnem languórem & omnem infirmitátem præcépti
tui potestáte depéllis, adésto propítius huic fámuló tuo (*fá-
mula tua*) ut fugátis infirmitátibus & víribus recéptis, no-
men sanctum tuum instauratâ prótinus sanitate benedicat.
Qui vivis & regnas Deus. Per ómnia, &c.
Benedictio Dei omnipoténtis Patris ✠ & Filii, & Spíritus
sancti descéndat super te & máneat semper. R. Amen.

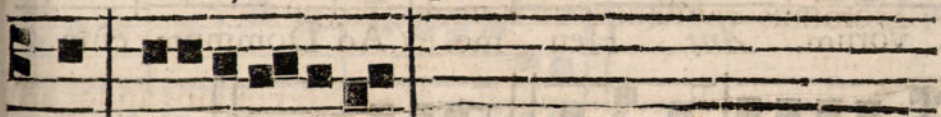
OFFICIUM

DEFUNCTORUM.

Ad Vesperas absolute incipitur ab Antiphonâ.

Placébo. *Pf.* Diléxi quóniam exáudiet Dómi-

nus. E v o v a e. 3.

Psalms 114.

Diléxi quóniam exáudiet Dóminus : vocem o-
rationis meæ.

Quia inclinávit aurem suam mihi : & in dié-
bus meis invocábo.

Circumdedérunt me dolóres mortis : & perícula inférni
invenérunt me.

Tribulatióem & dolórem invéni : & nomen Dómini in-
vocávi.

O Dómine libera ánimam meam ; miséricors Dóminus
& justus : & Deus noster miserétur.

Custódiens párvulos Dóminus : humiliátus sum & liberá-
vit me.

Convértere ánima mea in réquiem tuam : quia Dóminus
benefécit tibi.

Quia eripuit animam meam de morte : oculos meos à lacrymis , pedes meos à lapsu.

Placébo Dómino : in regione vivorum.

Réquiem ætérnam dona eis Dómine : & lux perpétua luceat eis.

Antiph. Placébo Dómino in regi ó ne vi-
vorum. *Ant.* Heu me. *Pf.* Ad Dóminum cùm
tribulárer clamávi. E v o v a e. 2.

Psalmus 119.

AD Dóminum cùm tribulárer clamávi : & exaudi-
vit me.

Dómine líbera ánimam meam à lábiis iníquis : & à
língua dolósa.

Quid detur tibi , aut quid apponátur tibi : ad língvam
dolósam ?

Sagittæ poténtis acútæ : cum carbónibus desolató-
riis.

Heu mihi quia incolátus meus prolongátus est , habitá-
vi cum habitántibus Cedar : multùm íncola fuit ánima
mea.

Cùm

DEFUNCTORUM.

169

Cum his qui odérunt pacem eram pacíficus : cùm lo-
québar illis , impugnábant me gratis.

Réquiem ætérnam.

Ant. Heu me quia inco lá tus meus pro-

lon gá tus est. *an.* Dóminus. *Pf.* Levávi óculos

meos in montes. E v o v a e. 8.

Psalms 120.

L Evávi óculos meos in montes : unde véniet auxí-
lium mihi.

Auxílium meum à Dómino : qui fecit cœlum & terram.

Non det in commotionem pedem tuum : neque dórmi-
tet qui custódit te.

Ecce non dormitábit neque dórmiet : qui custódit
Israël.

Dóminus custódit te , Dóminus protéctio tua : super
manum dexteram tuam.

Per diem sol non uret te : neque luna per noctem.

Dóminus custódit te ab omni malo : custódiat ánimam
tuam Dóminus.

Dóminus custódiat intróitum tuum , & éxitum tuum :
ex hoc nunc & usque in sæculum.

P.

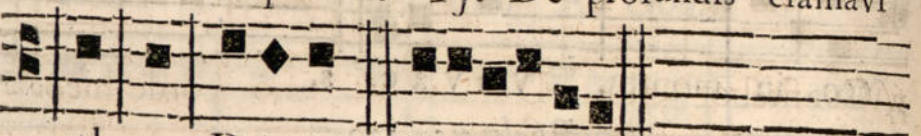
Y

Réquiem æternam.

Ant. Dóminus custódit te ab ómni málo

custódiat a ní mam tu am Dóminus.

Ant. Si iniquitátes. *Pf.* De profundis clamávi

ad te Dómine. E v o v a e. 8.

Psalmus. 129.**D**E profundis clamávi ad te Dómine : Dómine exáudi vocem meam.

Fiant aures tuæ intendéntes : in vocem deprecationis meæ.

Si iniquitátes observáveris Dómine : Dómine quis sustinébit ?

Quia apud te propitiatio est : & propter legem tuam sustínui te Dómine.

Sustínuit ánima mea in verbo ejus : sperávit ánima mea in Dómino.

A custódia matutína usque ad noctem : speret Israël in Dómino.

Quia apud Dóminum misericórdia : & copiósa apud

eum redemptio.

Et ipse redimet Israël : ex omnibus iniquitatibus ejus.

Réquiem æternam.

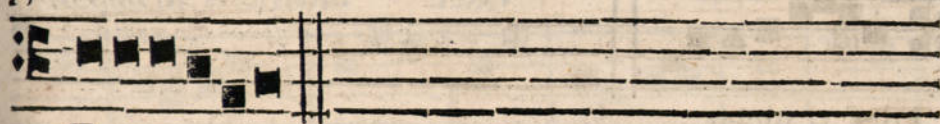
Ant. Si iniquitates observáveris Dómine, Dómi-

ne quis su stinébit. *Ant.* Opera.

ps. Confitébor tibi Dómine in toto corde meo.

E v o v a e. 2.

Psalmus 137.

Confitébor tibi Dómine in toto corde meo : quóniam audísti verba oris mei.

In conspéctu Angelórum psallam tibi : adoráto ad Templum sanctum tuum, & confitébor nómini tuo.

Super misericórdia tua & veritáte tua : quóniam magnificásti super omne nomen sanctum tuum.

In quacúmque die invocávero te, exáudi me : multiplicábis in ánima mea virtútem.

Confiteántur tibi Dómine ómnes reges terræ : quia audierunt ómnia verba oris tui.

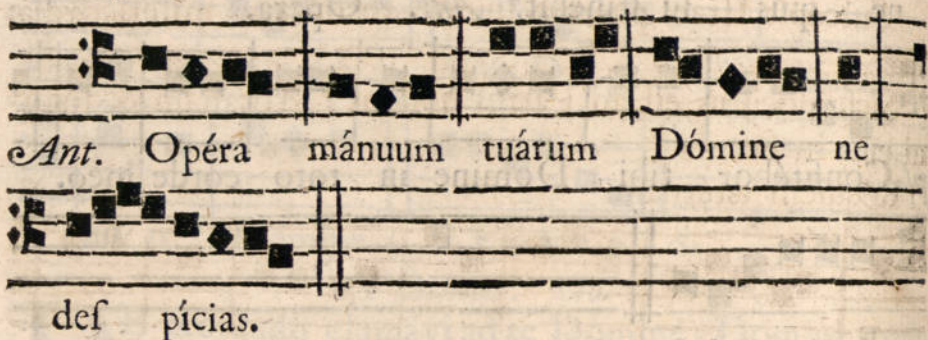
Et cantent in viis Dómini : quóniam magna est glória Dómini.

Quóniam excélsus Dóminus & humília réspicit : & alta à longè cognóscit.

Si ambulávero in médio tribulatiónis vivificábis me : & super iram inimicórum meórum extendísti manum tuam, & saluum me fecit dextera tua.

Dóminus retribuet pro me : Dómine misericórdia tua in sæculum, ópera mánuum tuárum ne despicias.

Réquiem ætérnam.

v. Audívi vócem de cœlo dicéntem mihi. r. Beáti mórtui, qui in Dómino moriúntur.

Canticum Beate Mariæ Virginis.

Magníficat : ánima mea Dóminum.
Et exultávit spíritus meus : in Deo salutári meo.

DEFUNCTORUM.

173

Quia respexit humilitatem ancillæ suæ : ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes.

Quia fecit mihi magna qui potens est : & sanctum nomen ejus.

Et misericordia ejus à progénie in progénies : timentibus eum.

Fecit potentiam in brachio suo : dispersit superbos mente cordis sui.

Deposuit potentes de sede : & exaltavit humiles.

Esuriéntes implévit bonis : & divites dimisit inanes.

Suscépit Israël puerum suum : recordátus misericordiæ suæ.

Sicut locútus est ad Patres nostros : Abraham & sémini ejus in sæcula.

Réquiem ætérnam. *Ant.*

Lux æ tér na lúceat eis Dómine cum Sánctis

tuis in ætérnum quia pius es.

Preces infra scriptæ dicuntur flexis genibus similiter, & ad Laudes, nisi officium fiat duplex, tunc enim omititur sequens Psalmus. Pater noster, secretò.

v. Et ne nos indúcas in tentationem. R. Sed libera, &c.

Psalmus. 145.

LAuda ánima mea Dóminum, laudábo Dóminum in vita mea : psallam Deo meo quâmdiu fuero.

Y iij

Nolite confidere in principibus : in filiis hominum ;
in quibus non est salus.

Exibit spiritus ejus , & revertetur in terram suam : in
illa die peribunt omnes cogitationes eorum.

Beatus cujus Deus Jacob adiutor ejus , spes ejus in Do-
mino Deo ipsius : qui fecit cœlum & terram , mare , &
omnia quæ in eis sunt.

Qui custodit veritatem in sæculum , facit judicium in-
juriæ patientibus : dat escam esuriéntibus.

Dominus solvit compeditos : Dominus illuminat cæcos.

Dominus erigit elisos : Dominus diligit justos.

Dominus custodit advenas , pupillum & viduam susci-
piet : & vias peccatorum disperdet.

Regnabit Dominus in sæcula Deus tuus Sion : in gene-
rationem & generationem.

*Cujus loco ad Laudes dicitur Psalmus De profundis,
ut supra, pag. 170. qui Psalmi non dicuntur in die om-
nium Fidelium Defunctorum, nec in Officio duplici. In
fine Psalmi. v. Réquiem æternam dona eis Domine. R.
Et lux perpétua.*

v. A porta inferi. R. Erue Domine animas eorum.

v. Requiéscant in pace. R. Amen.

v. Domine exaudi orationem meam.

R. Et clamor meus ad te véniat.

v. Dominus vobiscum. R. Et cum spiritu tuo.

Orémus.

Deus qui inter Apostólicos Sacerdotes , fámulos tuos
Pontificáli , seu Sacerdótali fecísti dignitate vigére:
præsta quæsumus , ut eorum quoque perpétuo aggregén-
tur consórtio.

DEus, vénia largitor, & humanæ salutis amator, quæsumus cleméntiam tuam, ut nostrę congregatiónis fratres, propínquos & benefactóres, qui ex hoc sæculo transierunt, beáta María semper Vírgine intercedente cum ómnibus Sanctis tuis ad perpétuæ beatitudinis confortium pervenire concédas.

Fidélium Deus ómnium conditor & redemptor, animabus famulorum famularumque tuarum remissionem cunctórum tribue peccatórum: ut indulgéntiam, quam semper optaverunt, piis supplicatióibus consequantur. Qui vivis & regnas in sæcula sæculórum. R. Amen.

In die verò Commemorationis omnium Fidelium Defunctorum, quando dicitur hæc ultima tantum Oratio, dicitur. Qui vivis & regnas cum Deo Patre in unitate Spíritus sancti Deus. Per ómnia sæcula.

In die depositionis Defuncti. Oratio.

Absolve quæsumus Dómine ánimam famuli tui N. ut defunctus (famula tuæ N. ut defuncta) sæculo tibi vivat: & quæ per fragilitatem carnis humana conversatióne commisit, tu vénia misericordissimæ pietátis absterge. Per Dóminum nostrum Jesum Christum Filium tuum, &c. R. Amen. *Vel.*

Oratio.

DEus, cui proprium est misereri semper & parcere, te supplices exoramus pro ánimá famuli tui N. (famula tuæ N.) quam hódie de hoc sæculo migrare iussisti: ut non tradas eam in manus inimici, neque obviscaris in finem, sed júbeas eam à sanctis Angelis suscipi, & ad pátriám paradísi perducí: ut quia in te sperávit & credidit, non pœnas inférni sustíneat, sed gáudia æ-

terna possideat. Per Dóminum nostrum Jesum Christum
Fílium tuum, qui tecum vivit, &c. *R.* Amen.

*In die depositionis, tertio, septimo, trigesimo, & anniversa-
rio, dicitur una tantum Oratio, quæ finitur ampliori conclusione, sci-
licet: Per Dóminum nostrum Jesum Christum Fílium
tuum, qui tecum vivit, & regnat, &c.*

*In die tertio, septimo, & trigesimo depositionis
Defuncti. Oratio.*

QUæsumus Dómine, ut animæ famuli tui N. (famula
tua N.) cujus depositionis diem tertium (septimum,
trigesimum) commemoramus, Sanctorum atque Electorum
tuorum largiri digneris consortium: & rorem misericór-
diæ tuæ perennem infundas. Per Dóminum nostrum Je-
sum Christum Fílium tuum, qui tecum vivit & regnat, &c.
R. Amen.

In Anniversario die. Oratio.

DEus Indulgentiarum Dómine, da animabus famu-
lorum famularumque tuarum, quorum anniversa-
rium depositionis diem commemoramus: refrigerii sedem,
quiétis beatitudinem, & luminis claritatem. Per Dómi-
num nostrum Jesum Christum Fílium tuum, qui tecum
vivit & regnat in sæcula sæculorum. Amen.

*Si pro uno tantum sit anniversarium, dicatur in singulari nume-
ro. Similiter & pro uno Episcopo vel Sacerdote, in Oratione
Deus qui inter Apostólicos.*

*Si fuerit Episcopus, omittitur seu Sacerdotali, si tantum
Sacerdos, omittitur Pontificali seu.*

Alia Orationes diversæ pro Defunctis.

DEFUNCTORUM.

177

Pro Defuncto Sacerdote.

PRæsta quæsumus Dómine, ut ánima fámuli tui N. Sacerdotis, quem in hoc sæculo commorántem sacris munéribus decorásti, in cælésti sede, gloriósa semper exúltet. Per Christum Dóminum nostrum.

Pro uno Defuncto. Oratio.

INclína Dómine aurem tuam ad preces nostras, quibus misericórdiam tuam supplices deprecamur, ut ánimam fámuli tui, quam de hoc sæculo migráre iussísti, in pacis, ac lucis, regione constitúas, & Sanctórum tuórum júbeas esse consórtem. Per Christum Dóminum nostrum. Amen.

Pro una Defuncta. Oratio.

QUæsumus Dómine, pro tua pietáte miserére ánimæ fámulæ tuæ: & à contágiis mortalitátis exútam in æternæ salvatiónis partem restitue. Per Christum Dóminum nostrum. R. Amen.

Si fuerint plures, dicatur in numero plurali.

*****

AD MATUTINUM.

Invitatorium.

Regem cui ómnia vivunt, Veníte adorémus.

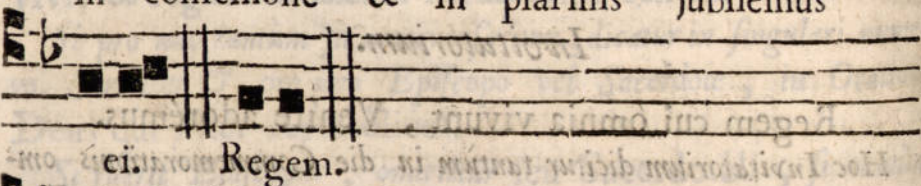
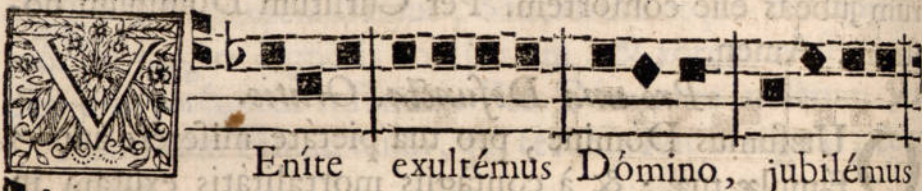
Hoc Invitatorium dicitur tantum in die Commemorationis omnium Fidelium Defunctorum, & in die depositionis Defuncti, quibus diebus dicuntur tres infra scripti Nocturni: Aliis temporibus, ut etiam in die depositionis Defuncti tempore Paschali dicitur tantum unum Nocturnum cum suis Laudibus hoc ordine. Secundâ

P.

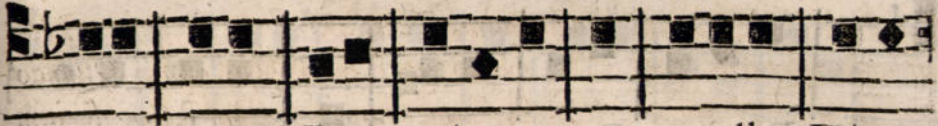
Z

Et quintâ feriâ, primum Nocturnum. Tertiâ Et sextâ, secundum Nocturnum. Quartâ feriâ Et Sabbato, tertium Nocturnum. Quando verò dicitur tantum unum Nocturnum semper tertium Responsorium erit, Libera me Dómine de morte æterna, ut habetur infra post nonam Lectionem.

super omnes Deos quoniam non repellet Domi-

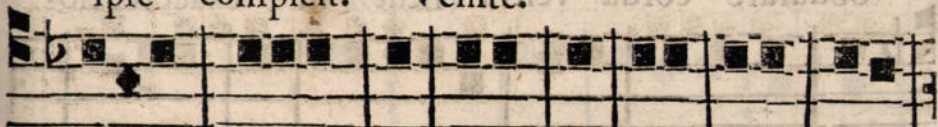
nus plebem suam, quia in manu ejus sunt om-

nes fines terræ & altitudines montium

ipse conspicit. Venite.

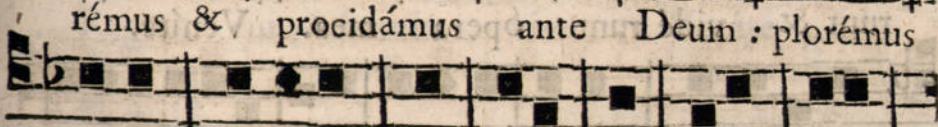
Quoniam ipse est mare & ipse fecit illud,

& aridam fundaverunt manus ejus: venite ado-

remus & procidamus ante Deum: ploremus

coram Domino qui fecit nos, quia ipse

est Dóminus Deus noster, nos autem pópu-
lus ejus & óves páscuæ ejus. Regem.
Hódie si vocem ejus audi éritis nolíte
obduráre corda vestra sicut in exacerbatió-
ne : secúndum diem tentatiónis in deserto :
ubi tentavérunt me Patres vestri, probavé-
runt & vidé runt ópera mea. Veníte.
Quadraginta annis próximus fui generatióni

DEFUNCTORUM.

181

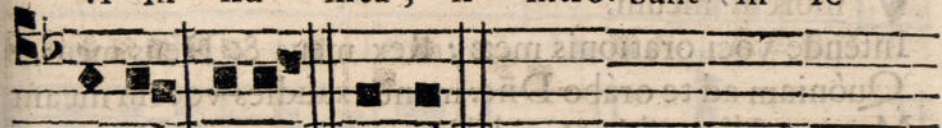
huic & dixi, semper hi errant corde: ipsi

verò non cognoverunt vias meas quibus jurá-

vi in irâ meâ, si introibunt in ré-

quiem me am. Regem.

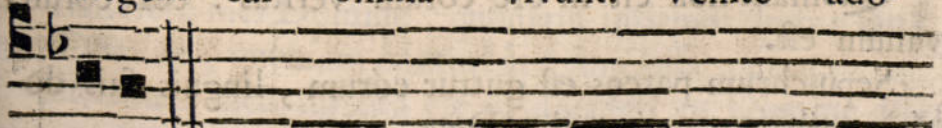
Réquiem æternam dona eis Dómine: & lux

perpétua luceat eis: Veníte adórémus.

Regem cui ómnia vivunt. Veníte ado-

rémus.

In primo Nocturno.

Verba mea auribus percipe Dōmine : intēllige clamōrem meum.

Intēde voci oratiōnis meæ : Rex meus & Deus meus.

Quōniam ad te orābo Dñe : manē exāudies vocem meam.

Manē astābo tibi & vidēbo : quōniam non Deus volens iniquitatem tu es.

Neque habitābit juxta te malignus : neque permanēbunt injūsti ante ōculos tuos.

Odīsti omnes qui operāntur iniquitatem : perdes omnes qui loquūntur mendācium.

Virum sāguinum & dolōsum abominābitur Dōminus : ego autem in multitudine misericordiæ tuæ.

Introībo in domum tuam : adorābo ad Templum sanctum tuum in timōre tuo.

Dōmine deduc me in justitia tua propter inimicos meos : dirige in conspēctu tuo viam meam.

Quōniam non est in ore eōrum veritas : cor eōrum vanum est.

Sepulchrum patens est guttur eōrum , linguis suis dolosē agēbant : iūdica illos Deus.

Décidant á cogitationibus suis , secundùm multitudinem impietatum eorum expelle eos : quoniam irritaverunt te Dómine.

Et lætentur omnes qui sperant in te : in ætérnum exultabunt & habitabis in eis.

Et gloriabuntur in te omnes qui diligunt nomen tuum : quoniam tu benedices iusto

Dómine ut scuto bonæ voluntatis tuæ : coronasti nos.

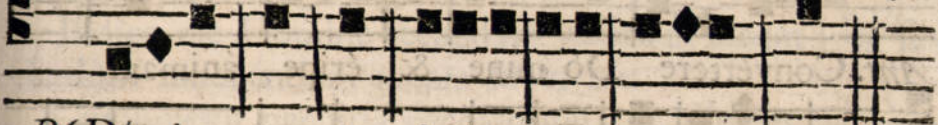
Réquiem ætérnam.

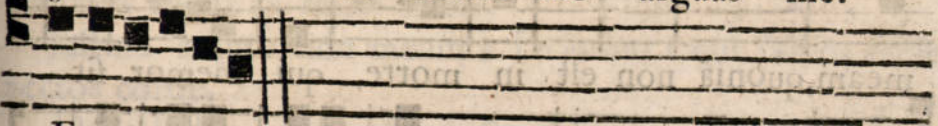
Ant. Dírige Dómine De us meus in

conspéctu tu o viam meam. *Ant.* Cōvertere.

Pf. Dómine ne in furóre tuo arguas me.

E v o v a e. s.

Psalmus 6.

Dómine ne in furóre tuo árguas me : neque in ira tua corripas me.

Miserére mei Dómine , quoniam infirmus sum : sana me Dómine , quoniam conturbata sunt ossa mea.

Et ánima mea turbata est valdè : sed tu Dómine úsquequo?

Convértere Dómine , & éripe ánimam meam : saluum me fac propter misericórdiam tuam.

Quóniam non est in morte qui memor sit tui : in inférno autem quis confitébitur tibi ?

Laborávi in gémitu meo , lavábo per singulas noctes lectum meum : lácrymis meis stratum meum rigábo.

Turbátus est à furóre óculus meus : inveterávi inter omnes inimícos meos.

Discédite à me omnes , qui operámini iniquitátem : quóniam exaudivit Dóminus vocem fletús mei.

Exaudivit Dóminus deprecationem meam : Dóminus orationem meam suscepit.

Erubéscant & conturbentur veheménter omnes inimíci mei : convertántur & erubéscant valdè velóciter.

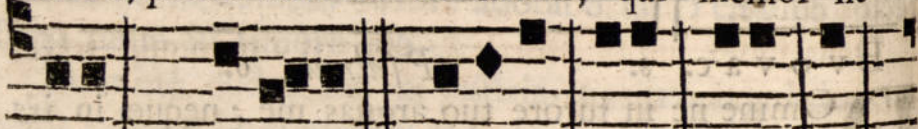
Réquiem ætérnam.

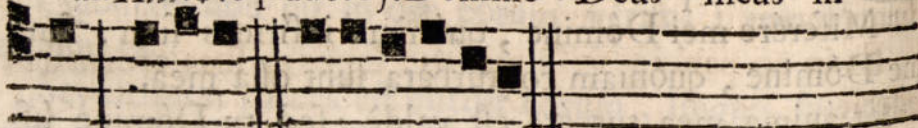
Ant. Convértere Dó mine & éripe ánimam

meam, quóniã non est in morte, qui memor sit

tui. *Ant.* Nequãdo. *Pf.* Dómine Deus meus in

te sperávi. *E v o v a e.* 8.

Domine Deus meus in te speravi : saluum me fac ex
omnibus persequéntibus me , & libera me.

Nequándo rapiat ut leo ánimam meam : dum non est
qui rédimat , neque qui saluum fáciat.

Dómine Deus meus si feci istud : si est iníquitas in má-
nibus meis.

Si réddidi retribuéntibus mihi mala ? decídám méritò
ab inimícis meis inánis.

Persequátur inimícus ánimam meam , & comprehéndat,
& concúlcet in terra vitam meam : & glóriam meam in
púlverem dedúcat.

Exúrge Dómine in ira tua : & exaltáre in finibus ini-
micórum meórum.

Et exúrge Dómine Deus meus in præcépto quod man-
dásti : & synagóga populórum circúmdabit te.

Et propter hanc in altum regrédere : Dóminus júdicat
pópulos.

Júdicá me Dómine secúndum justítiam meam : & se-
cúndum innocéntiam meam super me.

Consumétur nequítia peccatórum , & diriges justum :
scrutans corda & renes Deus.

Justum adjutórium meum à Dómino : qui salvos facit
rectos corde.

Deus Judex justus , fortis & pátiens : numquid irásci-
tur per singulos dies ?

Nisi convérsi fuéritis , gládium suum vibrábit : arcum
suum teténdit , & parávit illum.

Et in eo parávit vasa mortis : sagíttas suas ardéntibus
effécit.

Ecce partúriit injustítiam : concépit dolórem , & pé-
P.

perit iniquitatem.

Lacum aperuit & effodit eum : & incidit in foveam quam fecit.

Convertetur dolor ejus in caput ejus : & in verticem ipsius iniquitas ejus descendet.

Confitebor Dómino secundum justitiam ejus : & psallam nómini Dómini altissimi.

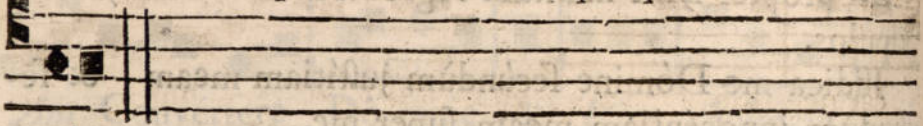
Réquiem ætérnam.

Ant. Nequándo rápiat ut leo ánimam meam

dum non est qui rédimat, neque qui sálvum fá-

ciat.

†. A porta inferi. R. Erue Dómine ánimas eórum.

Pater noster, *secretò.*

Lectio prima.

PArce mihi Dómine : nihil enim sunt dies mei. Quid est homo , quia magnificas eum ? aut quid appónis erga eum cor tuum ? Visitas eum dilúculo , & subito probas illum. Usquequò non parcis mihi , nec dimittis me , ut glútiam salivam meam ? Peccávi : quid fáciam tibi , ó Custos hominum ? Quare posuísti me contrárium tibi , & factus sum mihimetípsi gravis ? Cur non tollis peccá- tum meum , & quare non aufers iniquitatem meam ? Ec-

DEFUNCTORUM.

187

ce nunc in pulvere dormiam : & si manè me quæsieris ,
non subsistam.

Responsorium.

C Re do quòd Redēptor meus vi-
vit & in novissi mo di e de
ter ra fur re ctu rus sum. Et in
câr ne me a vidé bo De um
Salvató rem me um.
v. Quē visû rus sum eg o ipse , &
non a li us , & ó culi mei con-
Aa ij

Lectio secunda.

Tædet animam meam vitæ meæ : dimittam adversum me eloquium meum. Loquar in amaritudine animæ meæ , dicam Deo : Noli me condemnare. Indica mihi , cur me ita iudices ? Numquid bonum tibi videtur , si calumniéris & opprimas me opus manuum tuarum , & consilium impiorum adjuves ? Numquid oculi carnei tibi sunt , aut sicut videt homo , & tu videbis ? Numquid sicut dies hominis dies tui , & anni tui sicut humana sunt tempora , ut quæras iniquitatem meam , & peccatum meum scruteris ? Et scias quia nihil impium fecerim , cum sit nemo qui de manu tua possit eruire.

Responsorium.

DEFUNCTORUM.

189

lo cum in dul gentiæ. ¶ Qui ventu-rus
es ju di cá re vi vos & mór-
tu os & fæ culum per i gnem. Tu
e is.

Lectio tertia.

MANUS tuæ Dómine fecérunt me , & plasmavérunt me totum in circúitu , & sic repéntè præcípitas me? Meménto quæso , quod sicut lutum féceris me , & in púlverem redúces me. Nonne sicut lac mulsísti me , & sicut cáseum me coagulásti? Pelle & cárnibus vestísti me , óssibus & nervis compegísti me. Vitam & misericórdiam tribuísti mihi , & visitatio tua custodívit spíritum meum.

DO mine quando vé ne ris
ju di cá re terram , u bi me abscón-

dam à . vul tu i ræ

tu æ. Qui a pec cá vi ni mis

in vita me a. v. Commissa me-

a pa vesco, & ante te e ru-

bes co: dum vé ne ris ju di cá re noli me

condem ná re. Quia.

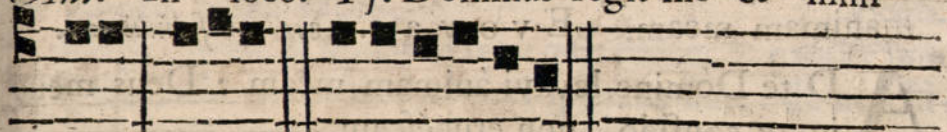
Quando dicitur tantum præcedens Nocturnum, loco hujus Responsorii dicitur. R. Libera me Dómine de morte æterna, ut infra post nonam Lectionem.

IN SECUNDO NOCTURNO.

Ant. In loco. *Pf.* Dóminus regit me & nihil

mihi déerit. E v o v a e. 8. *Psalmus* 22.

Dominus regit me & nihil mihi déerit : in loco páscuæ ibi me collocávit.

Super aquam refectiónis educávit me : ánimam meam convértit.

Deduxit me super sémittas justitiæ : propter nomen suum.

Nam & si ambulávero in médio umbræ mortis , non timébo mala : quóniam tu mecum es.

Virga tua & báculo tuus : ipsa me consoláta sunt.

Parásti in conspéctu meo mensam : advérsus eos qui tribulant me.

Impinguásti in óleo caput meum : & calix meus inebrians quam præclárus est.

Et misericórdia tua subsequétur me : ómnibus diébus vitæ meæ.

Et ut inhábitem in domo Dómini : in longitudinem diérum.

Réquiem ætérnam.

Ant. In loco páscuæ ibi me collocávit.

AD te Dómine levávi ánimam meam : Deus meus
in te confido , non erubéscam.

Neque irrídeant me inimíci mei : étenim univérſi , qui
ſuſtinent te non confundéntur.

Confundántur omnes iníqua agéntes , ſupervácuè.

Vias tuas Dómine demónſtra mihi : & ſémitas tuas é-
doce me.

Dírige me in veritáte tua & doce me : quia tu es Deus
Salvátor meus , & te ſuſtinui tota die.

Reminíſcere miſerationum tuárum Dómine : & miſe-
ricordiárum tuárum , quæ à ſæculo ſunt.

Delicta juventútis meæ , & ignorántias meas ne memí-
neris.

Secúndum miſericórdiam tuam meménto mei tu : pro-
pter bonitátem tuam Dómine.

Dulcis & rectus Dóminus : propter hoc legem dabit de-
linquéntibus in via.

Díriget manſuétos in iudicio : docébit mites vias ſuas.

Univérſæ viæ Dómini miſericórdia & véritas : requi-
réntibus teſtaméntum ejus & teſtimónia ejus.

Propter nomen tuum Dómine propitiáberis peccáto
meo : multum eſt enim.

Quis

DEFUNCTORUM.

104

Quis est homo qui timet Dñum? legem statuit ei in via,
quam elegit. (bit terram.

Anima ejus in bonis demorabitur: & semen ejus hæreditā-
Firmamentum est Dñus timētib⁹ eum: & testa-
mentum ipsius, ut manifestetur illis.

Oculi mei semper ad Dñum: quoniam ipse evellet
de laqueo pedes meos. (ego.

Rēspice in me & miserere mei: quia ūnicus & pauper sum
Tribulationes cordis mei multiplicatæ sunt: de necessi-
tātibus meis erue me.

Vide humilitatem meam & laborem meum: & dimitte
universa delicta mea.

Rēspice inimicos meos: quoniam multiplicati sunt: &
odio iniquo odērunt me.

Custodi animam meam & erue me: non erubescam
quoniam speravi in te.

Innocētes & recti adhæserunt mihi: quia sustinui te.

Libera Deus Israël: ex omnibus tribulationibus suis.

Rēquiem æternam.

Ant. Delicta juventutis meæ, & ignorantias meas

ne memi ne ris Dñmine. *at.* Credo. *Pf.* Dñus illu-

minatio mea & salus mea. E v o v a e. 4.

P.

Bb

Dominus illuminatio mea, & salus mea : quem timebo ?

Dominus protector vitæ meæ : à quo trepidabo ?

Dum appropiant super me nocentes : ut edant carnes meas.

Qui tribulant me inimici mei : ipsi infirmati sunt & ceciderunt.

Si consistant adversum me castra : non timebit cor meum.

Si exurgat adversum me prælium : in hoc ego sperabo.

Unam petii à Domino, hanc requiram : ut inhabitem in domo Domini, omnibus diebus vitæ meæ.

Ut videam voluptatem Dñi : & visitem templum ejus.

Quoniam abscondit me in tabernaculo suo : in die malorum protexit me in abscondito tabernaculi sui.

In petra exaltavit me : & nunc exaltavit caput meum super inimicos meos.

Circuivi & immolaui in tabernaculo ejus hostiam vociferationis : cantabo & psalmum dicam Domino.

Exaudi Domine vocem meam, quâ clamavi ad te miserere mei, & exaudi me.

Tibi dixit cor meum, exquisivit te facies mea : faciem tuam Domine requiram.

Ne avertas faciem tuam à me : ne declines in ira à servō tuo.

Adjutor meus esto : ne derelinquas me, neque despicias me Deus salutaris meus.

Quoniam Pater meus & Mater mea dereliquerunt me : Dominus autem assumpsit me.

Legem pone mihi Domine in via tua : & dirige me in semitam rectam propter inimicos meos.

DEFUNCTORUM.

195

Ne tradideris me in animas tribulantium me: quoniam
insurrexerunt in me testes iniqui, & mentita est iniquitas tibi.

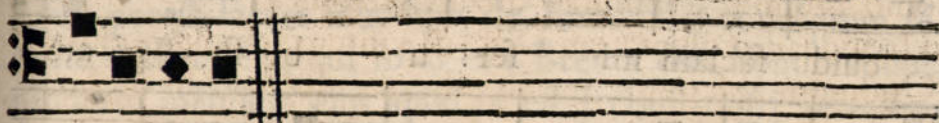
Credo videre bona Domini: in terra viventium.

Expecta Dominum, viriliter age: & confortetur cor
tuum & sustine Dominum.

Requiem æternam.

Ant. Credo vi de re bona Domini in terra

viventium.

v. Collocet eos Dominus cum principibus.

r. Cum principibus populi sui.

Pater noster, *secretò.*

Lectio quartâ.

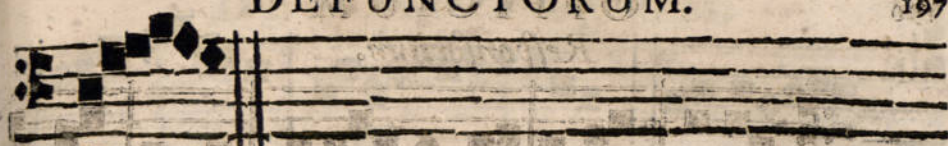
Responde mihi: quantas habeo iniquitates & peccata, scélера mea & delicta ostende mihi. Cur faciem tuam abscondis & arbitraris me inimicum tuum? Contra folium quod vento rapitur, ostendis potentiam tuam, & stipulam siccam persequeris. Scribis enim contra me amaritudines, & consumere me vis peccatis adolescentiæ meæ. Posuisti in nervo pedem meum & observasti omnes semitas meas, & vestigia pedum meorum considerasti. Qui quasi putredo consumendus sum, & quasi vestimentum quod comeditur à tinea.

Bb ij.

H E u mi hi Dómi ne, quia pec-
 cá vi ni mis in vi ta me a:
 quid fáci am mi fer? u bi fú gi am,
 ni si ad te De us me us? mite-
 ré re me i. Dum ve ne-
 ris in no ví ssi mo di u bo r e.
 A nima me a tur bá ta est val dè. sed
 tu Dómi ne suc curre e i.

Dum.

Lectio quinta.

Homo natus de muliere, brevi vivens tempore, repletur multis miseriis. Qui quasi flos egréditur & contéritur, & fugit velut umbra, & nunquam in eodem statu pérmānet. Et dignum ducis super hujuscémōdi apérīre óculos tuos, & addúcere eum tecum in iudícium? Quis potest fácere mundum de immúndo concéptum sémine? Nonne tu qui solus es? Breves dies hóminis sunt, númerus ménsium ejus apud te est: constituísti términos ejus, qui præteríri non póterunt. Recéde paúlulum ab eo, ut quíescat, donec optáta véniat, & sicut mercenárii dies ejus.

Responsorium.

i gnem. v. Dí ri ge Dó mi ne
De us me us in conspéctu tuo vi
am me am. Dum ve.

Lectio sexta.

Quis mihi hoc tríbuat , ut in inférno prótegas me ,
& abscondas me , donec pertránseat furor tuus , &
constituas mihi tempus , in quo recordéris mei ? Putásne
mórtuus homo rursus vivat ? Cunctis diébus , quibus nunc
mílo, expécto donec véniat immutátio mea. Vocábis me &
ego respondébo tibi : óperi mánuum tuárum pórriges déxte-
ram. Tu quidem gressus meos dinumerásti : sed parce pec-
cátis meis.

Responsorium.

Congregá ti sunt De us ad devorán-
dum me se du ctó res

DEFUNCTORUM.

199

mei scripta te nentes mala quæ
 ges si Er go voci feratur dicentes De us
 de re liquit e um persequimini & comprehendite
 eum quia non est qui liberet
 eum Deus me us ne e longeris à me
 Deus me us in au xilium me um ref pi
 ce De us me us in ad ju to rium me
 um in tén de. v. Delicta ju ventu.

tis me & ne memineris Dó mine,
 & ne a vér tas fáciem tu am
 á me, quó ni am trí bulor
 ve ló ci ter exáu di me Dó-
 mi ne. Er go.

*Quando dicitur tantum præcedens Nocturnum loco hujus Res-
 ponsorii dicitur a. Libera me Dómine de morte æterna, ut
 infra post nonam Lektionem.*

IN TERTIO NOCTURNO.

Ant. Compláceat. *Ps.* Expéctans expéctávi Dómi-

num. E v o a e. 2.

Psalms 39.

EXpéctans expéctávi Dóminum : & inténdit mihi.
Et exaudivit preces meas : & edúxit me de lacu mi-
seriæ & de luto fecis.

Et stáuit super petram pedes meos : & diréxit gressus
meos.

Et immísit in os meum cánticum novum : carmen Deo
nostro.

Vidébunt multi & timébunt : & sperábunt in Dómino.

Beátus vir , cujus est nomen Dómini spes ejus : & non
respéxit in vanitátes , & insánias falsas.

Multa fecísti tu Dómine Deus meus mirabília tua : &
cogitatióibus tuis non est qui símilis sit tibi.

Annuntiávi & locútus sum : multiplicáti sunt super nú-
merum.

Sacrificium & oblatiõem noluísti : aures autem per-
fecísti mihi.

Holocaustum & pro peccáto non postulásti : tunc dixi ,

ecce vénio.

In cápite libri scriptum est de me , ut fácerem voluntatem tuam : Deus meus vólui , & legem tuam in médio cordis mei.

Annuntiávi iustítiam tuam in Ecclésia magna : ecce lábia mea non prohibébo , Dómine tu scisti.

Iustítiam tuam non abscondi in corde meo : veritatem tuam & salutáre tuum dixi.

Non abscondi misericórdiam tuam : & veritatem tuam à concílio multo.

Tu autem Dómine ne longè fácias miseratiónes tuas à me : misericórdia tua & veritas tua semper suscepérunt me.

Quóniam circumdederunt me mala , quorum non est númerus : comprehendérunt me iniquitátes meæ , & non pótui ut vidérem.

Multiplicátæ sunt super capíllos cápitis mei : & cor meum derelíquit me.

Compláceat tibi Dómine ut éruas me : Dómine ad adjuvándum me respice.

Confundántur & revereántur simul qui quærunt animam meam : ut auferant eam.

Convertántur retrórsim & revereántur : qui volunt mihi mala.

Ferant conféstim confusiónem suam , qui dicunt mihi, Euge , euge.

Exúltent & læténtur super te omnes quæréntes te : & dicant semper , Magnificétur Dóminus , qui diligunt salutáre tuum.

Ego autem mendícus sum & pauper : Dóminus sollicitus est mei.

DEFUNCTORUM.

203

Adjutor meus & protector meus tu es : Deus meus ne tardaveris.

Réquiem æternam.

Ant. Compláceat tibi Dómine ut éruas

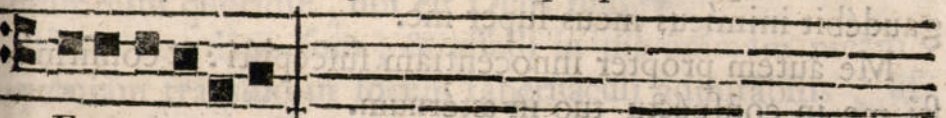
me : Dómine ad ad juvándū me réspi ce.

Ant. Sana Dómine. *Psal.* Be á tus qui intél-

ligit super egénū & paúperem.

E y o v a e. 2.

Psalms 40.

BEátus qui intélligit super egénū & paúperem : in die mala liberábit eum Dóminus.

Dóminus conférvet eum , & vivíficet eum , & beátum fáciat eum in terra : & non tradat eum in ánimam inimicórum ejus.

Dóminus opem ferat illi super lectum doloris ejus : univérsum stratum ejus versásti in infirmitate ejus.

Ego dixi, Dómine miserére mei : sana ánimam meam, quia peccávi tibi.

Inimíci mei dixerunt mala mihi : Quando moriétur & peribit nomen ejus.

Et si ingrediebátur ut vidéret, vana loquebátur : cor ejus congregávit iniquitatem sibi.

Egrediebátur foras : & loquebátur in idípsum.

Advérsùm me susurrábant omnes inimíci mei : advérsùm me cogitábant mala mihi.

Verbum iníquum constituérunt advérsùm me : nunquid qui dormit, non adjíciet ut resurgat?

Etenim homo pacis meæ, in quo sperávi : qui edébat panes meos, magnificávit super me supplantatió-nem.

Tu autem Dómine miserére mei & resuscita me : & retribuam eis.

In hoc cognóvi, quóniam voluísti me : quóniam non gaudébit inimícus meus super me.

Me autem propter innocentiam suscepísti : & confirmásti me in conspéctu tuo in ætérnum.

Benedíctus Dóminus Deus Isráel à sæculo & usque in sæculum : fiat, fiat.

Réquiem ætérnam,

Ant. Sana Dómine ánimam meam quia
peccávi tibi *Ant.* Sitívit *Pf.* Quemádmódú
desíderat cervus ad fontes aquárum. E v o v a e. s.

Psalmus 41.

Quemádmódum desíderat cervus ad fontes aquárum :
ita desíderat ánima mea ad te Deus.

Sitívit ánima mea ad Deum fortem vivum : quando vé-
niam & apparébo ante fáciem Dei ?

Fuérunť mihi lácrymæ meæ panes die ac nocte : dum dí-
citur mihi quotidie , ubi est Deus tuus ?

Hæc recordátus sum , & effudi in me ánimam meam :
quóniam transíbo in locum tabernáculi admirábilis , uf-
que ad domum Dei.

In voce exultatiónis & confessiónis : sonus epulántis.

Quare tristis es ánima mea : & quare contúrbas me ?

Spera in Deo , quóniam adhuc confitébor illi : salutáre
vultus mei & Deus meus.

Ad meípsum ánima mea conturbáta est : proptérea me-
mor ero tui de terra Jordánis : & Hermoníim , à monte
módico.

Abyssus abyssum invocat : in voce cataractarum tuarum.
Omnia excelsa tua & fluctus tui : super me transierunt.
In die mandavit Dominus misericordiam suam : & no-
ste canticum ejus.

Apud me oratio Deo vitæ meæ : dicam Deo , fuscé-
ptor meus es.

Quare oblitus es mei ? & quare contristatus incedo , dum
affligit me inimicus ?

Dum confringuntur ossa mea : exprobraverunt mihi qui
tribulant me inimici mei.

Dum dicunt mihi per singulos dies , ubi est Deus tuus ?
quare tristis es anima mea , & quare conturbas me.

Spera in Deo , quoniam adhuc confitebor illi : salutare
vultus mei , & Deus meus.

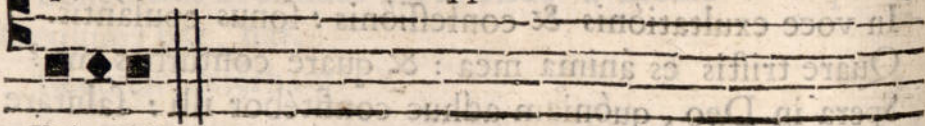
Réquiem æternam.

Ant. Sitivit anima mea ad Deum fortem vivum :

quando véniam & apparebo ante faci em

Dómini.

V. Ne tradas bestiis ánimas confitentes tibi.

R. Et ánimas pauperum tuorum ne obliviscaris in finem.
Pater noster , *secretò.*

Lectio septima.

Spiritus meus attenuabitur, dies mei breuiabuntur, & solum mihi superest sepulchrum. Non peccavi: & in amaritudinibus moratur oculus meus. Libera me Domine, & pone me iuxta te, & cuiusvis manus pugnet contra me. Dies mei transierunt, cogitationes meae dissipatae sunt, torquentes cor meum. Noctem vertērunt in diem, & rursus post tenebras spero lucem. Si sustinuerō, infernus domus mea est, & in tenebris stravi lectulum meum. Putredini dixi, Pater meus es: Mater mea & Soror mea vermibus. Ubi est ergo nunc praestolatio mea & patientia mea? Tu es Domine Deus meus.

Responsorium.

P Eccāntem me quo tī di e & non
 pœ ni tēn tem, tī mor mortis contūr-
 bat me. Quia in in fēr no nulla est
 redēptio, mise ré re me i
 Dd ij

De us & sal va me v. De us in
 nó mi ne tuo sal vum me fac Dó mine
 & in vir tú te tua lí be ra
 me. Quia.

Lectio octava.

Pelli meæ, confumptis cárnibus, adhæsit os meum & derelicta sunt tantummodò lábia circa dentes meos. Miserémini mei, miserémini mei, saltem vos amici mei, quia manus Dómini tétigit me. Quare persequimini me sicut Deus, & cárnibus meis saturámini? Quis mihi tríbuat, ut scribántur fermónes mei? Quis mihi det, ut exaréntur in libro stylo férreo, & plumbi láminâ, vel celte sculpántur in sílice? Scio enim quòd Redemptor meus vivit, & in novíssimo die de terra surrectúrus sum: & rursum circúmdabor pelle mea, & in carne mea vidébo Deum Salvatórem meum. Quem visurus sum ego ipse, & óculi mei conspectúri sunt, & non álius: repósita est hæc spes mea in sinu meo.

Responsorium

Responsorium.

L I be ra me Dó mi ne de
viis in fér ni. Qui portas
ære as con fre gí sti, & vi si tá-
sti in fér num, & de dí-
sti e is lu men ut vi dé rent
te, qui e rant in pœ nis
te ne brá rum. Ee
P.

Lectio nona.

Quare de vulva eduxisti me? qui utinam consumptus essem, ne oculus me videret. Fuisssem quasi non essem, de utero translatus ad tumulum. Nunquid non paucitas dierum meorum finiatur brevi? Dimitte me ergo, ut plangam paululum dolorem meum: antequam vadam & non revertar, ad terram tenebrosam, & opertam mortis caligine: terram miserie & tenebrarum, ubi umbra mortis, & nullus ordo, sed sempiternus horror inhabitat.

Responsorium.

DEFUNCTORUM.

211

ter ra. Dum vé ne ris ju di-
cá re fæ culum
per i gnem. Dies il la di es i ræ
ca la mi tá tis & mi fé ri æ, di es magna &
a má ra valde. Quādo. ⁊. Quid er go mi-
fér ri mus, quid di cam, vel quid fá ci am
dum nil bo ni pér feram an te tan-
tum jú di cem. Dum. Vix iustus sal vá-
Ec ij

AD LAUDES.

Absolutè incipitur Antiphona.

Psalmus 50.

Miserere mei Deus : secundum magnam misericordiam tuam.

Et secundum multitudinem miserationum tuarum dele iniquitatem meam.

Amplius lava me ab iniquitate mea : & à peccato meo munda me.

Quoniam iniquitatem meam ego cognosco : & peccatum meum contra me est semper.

Tibi

Tibi soli peccávi, & malum coram te feci : ut justificé-
ris in sermónibus tuis, & vincas cum judicáris.

Ecce enim in iniquitatibus concéptus sum : & in peccá-
tis concépit me mater mea.

Ecce enim veritatem dilexisti : incérta & occulta sapién-
tiæ tuæ manifestásti mihi.

Aspérges me hyssópo, & mundábor : lavábis me, & su-
per nivem dealbabor.

Auditui meo dabis gáudium & lætítiam : & exultábunt
ossa humiliáta.

Avérte faciém tuam à peccatis meis : & omnes iniquitá-
tes meas dele.

Cor mundum crea in me Deus : & spíritum rectum ín-
nova in viscéribus meis.

Ne projicias me à faciē tua : & spíritum sanctum tuum
ne áuferas à me.

Redde mihi lætítiam salutáris tui : & spírítu principáli
confirma me.

Docébo iníquos vias tuas : & impii ad te converténtur.

Líbera me de sanguínibus Deus, Deus salutis meæ : &
exultábit lingua mea justítiam tuam.

Dómine lábia mea apéries : & os meum annuntiábit lau-
dem tuam.

Quóniam si voluísset sacrificium, dedíssem útique : ho-
locáustis non delectáberis.

Sacrificium Deo spíritus contríbulátus : cor contrítum
& humiliátum Deus non despíciēs.

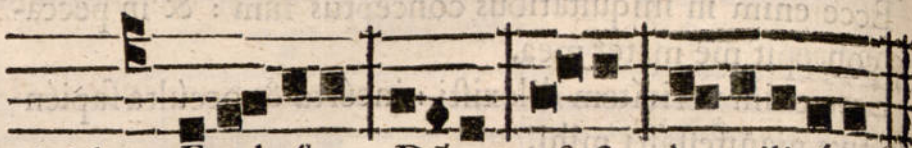
Benígne fac Dómine in bona voluntáte tua Sion : ut
ædificéntur muri Jerúsalem.

Tunc acceptábis sacrificium justítiæ, oblatiões, & holo-

causta : tunc impōnent super altāre tuum vītulos.

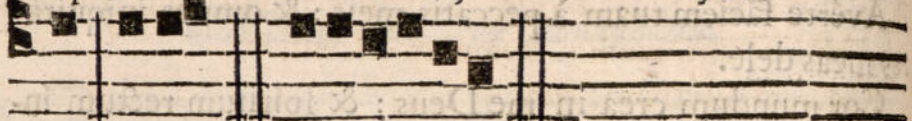
Réquiem ætérnam, &c.

Antiph. Exul tābunt Dño of fa hu mili á ta.

Antiph. Exáudi Dómine. *Psal.* Te decet hymnus Deus

in Si on. E u o u a e. s.

Psalms 64.

TE decet hymnus Deus in Sion : & tibi reddétur votum in Jerúsalem.

Exáudi orationem meam : ad te omnis caro véniet.

Verba iniquórum prævaluérunt super nos : & impietátibus nostris tu propitiáberis.

Beátus quem elegísti, & assumpsísti : inhabitábit in atriis tuis.

Replébimur in bonis domus tuæ : sanctum est templum tuum, mirábile in æquitáte.

Exáudi nos Deus salutáris noster : spes ómnium finium terræ, & in mari longè.

Præparans montes in virtúte tua, accínctus poténtia : qui contúrbas profúndum maris, sonum fluctuum ejus,

Turbabúntur gentes, & timébunt qui hábitant términos à signis tuis : éxitus matutíni & vesperè delectábis.

Visitasti terram, & inebriasti eam : multiplicasti locupletare eam.

Flumen Dei replétum est aquis, parasti cibum illorum : quóniam ita est præparatio ejus.

Rivos ejus inébria, multiplica genimina ejus : in stillicidiis ejus lætábitur gérmínans.

Benedices coronæ anni benignitátis tuæ : & campi tui replebuntur ubertate.

Pinguéscent speciosa desérti : & exultatione colles accingentur.

Indúti sunt arietes óvium, & valles abundábunt frumento : clamábunt, étenim hymnum dicent.

Réquiem ætérnam, &c.

Antiph. Exáudi Dómine o ratiómem me am,

ad te omnis ca ro véniet. Ant. Me sus cé pit.

Psal. De us Deus meus. Eu o u a e. 7.

Psalmus 62.

Deus Deus meus ; ad te de luce vígilo.

Sitívit in te ánima mea : quàm multipliciter tibi caro mea.

In terra desérta, & ínvia, & inaquósa : sic in sancto appá-

rui tibi, ut vidérem virtutem tuam & glóriam tuam.

Quóniam mélior est misericórdia tua super vitas : lábia mea laudábunt te.

Sic benedícam te in vita mea : & in nómine tuo levábo manus meas.

Sicut ádipe & pinguédine repleátur ánima mea : & lábiis exultatióis laudábit os meum.

Si memor fui tui super stratum meum, in matutínis meditábor in te : quia fuísti adjutor meus.

Et in velaménto alárum tuárum exultábo, adhæsit ánima mea post te : me suscepit dextera tua.

Ipsi verò in vanum quæsiérunt ánimam meam, introibunt in inferióra terræ : tradéntur in manus gládii, partes vûlpium erunt.

Rex verò lætábitur in Deo, laudabúntur omnes qui jurant in eo : quia obstrúctum est os loquéntium iníqua.

Psalmus 66.

Deus misereátur nostri, & benedícat nobis : illúminet vultum suum super nos, & misereátur nostri.

Ut cognoscámus in terra viam tuam : in ómnibus géntibus salutare tuum.

Confiteántur tibi pópuli Deus : confiteántur tibi pópuli omnes.

Læténtur & exúltent gentes : quóniam júdicas pópulos in æquitáte, & gentes in terra dírigis.

Confiteántur tibi pópuli Deus, confiteántur tibi pópuli omnes : terra dedit fructum suum.

Benedícat nos Deus, Deus noster, benedícat nos Deus : & métuant eum omnes fines terræ.

Réquiem ætéram, &c.

Antiph. Me sus cé pit dextera tua Dómine.

Antiph. A por ta ín fe ri. *Cant.* Ego di xi in

dimídio diérum meórum. E u o u a e. 2.

Canticum Ezechia.

E Go dixi, In dimídio diérum meorum : vadam ad portas inferi.

Quæsiui résídium annórum meórum : dixi, Non vidébo Dóminum Deum in terra vivéntium.

Non aspiciam hómínem ultra : & habitatórem quiétis.

Generátio mea abláta est, & convóluta est à me : quasi tabernáculum pastórum.

Præcísá est velut à texén-te vita mea, dum adhuc ordírer succídít me : de mane usque ad vésperam finies me.

Sperábam usque ad mane : quasi leo sic contrívit ómnia ossa mea.

De mane usque ad vésperam finies me : sicut pullus hirúndinis sic clamábo, meditábor ut colúmba.

Attenuáti sunt óculi mei : suspiciéntes in excélsu.

Dómine vim páti-or, respónde pro me : quid dicam, aut aut quid respondébit mihi, cum ipse fécerit ?

Recogitábo tibi omnes annos meos : in amaritúdine

ánimæ meæ.

Dómine si sic vívitur, & in tálibus víta spíritus meí, cor-
rípies me, & vivificábis me: ecce in pace amaritúdo mea
amaríssima.

Tu autem eruísti ánimam meam, ut non períret: proje-
císti post tergum tuum ómnia peccáta mea.

Quia non inférnus confitébitur tibi, neque mors laudá-
bit te: non expectábunt, qui descéndunt in lacum, veritá-
tem tuam.

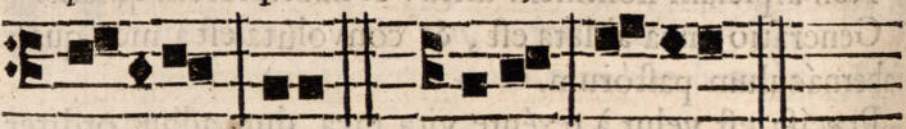
Vivens vivens ipse confitébitur tibi, sicut & ego hódie:
pater fíliis notam fáciat veritátem ruam.

Dómine saluum me fac: & psalmos nostros cantábitus
cunctis diébus vitæ nostræ in domo Dómini.

Réquiem ætérnam, &c.

Antiph. A por ta ín fe ri, é ru e Dómine

á nimam meam. *Ant.* Omnis spí ritus. *Psal.*

Lau dá te Dóminum de cælis. E u o u a e 7.

Psalmus 148.

L Audáte Dóminum de cælis: laudáte eum in excélsis.
Laudáte eum omnes Angeli ejus: laudáte eum omnes
virtútes ejus.

Laudáte eum sol & luna : laudáte eum omnes stellæ & lumen.

Laudáte eum cæli cælórum : & aquæ omnes, quæ super cælos sunt, laudent nomen Dómini.

Quia ipse dixit, & facta sunt : ipse mandávit & creáta sunt.

Státuit ea in ætérnum, & in sæculum sæculi : præcéptum pósuit, & non præteribit.

Laudáte Dóminum de terra : dracones & omnes abyssi.

Ignis, grando, nix, glácies, spíritus procellarum : quæ faciunt verbum ejus.

Montes & omnes colles : ligna fructífera & omnes cedri.

Béstiæ & univérfa pécora : serpéntes & volucres pennatæ.

Reges terræ & omnes pópuli : príncipes & omnes iúdicēs terræ.

Júvenes & vírgines, senes cum junióribus laudent nomen Dómini : quia exaltátum est nomen ejus solíus.

Conféssio ejus super cælum & terram : & exáltavit cornu pópuli sui.

Hymnus omnibus sanctis ejus : filiis Israël, pópulo appropinquánti sibi.

Psalms 149.

CAntáte Dómino cánticum novum : laus ejus in Ecclésia sanctórum.

Lætétur Israel in eo, qui fecit eum : & filii Sion exúltent in rege suo.

Laudent nomen ejus in choro : in tympano & psaltério psallant ei.

Quia beneplácitum est Dómino in pópulo suo : & exaltábit mansuétos in salútem.

Exultábunt sancti in glória : lætabúntur in cubilibus suis.
Exaltatiónes Dei in gútture eórum : & gládii ancípites
in má nibus eórum.

Ad faciéndam vándictam in natió nibus : increpatiões
in pópulis.

Ad alligándos reges eórum in compédibus : & nóbiles
eórum in má nicis férreis.

Ut fá ciant in eis judícium conscríptum : glória hæc est
óm nibus sanctis ejus.

Psalmus 150.

Laudáte Dóminum in sanctis ejus : laudáte eum in
firmaménto virtútis ejus.

Laudáte eum in virtútibus ejus : laudáte eum secúndum
multi tudinem magnitúdinis ejus.

Laudáte eum in sono tubæ : laudáte eum in psaltério &
cythara.

Laudáte eum in tympano & choro : laudáte eum in chor-
dis & órgano.

Laudáte eum in cymbalis benesonántibus, laudáte eum
in cymbalis jubilationis : omnis spíritus laudet Dóminum.

Réquiem ætérnam dona eis Dómine : & lux perpétua
lúceat eis.

Antiph. Omnis spí ritus lau det Dóminum.

v. Audívi vocem de cælo dicéntem mihi.

z. Beáti mórtui, qui in Dómino moriúntur.

Antiph.

Antiph. E go sum. Cant. Benedíctus Dóminus Deus

Isra el. E u o u a e. 2.

Canticum Zachariæ.

Benedíctus Dóminus Deus Israel : quia visitávit, & fecit redemptionem plebis suæ.

Et eréxit cornu salutis nobis : in domo David púeri sui. Sicut locútus est per os sanctorum : qui à sæculo sunt, prophetarum ejus.

Salutem ex inimicis nostris : & de manu ómnium qui odérunt nos.

Ad faciendam misericórdiam cum pátribus nostris : & memorári testaménti sui sancti.

Jusjurándum quod jurávit ad Abraham patrem nostrum : datúrum se nobis.

Ut sine timóre de manu inimicórum nostrórum liberáti : serviámus illi.

In sanctitate & justitia coram ipso : ómnibus diébus nostris.

Et tu puer, prophéta altíssimi vocáberis : præbis enim ante faciém Dómini paráre vias ejus.

Ad dandam sciéntiam salutis plebi ejus : in remissionem peccatórum eórum.

Per víscera misericórdiæ Dei nostri : in quibus visitávit nos óriens ex alto.

OFFICIUM DEFUNCTORUM.

Illuminare his qui in tenebris, & in umbra mortis sedent;
ad dirigendos pedes nostros in viam pacis.

Réquiem æternam dona eis Dómine; & lux perpétua
lúceat eis.

Antiph. E go sum resurréctio & vi ta: qui
cre dit in me, é ti am si mórtuus fú e rit,
vivet: & om nis qui vi vit & cre dit
in me, non mori é tur in æ té rnum.

Deinde Pater noster. *Psalmus De profundis, ut supra,*
pag. 170. cum Precibus & Orationibus officio congruentibus, ut
supra in Vesp.

DE EXEQUIIS

DEFUNCTORUM.

1.

UM sacri ritus, quibus in exequiis filiorum suorum utitur sancta mater Ecclesia, antiquitus sint traditi, sintque Christianæ Religionis tanquam mysteria, pietatisque signa, & salutaria pro fidelibus suffragia, eos Parochi mente tenere, & religiose observare debent, tum ad defunctorum salutem, tum ad vivorum ædificationem, & non ad quæstum; sequentium igitur sit fidelis observator.

2. Nullum corpus sepeliatur, nisi viginti quatuor circiter horis elapsis, postquam spiritum exhalarit, præsertim ubi morbus fuerit brevissimus, aut subitanea mors: tempore verò pestis, vel alterius morbi contagiosi, vel propter gravem cadaveris fætorem aut corruptionem, aliter se gerere poterit Parochus.

3. Reverentiæ hoc detur præcipuis Ecclesiæ solennitatibus, scilicet Nativitatis Domini, Parasceves Paschæ, Pentecostes, Corporis Christi, Assumptionis Beatæ Mariæ Virginis, omnium Sanctorum, & Patroni loci, ne in illis corpora defunctorum terræ mandentur, nisi magna necessitas urgeat, & tunc Missa & Officium defunctorum in crastinum diem transferantur.

4. In aliis verò Festivitatibus & Dominicis poterit fieri sepultura, & una tantum Missa defunctorum præsentem corpore celebrari, Officiumque defunctorum in diem proxime sequentem non impediri.

transferri; modò tamen officium diei Festivi aut Dominici non impediatur, & Missa Parochialis de Festo aut de Dominica horâ consuetâ celebretur.

5. Ordinarius sepultura locus est Cœmeterium benedictum, muris vel sepibus ita clausum, ut bestia arceantur, & in quo crux lignea vel lapidea justæ altitudinis sit erecta.

6. Caveat Parochus, ne quid profanum in Cœmeterio patiatur; ideo prohibeat, ne nundina, mercatus, ludi, chorea, spectacula, & alia id genus in eo habeantur, & multò magis ne ad animalium pastum locetur.

7. Nemini unquam, sive Clerico, sive Laïco, prope altare detur sepultura; neque detur in choro, nisi iis ad quos de jure pertinet. Optimum esset, ut Ecclesiasticorum sepultura fieret in honoratiori loco, sive in Cœmeterio circa Crucem, sive in navi Ecclesiæ ante Crucifixum.

8. Non patiatur Parochus super defunctorum tumulos fieri inscriptiones, quæ aut quid ridiculum, aut quid irreligiosum contineant; neve erigi tumulos, qui Officium Divinum ceremoniasque Ecclesiæ tum in choro, tum navi, tum altaribus impendant.

9. Advertant Parochi aliique Sacerdotes, ne sepultura causâ quidquam paciscantur, aut sordide exigant; sed iis, quæ aut laudabili consuetudine dari solent, aut D. Episcopus constituerit, contenti sint: pauperes verò, eosque qui propriis sumptibus vix humari possunt, gratis sepeliant.

10. Non licet corpus sepultura semel traditum aut exhumari, aut in aliud sive Cœmeterium, sive sepulchrum transferri, nisi prius obtemperata à D. Episcopo licentia.

11. Laïci pedibus versus altare positus sepeliantur, Sacerdotes verò capite; omnes tamen ad Ecclesiam pedibus ad eam versis deferantur.

12. Non licet mulieribus, virginibus, aut puellis, mulierum aut

puellarum corpora nec ad Ecclesiam, nec ad sepulchrum efferre, nec ea terræ mandare, nec quidquam agere, quod superstitionem redoleat.

13. Tempore pestis nullum corpus in Ecclesia sepeliatur, neque in eam, neque in ejus vestibulum inferatur, sed rectâ viâ à loco, ubi decesserit, in Cœmeterium aut locum Cœmeterii designatum efferatur, citaque sepeliatur.

14. Decet defunctos Sacerdotes apertâ facie & Sacerdotalibus vestibus indutos, amictu scilicet super vestem talarem, albâ, cingulo, manipulo, stolâ, planetâ nigri coloris aut violacei, & bireto inhumari. Laicorum verò corpora, cujuscunque conditionis sint, nullatenus detegantur.

15. Sibi prohibitum esse sciant Parochi, ut nonnullorum abusum tollerent, qui de ceremoniis Ecclesiæ minùs religiose sentientes, volunt ut mortuorum suorum corpora vel domo in Ecclesiam Parochialem, vel è Parochia in aliam Ecclesiam sine solennitate, sæpè sine Cruce, sine cereis, sine Clero, sæpè nocte, sive in curru, sive per portitores deportent. Ideò corpus mortui, cujuscunque sit conditionis, maneat in loco ubi decessit, quousque Pastor cum convocato suo Clero horâ ab ipso designatâ venerit, ut corpus defuncti in Ecclesiam suam deducat, & Officium exequiasque ibi expleat.

16. Quòd si mortuus extra Parœciam sit sepeliendus, expleto in propria Parœcia Officio, præsente corpore, Pastor loci aut ejus Vicarius cum toto Clero, aut parte ejus, præeunte Cruce & saltem duobus cereis, ad Parochiam vel Monasterium, ubi electa est sepultura, cadaver deducet. Et ubi ad medium navis Ecclesiæ pervenerit, Parochum, aut Superiorem, aut eum, qui præest, alloquetur, eumque aut gallicâ aut latinâ voce certum faciet, N. defunctum omnibus (vel quibusdam) Sacramentis, & aliis bonis morientium dispositionibus munitum, prout cognoverit, è vivis excessisse; nescire tamen

quid. in momento mortis inter Deum & defunctum actum fuerit. Ideò Ecclesiæ suffragia ab eo suppliciter exposcet, animamque sui defuncti precibus, & corpus honorificè commendabit sepulturæ; videat tamen, ne hoc faciat aut nimium gesticulando, aut nimium clamorosa & declamatoria voce: postea tantisper morabitur, ut det locum respondendi ei, qui præest in Ecclesia, ubi electa est sepultura: his peractis, Parochus cum Clero suo vel in eodem loco, vel in choro pro dignitate defuncti dicet Responsorium & Orationem super feretrum, illudque aquâ asperget. Tandem stolâ suâ indutus recedet, & cum Clero suo in silentio ad suam Ecclesiam eo ordine, quo venit, revertetur.

17. Parochus habeat librum à Iudice loci quolibet folio obsignatum, in quo diligenter scribat nomen, qualitatem, & quantum fieri potest, ætatem & domicilium defunctorum, etiam infantium, scribatque nomen duorum testium, qui cum eo in dicto libro chirographum suum apponant.

18. Quoad sonitum campanarum hic servetur ordo, ut scilicet ubi moribundus è vivis excesserit, per spatium semihoræ tantum pulsantur, ad vespèram & crastinâ die ante vigiliâs similiter per semihoram; pulsantur quoque per quadrantem ad convocationem Cleri & populi, & durante Prosâ, duranteque sepulturâ.

*****

QUIBUS NEGANDA EST SEPULTURA.

1. **N**eganda est Paganis, Judæis, omnibus Infidelibus, Hæreticis, à Christiana fide Apostatis, Schismaticis, publicis majori excommunicatione excommunicatis, nominatim interdictis, &

iis, qui sunt in loco interdicto, eo durante, & infantibus absque baptismo mortuis.

2. Negetur se ipsos occidentibus ob desperationem, vel ob iracundiam (non tamen si id ex insania accadat) nisi ante mortem signa pœnitentiæ dederint.

3. Manifestis & publicis peccatoribus, qui sine pœnitentia perierint; atque etiam in duello morientibus, etiamsi ante obitum pœnitentiæ signa dederint.

4. Iis de quibus publicè constat, quòd sacramenta Confessionis semel in anno & Communionis in Pascha non susceperint, & absque ullo contritionis signo obierint.

5. Ubi verò in prædictis casibus, & in aliis id genus, quid difficile, aut periculosum occurrerit, consulatur D. Episcopus, aut ejus Vicarius Generalis.

*****

ORDO DEFERENDI CORPUS DEFUNCTI ad Ecclesiam.

Condictâ horâ, quâ defuncti corpus ad Ecclesiam deferri debeat, convocentur Clerus & populus per sonitum campanarum. Et Clero per ordinem in navi Ecclesiæ disposito, Parochus aut ejus Vicarius superpelliceo & stolâ, vel etiam pluviali nigri coloris indutus, præcedente Clero, præcedentibusque Cruce & aquâ benedictâ, modeste in silentio & ordinatim domum defuncti procedet. Et ubi illuc pervenerit, corpus aquâ benedictâ asperget, & dicet, Pater noster, &c. v. Et ne nos inducas in tentationem.
R. Sed libera nos à malo.

DE profundis clamávi ad te Dómine : Dómine exáudi
vocem meam.

Fiant aures tuæ intendentes : in vocem deprecationis meæ.

Si iniquitátes observáveris Dómine : Dómine quis susti-
nébit ?

Quia apud te propitiatio est : & propter legem tuam
sustínui te Dómine.

Sustínuit ánima mea in verbo ejus : sperávit ánima mea
in Dómino.

A custódia matutína usque ad noctem : speret Israel in
Dómino.

Quia apud Dóminum misericórdia : & copiósa apud
eum redemptio.

Et ipse rédimet Israel : ex ómnibus iniquitatibus ejus.

℣. Réquiem ætérnam dona ei Dómine.

℞. Et lux perpétua líceat ei.

℣. A porta ínferi.

℞. Erue Dómine ánimam ejus.

℣. Requíescat in pace. ℞. Amen.

℣. Dómine exáudi orationem meam.

℞. Et clamor meus ad te véniat.

℣. Dóminus vobíscum.

℞. Et cum spíritu tuo.

OREMUS.

ORDO SEPULTURÆ.

229

OREMUS.

Suscipe, Dómine, ánimam fámuli tui (fámulæ tuæ) quam de ergástulo hujus sæculi vocáre dignátus es, & éripe eam de loco pœnárum, ut quiétis ac lucis æternæ beatitudine perfruátur, & inter Sanctos ac eléctos tuos in resurrectionis glóriâ resúscitari mereátur. Per Christum Dóminum nostrum. R. Amen.

Deinde asperget cadaver aquâ benedictâ in modum Crucis, dicens, *v.* Réquiem æternam dona ✠ ei Dómine. R. Et lux perpétua luceat ei. *v.* Requiéscat in pace. R. Amen.

His dictis, deferatur corpus ad Ecclesiam, præcedentibus Laicorum confraternitatibus, deinde Regularibus, si adsint, tum sequente Clero per ordinem, moxque proximum feretro locum tenente Parocho, aut ejus Vicario, circumstantibusque luminibus, ac denique subsequentibus, qui funus comitari debuerint. Sitque ut supra detectâ facie, & sacerdotali vestitu indutum corpus, si Sacerdotis; solito autem more opertum, si aliorum. Et in itinere cantetur à Clero Responsorium *Libera me Dómine*, &c. ut supra pag. 210. deinde alia Responsorialia & Psalmi ex vigiliis mortuorum, prout longitudo itineris postulaverit, donec perveniatur ad Ecclesiam, ubi in navi, vel in Choro, pro personæ qualitate, vel loci consuetudine, feretrum super fulcrâ lignea collocandum est.

*****

ORDO SEPULTURÆ.

DEPOSITO, ut jam dictum est, in Ecclesiâ feretro, & cereis accensis circa corpus, statim celebretur officium defunctorum cum uno vel tribus Nocturnis ac Laudibus, secundum consuetudinem loci, nisi ante celebratum fuerit, vel ut infra, ob temporis angustias,

H h

aliamve causam rationabilem omittendum videbitur.

Post Laudes, si tempus congruum fuerit, celebretur *Missa* solennis pro defuncto, ut in *Missali*.

Finita autem *Missa*, depositisque casulâ & manipulo, Sacerdos accipiat pluviâle nigri coloris, & cum Ministris ac reliquo Clero, præcedente Cruce cum duobus Ceroferariis, accedens ad feretrum absolute dicat sequentem Orationem in tono Orationis, & altâ voce:

Non intres in iudicium cum servo tuo (ancilla tua)
Dómine, quia nullus apud te justificabitur homo,
nisi per te omnium peccatorum ei tribuatur remissio. Non
ergo eum (eam) tua quæsumus judiciâlis sententia premat,
quem (quam) tibi vera supplicatio fidei Christiânæ com-
mendat, sed grâtiâ tuâ illi succurrênte, mereatur evadere
iudicium ultionis, qui (quæ) dum viveret, insignitus (insi-
gnita) est signâculo sanctæ Trinitatis. Qui vivis & regnas
in sæcula sæculorum. R. Amen.

Deinde ipso Parocho vel Præcentore incipiente, Clerus circumstantes cantet sequens Responsorium.

Ub ve ní te Sancti De i,
oc cur ri te An ge li
Dó mini, sus ci pi éntes á nimã e ius,

Of fe rén tes e am in con spē-
 etu Al tís si mi. V. Suscí pi at
 te Christus, qui vo cá vit
 te, & in sí nu A brahæ Ange li
 de du cant te. Of fe réntes.

Deinde Sacerdos in tono Chori dicet,

Sacerd. Kyrie e lé y son. Chor. Christe
 e lé y son. Ky ri e e lé y son.

Pater noster. v. Et ne nos inducas in tentationem.
 R. Sed libera nos à malo.

¶. A porta inferi.

R. Erue Dómine ánimam ejus.

¶. Dómine exáudi oratióem meam.

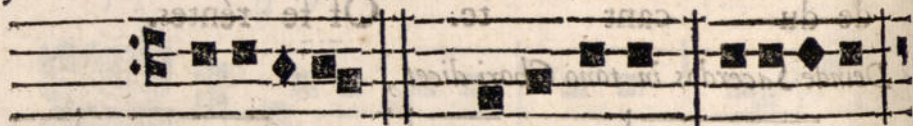
R. Et clamor meus ad te véniat.

¶. Dóminus vobíscum. R. Et cum spírítu tuo.

OREMUS.

FAc, quæsumus Dómine, hanc cum fámulo tuo defuncto (ancílla tua defúncta) misericórdiam, ut factórum suórum in pœnis non recípiat vicem, qui (quæ) tuam in votis ténuít voluntátem, ut sicut eum (eam) vera fides junxit fidélium turmis, ita illic eum (eam) tua miserátio sóciét Angélicis choris. Per Christum Dóminum nostrum.
R. Amen.

His autem dictis, incipitur Antiphona sequens cum suo Psalmo, & corpus defuncti, defunctæve, aquá benedictá aspergendum est, & ad locum sepultura deferendum, & propè fossam collocandum, ubi remanebit, quousque sequens Psalmus cum sua Antiphona cantatus fuerit.

Antiph.

Ingrédia. Psal. Quemádmódum de sí de rat

cervus ad fontes aquárum. E u o u a e. 2.

Psalmus 41.

Quemádmódum desíderat cervus ad fontes aquárum, &c. ut supra pag. 205. & in fine Réquiem ætérnam dona ei Dómine, &c.

Antiph. Ingrédiar in locum tabernáculi admi-

rá bilis usque ad domum Dei.

Dum cantatur præcedens Psalmus, Sacerdos submissa voce benedicat sepulchrum, si jam non fuerit benedictum, dicens,

O R E M U S.

DEus, cujus miseratione animæ fidélium requiescunt, hunc tumulum benedicere dignáre, eique Angelum tuum sanctum députa custódem, & quorum quarumque cōrpora hīc sepeliētur, ánimas eōrum ab ómnibus absólve vīculis delictórum, ut in te semper cum Sanctis tuis sine fine lætētur. Per Christum Dóminum nostrum. Amen.

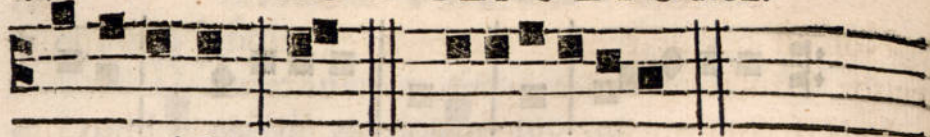
Finita Oratione aspergat Sacerdos aqua benedicta corpus & tumulum, & statim à portitoribus corpus inferatur in sepulchrum.

Ubi incepta fuerit Antiphona sequens De terra, statim celebrans parum terræ super corpus in fossa vel loco sepultura existens ter projiciat, dicens qualibet vice, In nómine ✠ Patris, & Fílii, & Spíritus Sancti. Amen. & mox qui ad hoc constituti fuerint, ipsum humo cooperiant.

Ant. De terra. Psal. Dómine pro bá sti me, &

cogno ví sti me. E u o u a e. 7.

Psalmus 138.

Domine probásti me, & cognovísti me: tu cognovisti sessiōnem meam, & resurrectiōnem meam.

Intellexísti cogitatiōnes meas de longe: sēmitam meam, & funiculum meum investigásti.

Et omnes vias meas prævidísti: quia non est sermo in linguâ meâ.

Ecce Dómine tu cognovísti ómnia novíssima & antíqua: tu formásti me, & posuísti super me manum tuam.

Mirábilis facta est sciéntia tua ex me: confortáta est, & non pótero ad eam.

Quò ibo à spíritu tuo: & quò à facie tuâ fugiam?

Si ascéndero in cælum, tu illic es: si descéndero in infernum, ades.

Si sumpsero pennas meas diluculo: & habitávero in extrémis maris.

Etenim illuc manus tua deducet me: & tenébit me dextera tua.

Et dixi, fórfitan ténebræ conculcábunt me: & nox illuminatio mea in delíciis meis.

Quia ténebræ non obscurabuntur à te, & nox sicut dies illuminábitur: sicut ténebræ ejus, ita & lumen ejus.

Quia tu possedísti renes meos: suscepísti me de utero matris meæ.

Confitébor tibi, quia terríbíliter magnificátus es: mirabilia ópera tua, & ánima mea cognóscit nimis.

Non est occultatum os meum à te, quod fecisti in occulto: & substantia mea in inferioribus terræ.

Imperfectum meum viderunt oculi tui, & in libro tuo omnes scribentur: dies formabuntur, & nemo in eis.

Mihi autem nimis honorificati sunt amici tui Deus: nimis confortatus est principatus eorum.

Dinumerabo eos, & super arenam multiplicabuntur: exsurrexi, & adhuc sum tecum.

Si occideris Deus peccatores: viri sanguinum declinate à me.

Quia dicitis in cogitatione: accipient in vanitate civitates suas.

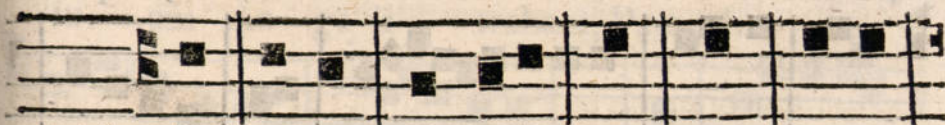
Nonne qui oderunt te, Domine oderam: & super inimicos tuos tabescebam.

Perfecto odio oderam illos: & inimici facti sunt mihi.

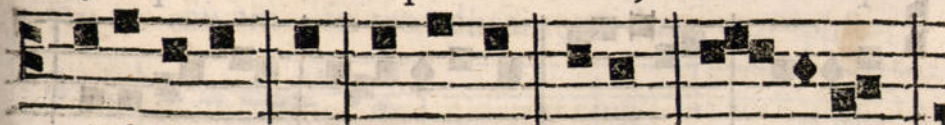
Proba me Deus, & scito cor meum: interroga me, & cognosce semitas meas.

Et vide, si via iniquitatis in me est: & deduc me in via æterna.

Réquiem æternam dona ei Domine, & lux perpétua luceat ei.

Antiph. De terra plasmasti me, & carnem

induisti me: redemptor meus Domine,

Kyrie eléison.   Christe eléison.

Kyrie eléison.   Pater noster, &c.

OREMUS. *altâ voce.*

Satisfaciat tibi, quæsumus Dómine Deus noster, pro
 animâ fámuli tui (*fámula tuæ*) beatíssimæ Vírginis Ma-
 riæ, omniumque Sanctórum tuórum orátio, & præsentis
 famíliæ húmilis ac devóta supplicátio, ut peccatórum óm-
 nium véniam, quam precámur, obtíneat; neque eum (*eam*)
 patiáris cruciári gehennálibus flammis, quem (*quam*) Filii
 tui Dómini nostri Jesu Christi pretiósó sáanguine redemisti.
 Per eundem Dóminum nostrum Jesum Christum Filium
 tuum, qui tecum, &c.

Addatur sequens Responsorium.

ORDO SEPULTURÆ.

237

lí be ra á ni mam e jus de in fér ni
vo rá gine, & de mi ní stris tar tá
re is mi fe rá tor ab só l ve, &
cun cta e jus pec cá ta o bli vi ó ne
per pé tu a dele, e ám que ad lu cem
tu am An ge li trahant, Para di sí que
já nu am in tro dú cant, ut dum cor pús
culum púl ve ri trá di tur, ad æ ter ni tá
li

tem per dū cant. X. Dó mine mi se ré re

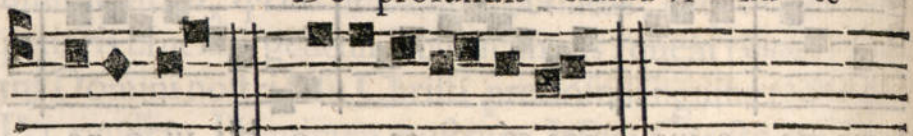

super isto pec ca tó re. (ista pec ca trī ce.

Deinde Psalmus

De profundis clamá vi ad te

Dómi ne, E u o u a e. ut supra pag. 170.

Et eo finito cum Réquiem ætérnam, repetatur v. Dómine miserére super isto peccatóre. (ista peccatrice.)

Deinde dicat Sacerdos Pater noster, &c.

v. Et ne nos indúcas in tentatiónem.

R. Sed libera nos à malo.

v. In memória ætérna erunt iusti.

R. Ab auditióne mala non timébunt.

v. Dómine exáudi oratiónem meam.

R. Et clamor meus ad te véniat.

v. Dóminus vobíscum. R. Et cum spírítu tuo. OREMUS.

Absólve, quæsumus Dómine, ánimam fámuli tui N. (fámulæ tuæ N.) & ánimas famulórum famularúmque tuarum ab omni vínculo delictórum, ut in resurrectióis glória inter Sanctos & eléctos tuos resuscitati respírent.

DEus, cujus miseratione animæ fideliū requiescant, famulis & famulabus tuis omnibus, hîc & ubique in Christo quiescentibus, da propitius veniam peccatorum; ut à cunctis reatibus absoluti, tecum sine fine lætentur. Per eundem Christum Dñm nostrum. R. Amen.

℣. Requiescant in pace. R. Amen. Pater noster.

His omnibus, aut ex parte pro temporis opportunitate dictis, Sacerdos tumulum aquâ benedictâ aspergat; & mox seu ad Ecclesiam, seu ad Sacristiam redeundum sit, redeundo sine cantu cum suis Clericis dicat Psalmum Miserere mei Deus, &c. ut supra pag. 212. & in fine Réquiem æternam dona eis Dñmine. R. Et lux perpétua luceat eis. V. Requiescant in pace. R. Amen. OREMUS. Fideliū Deus omnium, &c. ut supra pag. 175. ℣. Requiescant in pace. R. Amen.

*****

BREVIOR SEPELIENDI MODUS

in necessitate observandus.

TEmpore pestis, aut aliâ urgenti necessitate, Officium divinum & Missa ad diem proximè vacantem differri poterunt, ceremoniæque sepulturæ sic abbreviari, ut scilicet statim ubi dicta fuerit Oratio Non intres, intonetur Antiphona De terra, & dicatur Dñmine probasti me, &c. & dum cantatur iste Psalmus, fiat sepultura, & in fine Psalmi Sacerdos dicens Réquiem æternam, &c. cum Oratione Satisfáciat, &c. & Requiescat in pace, tumulum aquâ benedictâ aspergat, & ad Ecclesiam, seu Sacristiam, ut prius, revertatur.

Si necessitas postulet, ut plura corpora simul efferantur, aut in eodem tumulo sepeliantur, tunc Sacerdos singularem numerum in pluralem mutabit, necnon & genus, si diversi sint sexus.

*****

ORDO SEPULTURÆ SACERDOTUM.

1. **I**N sepultura Sacerdotum omnia observentur, sicut in sepultura Laicorum, iis exceptis, quæ sequuntur.

2. Ubi corpus in Ecclesiam delatum fuerit, quantum fieri poterit, in choro detectâ semper facie deponatur, & Sacerdos celebrans finitâ Missâ (si tempus congruum fuerit) casulam & manipulum in cornu Evangelii deponat, & pluviale, seu cappam nigri coloris induat: tum præcedentibus Clerico vas aquæ deferente, & Thuriferario, sequentibus deinde crucem inter duos Ceroferarios deferente, postea Subdiacono & Diacono, ultimò Sacerdos celebrans procedat.

3. Ubi omnes ad corpus accesserint, is qui crucem defert inter duos Ceroferarios, sistat ad pedes corporis (cujus caput est altari obversum) sitque inter illum & corpus spatium quatuor circiter pedum, ut Celebrans & Ministri corpus liberè circuire, Crucemque inclinatione aut genuflexione salutare facîle possint. Sacerdos verò ad caput corporis sistat, Cruci rectâ lineâ obversus, Diaconum habens à dextris, Subdiaconum à sinistris, Thuriferarium & Clericum vas aquæ deferentem à tergo. Reliqui denique Sacerdotes & Clerici chorum tenentes maneant in suis locis, donec corpus ad tumulum deferatur.

4. Ubi omnes sunt ita dispositi, Celebrans incipit tono Orationis Non intres, ut supra pag. 230, deinde tria cantantur à choro Responsoria, scilicet Subvenite, pag. 230. Qui Lazarum, pag. 188. & Libera me Domine, pag. 210. & in fine cujuslibet Responsorii Sacerdos dicat Kyrie eleyson, & reliquas preces, ut supra.

ORDO SEPULTURÆ.

241

pag. 231. & 232. & in fine precum dicat Orationem, scilicet ad primum Responsorium, Deus qui inter Apostólicos Sacerdotes, &c. ut in fine Vesperarum, pag. 174. ad secundum, Fac quæsumus, &c. ut supra pag. 232. ad tertium, Præsta quæsumus, &c. ut in fine Vesperarum, pag. 176.

5. Versus finem Responsorii, Thuriferarius thuribulum, & Diaconus naviculam præbeant Sacerdoti, qui imponat incensum in thuribulo, dicens, Ab illo benedicaris, in cuius honorem cremaberis.

Et finito Responso, dicat Sacerdos Kyrie eléyson, Chorus Christe eléyson, Kyrie eléyson. Sacerd. Pater noster. Tum accepto à manu Diaconi thuribulo, ipse medius inter ipsum Diaconum & Subdiaconum fimbrias pluvialis elevantes, corpus seu feretrum ad utrumque latus ter incensat, scilicet ad caput, medium, & pedes, incipiendo à dextra sua, ita ut corpus seu feretrum semper ad lævam habeat; & ubi pervenerit ad Crucem, eam inclinatione salutat, Ministri verò genuflexione, seu inclinatione, si sint Canonici; deinde revertitur ad locum, unde exierat. In fine secundi & tertii Responsorii eodem modo incensat ac in primo, hoc excepto, quòd scilicet incipit tertiam incensationem à læva sua, id est à latere Evangelii; sicque ter circuit, terque incensat, & qualibet vice reversus ad locum suum dicat, Et ne nos inducas, &c. reliquos versus & Orationem, ut suprà. Reliqua ut in sepultura Laïcorum.

(*****)

ORDO SEPULTURÆ PARVULORUM.

SI infans moriatur absque baptismo, non est sepeliendus in Ecclesia, nec in Cœmeterio; sed propter humanæ naturæ dignitatem, in loco honesto sepeliatur, absque Sacerdotibus, aut ullis precibus.

Si verò post baptismum susceptum infans decesserit, hoc modo sepe-

liendus est in Ecclesia, vel Cæmeterio.

Sacerdos indutus superpelliceo & stolâ albâ, cùm ad locum venerit, ubi defuncti corpus est, asperget feretrum aquâ benedictâ, & Psalmum sequentem alternatim recitandum incipiet.

Psalmus 112.

Laudate pueri Dóminum : laudate nomen Dómini.
Sit nomen Dómini benedictum : ex hoc nunc & usque in sæculum.

A solis ortu usque ad occasum : laudabile nomen Dómini.

Excelsus super omnes gentes Dóminus : & super cælos glória ejus.

Quis sicut Dóminus Deus noster, qui in altis habitat : & humília respicit in cælo & in terra.

Suscitans à terra inopem : & de stercore erigens páuperem.

Ut collocet eum cum princípibus : cum princípibus populi sui.

Qui habitare facit stérilem in domo : matrem filiorum lætántem.

Glória Patri, & Filio, & Spíritui sancto.

Sicut erat in principio, &c.

r. Dómine exáudi orationem meam.

r. Et clamor meus ad te véniat.

v. Dóminus vobiscum. r. Et cum spíritu tuo.

O R E M U S.

OMnípotens & mitissime Deus, qui ómnibus párvulis renátis fonte baptísmatis, dum migrant à sæculo, sine ullis eórum méritis vitam illicò largiris ætérnam, sicut animæ hujus párvuli (párvulæ) hodie crédimus te fecisse : fac nos, quæsumus Dómine, per intercessionem beátæ semper Virgínis, & ómnium Sanctórum tuórum híc purificáti

tibi méntibus famulári, & in Paradíso cum beátis párvulis
perénriter sociári. Per Christum, &c. R. Amen.

Postea deferatur corpus ad Ecclesiam, & in itinere cantetur

Psalmus 118.

BEÁTI immaculáti in via : qui ámbulant in lege Dómini.
Beáti qui scrutántur testimónia ejus : in toto corde
exquírun eum.

Non enim qui operántur iniquitátem : in viis ejus am-
bulavérunt.

Tu mandásti : mandáta tua custodíri nimis.

Utinam dirigántur viæ meæ : ad custodiéndas justifica-
tiones tuas.

Tunc non confúndar : cum perspéxero in ómnibus man-
datis tuis.

Confitébor tibi in directiône cordis : in eo quod didici
judícia justitiæ tuæ.

Justificatiónes tuas custódiam : non me derelínquas usque-
quáque.

In quo córrigit adolescéntior viam suam : in custodiéndo
sermónes tuos.

In toto corde meo exquisívi te : ne repéllas me à man-
datis tuis.

In corde meo abscondi elóquia tua : ut non peccem tibi.

Benedíctus es Dómine : doce me justificatiónes tuas.

In lábiis meis : pronunciaívi ómnia judícia oris tui.

In via testimoniórum tuórum delectátus sum : sicut in
ómnibus divítiis.

In mandátis tuis exercébor : & considerábo vias tuas.

In justificatió nibus tuis meditábor : non oblivíscar ser-
mónes tuos.

Retríbue servo tuo, vivífica me : & custódiam sermões tuos.

Revéla óculos meos : & considerábo mirabília de lege tua.

Incola ego sum in terra : non abscondas à me mandáta tua.

Concupívit ánima mea desideráre justificatiónes tuas : in omni témpore.

Increpásti supérbos : maledícti qui declínāt à mandátis tuis.

Aufer à me oppróbrium & contéptum : quia testimónia tua exquisívi.

Etenim sedérunt príncipes, & adversum me loquebántur : servus autem tuus exercebátur in justificatióibus tuis.

Nam & testimónia tua meditatio mea est : & consílium meum justificatiónes tuæ.

Adhæsit payiménto ánima mea : vivífica me secundum verbum tuum.

Vias meas enuciávi, & exaudísti me : doce me justificatiónes tuas.

Viam justificatiónum tuárum ínstrue me : & exercébor in mirabílibus tuis.

Dormitávit ánima mea præ tædio : confirma me in verbis tuis.

Viam iniquitátis ámove à me : & de lege tua miserére mei.

Viam veritátis elégi : iudícia tuá non sum oblítus.

Adhæsi testimóniis tuis Dómine : noli me confundere.

Viam mandatórum tuórum cucúrri : cum dilatásti cor meum.

Glória Patri, & Fílio, &c. Sicut erat in princípío, &c. Cantari etiam poterit Responsorium Credo quòd redemptor, &c. ut supra pag. 187. sed non aliud; & hæc omnia, prout longitudo itineris patietur.

ORDO SEPULTURÆ.

245

Cum ad Ecclesiam ventum fuerit, Sacerdos incipiat Antiphonam sequentem Juvenes & virgines: & interim dum cantabitur Psalmus Laudate Dominum de cælis, cum duobus sequentibus, pergat cum Cruce, candelabris, & aquâ benedictâ ad tumulum, ubi ter injiciet terram super corpus defuncti, dicens, In nómine Patris, & Fílii, & Spíritus Sancti. Amen. & aquâ benedictâ asperget.

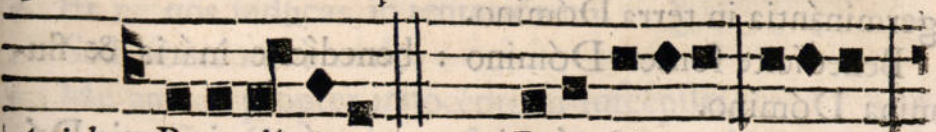

L Audáte Dóminum de cælis. E u o u a e.
cum duobus sequentibus, ut supra, pag. 218. & in fine Gló-
ria Patri, &c.

lau dá te Dóminum de cælis.

Si nondum tumultatus puer fuerit, addi etiam poterit sequens An-
tiphona cum Cantico trium puerorum.

K K

ó pe ra Dómini Dómino. E u o u a e. s.

Canticum trium puerorum. DANIEL. 3.

Benedicite omnia opera Domini Domino: laudate & superexaltate eum in sæcula.

Benedícite Angeli Dómini Dómino : benedícite cæli
Dómino.

Benedícite aquæ omnes quæ super cælos sunt Dómino:
benedícite omnes virtutes Dómini Dómino.

Benedícite sol & luna Dómino: benedícite stellæ cæli
Dómino.

Benedícite omnis imber & ros Dómino: benedícite omnes spíritus Dei Dómino.

Benedícite ignis & æstus Dómino : benedícite frigus & æstus Dómino.

Benedícite rores & pruina Dómino: benedícite gelu & frigus Dómino.

Benedícite glacies & nives Dómino: benedícite noctes
& dies Dómino.

Benedícite lux & tenebræ Dómino : benedícite fulgura
& nubes Dómino.

Benedícat terra Dóminum : laudet & superexáltet eum
in sæcula.

Benedícite montes & colles Dómino: benedícite univérſa
germinántia in terra Dómino.

Benedicite fontes Dómino : benedicite mária & flumina Dómino.

Benedícite cete, & ómnia quæ moyéntur in aquis Dó-

mino : benedicite omnes volucres cæli Dómino.

Benedicite omnes béstix & pécora Dómino : benedicite filii hóminum Dómino.

Benedicat Israël Dóminum : laudet & superexáltet eum in sæcula.

Benedicite sacerdótes Dómini Dómino : benedicite servi Dómini Dómino.

Benedicite spíritus & ánimæ justórum Dómino : benedicite sancti & húmiles corde Dómino.

Benedicite Anánia, Azária, Mísaël Dómino : laudáte & superexaltáte eum in sæcula.

Benedicámus Patrem & Filium cum sancto Spíritu : laudémus & superexaltémus eum in sæcula.

Benedíctus es Dómine in firmaménto cæli : & laudábilis, & gloriósus, & superexaltátus in sæcula.

Ant. Bene dí ci te Dóminum omnes e lé cti ejus,

á gi te dies læ tí ti æ, & confi té mini illi.

Postea Sacerdos dicat Kyrie eléyson. Christe eléyson. Kyrie eléyson. Pater noster, &c. *secretò.*

v. Et ne nos indúcas in tentatiónem.

r. Sed líbera nos à malo.

v. Me autem propter innocéntiam suscepísti.

r. Et confirmásti me in conspéctu tuo in ætérnum.

℣. Dómine exáudi orationem meam.

℞. Et clamor meus ad te véniat.

℣. Dóminus vobíscum. ℞. Et cum spírítu tuo.

O R E M U S.

OMnípotens sempitérne Deus, sanctæ puritátis amá-
tor, qui ánimam hujus párvuli (párvula) misericór-
diter ad regnum cælórum vocáre dignátus es : Te suppli-
ces deprecámur, ut nos in eódem regno cum Sanctis &
eléctis tuis fácias congaudére. Per Dóminum nostrum, &c.

Postea dicat Sacerdos pro omnibus fidelibus defunctis,
Animæ ómnium fidélium defunctorum per misericórdiam
Dei requiéscant in pace. ℞. Amen.

Si Missa dicenda est in die depositionis parvuli baptizati, quia non
celebratur in remissionem peccatorum ipsius, sed ad gratiarum actio-
nem, dici poterit vel Missa de sanctíssima Trinitate, vel Missa de
Angelis sine Credo, loco Missæ pro defunctis, quæ Missa vulgò ce-
lebratur post sepulturam.

DE SACRAMENTO ORDINIS.

1.

Uamvis Parochus Sacramenti Ordinis minister
non sit, sed Episcopus, ad eum tamen spectat,
1º fidelibus sibi commissis aliquam hujus Sacra-
menti doctrinam explicare : 2º pueros bonæ indo-
lis aptitudinem tum animi, tum corporis ad sta-
tum ecclesiasticum habentes, & ad illum aspi-
rantes præparare : 3º promovendos canonica quæ sint impedimenta
edocere, aut saltem eos monere, ut hæc prævideant : 4º eorum vitam,

mores, & ad virtutem aut vitia propensiones inspicere, necnon ad usum frequentem Sacramentorum, ut de his *D. Episcopo* sufficiens & certum testimonium exhibere valeat.

2. Doceat igitur populum, Ordinem esse Sacramentum à Christo Domino institutum, cujus Minister est Episcopus, ex quo quilibet Christianus ritè & canonicè assumptus, caracterem & potestatem accipit ad exercendas sacras functiones tum circa corpus Christi verum, tum circa mysticum.

3. Ideò sciat quilibet ad hunc statum aspirans, nihil sibi esse periculosius, & Ecclesiæ Dei perniciosius, quàm si se in hunc statum non vocatus intrudat. Neceffe enim est, ut vocetur à Deo tanquam Aaron, suamque vocationem præcipuè per sanctitatem vitæ, dispositiones corporis & animæ ad hunc statum, affectum ad sacras functiones, & reverentiam circa eas, resque ecclesiasticas & divinas agnoscat, & præsertim ubi pius, prudens & doctus Confessarius ita judicaverit, & *D. Episcopus* probaverit.

4. Qui ad primam Tonsuram aspirant, sint ex legitimo matrimonio procreati, ætate saltem quatuordecim annorum proveci, nullo canonico impedimento irretiti, literis testimonialibus sufficienter muniti, sciant legere, sciant præcipua canonica impedimenta, & doctrinam Christianam probè calleant. Tribus verò saltem mensibus priusquam initientur, nomen suum *D. Episcopo*, aut ejus Vicario Generali dent, ut per illud temporis spatium ipse *D. Episcopus* per se aut per alios eorum vitam, dispositionem corporis & animæ, vocationemque probare possit.

5. Qui minoribus ordinibus insigniri volunt, sciant se non esse admittendos, nisi prius omnes scholas Humanitatis, Rhetoricamque absolverint, ita ut linguam Latinam calleant, sintque apti ad Philosophica studia, habeantque sufficientes literas testimoniales, tum à Magistris, tum à suis Parochis.

DE SACRAMENTO ORDINIS.

6. Speret nullus se ad Subdiaconatus ordinem promovendum esse, nisi prius Philosophiam absolverit, Theologiâ studere incoeperit, annum ætatis vigesimum secundum inchoatè attigerit, titulum sufficientem sive beneficii, sive patrimonii in forma per leges Regias, & statuta Diœcesis præscriptâ habuerit, propositumque per misericordiam Dei servandæ castitatis, & Breviarium quotidie recitandi.

7. Ad Diaconatum nemo admitti præsumat, nisi viginti tres inchoatè, & ad Presbyteratum, nisi viginti quinque annos inchoatè attigerit, & utervis Theologiâ sine intermissione studuerit.

8. Qui sacris Ordinibus insigniri volunt, sciant se ad interstitia observanda teneri, spatium scilicet unius anni inter quemlibet Ordinem sacrum; neque esse admittendos, nisi sufficientes literas testimoniales habeant, quibus compertum sit, eos functiones Ordinum exercuisse, habitum Clericalem gestasse, Officio Divino Parochiali interfuisse, vitam suo statui conformem duxisse, doctrinam Christianam pueros edocuisse, & ter inter Missarum solennia publicatum esse, eosdem proximâ & futurâ ordinatione ad sacrum Ordinem suscipiendum destinari.

Sciant omnes, qui ad Ordines tum minores, tum majores aspirant, se non esse promovendos, nisi tempus in Seminario per statuta D. Episcopi præscriptum absolverint, examini diebus præfixis sese obtulerint, & decem dies in eodem Seminario exercitiis ad ordinationem proximè præparatoriis interfuerint.

(*****)

DE ORDINUM IMPEDIMENTIS.

QUI sacris sive non sacris Ordinibus, vel etiam primâ tonsurâ initiari volunt, ea sciant impedimenta, easque irregularitates, quibus aut ad Ordines promotio, aut Ordinum functiones prohibeantur: ideo præcipua impedimenta hîc recensere meritò visum fuit.

1. Qui ætatem cuilibet Ordini à Canonibus præscriptam nondum attigerunt.
2. Non confirmati.
3. Neophyti, seu ad Christianam Religionem recens conversi.
4. Advenæ & ignoti.
5. Mancipia.
6. Illegitimi.
7. Bigami.
8. Morbo caduco laborantes.
9. Usu rationis carentes, amentes, & furiosi.
10. Energumeni, seu à malignis spiritibus vexati, fœminæ, & hermaphroditi.
11. Membris capti, vel notabiliter deformes.
12. Homicidæ, vel qui mutilaverunt.
13. Qui bello vel pugna interfuerunt, unde secuta est mors, vel mutilatio hominis.
14. Qui in foro saculari sententiam sanguinis tulerunt, aut qui causæ sanguinis cooperati sunt, si mors inde vel mutilatio subsecuta fuerit.
15. Infames ac criminosi, ut sunt impudici, usurarii, simoniaci, publici, aut de perjurio convicti, latrones, mimi & histriones, & alii id genus.
16. Hæretici, schismatici, & apostatæ.
17. Qui supposito alio nomine, aut alio quovis modo fraudulenter ordinati sunt, aut sine literis dimissoriis, aut per saltum promoti sunt.
18. Qui non habent titulum legitimum.
19. Ad rationes reddendas adstricti.
20. Illiterati.
21. Solenniter pœnitentes.
22. Denique excommunicati, suspensi, interdicti, & quovis modo irregulares.

(*****)

DE SACRAMENTO MATRIMONII.

Matrimonium ab initio mundi à Deo institutum est, sed à Christo Domino ad dignitatem Sacramenti in evangelica lege est evectum. Est igitur sacramentum divinitus institutum, quo vir & mulier legitime contrahentes, individuum vitæ societatem ineunt, gratiæque divinæ donantur, tum ut proles honeste & christiane suscipiatur, ac educetur, tum ut fœdæ libidinis & incontinentiæ peccatum evitetur.

Ea omnia de hoc sacramento teneat Parochus, tum quæ populum edocere tenetur, tum quæ ad illud ritè & validè administrandum necessaria sunt : ideo sæpè legat & perlegat quæ sequuntur. Sciat in primis, quæ sunt illius sacramenti impedimenta tum dirimentia, tum impedientia : qui sunt ad matrimonium admittendi : qui ad sponsalia & quomodo, & quando admittendi : qui, quomodo, & quando publicè denunciandi sunt : quid demum in celebratione observandum sit.

*****

DE IMPEDIMENTIS MATRIMONIUM dirimentibus.

1. **E**rror circa personam, ubi quis v. g. intendit contrahere cum Maria, & loco illius supponitur Magdalena.
2. Conditio, cùm quis conditionis liberæ cum mancipio contrahit, & nesciebat esse mancipium, seu servum.
3. Votum castitatis solenniter in professione Religionis à Sede Apostolica approbatæ emissum ; cui addendum est votum simplex Religionis in Societate Jesu post biennium novitiatus emissum, ut habetur in bulla Gregorïi XIII. quæ incipit Ascendente.

4. Cognatio,

4. Cognatio, quæ triplex est, scilicet {

1. naturalis.
2. spiritalis.
3. legalis.

Cognatio naturalis, quæ consanguinitas nominatur, ea est, quæ ex naturali generatione licitâ vel illicitâ oritur. In recta linea nunquam licet, nec valet matrimonium, ad quemcunque gradum cognatio extendatur. In collaterali verò linea quatuor sunt gradus inclusive, in quibus matrimonium contrahere non licet sine dispensatione, & sine illâ contractum, irritum ac nullum est.

Spiritalis cognatio ea est, quæ contrahitur in susceptione Baptismi, aut Confirmationis, & est duplex: prima, inter baptizantem ex una parte & baptizatum, & inter baptizantem & patrem & matrem baptizati ex altera: secunda, inter patrinum & matrinam ex una parte & baptizatum, & inter patrinam & matrinam ex altera parte & patrem & matrem baptizati. Idem dicendum est de Confirmatione.

Legalis, quæ raro reperitur in usu, ea est, quæ oritur ex adoptione, & est triplex: prima, inter adoptantem & adoptatum: secunda, inter adoptatum & filios carnales adoptantis: tertia per modum affinitatis inter adoptatum & uxorem adoptantis, & inter adoptantem & uxorem adoptati.

5. Affinitas. Ea est, quæ nascitur ex carnali copula, ubi scilicet quis cum aliqua copulam habuerit, & è converso, tunc affinitatem cum consanguineis ejus contrahit, quæ matrimonium impedit ac dirimit usque ad quartum gradum inclusive, si ex copula licita, & usque ad secundum inclusive, si ex copula illicita.

6. Crimen, quod impedit matrimonium, triplex est: primum est, quando vir & fœmina simul machinantur mortem alterutrius conjugis, ut simul contrahant matrimonium, modò inde secuta sit mors: secundum est, ubi quis committit adulterium cum aliqua, & ut possit cum ea contrahere, interficit conjugem suam; & è converso: tertium est, ubi quis committit adulterium cum aliqua, cum mutua promissione

simul contrahendi post mortem conjugis; & è converso.

7. Cultus disparitas. Est illa, quæ reperitur inter baptizatum & non baptizatam; & è converso.

8. Vis. Est gravis metus, veluti mortis, carceris, infamiae, aut alterius gravis poenae, injuste incussus.

9. Ordo. Est quando quis initiatus est sacris, seu majoribus Ordinibus.

10. Ligamen. Impedimentum est, quo quis validè contraxit matrimonium; vivente uxore non potest contrahere cum alia; & è converso.

11. Publica honestas. Est impedimentum, quod procedit ex mutuis promissis de futuro matrimonio, vel etiam de præsenti non consummato. Si promissa fuerint de futuro, impedimentum non excedit primum gradum; si de præsenti non consummato, extenditur usque ad quartum: ita ut si Joannes & Maria sibi promiserunt de futuro, Joannes non potest cum Magdalena sorore Mariæ contrahere; & è converso. Si Joannes contraxit validè per verba de præsenti cum Maria, & non consummavit, non potest dissoluto matrimonio, sive per mortem Mariæ, sive per ingressum ejus in Religionem, contrahere cum consanguineis ejus usque ad quartum gradum inclusive; & è converso.

12. Impotentia. Est perpetua consummandi matrimonium inhabilitas, sive ex parte viri se teneat, sive ex parte mulieris, quacunque ex causa oriatur; modo tamen illa sit tempore contractus, & non illum fuerit subsecuta.

13. Raptus. Est impedimentum dirimens, quandiu pars rapta manet in potestate partis rapientis.

14. Clandestinum matrimonium. Est defectus præsentiæ Parochi, vel alterius de ejus licentia Sacerdotis, & duorum vel trium testium, juxta Concilii Trid. decretum, sess. 24. de refor. cujus hæc sunt verba: Qui aliter quàm præsente Parocho, vel alio Sacerdote de ipsius Parochi seu Ordinarii licentia, & duobus vel tribus

testibus, matrimonium contrahere attentabunt, eos sancta Synodus ad sic contrahendum omnino inhabiles reddit, & hujusmodi contractus irritos ac nullos esse decernit. Videat tamen Parochus, ut sedulo observet Regias sanctiones, quæ quatuor testium præsentiam requirunt, ut habetur titulo 20. art. 9.

Insuper noverit Parochus, virum ante decimum quartum annum completum, fœminam verò ante duodecimum etiam completum, matrimonio non esse conjungendos.

Caveat etiam, ne filiosfamilias sine parentum consensu ad matrimonium admittat, præsertim ubi vir trigesimum annum non attigerit, & fœmina vigesimum quintum; nisi prius ab ipsis petierint, & super denegatum consensum à iudice Ecclesiastico ulterius procedendum esse ad matrimonium sancitum fuerit.

XX

DE IMPEDIMENTIS IMPEDIENTIBUS

Matrimonium, & non dirimentibus.

Quamvis hæc impedimenta matrimonium contractum nunquam dirimant, illud tamen illicitum reddunt; & qui ita contrahit, peccat. Ideo ea noverit Parochus, eaque aliquoties in anno populum edoceat. Præcipua sunt:

1. Votum simplex castitatis, non nubendi, & Religionis.
2. Sponsalia cum alio valide contracta, & non dissoluta.
3. Tempus vetitum, scilicet à Dominica prima Adventus usque ad festum Epiphaniæ inclusive: & à feria quarta Cinerum usque ad octavam Paschæ pariter inclusive.

DE IIS, QUÆ DILIGENTI STUDIO ERGA

contrahentes scrutari debet Parochus, priusquam eos
ad Sponsalia admittat.

Inquirat Parochus, an contrahentes sint Catholici, an Christiani. nam vitam degant, an mystéria ad salutem necessaria, præcepta Decalogi & Ecclesiæ, Orationem Dominicam, & Symbolum Apostolorum sint sufficienter edocti. Alioquin eos non admittat, donec per se, aut per alium hæc eos edocuerit.

2. Si eos non noverit, inquirat, an ambo sint Parochiani; & de hoc non leviter eorum verbis fidem adhibeat, sed aliunde sufficiens testimonium habeat. Si ex Parochia non sint oriundi, inquirat ab iis, & ab aliis, à quo tempore habitent in sua Parochia, ut videat utrum sufficiens domicilium acquisierint. Si agnoscat eos esse vagos, aut peregrinos, eos remittat ad D. Episcopum, aut ipse ad eum recurrat.

3. Inquirat, an inter eos sit aliquod impedimentum dirimens, aut impediens, an ætatem sufficientem habeant; & si sint filii familias, an parentum, tutorum, vel eorum à quibus dependent, consensum obtinuerint, aliàs eos non admittet; nec facile eorum verbis fidem habeat, sed istum consensum aut habeat ab ore ipsorum parentum, tutorumve, aut scripto, aut per legitimum procuratorem.

4. An sponte contrahant, & an aliquo malo motivo ad simul contrahendum sint inducti.

5. An aliàs matrimonio juncti fuerint: quod si alteruter aut ambo matrimonio juncti fuerint, inquirat de morte conjugis, & videat, an de ea sufficientes literas testimoniales habeant. Sufficientes autem non sunt, nisi sint aut à Parocho partis defunctæ, vel ejus Vicario signatæ, si in hac Diœcesi habitabat pars defuncta: si verò habitabat in alia

Diœcesi, tunc necesse est, ut illæ literæ aut à Vicario Generali loci, vel ab Officiali, aut à Iudice Regio, vel alia persona publica approbentur, sigilloque Diœcesis vel regio muniantur, alioquin fides non illis habeatur.

DE SPONSALIBUS PER VERBA DE FUTURO.

1. **S**ponsalia sunt mutua de futuro matrimonio promissio inter personas ad contrahendum habiles & idoneas, sufficientibus verbis aut signis declarata.

2. Non licet sponsalia de futuro, nisi in Ecclesia Parochiali, in præsentia alterutrius contrahentium, Parochi, & diurno non nocturno tempore celebrare.

3. Sponsalia non celebrabuntur, antequam denunciationes in Ecclesia fiant.

4. Caveat Parochus, ne in Sponsalium celebratione quid aut inhonestum, aut superstitiosum, aut ludicrum, aut quod dedecet, patiatur; & curet ut, quantum fieri potest, mane & non vespere celebrentur.

5. Completâ sponsalium ceremoniâ, futuros sponfos gravi & brevi sermone admonabit Parochus, ut castè & modestè se gerant, in eadem domo non habitent, se ad matrimonium per preces & peccatorum confessionem, aliaque pia opera præparent, & triduo aut biduo ante celebrationem, non ipso die celebrationis, divinâ Eucharistiâ se muniant.

DE DENUNCIATIONIBUS, SEU BANNIS publicandis.

1. **C**um denunciationes, seu bannorum publicationes, ad detegenda matrimonii impedimenta, si quæ reperiantur, sancitæ sint, hæc quæ sequuntur diligenter observet Parochus.

2. Antequam matrimonium contrahatur, à contrahentium Parocho per tres dies Dominicos aut Festivos, in Missarum solenniis publicè inter quos contrahendum sit matrimonium denunciatur.

3. Nullam ex his tribus denunciationibus licet Parocho omittere nisi ex dispensatione D. Episcopi, per se aut per ejus Vicarium Generalem, seu Officialem: & ubi futuri sponsi illi declararunt, se velle obtinere dispensationem à duabus ultimis publicationibus, hoc declarat Parochus in prima sua & unica publicatione; si ab ultima tantum publicatione, illud pariter declarat in secunda publicatione: ita ut qui se opponere velint, sciant nullum postea oppositionis tempus sibi superesse.

4. Non audeat Parochus has denunciations aut extra dies Dominicos & Festivos, aut extra Missarum solennia publicare.

5. Tres illas denunciations nec licet per tres dies Festivos immediate subsequentes publicare, nec intra minus spatium quàm octo dierum absolvere.

6. Videat Parochus, ne ultimo denunciationum die matrimonium celebret.

7. Ubi contrahentes Parocho se velle hanc dispensationem obtinere declararunt, & ita publicavit Parochus, tunc literas testimoniales eodem die publicationis nunquam ipsis expediat.

8. Publicationes semper fieri debent in Parochia, vel Parochiis, ubi contrahentes habent domicilium sufficienter acquisitum. Domicilium autem in urbibus post tres habitationis menses, extra urbes verò post sex, animo manendi, & non defraudandi, sufficienter acquisitum censetur. Quòd si per dictum tempus in Parochia aut Parochiis ubi manent, non habitaverint, aut alteruter, tunc in utraque Parochia denunciations fiant, scilicet in Parochia, in qua domicilium sufficienter nondum acquisierint, & in Parochia, in qua proximè habitaverint: quòd si in neutra Parochia domicilium sufficienter acquisierint, tunc de-

denunciationes fiant tum in utraque Parochia, tum in loco originis.

9. Si uterque contrahens, aut alteruter non sit sufficienter cognitus, aut sit dubitandi locus, aut fraudis metus, non solum denunciationes fiant in loco, ubi per tres aut sex menses domicilium acquisierint, sed & in loco originis, & prioris domicilii.

10. Si vir & mulier diversæ sint Parochiæ, in utraque Parochia denunciationes fiant, & literas testimoniales à Parocho, in cujus Parochia contrahere nolunt, obtineant, ut eas alteri Parocho, in cujus Parochia contrahere volunt, exhibeant.

11. Ubi contrahentes, aut alter eorum duplex domicilium æquale aut ferè æquale habent, tunc in utroque domicilio denunciationes fiant. Quod si incæptum domicilium postea semel aut multoties interruptum fuerit, tunc publicentur banna tum in loco originis, tum in loco, ubi tunc habitant, tum in loco, ubi plus manserint à sex mensibus. Idem sentiendum est de advenis, & de iis, de quibus aliqua subsit de eorum ad contrahendum habilitate justa dubitatio.

12. Advertat quoque Parochus, ut in publicandis denunciationibus distinctè pronunciet nomen & cognomen utriusque contrahentis, nomen patris & matris utriusque, nomen conjugis mortui, si sint vidui, aut eorum alter, nomen Parochiæ, domicilii eorum, eorum denique qualitatem, aut artem & professionem. Declaret tandem esse primam, secundam, aut tertiam denunciationem.

13. Si post trinam bannorum publicationem, matrimonium ultra tres menses differatur, unica iteretur publicatio; si ultra sex menses differatur, tres iterentur publicationes.

14. Ubi quis se dictis denunciationibus, aut perfectioni matrimonii opposuerit, tunc Parochus ultro non procedet, donec se opponens agnitæ suæ oppositionis nullitate destiterit, aut causa oppositionis à Judice Ecclesiastico dijudicata fuerit.

15. Dum aliquis se opponit, videat Parochus, an legitimam habeat

oppositionis causam, & curet semper, ut se opponens, oppositionem suam chirographo signet, aut saltem declaret coram testibus: quod si nolit signare, aut coram testibus declarare, sed tantum privatim impedimentum quod novit declarare, ut conscientiam exoneret, tunc consulatur D. Episcopus, & prout responderit, procedat Parochus.

16. Cum Parochus contrahentibus literas publicationis bannorum expedit, diligenter exprimat, an sit oppositio, an non. Quod si contrahentes velle ultimæ publicationis, aut duarum ultimarum dispensationem obtinere publicaverit, hoc quoque exprimat, & literas testimoniales publicationis nunquam ipsis contrahentibus die ultimæ publicationis, sed postero die expediat.

OBSERVANDA IN CELEBRATIONE Matrimonii.

1. **N**overit Parochus, matrimonium neque domi, neque in loco profano, neque in Oratoriis, sed in Ecclesia Parochiali alterutrius contrahentis esse celebrandum.

2. Advertat quoque, illud sacramentum non post meridiem, non noctu, sed mane, scilicet post sextam horam matutinam in hyeme, & post quartam in æstate, & semper in celebratione Missæ, esse ministrandum.

3. Cum utriusque contrahentis consensus necessariò requiratur, diligenter advertat Parochus, an uterque suum de præsentis matrimonio consensum per verba intelligibilia exprimat, ita ut de utriusque consensu nulla dubitatio suboriri possit. Quod si uterque, aut alteruter contrahens sit mutus, ab iis eliciat signa, vel nutus, vel scripta, quibus certo sciat, eos consensum suum in matrimonium de præsentis exprimere.

4. Quamvis

4. *Quamvis Hæresis non sit impedimentum dirimens, non tamen licet Parocho Hæreticam cum Catholico, nec Hæreticum cum Catholica ad matrimonium admittere.*

5. *Matrimonio nullos conjungat Parochus, nisi quos doctrinæ Christianæ rudimenta tenere, & se se sacramentali peccatorum confessione disposuisse cognoverit.*

6. *Si ex justa causa Parochus alteri Sacerdoti facultatem celebrandi matrimonium extra Parochiam suam concesserit, eam scripto concedat, alioquin hanc facultatem nullus acceptet Sacerdos. Et Sacerdos, cui ista concessa est facultas, matrimonium in sua Ecclesia Parochiali, aut in alia Ecclesia Parochiali, de consensu illius Parochi, celebret; & in registro de ista facultate mentionem faciat, scriptumque licentiam sibi concessam continens pro sua securitate retineat. Optimum est, ut Parochus dans talem facultatem, curet, ut extractum è registro Parochiæ, in qua celebratum est matrimonium, obtineat, & in registro suo illud inserat, ut ii, quorum interesse poterit, ad illud recurrant.*

7. *Caveat Parochus, ne in casu dubio matrimonium celebret, quacunque ex causa dubium oriatur, sed ad D. Episcopum, verum dubiorum arbitrum, aut ejus Vicarium Generalem recurrat, vel contrahentes ad eos remittat: neque verò in rebus spiritualibus ad matrimonii sacramentum spectantibus ulli sententiæ pareat, quàm Judicis Ecclesiastici.*

8. *Merito consultum est contrahentibus & Parocho, ut non in diem celebrationis matrimonii confessio sacramentalis differatur; ut si forte aliquod impedimentum in confessione detegatur, tempus consulendi supersit, & vitentur murmur & scandalum, quæ oriri possent, si contrahentes; aut alter eorum post confessionem aut nollet contrahere, aut contra conscientiam contraheret, aut coram parentibus & amicis se non posse contrahere declararet.*

9. Inter *Missæ* nuptialis solennia, velum super sponsoſ ante altare genuflexos imponatur: ſi tamen uxor aut vidua fuerit, aut cum aliquo notoriè fornicata, tunc velum non eſt illi impertiendum.

10. Si quam contrahentes ante matrimonium prolem ſuſceperint, eamque ut ſuam agnoſcant, & legitimam haberi velint, eam Parochus ſub velum admittere poterit, aut ſaltem curare, ut benedictioni nuptiali interſit: de quibus omnibus regis-
trum ſuum muniat. Quod ſi proles ante matrimonium aut à non ſolutis ſuſcepta fuerit, aut per utriuſque adulterium, aut per inceſtum, aut per utriuſque vel alterutrius machinationem mortis prioris conjugis, tunc Parochus conſulat D. Episcopum.

11. Parochus habeat librum, ſeu regis-
trum matrimoniorum ſub cera ſemper cuſtodiendum, in quo nomina & cognomina, qualitatem, artem aut profeſſionem, Parochiam ſeu domicilium conjugum, nomina quoque parentum ex utraque parte, & quatuor teſtium diligenter referat. Exprimat quoque, an conjuges ſint filiifamilias, an ſint ſub tutela, an teſtes ſint conſanguinei, aut affines, & in quo gradu. Tandem in ſuo regiſtro inſerat, quo die, quo menſe, quo anno, & quo loco contractum fuerit matrimonium, ſubſignetque cum ipsis conjugibus, parentibus, ſeu tutoribus, & teſtibus.

12. Inſuper in prædictum regiſtrum referat, an, ubi, & quot denunciations factæ fuerint, & an aliqua facta fuerit diſpenſatio aut bannorum, aut alicujus gradus, ſive conſanguinitatis, ſive affinitatis, ſive cognationis ſpiritu-
alis, ſive alterius cujuſvis, & à quo fuerit obſculta. Exprimat quoque bannorum atteſtationes, dataſque earum, ſi quæ factæ ſunt in alia Parochia. Denique ſi Parochus alteri Sacerdoti facultatem celebrandi matrimonium conceſſerit, hoc exprimat in ſuo regiſtro, & cum eo, cui dedit facultatem, & cum aliis ſupradictis ſignet, tanquam ipſe celebrave-
rit. Et hæc omnia ſecundum formulam in fine hujus Libri præſcriptam.

*****
MODUS CELEBRANDI SPONSALIA

per verba de futuro.

Qui sponsalia sunt contracturi per verba de futuro, in Ecclesia Parochiali coram Parocho superpelliceo & stolâ candidâ induto compareant. Tunc ipse Parochus, assistente Ministro cum aqua benedicta & aspersorio, virum ad sinistram suam, & fœminam ad dexteram positos (prout prudentia suggesserit) breviter edoceat, quid sint sponsuri, quid sit matrimonium, quæ ejus dignitas, gratia, &c. Deinde illos sine ullo honoris titulo interrogabit, prout sequitur.

S. Vous jurez & promettez à Dieu l'un & l'autre, que vous direz verité sur ce que je vay vous demander ?

Respondeat uterque, Ouy, Monsieur, je le jure, & le promets.

Si fortè contrahentes Parochus non prius examinarit, & non agnoverit, tunc interroget, an sint Catholici, & an sint Parochiani sui, & curet, ut ambo respondeant in iis, ubi simul respondere debent, & dicant Ouy, aut Non.

S. Nereconnoissez-vous point en vous quelque empêchement au Mariage, que vous pretendez faire ?

Si Parocho prius de consensu parentum, aut aliorum à quibus contrahentes dependent, non constituerit, tunc hic eos interroget, an obtinuerint.

S. N'avez-vous point promis Mariage à autre ?

S. N'avez-vous point fait vœu de Religion, ou de chasteté, ou de ne vous point marier ?

S. N'êtes-vous point parens ou alliés de quelque parenté ou alliance que ce soit ?

S. N'avez-vous point esté contrainsts par force, crainte, ou autorité de quelque personne, de vous promettre l'un à l'autre le mariage ?

Si ad singulas interrogationes uterque responderit nullum esse impedimentum, tunc alternatim utrumque interrogabit, nominando primò virum.

N. N. promettez-vous devant Dieu, & en face de sa Sainte Eglise, que vous prendrez pour votre femme & legitime épouse N. N. icy presente, lors que vous en ferez requis, si l'Eglise le permet, & qu'il ne se trouve aucun empêchement legitime ?

Ouy, je le promets.

Tum nominando mulierem,

N. N. promettez-vous devant Dieu, & en face de sa Sainte Eglise, que vous prendrez pour votre mary & legitime époux N. N. icy present, lors que par luy vous en ferez requise, si l'Eglise le permet, & qu'il ne se trouve aucun empêchement legitime ?

Ouy, je le promets.

Ubi ambo mutuam suam dederint sponsonem, dicat Parochus,

Et ego affido vos in nómine ✠ Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Amen.

Postea eos aspergat aquâ benedictâ, deinde eos exhortabitur paucis & gravibus verbis, prout prudenter judicaverit, monebitque, ut caste inter se conversentur, separatim habitent, & se se per preces & sacramentorum Pœnitentiæ & Eucharistiæ susceptionem præparent. Pœnitentia uti formula in fine posita.

*****

ORDO CELEBRANDI SACRAMENTUM Matrimonii.

Completâ sponſalium per verba de futuro ceremoniâ, completif-
que tribus denunciationibus ſecundum formam in fine poſitam,
tunc Parochus ſuperpelliceo, aut albâ (ſi ſit celebraturus) & ſtolâ
indutus ad celebrationem matrimonii, aſſiſtente ut ſupra Miniſtro,
procedet: & iterum ac ultimò ad denunciationem ſic perget, habens
ante ſe virum ad ſiniſtram, & mulierem ad dexteram, in ſevi Eccle-
ſiâ, ante imaginem Crucifixi cum parentibus, teſtibus, & aliis ſtantes,
dicet:

Nous vous déclarons pour la dernière fois, & vous
certifions, que nous avons publié les promeſſes du
futur mariage d'entre N. N. & N. N. icy preſens, & vous
commandons de l'autorité de notre Mere la Sainte Eglise,
que ſous peine d'excommunication, vous ayez à déclarer
maintenant, ſi vous avez connoiſſance de quelque empê-
chement, pour quoy le preſent Mariage ne ſe puiſſe accom-
plir; & deffendons ſous la même peine d'excommunication,
d'y mettre empêchement par malice, & ſans cauſe legitime.

*Si aut bannorum, aut temporis, aut impedimenti obtenta fuerit dif-
penſatio, eam manu præferendo publicè declarabit. Poſtea Parochus
benedicet annulum & nummum ſeu nummos hoc modo.*

¶ Adjutorium noſtrum in nómine Dómini.

1. Qui fecit cælum & terram.

¶ Dómine exáudi orationem meam.

¶ Et clamor meus ad te véniat.

¶ Dóminus vobiscum. R. Et cum ſpíritu tuo.

Benedic ✠ Dómine ánnulum hunc, quem nos in nómine tuo benedícimus, ut quæ éum gestáverit, fidelitátem íntegram suo sponso tenens, in pace & voluntáte tua permáneat, atque in mutua charitáte semper vivat. Per Christum Dóminum nostrum. R. Amen.

O Blátos etiam Dómine, in signum constitutæ dotis, nummos sanctí ✠ fíca, & ut bene sponsa dotétur, cæléstibus ínstrue disciplínis. Per eundem Christum Dóminum nostrum. Amen.

*Deinde annulum & nummum vel nummos asperget aquâ benedictâ, tum contrahentes hortabitur, prout habetur in fine, & pruden-
ter judicaverit.*

Finitâ exhortatione, Parochus utrumque de mutuo & presenti consensu exprimendo, eorum nomen & cognomen sic interrogabit : & primò virum.

N. N. vous jurez devant Dieu, & à la face de son Eglise, que vous prenez N. N. icy presente, pour votre femme & legitime épouse ?

Sponsus respondet, Ouy, M.

Vous promettez de luy garder la foy, comme un époux doit à son épouse, selon le commandement de Dieu ?

Sponsus respondet, Ouy, M. je le promets.

Deinde Sacerdos sponsam sic interrogabit :

N. N. vous jurez devant Dieu, & à la face de son Eglise, que vous prenez N. N. icy present, pour votre mary & legitime époux ?

Sponsa respondet, Ouy, M.

Vous promettez de luy garder la foy, comme une épouse doit à son époux, selon le commandement de Dieu ?

Sponsa respondet, Ouy, M. je le promets.

Mutuo igitur sponsi & sponsæ consensu accepto, & clarè intellecto, iubeat eos Parochus jungere dextras, & super eos dicat :

Ego conjungo vos in Matrimonium, In nómine ✠ Patris, & Fílii, & Spíritus Sancti.

Tum aspergat eos aquâ benedictâ.

Deinde Sacerdos dabit annulum sponso, qui eum imponit digito annulari sinistrae manus sponsæ, id est ei, qui est minimo proximus, dicens,

Je vous donne cet anneau, en signe du mariage que nous avons contracté.

Postea Sacerdos nummum vel nummos sponso tradet, qui eum vel eos tradendo sponsæ dicet,

Et de cet argent je vous douë.

Quo dicto Sacerdos dicet,

In nómine ✠ Patris, & Fílii, & Spíritus Sancti.

S. Confirma hoc Deus, quod operátus es in nobis.

R. A templo sancto tuo, quod est in Jerúsalem.

S. Salvum fac servum tuum, & ancíllam tuam.

R. Deus meus sperántes in te.

S. Dómine exáudi oratióem meam.

R. Et clamor meus ad te véniat.

S. Dóminus vobíscum. R. Et cum spíritu tuo.

OREMUS.

R Espice Dómine super hos fámulos tuos, ut in tua voluntáte permáneant, in tuo amóre vivant, senéscant, & multiplicéntur in longitudinem diérum. Per Christum Dóminum nostrum. *R. Amen.*

Tum sponsus apprehendet dexteram sponsæ, eamque ad altare, in quo celebranda erit Missa nuptialis, deducet, ibique cum ea manebit genuflexus.

His completis celebretur Missa pro sponsis, ut in Missali habetur, nisi Festum duplex, aut dies Dominica occurrat, quia tunc celebrabitur Missa de eodem Festo, vel die Dominica, & fiet tantum commemoratio Missæ pro sponso & sponsa. Et ubi Sacerdos Orationem Pater noster absolverit, antequam dicat Amen. Libera nos quæsumus, &c. convertat se ad sponsum & sponsam ante altare genuflexos, eosque ubi Clericus velum super eorum caput imposuerit, ut sequitur, benedicat.

Si tamen uxor fuerit vidua, aut notoriè fornicata, tunc, ut dictum est, nulla fiat benedictio, nec velum imponatur, sed dicitur tantum Oratio, quæ dici solet post Ite Missa est, quæ incipit Deus Abraham, &c. & non Orationes præcedentes.

O R E M U S.

Propitiare Dómine supplicationibus nostris, & institutis tuis, quibus propagationem humani generis ordinasti, benígnus assiste: ut quod te authore coniungitur, te auxiliante fervetur. Per Christum Dóminum nostrum.
R. Amen.

O R E M U S.

Deus, qui potestáte virtutis tuæ de nihilo cuncta fecisti: qui dispositis universitátis exórdiis, homini ad imaginem Dei factó, ádeo inseparábile mulieris adiutorium condidisti, ut foemíneo corpore de virili dares carne principium: docens, quod ex uno placuisset institui, nunquam licére disjungi. Deus, qui tam excellenti mystério conjugálem cópulam consecrasti, ut Christi & Ecclesiæ sacraméntum præsignáres in fœdere nuptiarum. Deus, per quem mulier iungitur viro, & societas principaliter ordinata, ea benedictione donatur, quæ sola, nec per originalis

nalis peccati poenam, nec per diluvii est ablata sententiam : Respice propitius super hanc famulam tuam, quæ maritali jungenda consortio, tua se expetit protectione muniri. Sit in ea jugum dilectionis & pacis, fidelis & casta nubat in Christo, imitatrixque sanctarum permaneat foeminarum. Sit amabilis ut Rachel viro suo, sapiens ut Rebbecca, longæva & fidelis ut Sara. Nihil in ea ex actibus suis ille author pravaricationis usurpet. Nexa fidei mandatisque permaneat unito thoro juncta : contactus illicitos fugiat, muniatque infirmitatem suam robore disciplinæ. Sit verecundiâ gravis, pudore venerabilis, doctrinis cælestibus erudita. Sit fecunda in sobole, sit probata & innocens. Et ambo ad beatorum requiem, atque ad cælestia regna perveniant; & videant filios filiorum suorum usque in tertiam & quartam progeniem, & ad optatam perveniant senectutem. Per eundem Christum Dominum nostrum. R. Amen.

Post hanc benedictionem, amoto velamine, Sacerdos prosequatur Missam more solito.

Dicto Agnus Dei, & Oratione sequente, Clericus à Sacerdote pacem accipiat, deinde det sponso & sponsæ.

Dicto Ite Missa est, vel Benedicamus Domino, pro ratione temporis, Sacerdos antequam populo benedicat, conversus ad sponsum & sponsam dicat, OREMUS.

DEus Abraham, Deus Isaac, & Deus Jacob sit vobiscum : ipse adimpleat benedictionem suam in vobis, ut videatis filios filiorum vestrorum usque ad tertiam & quartam generationem; & postea vitam æternam habeatis sine fine, adjuvante Domino nostro Jesu Christo, qui cum Patre & Spiritu Sancto vivit & regnat Deus, per omnia sæcula sæculorum. R. Amen.

Deinde moneat eos gravi sermone & brevi, ut sibi invicem servent fidem, orationis tempore, ac præsertim jejuniorum & solennitatum casti maneant, & vir uxorem, atque uxor virum diligat, & in timore Dei permaneant, postea eos aspergat aquâ benedictâ, & dicto Placeat tibi sancta Trinitas, det benedictionem, & legat Evangelium Sancti Joannis, In principio erat verbum, &c. ut supra, pag. 17. vel Evangelium Missæ pro sponsis, si de occurrente Dominica, vel Festo duplici Missam celebraverit.

Peractis omnibus, Parochus, seu ipse, seu alius pro eo matrimonium celebraverit, manu suâ describat in libro matrimoniorum nomina conjugum & testium, locumque & diem contracti matrimonii, ut habetur in superioribus rubricis.

(*****)

BENEDICTIO THALAMI.

Benedictio thalami ad effugandos spiritus immundos, comprimendum libidinis ardorem, & magicas artes arcendas instituta est. Ideo videat Parochus, ut quantâ fieri potest gravitate & pietate administretur. Si tamen prævideat, quid aut irreligiosum accidere, aut ludicrum, aut indecens, & hoc impedire non valeat, eam potius omittat.

Curet, ut hæc cæremonia fiat ante convivium, præsentibus conjugibus, eorumque patre & matre, & paucis aliis.

Vocatus igitur à conjugibus ad benedicendum thalamum Parochus, induat superpellicem & stolam albam, habeatque Ministrum, qui vas aquæ benedictæ cum aspersorio deferat, & ubi ad locum thalami pervenerit, sponsum & sponsam juxta lectum stantes, ipsumque lectum aspergat, dicens,

Asperges me Dómine hyssópo, & mundabor: lavabis me, & super nivem dealbabor.

MATRIMONII.

271

OREMUS.

Visita, quæsumus Dómine, habitationem istam, & omnes insídias inimíci ab ea longè repélle, Angeli tui sancti hábitent in ea, qui vos in pace custodiant, & benedíctio Dómini sit super vos semper. Per Christum Dóminum nostrum. R. Amen.

Psalms 127.

BEáti omnes, qui timent Dóminum: qui ámbulant in viis ejus.

Labóres mánuum tuárum, quia manducábis: beátus es, & bene tibi erit.

Uxor tua sicut vitis abúndans: in latéribus domus tuæ.

Fílii tui sicut novéllæ olivárúum: in circúitu mensæ tuæ.

Ecce sic benedicétur homo: qui timet Dóminum.

Benedícat tibi Dóminus ex Sion: & vídeas bona Jerúsalem ómnibus diébus vitæ tuæ.

Et vídeas filios filiórúum tuórum: pacem super Israel.

Glória Patri, & Filio, & Spíritui sancto.

Sicut erat in princípío, &c.

Kyrie eléyson. Christe eléyson. Kyrie eléyson.

Pater noster. V. Et ne nos indúcas in tentationem,

R. Sed libera nos à malo.

V. Salvum fac servum tuum, & ancíllam tuam,

R. Deus meus sperántes in te.

V. Dómine exáudi orationem meam.

R. Et clamor meus ad te véniat.

V. Dóminus vobíscum. R. Et cum spíritu tuo.

OREMUS.

Benedic, Dómine, thálamum hunc nuptiálem, uná cum his tuis conjúgibus, ut in tua pace consistant, in

N n ii

tua voluntate permaneant, & in tuo amore vivant, & fenescant, & multiplicentur in longitudinem dierum. Per Christum Dominum nostrum. R. Amen.

His expletis, eos, prout prudenter judicaverit, gravibus & paucis verbis hortabitur, ut habetur in fine.

(*****)

DE REMEDIIS SPIRITUALIBUS, AD SOLVENDA maleficia, ligaturas, & sortilegia, quibus conjuges in usu Matrimonii impediuntur.

Cum, Deo aut permittente, aut hominum libidinem vindicante, aut eorum virtutem probante, aliquando accadat, ut inter conjuges usus matrimonii impediatur, sive hoc fiat solius demonis arte, sive hominis & demonis simul: quoquo modo fiat, aut vocetur, hæc observanda sunt.

1. Si Parochus advertat aliquod esse maleficium (quod vocant ligaturam, aut ligula inmodationem) inter conjuges, istud maleficium alio maleficio solvi non patiatur, nec conjuges aut ad eos, qui sibi maleficium intulerunt, aut ad alios supersticiosos & maleficos homines recurrere, sed ad Deum solum ejusque Ecclesiam, à quibus tantum vera remedia consolationemque expectare possunt.

2. Ut his maleficiis Parochus præcavere possit, debet tempore opportuno populum suum edocere, hoc maleficiorum genus gravissimum esse peccatum, Deo maxime injuriosum, proximoque nocivum. Debet quoque eos monere, qui ad matrimonium aspirant, ut in fide, spe, & charitate vivant, castè conversentur, & per preces, & frequentem Communionis & Confessionis usu se præparent, & tempore celebrationis matrimonii in Deo confidant, spiritus immundos, eorumque factores non apprehendant.

3. Caveat Parochus, ubi usum matrimonii impediri adverterit, ne conjuges ad matrimonio contracto renunciandum, & consensum mutuum de novo iterandum admittat; quod enim Deus conjunxit, homo non separet. Caveat etiam, ne in celebratione matrimonii aliquos ritus adhibeat, aut qui non sunt in usu, aut qui superstitionem redoleant: sed ritibus in hoc Rituali præscriptis se ad literam conformet.

4. Ubi igitur Parocho constiterit, usum matrimonii inter conjuges impediri, si agnoscat impedimentum esse naturale, ut aliquando accidit, sive ex mala corporum complexione, sive ex humorum abundantia, sive ex teneriori conjugum, puberum tamen, ætate, sive ex alia quavis simili causa, eos ad sapientem Medicum remittat.

5. Caveat Parochus, ne sit nimium curiosus in investigando impedimento usus matrimonii, circumstantiisque ejus & causis perquirendis. Sed ubi agnoverit provenire à maleficio, conjuges inducat, 1. ad Deo per preces recurrendum, 2. ad quosdam dies jejunii, 3. ad Confessionem sacramentalem & Communionem, 4. ad aliquam eleemosynam impertiendam.

6. His observatis, Parochus diem ipsis conjugibus assignabit, quo cum aliquibus & paucis viris & fœminis à se electis ad Ecclesiam conveniant. Et ubi pro iis Missam de Spiritu Sancto celebraverit, superpelliceo vel albâ cum stolâ violaceâ indutus, assistente Ministro cum aspersorio, ad eos non publicè, sed iis tantum præsentibus, quos elegerint, accedet, & super eos dicet,

In nómine Patris ✠ & Fílii ✠ & Spíritus ✠ Sancti. Amen.

EXtinguátur in vobis omnis virtus diáboli per impositionem mánuum nostrárum, (manus imponet super utrumque) & per invocationem sanctæ Trinitátis, & ómnium sanctórum Angelórum, Archangelórum, Prophetárum,

Apostolorum, Martyrum, Confessorum, Virginum, atque
omnium simul electorum. R. Amen.

V. Adjutorium nostrum in nomine Domini.

R. Qui fecit cælum & terram.

V. Salvum fac servum tuum & ancillam tuam.

R. Deus meus sperantes in te.

V. Mitte eis Domine auxilium de sancto.

R. Et de Sion tuere eos.

V. Nil proficiat inimicus in eis.

R. Et filius iniquitatis non apponat nocere eis.

V. Esto eis Domine turris fortitudinis.

R. A facie inimici.

V. Dominus vobiscum. R. Et cum spiritu tuo.

OREMUS.

Domine Deus, qui in paradiso terrestri matrimonium
instituísti in officium, & postmodum cum pro nobis
homo factus es, etiam in sacramentum erexisti, ipsum tuâ
præsentia miraculorum tuorum primitiis dignanter illu-
strans: Tu per mérita & preces ipsius beatissimæ Virginis
Mariæ Matris tuæ, beati Vincéntii Confessoris tui, & om-
nium Sanctorum & Sanctarum tuarum, digneris hunc fá-
mulum tuum & hanc famulam tuam, quos sancto matrimo-
nio conjunxisti, bene❧dicere, ac plenè liberare ab omni
ligamento, fascino, & maleficio Sathanæ, & concé-
dere illis libertatem & gratiam, ut liberè uti possint ma-
trimonio suo ad concipiendam, generandam, cum fœcun-
ditate gestandam & fovendam prolem tibi gratam, & ho-
minibus acceptam, In nomine ❧ Patris, & Filii, & Spí-
ritus Sancti. R. Amen.

Mox subjungatur.

MATRIMONII.

275

Jesus Mariæ filius, mundi salus & Dóminus, sit vobis clemens & propítius. R. Amen.

Deinde tres Psalmi, qui sequuntur, dicuntur à Sacerdote.

Psalmus 3.

Domine, quid multiplicáti sunt qui trībulant me : multi insurgunt adversum me.

Multi dicunt animæ meæ : non est salus ipsi in Deo ejus.

Tu autem Dómine suscéptor meus es : glória mea, & exáltans caput meum.

Voce mea ad Dóminum clamávi : & exaudivit me de monte sancto tuo.

Ego dormívi, & soporátus sum, & exurrexi : quia Dóminus suscepit me.

Non timébo míllia pópuli circumdántis me : exúrge Dómine, saluum me fac Deus meus.

Quóniam tu percussísti omnes adversántes mihi sine causa : dentes peccatórum contrivísti.

Dómini est salus : & super pópulum tuum benedíctio tua.

Glória Patri, & Fílio, &c. Sicut erat in princípio, &c.

Psalmus 90.

Qui hábitat in adjutório Altíssimi : in protectióne Dei cæli commorábitur.

Dicet Dómino, suscéptor meus es tu, & refúgium meum : Deus meus sperábo in eum.

Quóniam ipse liberávit me de láqueo venántium : & à verbo áspero.

Scápulis suis obumbrábit tibi : & sub pennis ejus sperábis.

Scuto circumdábit te véritas ejus : non timébis à timóre noctúrno.

A sagitta volánte in die, à negótio perambulánte in

ténebris : ab incúrſu & dæmónio meridiáno.

Cadent à látere tuo mille, & decem millia à dextris tuis : ad te autem non appropinquábit.

Verúntamen óculis tuis considerábis : & retributió nem peccatórum vidébis.

Quóniam tu es Dómine ſpes mea : altíſſimum poſuíſti refúgium tuum.

Non accédet ad te malum : & flagéllum non appropinquábit tabernáculo tuo.

Quóniam Angelis ſuis mandávit de te : ut cuſtódiant te in ómnibus viis tuis.

In mánibus portábunt te : ne fortè offéndas ad lápidem pedem tuum.

Super áſpidem & bafilíſcum ambulábis : & conculcábis leónem & draconem.

Quóniam in me ſperávit, liberábo eum : prótegam eum, quóniam cognóvit nomen meum.

Clamábit ad me, & ego exáudiam eum : cum ipſo ſum in tribulatióne, erípiam eum, & glorificábo eum.

Longitúdine diérum replébo eum : & ofténdam illi ſalutáre meum.

Glória Patri, & Fílio : & Spirítui Sancto.

Sicut erat in príncípio, &c.

Pſalmus 127.

BEati omnes qui timent Dóminum, &c. totum ut ſupra, pag. 271.

Kyrie eléyſon. Chriſte eléyſon.

Kyrie eléyſon. Pater noſter, &c.

v. Et ne nos indúcas in tentatió nem,

x. Sed libera nos à malo.

v. Salvum

V. Salvum fac servum tuum & ancillam tuam.

R. Deus meus sperantes in te.

V. Mitte eis Dómine auxílium de sancto.

R. Et de Sion tuere eos.

V. Nil proficiat inimícus in eis.

R. Et fílius iniquitátis non appónat nocere eis.

V. Esto eis Dómine turris fortitudinis.

R. A fácie inimíci.

V. Dómine exáudi oratióem meam.

R. Et clamor meus ad te véniat.

V. Dóminus vobíscum. R. Et cum spíritu tuo.

O R E M U S.

Domine Jesu Christe, fili Dei vivi, qui úterum beátæ Virgínis Mariæ mirabiliter foecundásti, ut de Spíritu Sancto concíperet, portáret, páreret, ac nutríret te verum Deum & hóminem, salvatórem nostrum : implorá-mus cleméntiam tuam, ut his fámulis tuis, subláto omni dæmonis impediménto & malefício, foecunditatem donáre dignéris, ut generáre, concípere, portáre, párere, ac nutríre prolem tibi gratam váleant in vitam ætérnam. In nó-mine Patris ✠ & Fílii & Spíritus Sancti. R. Amen.

Et subdetur Psalmus sequens.

Psalmus I.

Beátus vir, qui non ábiit in consílio impiórum, & in via peccatórum non stetit : & in cáthedra pestiléntiæ non sedit.

Sed in lege Dómini volúntas ejus : & in lege ejus medítabitur die ac nocte.

Et erit tanquam lignum, quod plantátum est secus decúr-sus aquárum : quod fructum suum dabit in témpore suo.

O o

Et fólium ejus non défluet : & ómnia quæcúnque fáciat prosperabúntur.

Non sic ímpii, non sic : sed tanquam pulvis, quem pró-
jicit ventus à fácie terræ.

Ideo non resúrgeant ímpii in judício : neque peccatóres
in consílio justórum.

Quóniam novit Dóminus víam justórum : & iter impio-
rum períbit.

Glória Patri, & Filio, & Spíritui sancto.

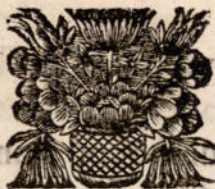
Sicut erat in princípio, &c.

*Tunc Sacerdos manus imponens super caput primum viri, deinde
mulieris, dicat, adhuc manum tenens super mulierem,*

JESUS Mariæ fílius, mundi salus & Dóminus, qui bea-
tíssimæ Vírgini matri suæ felicem partum tríbuit, ipse
tibi concédât, ut possis in útero portáre, fovére, pátere,
& feliciter nutrírè prolem Deo & homínibus gratam. In
nómine Patris ✠ & Fílii & Spíritus Sancti. R. Amen.

Deinde aspergat illos aqua benedicta.

*Moneat autem eosdem, prout commodè potuerit, in recta víta ac
morum emendatione, & frequenti earundem aut similium precum
iteratione, aliisque pietatis exercitiis devotè perseverare, ut divinam
flectere misericordiam possint.*

DE BENEDICTIONIBUS

RUBRICÆ GENERALES.

LIÆ sunt benedictiones, quæ ad D. Episcopum, aliæ quæ ad Sacerdotes pertinent; ideo caveat Parochus, ne benedictiones D. Episcopo reservatas sine ejus licentia audeat usurpare: caveat etiam, ne licentiam ab ipso obtentam, sive ad speciem benedicendorum, sive ad numerum, sive ad tempus, ve ad personas, excedat. Simplex quoque Sacerdos dicendum, præter conscientiam Parochi, aut Superisceat.

Noverit Sacerdos sibi vetitum esse, ne aliis, quàm quæ aut in *Missali*, aut in hoc *Rituali* continentur, benedictionibus utatur; nec alias res benedicat, quàm quæ præscriptæ sunt; nec quid, quod licitum est, ad pravos aut superstitiosos usus benedicat. Et ubi locus dubitandi est de eorum intentione, qui res benedicendas offerunt, quo animo offerant, aut postulent, diligenter exploret, ut possit æquè merito iis negare ac concedere.

Curet Parochus, aut alius Sacerdos aliquid benedicturus, ut res benedicenda super mensam mappâ ornatam, quam vocant Credentiam, (si ita ejus fert natura) apponatur, & sit cereus accensus.

Sacerdos igitur, ubi quid est extra Missam benedicturus, induat superpellicem & stolam, & assistente Ministro vas aquæ cum aspersorio deferente, stans aperto capite, quamlibet benedictionem ab his verbis incipiat, *Adjutorium nostrum, &c.* signâdo se manu dextrâ.

BENEDICTIONES A SACERDOTIBUS
FACIENDÆ.

BENEDICTIO AQUÆ DOMINICALIS.

QUAM lustralem seu benedictam ex antiquissima traditione in Ecclesia habemus, ejusque usum nos edocent vetustissimi Patres.

Quamvis usus sit Ecclesiæ, eam singulis diebus Dominicis, Paschæ & Pentecostes exceptis, benedicere, eam tamen aliis diebus, prout necessitas postulat, privatim benedicere nihil vetat.

Lustralis istius aquæ utilitatem pius & antiquus Ecclesiæ usus edocuit; eâ enim usi sunt Sacerdotes, tum in Sacramentorum administratione, tum in Exorcismis, tum in Benedictionibus, & plurimis aliis suis functionibus: eâ pariter usi sunt Clerici & fideles Christiani ad aspergendos agros, præcipuè agonizantes, aspergendas domos, aspergendos agros, aspergendum aërem, & in primis ad seipso aspergendos: hæc enim aqua ad effugandos dæmones, eorum nequitias impediendas, delendas veniales noxas, aliosque effectus spirituales & corporales producendos, virtutem continet. Ideo ea consuetudo Christianorum laudanda est, qui aquam benedictam domum deferunt, in Oratoriis & cubiculis custodiunt, ut eâ sæpius utantur.

Singulis igitur diebus Dominicis hanc aquam conficiat Parochus, vel alius Sacerdos ab eo deputatus, & de ea aspergat altaria, Clerum, & populum. In Monasteriis verò, & aliis Ecclesiis non Parochialibus, Sacerdos qui præest, poterit eam in sacristia, submissâ voce,

non in Ecclesia, benedicere, & de ea aspergere altare, Monachos vel Moniales, & non populum, ne avertatur ab officio Parochiali, cui interesse tenetur.

Diebus Paschæ & Pentecostes, in quibus nulla fit aqua benedictio, Sacerdos altaria, Ecclesiam, Clerum & populum de aqua pridie in fontibus baptismalibus benedicta, & ante infusionem Chrismatis extracta, aspergat.

Parochus, ubi ultimus campanarum sonitus dederit, paratis prius à Clerico sale & aqua mundâ benedicendâ, albâ seu superpelliceo, (si non sit celebraturus) & stolâ coloris diei convenientis indutus, assistentibus Diacono, Subdiacono, & Ministro, ante Processionem, ad cornu Epistolæ majoris altaris, in quo quædam accenduntur lumina, accedat, & aquam extra altare in vase positam, in tono Orationis Missæ cantando, sic benedicat, & signando se manu dextrâ dicat,

✠. Adjutórium nostrum in nómine Dómini.

R. Qui fecit cælum & terram.

Deinde incipiat absolute exorcismum salis.

EXorcízo te creatúra salis per Deum ✠ vivum, per Deum ✠ verum, per Deum ✠ sanctum, per Deum, qui te per Elisæum Prophétam in aquam mitti jussit, ut sanaretur sterilitas aquæ : ut efficiáris sal exorcizátum in salutem credéntium, & sis ómnibus suméntibus te sánitas animæ & córporis : & effugiat atque discedat à loco, in quo aspérsum fueris, omnis phantásia & nequítia, vel versútia diabólicæ fraudis, omnisque spíritus immúndus adjurátus per eum, qui ventúrus est judicáre vivos & mortuos, & sæculum per ignem. R. Amen.

O R E M U S.

Imménsam cleméntiam tuam, omnípotens ætérne Deus, humíliter implorámus, ut hanc creatúram salis, quam in usum géneris humáni tribuísti, bene-**✠**dicere & sancti-**✠**ficáre tua pietáte dignéris, ut sit ómnibus suméntibus salus mentis & córporis, & quicquid ex eo tactum vel respérsum fúerit, cáreat omni immundítia, omníque impugna-tióne spirituális nequitiæ. Per Dóminum nostrum Jesum Christum filium tuum, qui tecum vivit & regnat in uni-táte Spíritus Sancti Deus, Per ómnia sæcula sæculórum, R. Amen.

Exorcismus aquæ, & dicatur absolute,

EXorcízo te creatúra aquæ, in nómine Dei **✠**Patris omnípoténtis, & in nómine Jesu **✠**Christi filii ejus Dómini nostri, & in virtúte Spíritus **✠**Sancti, ut fias aqua exorcizáta ad effugándam omnem potestátem inimíci, & ipsum inimicum eradicáre & explantáre váleas, cum ángelis suis apostáticis: per virtútem ejúsdem Dómini nostri Jesu Christi, qui ventúrus est judicáre vivos & mórtuos, & sæculum per ignem. R. Amen.

O R E M U S.

DEus, qui ad salutem humáni géneris máxima quæque Sacraménta in aquárum substántia condidísti, adésto propítius invocatióibus nostris, & eleménto huic, multímodis purificatióibus præparáto, virtútem tuæ bene-**✠**dictiósinis infunde, ut creatúra tua mystériis tuis sérvienti, ad abigéndos dæmones morbósque pelléndos, divínæ grátiæ sumat efféctum: ut quicquid in dómibus vel in locis fidélium hæc unda respérferit, cáreat omni immundítia, liberétur à noxa: non illic resídeat spíritus péstilens, non

aura corrumpens : discédant omnes insídiæ laténtis inimíci : & si quid est, quod aut incolumitáti habitántium ínvidet, aut quiéti, aspersíone hujus aquæ effúgiat, ut salúbritas per invocatióem sancti tui nóminis expetíta, ab ómnibus sit impugnatióibus defénsa. Per Dóminum nostrum Jesum Christum filium tuum, qui tecum vivit, &c. R. Amen.

Híc mittat sal in aquam in modum Crucis, dicendo semel,
Commíxtio salis & aquæ páriter fiat, In nómine Patris ✠
& Filii ✠ & Spíritus ✠ Sancti. R. Amen.

v. Dóminus vobíscum. R. Et cum spíritu tuo.

O R E M U S.

DEus invíctæ virtútis auctor, & insuperábilis impérii rex, ac semper magníficus triumphátor, qui advérsæ dominationis vires réprimis : qui inimíci rugiéntis sævítiæ superas : qui hostiles nequítias poténter expúgnas : te, Dómine, treméntes & supplices deprecámur, ac pétimus, ut hanc creatúram salis & aquæ dignánter aspicias, benígnus illústres, pietátis tuæ rore sancti ✠ fices, ut ubicúnque fuerit aspérsa, per invocatióem sancti tui nóminis, omnis infestatio immúndi spíritus abigátur, terrórque venenósi serpéntis procul pellátur, & præséntia Sancti Spíritus nobis misericórdiam tuam poscéntibus ubíque adéssé dignétur. Per Dóminum nostrum Jesum Christum filium tuum, qui tecum vivit & regnat in unitáte ejúsdem, &c. R. Amen.

Peraçtâ benedictione, Sacerdos genibus flexis ter aspergat altare, & quædam altaria, secundum consuetudinem cujuscunque loci, deinde semel se & Ministros, incipiendo Antiphonam Asperges me, vel Vidi aquam, secundum tempus. Postea, inchoatam Antiphonam prosequente Choro, ipse interim aspergat Clerum & populum, dicendo submissâ voce Psalmum Miserere mei Deus.

DE BENEDICTIONIBUS.

Advertat tamen Parochus, altare non esse aspergendum, in quo reponitur Sanctissimum Sacramentum; sed ubi illud genuflexus adoraverit, surgit, & aspergit ut supra.

Antiphona.

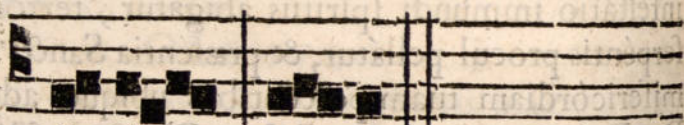
A S pér ges me, Dómine, hyssópo, & mundábor: lavábis me, & super nivem dealbábor.

Psalm. Misérere mei Deus, secundum magnam misericórdiam tuam.

v. Glória Patri, & Fílio, & Spirítui Sancto.

r. Sicut erat in princípio, &c. *Ant.* Asperges me.

Hæc Antiphona sic cantatur in omnibus Dominicis à Trinitate, usque ad Pascha exclusivè, nisi quòd in Dominicis de Passione & Palmarum omittitur Gloria Patri, & post versum Misere, immediate repetitur Antiphona Asperges me. A Dominica autem Pasche usque ad Pentecosten inclusivè cantatur sequens Antiphona.

V I di a quam egredientem de templo à latere dextro, alleluia: & omnes, ad quos pervénit aqua ista, salvi facti sunt, & dicent, alleluia, alleluia.

Psalm. Confitémini Dómino quóniam bonus: quóniam in sæculum misericórdia ejus.

v. Glória Patri, & Fílio, &c. r. Sicut erat, &c.

Ant. Vidi aquam.

Finit

Finita alterutra Antiphona, Sacerdos post aquæ asperſionem ad altare reuerſus dicat,

Y. Oſtende nobis Dómine miſericórdiam tuam.

R. Et ſalutare tuum da nobis.

Tempore Paſchali addatur allelúia.

Y. Dómine exáudi oratióem meam.

R. Et clamor meus ad te véniat.

Y. Dóminus vóbiscum. R. Et cum ſpíritu tuo.

O R E M U S.

EXáudi nos Dómine ſancte, Pater omnípotens, ætérne Deus, & mittere dignéris ſanctum Angelum tuum de cælis, qui cuſtódiaſ, fóveat, protégaſ, viſitét atque defendat omnes habitántes in hoc habitáculo. Per Chriſtum Dóminum noſtrum. *R. Amen.*

Si aqua benedicta ſiccet in vaſibus, & nulla alia ſit, poteſt quolibet die alia benedici ut ſupra, ſed ſubmiſſa voce.

(*****)

BENEDICTIO PANIS DOMINICALIS.

Laudabilis eſt conſuetudo in Miſſa Parochiali panem à quolibet Parochiano oblatum benedicendi, ut ſit quotidiana & frequentis primorum ſæculorum Eccleſiæ communionis ſupplementum, & Chriſtianorum communionis in fide & charitate argumentum.

Cavendum tamen eſt, ne illius diſtributio ſit cauſa jurgiorum, tumultus, murmuris, & diſtractionis in populis: nam ſi hæc impediri non poſſunt, tunc melius eſſet tum à benedictione, tum à diſtributione abſtinere.

Cavendum quoque, ne panis iſte benedictus aut honoris, vel amici-

tia causâ ad Hæreticos deferatur, aut ut cibus communis manducetur, vel cum aliis misceatur, aut quovis modo profanetur, aut cuius superstitioni inserviat, sed piè & religiosè manducetur, & tractetur. Ideo

Noverint Regulares utriusque sexus, & Sacerdotes curam animarum non habentes, sub pœna in tali casu debita, non licere panem extra Missam Parochialem benedicere & distribuere, quamvis ad hoc aut fundationes, aut confraternitates habeant. Immo sciant nequidem sibi licere, quorumcunque opificum aut aliorum confraternitates erigere, acceptare, eorum fundationes exequi, officia explere, & confratrum directionem suscipere, absque conscientia, auctoritate, & approbatione D. Episcopi.

Sciant denique Parochi hoc sibi munus incumbere, ut si panem benedictum à juvenibus alterutrius sexus certis diebus Festis oblatum, esse occasionem immodestia, irreverentia, profanationis dici aut loci sacri, ingurgitandi se cibis, aut inebriandi, aut aliorum excessuum, agnoscant, auctoritate D. Episcopi penitus abrogare possint & debeant, nec patiantur panem benedictum cum cantibus profanis, aut saltationibus seu choreis, aut fistulis, vel aliis instrumentis musicis deduci.

Sacerdos igitur panem oblatum benedicens dicet,

v. Adjutorium nostrum in nómine Dómini.

r. Qui fecit cælum & terram.

r. Dóminus vobiscum. R. Et cum spíritu tuo.

OREMUS.

Domine Jesu Christe, panis Angelórum, panis vivus & æternæ vitæ, benedicere dignâre panem istum, sicut benedixisti quinque panes in deserto: ut omnes ex eo dignè gustâtes, inde cõporis & animæ desiderabilem percipiant sanitatem: qui cum Patre & Spíritu Sancto vivis & regnas Deus, per ómnia sæcula sæculórum. R. Amen.

Deinde asperget eum aquâ benedictâ.

BENEDICTIO CANDELARUM EXTRA DIEM
PURIFICATIONIS B. MARIE VIRGINIS.

- ℣. Adjutorium nostrum in nomine Domini.
℞. Qui fecit cælum & terram.
℣. Dominus vobiscum. ℞. Et cum spiritu tuo.

OREMUS.

Domine Jesu Christe, fili Dei vivi, bene[✠]dic candelas istas supplicationibus nostris : infunde eis Domine per virtutem sanctæ Crucis [✠]benedictionem cælestem, qui eas ad repellendas tenebras humano generi tribuisti ; talēque benedictionem signaculo sanctæ Crucis [✠]accipiant, ut quibuscunque locis accensæ sive positzæ fuerint, discendant principes tenebrarum, & contremiscant, & fugiant pavidī cum omnibus ministris suis ab habitationibus illis : nec præsumant amplius inquietare aut molestare fervientes tibi omnipotenti Deo : qui vivis & regnas in sæcula sæculorum. ℞. Amen.

Postmodum aspergantur aqua benedicta.

BENEDICTIO LOCI CUIJUSCUNQUE.

- ℣. Adjutorium nostrum in nomine Domini.
℞. Qui fecit cælum & terram.
℣. Domine exaudi orationem meam.
℞. Et clamor meus ad te veniat.
℣. Dominus vobiscum, ℞. Et cum spiritu tuo.

P p ii

OREMUS.

Benedic ✠ Dómine Deus omnípotens locum istum,
(vel domum istam) ut sit in eo (vel in ea) sánitas,
cástitas, victória, virtus, humílitas, bónitas & mansuetúdo,
plenitúdo legis, & gratiárum áctio Deo Patri, & Fílio, &
Spirítui Sancto, & hæc benedíctio máneat super hunc
locum, & super habitántes in eo nunc & semper. R. Amen.

Et aspergat aquâ benedictâ.

BENEDICTIO DOMUS NOVÆ.

7. Adjutórium nostrum in nómine Dómini.

R. Qui fecit cælum & terram.

1. Dóminus vobíscum. **R.** Et cum spírítu tuo.

OREMUS.

TE Deum Patrem omnipotentem suppliciter exoramus pro hac domo, & habitatoribus ejus, ac rebus, ut eam benedicere ✠ & sanctificare ✠ ac bonis omnibus ampliare digneris: tribue eis, Domine, de rore cæli abundantiam, & de pinguedine terræ vitæ substantiam, & desideria voti eorum ad affectum tuæ miserationis perducas. Ad introitum ergo nostrum, benedicere ✠ & sanctificare ✠ digneris hanc domum, sicut benedicere dignatus es domum Abraham, Isaac, & Jacob: & intra parietes domus istius Angeli tuæ lucis inhabitent, eamque & ejus habitatores custodiant. Per Christum Dominum nostrum.
R. Amen.

Deinde aspergat aquâ benedictâ.

BENEDICTIO NOVÆ NAVIS.

℣. Adjutorium nostrum in nomine Domini.

℞. Qui fecit cælum & terram.

℣. Dominus vobiscum. ℞. Et cum spiritu tuo.

OREMUS.

Propitiare Domine supplicationibus nostris, & benedic ✠ navem istam dextera tua sancta, & omnes, qui in ea vehentur, sicut dignatus es benedicere arcam Noë ambulāntem in diluvio: porrige eis Domine dexteram tuam, sicut porrexisti beato Petro ambulanti supra mare: & mitte sanctum Angelum tuum de cælis, qui liberet & custodiat eam semper à periculis universis, cum omnibus quæ in ea erunt: & famulos tuos repulsis adversitatibus, portu semper optabili, cursuque tranquillo tuearis, transactisque ac rectè perfectis negotiis omnibus, iterato tempore ad propria cum omni gaudio revocare digneris. Qui vivis & regnas in sæcula sæculorum. ℞. Amen.

Aspergat navem aquâ benedictâ.

BENEDICTIO COMMUNIS SUPER FRUGES.

℣. Adjutorium nostrum in nomine Domini.

℞. Qui fecit cælum & terram.

℣. Domine exaudi orationem meam.

℞. Et clamor meus ad te veniat.

℣. Dominus vobiscum. ℞. Et cum spiritu tuo.

O R E M U S.

O Rámus pietátem tuam, omnipotens Deus, us has primítias creatúræ tuæ, quas æeris & plúviæ temperaménto nutríre dignátus es, benedictiónis tuæ imbre perfundas, & fructus terræ tuæ usque ad maturitátem perdúcas. Tribuas quoque pópulo tuo de tuis munéribus tibi semper grátias ágere, ut à fertilitáte terræ esuriéntium ánimas bonis affluéntibus répleas, & egénus & pauper laudent nomen glóriæ tuæ. Per Christum Dóminum nostrum. *R. Amen.*

Aspergat illas aquâ benedictâ.

BENEDICTIO PEREGRINORUM,
ad loca pia prodeuntium.

Peregrini ad loca sancta profecturi, antequam discedant, juxta veteris Ecclesiæ institutum, debent accipere patentes seu commendatitias literas à suo Ordinario, seu Parocho. Quibus obtentis, & rebus suis dispositis, factâ peccatorum suorum confessione, & auditâ Missâ, in qua dicitur Oratio pro peregrinantibus, sanctissimam Eucharistiam devotè suscipiant. Expletâ Missâ, Sacerdos super eos genuflexos dicit sequentes preces.

Antiph. In viam pacis.

Benedíctus Dóminus Deus Israel, &c. *ut supra, pag. 221.*
In fine Gloria Patri. Repetitur Antiph. In viam pacis
& prosperitátis dirigat vos omnipotens & miséricors Dóminus, & Angelus Ráphaél. comitétur vobiscum in via, ut cum pace, salute & gaudio revertátis ad própria.
Kyrie eléyson. Christe eléyson.
Kyrie eléyson. Pater noster, &c.

- V. Et ne nos inducas in tentationem.
 R. Sed libera nos à malo.
 V. Salvos fac servos tuos.
 R. Deus meus sperantes in te.
 V. Mitte eis Dómine auxílium de sancto.
 R. Et de Sion tuere eos.
 V. Esto eis Dómine turris fortitudinis.
 R. A fácie inimíci.
 V. Nil proficiat inimícus in eis.
 R. Et filius iniquitátis non appónat nocere eis.
 V. Benedíctus Dóminus die quotidie.
 R. Prósperum iter fáciat vobis Deus salutárium nostrórum.
 V. Vias tuas Dómine demónstra nobis.
 R. Et fémitas tuas édoce nos.
 V. Utinam dirigántur viæ nostræ.
 R. Ad custodiéndas justificatiónes tuas.
 V. Erunt prava in dirécta.
 R. Et áspera in vias planas.
 V. Angelis suis Deus mandávit de te.
 R. Ut custódiant te in ómnibus viis tuis.
 V. Dómine exáudi orationem meam.
 R. Et clamor meus ad te véniat.
 V. Dóminus vobíscum. R. Et cum spíritu tuo.

O R E M U S.

Deus, qui filios Israél per maris médium sicco vestí-
 gio ire fecísti, quique tribus Magis iter ad te stella
 duce pandísti: tribue eis, quæsumus, iter prósperum, tem-
 púsque tranquíllum, ut Angelo tuo sancto cómite, ad eum
 quo pergunt locum, ac demum ad æternæ salutis portum
 feliciter váleant pervenire.

DEus, qui Abraham puerum tuum de Ur Chaldaeorum eductum, per omnes suae peregrinationis vias illæsum custodisti: quæsumus, ut hos famulos tuos custodire digneris. Esto eis Dómine in procinctu suffrágium, in via solátium, in æstu umbráculum, in plúvia & frígore tegumentum, in lassitúdine vehículum, in adversitáte præsidium, in lúbrico báculus, in naufrágio portus; ut te duce, quo tendunt, próspere pervéniant, & demum incólumes ad própria revertántur.

ADesto, quæsumus Dómine, supplicatióibus nostris, & viam famulorum tuorum in salutis tuæ prosperitate dispóne, ut inter omnes viæ & vitæ hujus varietates, tuo semper protegántur auxilio.

PRæsta, quæsumus omnipotens Deus, ut familia tua per viam salutis incédât, & beáti Joánnis præcursoris hortaménta sectándo, ad eum, quem prædixit, secura pervéniat Dóminum nostrum Jesum Christum Fílium tuum.

EXáudi Dómine preces nostras, & iter famulorum tuorum propítius comitáre, atque misericórdiam tuam, sicut ubique es, ita ubique largíre, quatenus à cunctis adversitatibus tuâ opitulatione defénsi, gratiárum tibi réferant actiõem. Per Christum Dóminum nostrum. *r.* Amen.

Pax & benedictio ✠ Dei omnipoténtis Patris, & Fílii, & Spíritus Sancti, descéndat super vos, & máneat semper. *r.* Amen.

Deinde aspergantur aqua benedicta. Quòd si unus fuerit peregrinaturus, omnia dicuntur in numero singulari. At si Sacerdos ipse, qui benedicit, fuerit socius peregrinationis, dicat in persona prima numeri pluralis, quatenus congruere videbitur.

BENEDICTIO

BENEDICTIO PEREGRINORUM

post reditum.

v. Adjutorium nostrum in nomine Domini.

R. Qui fecit cælum & terram.

Ant. Ecce sic benedicetur homo, qui timet Dominum.

Psalmus 127.

BEati omnes, qui timent Dominum, &c. *ut supra, pag. 271.* Glória Patri, & Filio, &c. Sicut erat, &c.

Antiph. Ecce sic benedicetur homo, qui timet Dominum.

Kyrie eléyson. Christe eléyson. Kyrie eléyson.

Pater noster. v. Et ne nos inducas in tentationem.

R. Sed libera nos à malo.

v. Benedicti qui veniunt in nomine Domini.

R. Benedicti vos à Domino, qui fecit cælum & terram.

v. Respice Domine in servos tuos, & in opera tua.

R. Et dirige eos in viam mandatorum tuorum.

v. Domine exaudi orationem meam.

R. Et clamor meus ad te veniat.

v. Dominus vobiscum. R. Et cum spiritu tuo.

O REMUS.

LArgire, quæsumus Domine, famulis tuis indulgentiam placatus & pacem, ut pariter ab omnibus muniuntur offensus, & secūra tibi mente deserviant.**O**Mnipotens sempiternus Deus, nostrorum temporum vitæque dispositor, famulis tuis continuæ tranquillitatis largire subsidium, ut quos incolumes propriis laboribus reddidisti, tua facias protectione securos.

DEus humílium visitátor, qui nos fraterná dilectiône consoláris, prætende societáti nostræ grátiam tuam, ut per eos, in quibus hábitas, tuum nobis sentiámus advéntum. Per Dóminum nostrum Jesum Christum, &c.

Deinde aspergatur aquâ benedictâ à Sacerdote dicente,

Pax & benedictio ✠ Dei omnipoténtis Patris, & Fílij, & Spíritus Sancti, descéndat super vos, & máneat semper.
R. Amen.

BENEDICTIO NOVORUM FRUCTUUM.

℣. Adjutórium nostrum in nómine Dómini.

R. Qui fecit cælum & terram.

℣. Dóminus vobíscum. R. Et cum spíritu tuo.

O R E M U S.

Benedic ✠ Dómine hos novos fructus N. & præsta, ut qui ex eis in tuo sancto nómine vescéntur, corpóris & ánimæ salúte potiántur. Per Christum Dóminum nostrum. R. Amen.

Et aspergat aquâ benedictâ.

BENEDICTIO AD QUODCUNQUE
comestibile.

℣. Adjutórium nostrum in nómine Dómini.

R. Qui fecit cælum & terram.

℣. Dóminus vobíscum. R. Et cum spíritu tuo.

O R E M U S.

Benedic ✠ Dómine creatúram istam N. ut sit remédium salutáre géneri humano : & præsta per invoca-

DE BENEDICTIONIBUS.

295

tionem sancti nominis tui, ut quicumque ex ea sumpserint, corporis sanitatem, & animæ tutelam percipiant. Per Christum Dominum nostrum. R. Amen.

Aspergat aqua benedicta.

BENEDICTIO VEXILLI ECCLESIASTICI.

V. Adjutorium nostrum in nomine Domini.

R. Qui fecit cælum & terram.

V. Dominus vobiscum. R. Et cum spiritu tuo.

OREMUS.

Domine Jesu Christe, cujus Ecclesia est velut castrorum acies ordinata, benedic hoc vexillum, ut omnes sub eo tibi Domino Deo exercituum militantes, per intercessionem beati N. hujus Ecclesie patroni, inimicos suos visibiles & invisibiles in hoc sæculo superare, & post victoriam in cælis triumphare mereantur. Per te Jesu Christe, qui vivis & regnas cum Deo Patre & Spiritu Sancto in sæcula sæculorum. R. Amen.

Deinde aspergat aqua benedicta.

BENEDICTIO ROSARIORUM,

seu Coronarum.

V. Adjutorium nostrum in nomine Domini.

R. Qui fecit cælum & terram.

V. Dominus vobiscum. R. Et cum spiritu tuo.

OREMUS.

Omnipotens & misericors Deus, qui propter eximiam charitatem tuam, quâ dilexisti nos, filium tuum uni-

Qq ii

génitum Dóminum nostrum Jesum Christum de cælis in terram descéndere, & de beátæ Mariæ Virginis Dóminæ nostræ útero sacratíssimo, Angelo nunciánte, carnem suscipere, crucémque & mortem subire, & tertia die gloriósè à mórtuis resúrgerere voluísti, ut nos eríperes de potestáte tenebrárum: obsecrámus imménsam cleméntiam tuam, ut hæc signa Rosárii in honórem & laudem ejúsdem genitricis filii tui benedícas, & sanctífices, eisque tantam infundas virtútem Spíritus Sancti, ut quicúnque ea super se portáverint, atque atténtè & devótè recitáverint, per invocationem sancti nóminis tui, cörperis sanitátem, & ánimæ tutélam percípiant. Per eúndem Christum Dóminum nostrum. R. Amen.

Deinde aspergat aquâ benedictâ.

BENEDICTIO HORREI, UT AB EO EXPELLANTUR tineæ, seu vermiculi, qui frumenta corrodunt.

V. Adjutórium nostrum in nómine Dómini.

R. Qui fecit cælum & terram.

V. Dóminus vobíscum.

R. Et cum spírítu tuo.

O R E M U S.

OMnípotens sempitérne Deus, bonórum ómnium auctor & conservátor, concéde propítius, ut tineas seu vermiculos, qui fruménta nostra corrodunt, segregándo ségrege, exterminándo extérmines, ut ab omni calamitáte liberáti, tuam poténtiam & beneficéntiam prædicémus. Per Christum Dóminum nostrum. R. Amen.

DEus, qui Joseph famulo tuo, ad alendum per septem annos sterilitatis populum, frumenta in horreis reponere & conservare docuisti; populum in te credentem simili favore proficere, ut expulsis ab horreo tineis & vermiculis, tua benignitate populus tibi serviens nutriatur, & gratiarum in Ecclesia referat actiones. Per Christum Dominum nostrum. r. Amen.

Deinde aspergat horreum aqua benedicta.

BENEDICTIO PARVULORUM, QUI NON- dum ad annos discretionis pervenerunt.

Cum parvuli, qui aut nondum annos discretionis attigerunt, aut eos attigisse vix dignoscuntur, aut peccatum non commiserunt, aut peccatum ut peccatum non commiserunt, aut confiteri non valent; optimum est, ut a parentibus circa festum Paschæ Sacerdoti offerantur, qui eos genuflexos sic benedicat.

Domine Jesu Christe, qui dixisti, Sinite parvulos venire ad me, talium est enim regnum cælorum, super hunc famulum (vel hos parvulos, vel has parvulas) gratiam tuæ benedictionis infunde; ut & a peccatis præservari mereatur, (vel mereantur) & gratia, ætate, ac sapientia proficiens, (vel proficientes) salutem consequatur (vel consequantur) æternam. In nomine ✠ Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. r. Amen.

DE BENEDICTIONE CAMPANARUM.

Ut tollantur abusus, qui sæpe in populis circa usum Campanarum reperiuntur, eos edoceat Parochus, ipsas ad cultum

divinum per ceremoniam Ecclesiæ esse tantum consecratas; ideo nemini unquam licere ipsis ad usus profanos uti.

Campanas igitur in Ecclesia esse institutas & benedictas, populos suos edoceat Parochus, ut præcipue per illarum sonitum ad res divinas tantum populi convocentur, ut sancto Missæ sacrificio, divinis officiis, divini verbi prædicationibus, catechismis, publicis precibus, processionibus & sepulturis adsint populi, tum etiam ut pro agonizantibus preces fundant. Possunt quoque in majoribus Ecclesiæ solennitatibus pulsari, in signum spiritualium gaudiorum.

Laudabilis est etiam Ecclesiarum consuetudo, quæ eas in procellis, turbinibus, fulguribus, & tempestatibus pulsant, aut ut propellantur, aut ut temperentur; earum enim sonitu terrentur spiritus procellæ & tenebrarum, & populi excitantur ad pias preces fundendas, quibus illi maligni spiritus, illorumque hostiles exercitus propulsentur.

Optimum est, ut Parochus, antequam campanam benedicat, populum per harum omnium instructionem præparet, eumque edoceat, ceremoniam benedictionis campanæ non esse baptismum, etiamsi per unctiones celebretur, nomenque alicujus Sancti vel Sanctæ imponatur.

Curet denique, ut supra campanam nihil aut profanum, aut ludicrum, aut irreligiosum inscribatur, vel insculpatur; nec quid superstitiosum in conflagratione, aut in consecratione patiatur; nec illam in campanile seu turrim sustolli, quin prius consecrata sit.

BENEDICTIO METALLI DECURRENTIS.

Parochus, aut alius ejus nomine Sacerdos, superpelliceo & stola indutus, Cruce & Clero præcedentibus, populoque congregato, processionaliter pergit ad locum, ubi campana conflatur, & ubi metallum decurrere incæperit, hymnum sequentem incipiet.

E ni cre á tor Spí ritus, Mentes
tu ó rum ví si ta, Imple su perna grá ti a,
Quæ tu cre á sti péc tora.

Qui paraclétus diceris,
Donum Dei altíssimi,
Fons vivus, ignis, cháritas,
Et spiritalis únctio.

Tu septifórmis múnere,
Dextræ Dei tu dígitus,
Tu ritè promissum Patris,
Sermóne ditans gúttura.

Accénde lumen sénsibus,
Infunde amórem córdibus,
Infirma nostri córporis
Virtúte firmans pèrpeti.

v. Emitte spíritum tuum & creabúntur.

r. Et renovábis fáciem terræ.

Hostem repéllas lóngius;
Pacémque dones prótinus;
Ductóre sic te prævio,
Vitémus omne nóxium.

Per te sciámus da Patrem,
Noscámus atque Fílium,
Te utriúsque Spíritum
Credámus omni témpore.

Sit laus Patri cum Fílio,
Sancto simul Paracléto,
Nobisque mittat Fílius
Charíssima sácti Spírit⁹. Amē.

OREMUS.

ADsit nobis, quæsumus Dómine, virtus Spíritus Sancti,
quæ & corda nostra cleménter expúrget, & ab ómni-
bus semper tueatur advérfis. Per Christum Dóminum no-
strum. R. Amen.

Ubi verò campana conflata seu completa fuerit, Sacerdos incipiat canticum Te Deum laudamus, & Clerus ad Ecclesiam rever- tendo illud prosequatur, & in fine cantatur Antiphona, Da pacem Domine, &c.

v. A Dómino factum est istud.

R. Et est mirábile in óculis nostris.

s. Dóminus vobíscum. R. Et cum spírítu tuo.

O REMUS.

Benedic, quæsumus Dómine, fúsum hoc ad usum Ec-
clésiæ tuæ metállum, ut ad ea quæ recta sunt, istius
campanæ pulsu pópulus tuus perducátur, & effectum sen-
tiat salutárem. Per Christum Dóminum nostrum. *R. Amen.*

ORDO BENEDICENDI CAMPANAM.

Antequam ad benedictionem campanæ procedat Parochus, ea
omnia, quæ ad hanc ceremoniam necessariá sunt, seduló
parentur.

Et primò campana ita suspendatur, ut intus & extra tangi, tra-
ctari, ac circuii possit, & propè eam sedes pro Parocho paranda est,
necnon & sedes ex utraque parte campanæ pro reliquo Clero dispo-
nendæ sunt.

Parctur quoque mensa seu credentiá, supra quam ponantur vas
aquæ benedicendæ, aspersorium ex hyssopo, vel buxo, vel alia simili
fronde confecto, vas cum sale, lintea munda ad extergendam cam-
panam, vas olei infirmorum, vas Chrismatis, thymiama, thus &
myrrha, & thuribulum cum igne.

His ita dispositis, Parochus, vel alius de ejus licentia Sacerdos,
amictu, alba, cingulo, stola & pluviáli albi coloris indutus, è sacri-
stia,

DE BENEDICTIONIBUS.

301

fit, præcedentibus Cruce cum Ceroferariis & Clero egreditur, & procedit ad locum.

Et ubi ad campanam pervenerit, sedet super sedem sibi paratam, & manu dextra simul cum iis, qui nomen imposituri sunt, tangens campanam, ab iis postulat, quod nomen huic campanæ velint imponere, dicens,

Au nom de quel Saint (ou de quelle Sainte) voulez-vous qu'on benisse cette cloche ?

R. De Saint Pierre, de Saint Paul, de Sainte Catherine, ou autres Saints.

Deinde Parochus potest aliquam brevem, ut supra, exhortationem ad populum habere; deinde surgit, & benedicit sal eadem benedictione, quâ in diebus Dominicis.

v. Adjutorium nostrum.

Exorcizo te creatura.

Immensam clementiam tuam.

} ut supra, pag. 281. & 282.

Deinde aquam benedicit hoc modo.

O R E M U S.

Benedic Dómine hanc aquam benedictione cælesti, & assístat super eam virtus Spíritus Sancti, ut cum hoc vâsculum ad invitâdos fílios Ecclesiæ præparátum, in ea fuerit tinctum, ubicunque postmodum sonuerit ejus tinnitus, procul recêdat virtus insidiântium, umbra phantâsmatum, incursio turbinum, percussio fulminum, læsio tonitruum, calamitas tempestátum, omnisque spíritus procellârum: & cum clangorem illius audierint fílii Christianórum, crescat in eis devotiónis augméntum, ut festinâtes ad piæ matris Ecclesiæ grémium, cantent ibi cánticum novum in Ecclesia sanctórum, deferéntes in sono præcónium tubæ, modulatióem psaltérii, exultatióem órgani, sua-

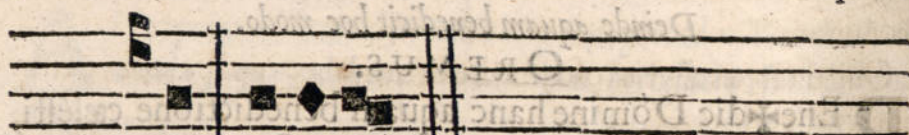
Rr

vitatem tympani, jucunditatem cymbali: deprecantes Dominum cæli pro sceleribus, & pro omnibus necessitatibus suis: quatenus invitare valeant in templo sancto tuo suis obsequiis & precibus multitudinem exercitus Angelorum: & intercedentibus omnium Sanctorum meritis, impetrare quod poposcerint mereantur. Per Dominum nostrum Jesum Christum filium tuum, qui tecum vivit & regnat in unitate ejusdem Spiritus Sancti Deus. Per omnia sæcula sæculorum. R. Amen.

Hic mittat sal in aquam in modum Crucis, dicens submissa voce,
Commixtio salis & aquæ pariter fiat, In nomine Patris & Filii & Spiritus Sancti.

Tunc Sacerdos postquam incæpit Antiphonam In cymbalis, sumit prædictum aspersorium, lavat intus & foris totaliter tintinnabulum de supradicta aqua benedicta. Deinde Ministri eam linteo mundo extergunt; & interim à Choro cantantur Psalmi sequentes cum Antiphona.

Antiph. In cym ba lis.

Psalm.

Dominum in vi ta mea. E u o u a e 4.
ut supra, pag. 174. & in fine Glória Patri & Filio; &c.
Sicut erat in principio, &c.

Psalmus 146.

L Audáte Dóminum, quóniam bonus est psalmus : Deo nostro sit jucúnda decoráque laudátio.

Ædíficans Jerúsalem Dóminus : dispersiões Israélis congregábit.

Qui sanat contrítos corde : & álligat contritiões eorum.

Qui númerat multitudinem stellárum : & ómnibus eis nómina vocat.

Magnus Dóminus noster, & magna virtus ejus : & sapiéntiæ ejus non est númerus.

Suscípiens mansuétos Dóminus : humilians autem peccatóres usque ad terram.

Præcínite Dómino in confessiõe : psállite Deo nostro in cythara.

Qui óperit cælum núbibus : & parat terræ plúviam

Qui producit in móntibus fœnum : & herbam servitúti hóminum.

Qui dat juméntis escam ipsórum : & pullis corvórum invocántibus eum.

Non in fortitúdine equi voluntátem habébit : nec in tibiis viri beneplácitum erit ei.

Beneplácitum est Dómino super timéntes eum : & in eis qui sperant super misericórdia ejus.

Glória Patri, & Filio, & Spirítui Sancto.

Sicut erat in princípio, &c.

Psalmus 147.

L Audate Jerúsalem Dóminum : lauda Deum tuum Sion.

Quóniam confortávit feras portárum tuárum : benedíxit filiis tuis in te.

Qui pósuit fines tuos pacem : & ádipe fruménti sátiat te.

Qui emittit eloquium suum terræ : velociter currit sermo ejus.

Qui dat nivem sicut lanam : nébulam sicut cinerem spargit.

Mittit crystallum suum sicut buccellas : ante faciem frigoris ejus quis sustinebit ?

Emittet verbum suum, & liquefaciet ea : flabit spiritus ejus, & fluent aquæ.

Qui annunciat verbum suum Jacob : justitias & judicia sua Israel.

Non fecit taliter omni nationi : & judicia sua non manifestavit eis.

Glória Patri, & Fílio, &c. Sicut erat, &c.

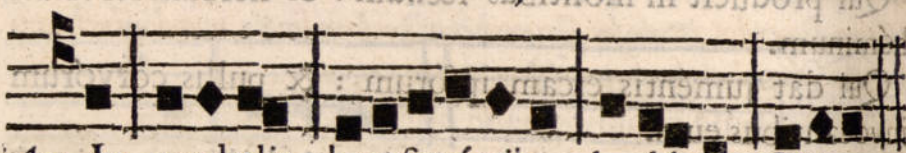
Psalmi sequentes.

Laudáte Dóminum de cælis.

Cantáte Dómino canticum novum.

Laudáte Dóminum in sanctis ejus.

*ut supra, pag. 218.
& seq.*

Ant. In cymbalis benesonantibus laudáte Dñm.

Quibus finitis, Sacerdos pollice dextræ manus faciet Crucem supra campanam de oleo infirmorum foris tantum, deinde dicet altâ voce,

O REMUS.

DEus, qui per beátum Móysen legisferum famulum tuum tubas argenteas fieri præcepisti, quas dum Levítæ témpore sacrificii clangerent, sónitu dulcédinis populus mónitus ad te adorándum fieret præparátus; quarúmque clangóre hortátus ad bellum, tela prostérneret adversántium : præsta quæsumus, ut hoc vâsculum sanctæ tuæ Ecclésiæ præparátum, à tuo Sancto Spíritu per nostræ

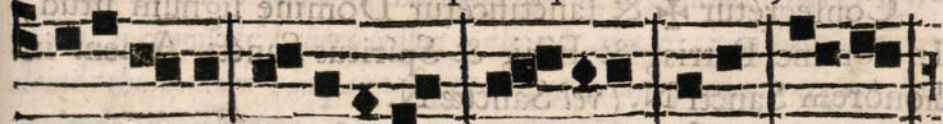
humilitatis servitutem sancti $\times$ ficetur, ut per illius tactum & sonitum fideles invitentur ad sanctam matrem Ecclesiam, & ad præmium supèrnum : & cùm melodia illius auribus insonuerit populorum, crescat in eis devotio fidei, & amor spirituális; procul pellantur omnes insidiæ inimici, fragor grádinum, procélla túrbini, ímpetus tempestátum : temperentur infesta tonítrua, ventórum flámina fiant salúbriter ac moderáte suspénsa : prostérnat aéreas tempestátes dextera tuæ virtútis, ut hoc audiéntes tintinnábulum, tremiscant & fugiant ante sanctæ Crucis in eo depíctum vexillum, cui fléctitur omne genu cæléstium, terréstrium & infernorum. Quod ipse Deus noster Jesus Christus præstare dignetur, qui absorpta morte per patibulum Crucis, regnat in glória Dei Patris cum eódem Patre & Spíritu Sancto, Per ómnia sæcula sæculorum.

R. Amen.

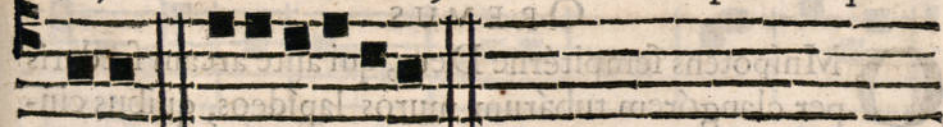
Tunc Sacerdos exterget Crucem à se factam linteo mundo, inchoando hanc Antiphonam, quam Chorus prosequetur.

Ant. Vox Dó mini super aquas mul tas, Deus

maje stá tis in tó nu it, Dó minus super a quas

multas. E u o u a e. s.

Versus sequentes Psalmi 28. cantantur super intonatione octavi Toni.

Vox Dómini in virtute : vox Dómini in magnificéntia.

Vox Dómini confringéntis cedros : & confrínget Dóminus cedros Líbani.

Et commínuet eos tanquam vítulum Líbani : & diléctus quemádmódum fílius unicórnium.

Vox Dómini intercidéntis flammam ignis : vox Dómini concutiéntis désertum, & commovébit Dóminus désertum Cades.

Vox Dómini præparántis cervos, & revelábit condénsa : & in templo ejus omnes dicent glóriam.

Dóminus dilúvium inhabitáre facit : & sedébit Dóminus rex in ætérnum.

Dóminus virtútem pópulo suo dabit : Dóminus benedícet pópulo suo in pace.

Glória Patri, & Fílio, &c. Sicut erat, &c.

Repetitur Antiphona, Vox Dómini super aquas.

Interim Sacerdos faciet cum pollice dextræ manus, de oleo sancto infirmorum, septem Cruces exterius super campanam, & de intus cum Chrismate quatuor pari distantia, dicens dum quamlibet Crucem faciet,

Consecrétur ✠ & sanctificétur Dómine signum istud, In nómine Patris, & Fílii, & Spíritus Sancti. Amen. in honórem Sancti N. (vel Sanctæ N.)

Postea subjungat Orationem sequentem.

OREMUS.

OMnípotens sempitérne Deus, qui anté arcam foederis per clangórem tubárum muros lapídeos, quibus cingebátur adversántium exércitus, cádere fecísti, tu hoc tin-

innābulum cælésti bene⁺dictiōne perfundere, purificāre, sanctificāre & consecrāre digneris, ut ante sōnitum ejus effugiant ignita jácula inimici, percussio fulminum, impetus lápidum, læsio tempestátum; ut ad interrogatiōnem prophéticam, Quid est tibi mare quod fugisti? suis móti- bus cum Jordánico retroáctis fluénto respóndeant, A fácie Dómini mota est terra, à fácie Dei Jacob, qui convértit petram sólídā in stagnum aquæ, & rupem in fontes aquá- rum. Non ergo nobis Dómine, non nobis, sed nómini tuo da glóriam secúndum misericórdiam tuam; ut cūm præ- sens hoc vásculum, sicut réliqua altáris vasa, sacro chrís- mate tángitur, & óleo sacrosáncto úngitur, tua bene⁺di- ctiōne sanctificétur; & quod arte aut metálli spécie non potest fieri dignum, fiat tua benedictiōne perfúsus: ut quicúnque ad sōnitum ejus convénerint, ab ómnibus ini- mici tentatiōnibus liberéntur in córpore, & à pravis cogi- tatiōnibus mundéntur in mente, sempérque Fidei Catholicæ documénta secténtur, atque tuæ consolatiōnis grátiam per- cípere mereántur. Salvátor mundi, cui fléctitur omne genu cæléstium, terréstrium & infernórum, qui cum Patre & Spíritu Sancto vivis & regnas Deus in sæcula sæculórum.

R. Amen.

Tunc Sacerdos ponat in thuribulo ignem, thymiama, thus & myr- rham, si commodè haberi possint, alioqui quæ ex ipsis habebuntur: deinde thuribulum campanæ supponat, ut totum fumum recipiat, in- cipiēdo Antiphonam,

magnus si cut De us noster. Ps. Vidérunt te aquæ
Deus, vidérunt te aquæ. E u o u a e. s.

Versus sequentes ex Psalmo 76.

Vidérunt te aquæ Deus, vidérunt te aquæ : & timué-
runt : & turbátæ sunt abyssi.

Multitúdo sónitus aquárum : vocem dedérunt nubes.

Etenim sagíttæ tuæ tránseunt : vox tonítrui tui in rota :

Illuxérunt coruscationes tuæ orbi terræ : commóta est &
contrémuit terra.

In mari via tua , & sémítæ tuæ in aquis multis : & vestí-
gia tua non cognoscéntur.

Deduxísti sicut oves pópulum tuum : in manu Móysi &
Aaron.

Glória Patri, &c. Sicut erat, &c.

Repetita Antiphona Deus in sancto, dicitur

v. Dómine exáudi orationem meam.

r. Et clamor meus ad te véniat.

v. Dóminus vobíscum. r. Et cum spírítu tuo.

OREMUS.

OMnípotens dominátor Christe, quo secundum assúm-
ptionem carnis dormiente in navi, dum obórta tem-
péstas mária conturbáset, te prótinus excitáto & imperánte
dissíluit : tu necessitatibus pópuli tui benígnus succurre ; tu
hoc tintinnábulum Spíritus Sancti rore perfúnde, ut ante
sonitum

DE BENEDICTIONIBUS.

309

sonitum illius semper fugiat bonorum inimicus, invitetur ad fidem populus Christianus, hostilis terreatur exercitus, confortetur in Domino per illud populus tuus convocatus: atque sicut super Davidicam citharam delectatus desuper descendat Spiritus Sanctus; & ut Samuele crinifero agnum mactante in holocaustum tibi, Rex æterni imperii, fragor aurarum turbam repulit adversantem: ita dum hujus vasculi sonitus transierit per núbila, Ecclesiæ tuæ conventum manus conservet Angelica, fruges terræ; credentium mentes & corpora salvet protectio sempiterna: Per te, Jesu Christe, qui regnas in unitate ejusdem Spiritus Sancti Deus, Per omnia sæcula sæculorum. *℞.* Amen.

Deinde accepto batello ter modicè pulset campanam, idemque facient Patrinus & Matrina: quibus completis, iidem Patrinus & Matrina porrigunt Sacerdoti linteum album, quo hic cum illis involvit campanam, donec in campanile collocetur, propter reverentiam Chrismatis.

Advertat Parochus, ubi plures sunt campanæ simul benedicendæ, non esse multiplicandas preces, sed quod singulare est, pluraliter esse exprimendum: campanarum verò lotiones & unctiones totupliciter esse multiplicandas, quotuplices sunt campanæ: thuribulum denique cuilibet campanæ alternatim esse supponendum, ut quælibet fumum recipiat.

Advertat quoque Parochus, sibi omnes campanas alternatim cum Patrinis esse tangendas, & ab iis tangentibus postulandum ut supra, quale nomen velint imponere: & ubi pervenerit ad hæc verba Consecratur, &c. dicat in fine in honorem Sancti, cujus nomen campanæ, quam ungit, impositum est.

BENEDICTIONES QUÆ SEQUUNTUR,
AB EPISCOPIS FIERI DEBENT, AUT A SACERDOTIBUS
cam potestatem habentibus.

BENEDICTIO SACERDOTALIUM
indumentorum in genere.

- ℣. Adjutorium nostrum in nómine Dómini.
R. Qui fecit cælum & terram.
℣. Dóminus vobiscum. R. Et cum spíritu tuo.

OREMUS.

OMnípotens sempitérne Deus, qui per Móysen famu-
lum tuum Pontificália & Sacerdotália seu Levítica
vestiménta ad expléndum in conspéctu tuo ministérium eó-
rum, ad honórem & decórem nómínis tui fieri decrevísti:
adésto propítius invocatióibus nostris, & hæc induménta
Sacerdotália, désuper irrigánte grátia tua, ingénti benedi-
ctiône per nostræ humilitátis servítium purificáre ✠ bene-
dicere ✠ & consecráre ✠ dignéris; ut divínis cúltribus &
sacris mystériis apta & benedícta existant: his quoque sacris
véstibus Pontífices & Sacerdótes seu Levítæ tui induti, ab
ómnibus impulsiónibus seu tentatióibus malignórum spi-
rituum muniti & defénsi, esse mereántur; tuisque mysté-
riis aptè & condígnè servíre & inhærére, atque in iis tibi
plácité & devótè perseveráre tribue. Per Christum Dómi-
num nostrum. R. Amen.

O REMUS.

DEus invictæ virtutis triumphator, & omnium rerum creator, ac sanctificator, intende propitius ad preces nostras, & hæc indumenta Leviticæ, Sacerdotalis & Pontificalis gloriæ ministris tuis fruenda tuo ore proprio benedicere ✠ sanctificare ✠ & consecrare ✠ digneris: omnesque eis utentes, tuis mystériis aptos, & tibi in eis devotè ac laudabiliter servièntes, gratos efficere digneris. Per Christum Dóminum nostrum. R. Amen.

O REMUS.

Domine Deus omnipotens, qui vestimenta Pontificibus, Sacerdotibus & Levitis in usum tabernaculi fœderis necessaria, Moysen famulum tuum facere iussisti, eumque spiritu sapiéntiæ ad id peragendum replevisti, hæc vestimenta in usum & cultum mystérii tui benedicere ✠ sanctificare ✠ & consecrare ✠ digneris: atque ministros altaris tui, qui ea induerint, septiformis spiritus grátia dignanter repleri, atque castitatis stola, & beata facias cum bonorum fructu operum ministerii congruèntis immortalitate vestiri. Per Christum Dóminum nostrum. R. Amen.

Deinde aspergat ipsa indumenta aqua benedicta.

BENEDICTIO MAPPARUM, SIVE LINTEA-
minum Altaris.

V. Adjutorium nostrum in nómine Dómini.

R. Qui fecit cælum & terram.

V. Dóminus vobiscum.

R. Et cum spiritu tuo.

O R E M U S.

EXáudi Dómine preces nostras, & hæc lintheamina sacri altáris úsui præparáta benedícere ✠ & sanctificáre dignéris. Per Christum Dóminum nostrum. R. Amen.

O R E M U S.

Domine Deus omnipotens, qui Móysen famulum tuum ornámenta & lintheamina fácere per quadraginta dies docuísti, quæ étiam María téxuit & fecit in usum ministérii & tabernáculi fœderis : benedícere ✠ sanctificáre ✠ & consecráre ✠ dignéris hæc lintheamina ad tegendum involvendúmque altáre gloriosíssimi Fílii tui Dómini nostri Jesu Christi, qui tecum vivit & regnat in unitáte Spíritus Sancti Deus, Per ómnia sæcula sæculórum. R. Amen.

Deinde aspergat ea aquâ benedictâ.

B E N E D I C T I O C O R P O R A L I U M.

v. Adjutórium nostrum in nómine Dómini.

R. Qui fecit cælum & terram.

v. Dóminus vobíscum. R. Et cum spíritu tuo.

O R E M U S.

Clementíssime Dómine, cujus incnarrábilis est virtus, cujus mystéria arcánis mirábilibus celebrántur : tribue quæsumus, ut hoc lintheamen tuæ propitiatióis benedictióne ✠ sanctificétur, ad consecrándum super illud corpus & ságuinem Dei & Dómini nostri Jesu Christi Fílii tui, qui tecum vivit & regnat in unitáte Spíritus Sancti Deus, Per ómnia sæcula sæculórum. R. Amen.

O R E M U S.

OMnípotens sempitérne Deus, benedícere ✠ sanctificáre ✠ & consecráre ✠ dignéris linteámen istud ad regéndum involvendúmque corpus & sánguinem Dómini nostri Jesu Christi Fílii tui, qui tecum vivit & regnat in unitáte Spíritus Sancti Deus, Per ómnia, &c. R. Amen.

O R E M U S.

OMnípotens Deus, mánibus nostris opem tuæ benedictiónis infúnde, ut per nostram benedictiónem ✠ hoc linteámen sanctificétur, & córporis ac ságuinis Redemptóris nostri novum sudárium Spíritus Sancti grátia efficiátur. Per eúndem Dóminum nostrum Jesum Christum Fílium tuum, qui tecum vivit & regnat in unitáte ejúsdem Spíritus Sancti Deus, Per ómnia sæcula sæculórum. R. Amen.

Et aspergat aquâ benedictâ.

BENEDICTIO TABERNACULI SEU VASCULI
pro Sacrosancta Eucharistia conservanda.

V. Adjutórium nostrum in nómine Dómini.

R. Qui fecit cælum & terram.

V. Dóminus vobíscum. R. Et cum spíritu tuo.

O R E M U S.

OMnípotens sempitérne Deus, majestátem tuam supplices deprecámur, ut vásculum hoc pro córpore Fílii tui Dómini nostri Jesu Christi in eo condéndo fabricátum, benedictiónis ✠ tuæ grátia dicáre dignéris. Per eúndem Christum Dóminum nostrum. R. Amen.

Deinde aspergat illud aquâ benedictâ.

BENEDICTIO NOVÆ CRUCIS.

Y. Adjutórium nostrum in nómine Dómini.

R. Qui fecit cælum & terram.

Y. Dómine exáudi oratióem meam.

R. Et clamor meus ad te véniat.

Y. Dóminus vobíscum. R. Et cum spíritu tuo.

OREMUS.

Rogámus te Dómine sancte, Pater omnipotens, ætérne Deus, ut dignéris benedícere ✠ hoc signum Crucis, ut sit remédium salutáre géneri humano, sit solíditas fidei, proféctus bonórum óperum, redemptio animárum, sit solámen & protéctio, ac tutéla contra sæva jácula inimicórum. Per Christum Dóminum nostrum. R. Amen.

Alia Oratio ad idem.

OREMUS.

Benedic ✠ Dómine hanc Crucem tuam, per quam eripuísti mundum à dæmonum potestáte, & superásti passióne tua suggesttórem peccáti, qui gaudébat in prævaricatióne primi hóminis per ligni vétiti sumptiόνem.

Hic aspergat aquâ benedictâ.

Sanctificétur hoc signum Crucis in nómine Patris ✠ & Filii ✠ & Spíritus ✠ Sancti, ut orántes, inclinántesque se propter Dóminum ante istam Crucem, invéniant córporis & animæ sanitátem. Per Christum Dóminum nostrum. R. Amen.

Postea Sacerdos genuflexus ante Crucem devotè adorát, & osculatur, & idem faciunt quicumque voluerint.

BENEDICTIO IMAGINUM JESU CHRISTI
DOMINI NOSTRI, B. VIRGINIS MARIE,
& aliorum Sanctorum.

V. Adjutorium nostrum in nomine Domini.

R. Qui fecit cælum & terram.

V. Dominus vobiscum. R. Et cum spiritu tuo.

O REMUS.

OMnipotens sempiternè Deus, qui Sanctorum tuorum imagines sive effigies sculpi aut pingi non reprobas, ut quoties illas oculis corporeis intuemur, toties eorum actus & sanctitatem ad imitandum memorie oculis meditemur: hanc, quæsumus, imaginem seu sculpturam in honorem & memoriam unigeniti Filii tui Domini nostri Jesu Christi, *vel* Beatissimæ Virginis Mariæ matris Domini nostri Jesu Christi, *vel* Beati N. Apostoli tui, *vel* Martyris, *vel* Confessoris, *aut* Pontificis, *aut* Virginis adaptatam benedicere ✠ & sanctificare ✠ digneris: & præsta, ut quicumque coram illa unigenitum Filium tuum, *vel* Beatissimam Virginem, *vel* gloriosum Apostolum, *sive* Martyrem, *sive* Confessorem, *aut* Virginem suppliciter colere & honorare studuerit, illius meritis & obtentu à te gratiam in præsentem, & æternam gloriam obtineat in futurum. Per eundem Dominum nostrum Jesum Christum filium tuum, qui tecum vivit & regnat in unitate Spiritus Sancti Deus, Per omnia sæcula sæculorum. R. Amen.

Ultimò aspergat aquâ benedictâ.

*****

BENEDICTIO CAPSARUM, ad recondendas & asservandas Sanctorum Reliquias.

V. Adjutorium nostrum in nomine Domini.

R. Qui fecit cælum & terram.

V. Dominus vobiscum. R. Et cum spiritu tuo.

O R E M U S.

O Mnípotens sempitérne Deus, te humíliter deprecá-
mur, ut qui Móysi fámuló tuo præcepísti arcam de
lignis imputribílibus constrúere, eam auro circumdâre, & in
ca manna, quod pópulo tuo olim largítus es, tabuláque testa-
ménti dígito tuo conscríptas recondere; intercedénte San-
cto N. (vel Sancta N.) vel intercedéntibus Sanctis N.N.)
ad cujus (vel ad quorum) Relíquias hæc capsá paráta est (vel
hæ capsæ parátæ sunt) ipsam (vel ipsas) tua cælésti bene-
dictióne perfúndere dignéris; & concéde, ut Relíquiæ hac
(vel his) condéndæ, sint contra quóslibet tum córporis, tum
ánimæ inimícos refúgium & tutámen. Per Christum Dó-
minum nostrum. R. Amen.

Deinde aspergat aquá benedictá.

*****

RITUS BENEDICENDI ET IMPONENDI

primarium lapidem pro Ecclesia ædificanda, servandus
à Sacerdote facultatem ab Episcopo habente.

Ecclésiám ex Episcopi auctoritate tantum, juxta sacrorum
Canonum decreta, ædificari fas est. Si verò Sacerdos ejus ædi-
ficationis

ficationis primum lapidem benedicendi potestatem habens; ejusmodi functionem peragat, hunc ritum servabit.

Pridie quàm primarius lapis benedicatur, ligneam Crucem in loco, ubi debet esse altare, figat ipse, vel alius Sacerdos. Sequenti verò die lapis in Ecclesiæ fundatione ponendus, qui debet esse quadratus & angularis, benedicatur hoc modo.

Sacerdos indutus amictu, alba, cingulo, stola & pluviali albi coloris, adhibitis aliquot Sacerdotibus & Clericis, salem & aquam benedicit, nisi prius in promptu habeat jam benedictam ordinariâ benedictione, ut supra pag. 281. & seq. & interim dum cantatur à Clericis Antiphona cum Psalmo sequenti, aspergit locum, ubi Crux posita est, cum aqua benedicta.

Antiph. Signum salutis pone Dómine Jesu Christe in loco isto, & non permittas introíre Angelum percutiéntem.

Psalmus 83.

QUam dilécta tabernacula tua Dómine virtutum: concupiscit & déficit ánima mea in átria Dómini.

Cor meum & caro mea: exultavérunt in Deum vivum.

Etenim passer invénit sibi domum: & turtur nidum sibi, ubi ponat pullos suos.

Altaria tua Dómine virtutum: rex meus & Deus meus.

Beáti qui habitant in domo tua Dómine: in sæcula sæculórum laudábunt te.

Beátus vir, cujus est auxílium abs te: ascensióes in corde suo dispósuit, in valle lachrymarum, in loco quem posuit.

Etenim benedictiónem dabit legislátor, ibunt de virtute in virtutem: vidébitur Deus Deórum in Sion.

Dómine Deus virtutum exáudi oratióem meam: aúribus pércipe Deus Jacob.

Protéctor noster aspice Deus: & respice in faciē Christi tui.

Quia mélior est dies una in átriis tuis : super mília.
Elégi abjéctus esse in domo Dei mei : magis quàm habi-
táre in tabernáculis peccatórum.

Quia misericórdiam & veritátem díligit Deus : grátiam
& glóriam dabit Dóminus.

Non privábit bonis eos, qui ámbulant in innocéntia : Dó-
mine virtútum, beátus homo qui sperat in te.

Glória Patri, & Fílio, &c. Sicut erat, &c.

Finito Psalmo Sacerdos versus ad locum per eum aspersum dicit,

O R E M U S .

Domine Deus, qui licet cælo & terra non capiáris ;
domum tamen dignáris habére in terris , ubi nomen
tuum júgiter invocétur ; locum hunc , quæsumus , Beátæ
Maríæ semper Vírginis, & B. N. (*nominando Sanctum vel
Sanctam, in cujus honorem ac nomen fundabitur Ecclesia*) omnium-
que Sanctórum intercedéntibus méritis, seréno pietátis tuæ
intúitu vísita, & per infusiónem grátiae tuæ ab omni iniqui-
naménto purífica , purificatúmque conférva ; & qui dilecti
tui David devotiónem in filii sui Salomónis ópere comple-
vísti, in hoc ópere desidéria nostra perfícere dignéris ; effu-
giántque omnes hinc nequitiæ spirituáles. Per Dóminum
nostrum Jesum Christum Fílium tuum, qui tecum vivit &
regnat in unitáte Spíritus Sancti Deus, Per ómnia, &c.

Postea stans benedicat primarium lapidem, dicens,

v. Adjutórium nostrum in nómine Dómini.

rx. Qui fecit cælum & terram.

v. Sit nomen Dómini benedíctum.

rx. Ex hoc nunc & usque in sæculum.

v. Lápidem quem reprobavérunt ædificántes.

rx. Hic factus est in caput ánguli.

ꝑ. Tu es Petrus.

ꝛ. Et super hanc petram ædificabo Ecclesiā meam.

ꝑ. Glória Patri, & Fílio, & Spíritui Sancto.

ꝛ. Sicut erat in principio, & nunc, & semper, &c.

O R E M U S.

Domine Jesu Christe, Fili Dei vivi, qui es verus omnipotens Deus, splendor & imago æterni Patris, & vita æterna, qui es lapis angularis de monte sine manibus abscissus, & immutabile fundamentum, hunc lapidem collocandum in tuo nomine confirma; & tu, qui es principium & finis, in quo principio Deus Pater ab initio cuncta creavit, sis, quæsumus, principium & incrementum, & consummatio ipsius operis, quod debet ad laudem & gloriā tui nominis inchoari. Qui cum Patre & Spíritu Sancto vivis & regnas Deus, Per omnia sæcula sæculorum. ꝛ. Amen.

Tunc aspergit lapidem ipsum aqua benedicta, & accepto cultro; per singulas partes sculpsit in eo signum Crucis, dicens, In nomine Patris ✠ & Filii ✠ & Spiritus ✠ Sancti. ꝛ. Amen. Quo facto dicit,

O R E M U S.

Benedic ✠ Domine creaturam istam lapidis, & præsta per invocationem sancti tui nominis, ut quicumque ad hanc Ecclesiā ædificandam pura mente auxilium dederint, corporis sanitatem, & animæ medelam percipiant. Per Christum Dominum nostrum. ꝛ. Amen.

Postea dicantur Litaniæ ordinariæ sine Orationibus in fine positis; quibus dictis, parato camento, & camentario assistente, Sacerdos inchoat, Clericis prosequentibus, Antiphonam,

Ant. Mane surgens Jacob erigebat lapidem in titulum; fundens oleum desuper, votum vovit Domino: Verè locus iste sanctus est, & ego nesciebam.

Psalmus 126.

Nisi Dóminus ædificáverit domum : in vanum labora-
vérunt qui ædificant eam.

Nisi Dóminus custodíerit civitátem : frustra vígilat qui
custódit eam.

Vanum est vobis ante lucem surgere : surgite postquam
fedéritis, qui manducatís panem dolóris.

Cum dederit diléctis suis somnum : ecce hæréditas Dómi-
ni, filii merces fructus ventris.

Sicut sagíttæ in manu poténtis : ita filii excussórum.

Beátus vir, qui implévit desidérium suum ex ipsis : non
confundétur, cum loquétur inimícis suis in porta.

Gloria Patri, & Filio, & Spíritui Sancto.

Sicut erat in princípio, &c.

*Quo dicto, Sacerdos stans tangit, & ponit ipsum primarium lapi-
dem in fundamento, dicens,*

In fide Jesu Christi collocámus lápidem istum primárium
in hoc fundaménto, in nómine Patris ✠ & Filii ✠ & Spíri-
tus ✠ Sancti, ut vígeat vera fides híc & timor Dei, frater-
náque diléctio ; & sit hic locus destinátus oratióni, & ad in-
vocándum & laudándum nomen ejúsdem Dómini nostri
Jesu Christi, qui cum Patre & Spíritu Sancto vivit & re-
gnat Deus, Per ómnia sæcula sæculórum. &c. Amen.

*Interim cémentarius locat ipsum lapidem cum cémento ; postea
Sacerdos spargit super lapidem aquam benedictam, dicens, Aspér-
ges me Dómine hyssópo, & mundabor : lavabis me, & super
nivem dealbabor. Psal. Miserére mei Deus, secundum ma-
gnam, &c. ut supra, pag. 212. dicitur totus cum Gloria Patri.
Quo dicto, Sacerdos spargit aquam benedictam per omnia fundamen-
ta, si sunt aperta : si verò non sunt aperta, circuit aspergendo funda-*

DE BENEDICTIONIBUS.

321

menta Ecclesiæ designata. Et incipiens aspergere, inchoat Antiphonam, Clero prosequente, O quàm metuendus est locus iste, verè non est hic aliud, nisi domus Dei, & porta cæli.

Psalmus 86.

Fundaménta ejus in móntibus sanctis: díligit Dóminus portas Sion super ómnia tabernácula Jacob.

Gloriósa dicta sunt de te: cívitas Dei.

Memor ero Rahab & Babylónis: sciéntium me.

Ecce alienígenæ, & Tyrus, & pópulus Æthiopum: hi fuérunt illic.

Nunquid Sion dicet, Homo, & homo natus est in ea: & ipse fundávit eam Altíssimus?

Dóminus narrábit in scriptúris populórum: & princípum horum, qui fuérunt in ea.

Sicut lætántium ómnium: habitátio est in te.

Glória Patri, &c. Sicut erat, &c.

Antiph. O quàm metuendus est locus iste, verè non est hic aliud, nisi domus Dei, & porta cæli.

Interim aspergendo procedit usque ad fundamenta aperta, seu designata; & repetitâ Antiphonâ, stans dicit,

Orémus. Ministri, Flectámus gènuâ. R. Leváte.

OMnípotens & miséricors Deus, qui Sacerdótibus tuis tantam præ cæteris grátiam contulísti, ut quidquid in tuo nómine dignè perfectéque ab eis ágitur, à te fieri credátur: quæsumus imménsam cleméntiam tuam, ut quidquid modò visitatúri sumus vísites, & quidquid benedictúri sumus benedícas, sitque ad nostræ humilitátis intróitum, Sanctórum tuórum méritis, fuga dæmonum, Angeli pacis ingréssus. Per Christum Dóminum nostrum.

R. Amen.

DEus, qui ex ómnium cohabitatióne Sanctórum ætérnum majestáti tuæ condís habitáculum, da ædificatióni tuæ incrementa cæléstia, ut quod te jubente fundátur, te largiente perficiátur. Per Christum Dóminum nostrum. *R.* Amen.

(*****)

RITUS
BENEDICENDI NOVAM ECCLESIAM,
seu Oratorium publicum, ut ibi Sanctissimum Missæ
Sacrificium celebrari possit.

Sacerdos novam Ecclesiam de licentia Episcopi benedicturus, ut in ea divinum Sacrificium Missæ ritè celebretur, stola ac pluviali albi coloris indutus, aliquot Sacerdotibus & Clericis adhibitis, prælatâ Cruce mediâ inter duos Clericos deferentes cereos accensos, manè procedit ad primariam Ecclesiæ vel Oratorii januam, ubi stans capite aperto, conversus ad eam dicit absolute Orationem,

Actiões nostras, quæsumus Dómine, aspirádo præveni, & adjuvándo proséquere: ut cuncta nostra oratio & operatio à te semper incípiat, & per te cœpta finiat. Per Christum Dóminum nostrum. *R.* Amen.

Deinde inchoat Antiphonam Aspérget me Dómine, &c. & Clerus alternatim dicit Psalmum Miserere mei Deus, in fine Glória Patri. Interim circundant exterius Ecclesiam (quæ intus debet esse vacua & nuda, & pariter altaria nuda, excluso populo, donec absoluta sit benedictio) & Sacerdos accepto aspergillo ex herba hyssopi ad ejus dexteram se convertens, parietes Ecclesiæ in superiori parte & in fundamentis cum aqua benedicta aspergit, dicens, Aspérget me Dómine hyssopo, & mundábor: lavábis me, &

super nivem dealbabor. *Reversi ad locum, unde processio initium habuit, repetitâ Antiphonâ à Clero, Sacerdos stans ut prius versus Ecclesiam, dicit,*

Orémus. & Ministri Flectámus gēnua. R. Leváte.

Domine Deus, qui licet cælo & terra non capiaris; domum tamen dignáris habere in terris, ubi nomen tuum jūgiter invocetur, locum hunc, quæsumus, Beátæ Mariæ semper Vírginis, & Beáti N. omniumque Sanctórum intercedéntibus méritis, seréno pietátis tuæ intúitu ví-sita, & per infusiónem grátiae tuæ ab omni inquinaménto purífica, purificatúmque consérva; & qui dilécti tui David devotiónem in filii sui Salomónis ópere complevísti, in hoc ópere desidéria nostra perficere dignéris; effugiántque omnes hinc nequitiæ spirituáles. Per Dóminum nostrum Jesum Christum Fílium tuum, qui tecum vivit & regnat in unitáte Spíritus Sancti Deus, Per ómnia sæcula sæculórum. R. Amen.

Qua finita Oratione, omnes bini in Ecclesiam intrantes, ad altare majus procedunt Litanias decantantes.

Ubi dictum fuerit, Ut ómnibus fidélibus defunctis réquiem ætérnam donáre dignéris, Te rogámus audi nos.

Surgit Sacerdos, & intelligibili voce dicit,

Ut hanc Ecclésiám & Altáre ad honórem tuum, & nomen Sancti tui N. purgáre & benedícere ✠ dignéris, Te rogá-mus audi nos. *Cum dicit benedícere, manu dextera benedícit Ecclesiam & Altare, deinde ut prius genuflectit, donec perficiantur Litanie, & Cantores sequuntur,*

Ut nos exaudíre dignéris, Te rogámus audi nos.

Fili Dei, Te rogámus audi nos. Agnus Dei, &c.

Dicto ultimo Kyrie eléyson, Sacerdos stans dicit,

Orémus. *Ministri* Flectámus gēnua. R. Leváte.

PRævéniat nos, quæsumus Dómine, misericórdia tua, & intercedéntibus ómnibus Sanctis tuis, voces nostras cleméntia tuæ propitiatiónis antícipet. Per Christum Dóminum nostrum. R. Amen.

Tum distans ab altari congruenti spatio genuflexus, & se signans dicit, Deus in adiutorium meum inténde, & statim surgit Clero respondente, Dómine ad adjuvándum me festína. Ipse vero stans dicit, Glória Patri, & Filio, & Spirítui Sancto. Chorus respondet, Sicut erat in princípio, &c. Postea Sacerdos dicit,

Orémus. *Ministri*, Flectámus gēnua. R. Leváte.

OMnípotens & miséricors Deus, qui Sacerdótibus tuis tantam præ cæteris grátiam contulísti, ut quidquid in tuo nómine dignè perfectéque ab eis ágitur, à te fieri credátur: quæsumus imménsam cleméntiam tuam, ut quidquid modò visitatúri sumus vísites, & quidquid benedictúri sumus benedícas; sítque ad nostræ humilitátis intróitum, Sanctórum tuórum méritis, fuga dæmonum, Angeli pacis ingréssus. Per Dóminum nostrum Jesum Christum Filium tuum, qui tecum vivit & regnat in unitáte Spíritus Sancti Deus, Per ómnia sæcula sæculórum. R. Amen.

His dictis inchoat Antiphonam, Benedic Dómine domum istam nómini tuo ædificátam, cum tribus Psalmis sequentibus, videlicet,

Psalmus 119.

AD Dóminum cum tribulárer clamávi, &c. *ut supra, pag. 168. & in fine Glória Patri, &c.*

Psalmus 120.

LEvávi óculos meos in montes, &c. *ut supra, pag. 169. & in fine Glória Patri, &c.*

Psalmus

DE BENEDICTIONIBUS.

325

Psalmus 121.

Lætatus sum in his, quæ dicta sunt mihi : in domum
Dómini ibimus.

Stantes erant pedes nostri : in átriis tuis Jerúsalem.

Jerúsalem quæ ædificátur ut civitas : cujus participatio
ejus in idípsum.

Illuc enim ascenderunt tribus, tribus Dómini : testimó-
nium Israel ad confiténdum nómini Dómini.

Quia illic sedérunt sedes in iudicio : sedes super domum
David.

Rogáte quæ ad pacem sunt Jerúsalem : & abundántia di-
ligéntibus te.

Fiat pax in virtúte tua : & abundántia in túrribus tuis.

Propter fratres meos, & próximos meos : loquébar pa-
cem de te.

Propter domum Dómini Dei nostri : quæsívi bona tibi.

Glória Patri, & Fílio, &c. Sicut erat, &c.

Ant. Bénedic Dómine domum istam nómini tuo ædificatã.

*Interim aspergit interiùs parietes in parte superiori & inferiori,
inchoans aspersionem à parte Evangelii, dicens, Aspérget me Dó-
mine, &c. tum ad altare reversus dicit,*

Orémus. Ministri, Flectámus génuâ. R. Leváte.

DEus, qui loca nómini tuo dicánda sanctíficas, effunde
super hanc orationis domum grátiam tuam, ut ab óm-
nibus híc nomen tuum invocántibus auxílium tuæ misericór-
diæ sentiátur. Per Dñm nostrum Jesum Christum Fílium
tuum, qui tecum vivit & regnat in unitáte, &c.

His peractis, dicitur Missa de tempore occurrenti, vel de Sancto.

*Ecclesia verò, quamvis à simplici Sacerdote ut supra sit benedicta,
ab Episcopo tamen consecranda est.*

V u.

(*****)

RITUS RECONCILIANDI POLLUTAM Ecclesiam, nondum ab Episcopo consecratam.

Ecclēsia triplici modo pollui potest: 1. ubi sanguis humanus per vim in ea funditur, sive ista effusio fiat per gravem percussione[m], sive per homicidium; si tamen homicidium fiat sine sanguinis effusione, nihilominus polluetur Ecclesia: 2. ubi in ea committitur peccatum aut fornicationis, aut adulterii, aut molliciti, si peccatum non sit occultum: 3. ubi in ea sepelitur aut infidelis, aut non baptizatus, aut hæreticus, aut excommunicatus nominatus.

Ecclesiæ igitur violatæ reconciliatio per Sacerdotem ab Episcopo delegatum fiat hoc modo. Altare Ecclesiæ omnino nudetur, provideaturque, ut Ecclesia possit liberè circumiri tam exterius, quàm interiorius, si fieri potest: paretur vasculum cum aqua benedicta, & aspergillum de herba hyssopi factum. Sacerdos indutus amictu, alba, cingulo, stola & pluviâ alba, adhibitis aliquot Sacerdotibus & Clericis, procedit ad primariam Ecclesiæ portam, ubi stans Antiphonam incipit dicens, Clero prosequente, Aspérge me Dómine hyssopo, & mundabor: lavábis me, & super nivem dealbabor. Psal. Miserére mei Deus, totus cum Glória Patri: quo finito, Antiphona repetitur. Interim dum Antiphona & Psalmus dicuntur, Sacerdos cum aqua benedicta aspergit in circuitu extrinsecus Ecclesiam, & Cœmeterium simul aspergendo alternatim ad parietes Ecclesiæ, ad terram Cœmeterii, præsertim ad loca contaminata: quo facto, redit ad locum, ubi incæpit aspergere, & stans dicit, **OREMUS.**

OMnípotens & miséricors Deus, qui Sacerdótibus tuis tantam præ cæteris grátiam contulísti, ut quidquid in tuo nómine dignè perfectéque ab eis ágitur, à te fieri

credatur; quæsumus immensam clementiam tuam, ut quod modò visitaturi sumus vísites, & quod benedicturi sumus benedícas; sitque ad nostræ humilitátis intróitum, Sanctorum tuorum méritis, fuga dæmonum, Angeli pacis ingressus. Per Christum Dóminum nostrum. *℟.* Amen.

Deinde Sacerdos incipit Litanias, & ingreditur Ecclesiam cum Clero cantando eas, acceditque ante altare majus, coram quo genuflectit, cumque dictum fuerit,

Ut omnibus fidélibus defunctis réquiem ætérnam donáre dignéris, Te rogámus audi nos,

Sacerdos surgit, & clara voce dicit,

Ut hanc Ecclésiám, Altáre hoc, & Cœmetérium purgáre & reconciliáre dignéris, Te rogámus audi nos.

Quibus dictis rursus genuflectit, & Litania perficiuntur: quibus finitis, Sacerdos versus ad dictum altare dicit,

Orémus. *℟.* Ministri, Flectámus génua. *℟.* Leváte.

PRævéniat nos, quæsumus Dómine, misericórdia tua, & intercedéntibus omnibus Sanctis tuis, voces nostras cleméntia tuæ propitiatiónis anticipet. Per Christum Dóminum nostrum. *℟.* Amen.

Deinde Sacerdos genuflectit ante altare, & se signo crucis muniens clara voce dicit, Deus in adiutorium meum inténde. Tum surgit, & Chorus seu astantes Clerici respondent, Dómine ad adiuvándum me festína. Et Sacerdos stans dicit, Glória Patri, & Fílio, & Spirítui Sancto. ℟. Sicut erat in princípio, &c.

Quo dicto, Sacerdos inchoat, Clero prosequente, Antiphonam Exúrgat Deus, & dissipéntur inimici ejus, & fugiant qui odérunt eum à fácie ejus.

Psal.

IN Ecclésiis benedícite Deo Dómino: de fóntibus Israhel

Repetitur Antiphona Exurgat.
 Ibi Bénjamin adolefcéntulus : in mentis excéffu.

Repetitur Antiphona.
 Príncipes Juda, duces eórum : príncipes Zábulon, príncipes Néphthali.

Repetitur Antiphona.
 Manda Deus virtúti tuæ : confirma hoc Deus, quod operátus es in nobis.

Repetitur Antiphona.
 A templo sancto tuo in Jerúsalem : tibi offerent reges múnera.

Repetitur Antiphona.
 Increpa feras arúndinis, congregatio taurórum in vaccis populórum : ut excludant eos, qui probáti sunt argento.

Repetitur Antiphona.
 Dissipa gentes, quæ bella volunt, vénient legáti ex Ægypto : Æthiopia præveniet manus ejus Deo.

Repetitur Antiphona.
 Regna terræ cantáte Deo : psállite Dómino.

Repetitur Antiphona.
 Psállite Deo, qui ascéndit super cælum cæli : ad oriéntem.

Repetitur Antiphona.
 Ecce dabit voci suæ vocem virtutis, daté glóriam Deo super Israel : magnificéntia ejus, & virtus ejus in núbibus.

Repetitur Antiphona.
 Mirábilis Deus in Sanctis suis, Deus Israel, ipse dabit virtútem & fortitúdinem plebi suæ : benedíctus Deus.

Et non dicitur Glória Patri, sed Antiphona repetitur. Interim dum Antiphona & Psalmus prædicti dicuntur, Sacerdos circuit Ecclesiam intrinsecus aspergendo, aspergit etiam specialiter loca contaminata ; quo facto, stans in Presbyterio versus ad altare dicit,

O R E M U S.

DEus, qui in omni loco dominationis tuæ clemens & benignus purificator assisitis, exaudi nos, quæsumus, & concede, ut in posterum inviolabilis huius loci permaneat benedictio, & tui muneris beneficia universitas fidelium, quæ supplicat, percipere mereatur. Per Christum, &c.

Deinde dicitur Missa de die occurrenti.

Simplex Sacerdos, tantum ex privilegio Sedis Apostolicæ, potest Ecclesiam ab Episcopo consecratam reconciliare; & tunc utatur ritu Pontificali præscripto. Procedatque indutus amictu, alba, cingulo, stola & pluviali albi coloris, adhibitis secum aliis Presbyteris & Clericis superpelliceis indutis, cum aqua ab Episcopo ad hunc usum rite benedicta.

*****

RITUS BENEDICENDI NOVUM COEMETERIUM per Sacerdotem ab Episcopo delegatum.

PRidie quàm fiat benedictio, ponitur in medio Cœmeterio benedicendo lignea Crux alta ad staturam hominis, & ante ipsam Crucem in terra figitur paxillus tridens ligneus, altus ad cubitum unum, apertus ad affigendum illi tres candelas.

Sequenti die manè Sacerdos in sacristia paratus amictu, alba, cingulo, stola & pluviali albi coloris, adhibitis aliquot Sacerdotibus & Clericis superpelliceis indutis, qui deferant vasculum aquæ benedictæ, aspergillum, & thuribulum cum incensi navicula, & hoc Rituali libro, & tribus candelis cereis, procedit ad Cœmeterium benedicendum ante Crucem in medio positam, & affiguntur & accenduntur tres candelæ super ligneum paxillum, & Sacerdos ante Crucem & candelas stans discooperto capite dicit,

O R E M U S.

O Mnípotens Deus, qui es custos animárum, & tutéla salutis, fides credéntium, réspice propítius ad nostræ servitutis officium, & ad introítum nostrum purgétur ✠ benedicátur ✠ & sanctificétur ✠ hoc Cœmetérium, ut humana cõrpora hîc post vitæ cursum quiescéntia, in magno iudicii die simul cum felicibus animábus mereántur adipisci vitæ perénis gáudia. Per Christum Dóminum nostrum. Amen.

Mox ante ipsam Crucem omnes genibus flexis dicunt Litánias ordinarias, incipiente Cantore, cæteris respondentibus; & cum dictum fuerit, Ut omnibus fidelibus defunctis, &c. Te rogámus audi nos, Sacerdos surgit, & clara voce dicit, producens manu signum Crucis, Ut hoc Cœmetérium purgáre & benedícere ✠ dignéris, Te rogámus audi nos.

Deinde Sacerdos ut prius genuflectit, & Litaniæ perficiuntur. Quibus finitis surgunt omnes, & Sacerdos Crucem aspergit aquâ benedictâ dicens Antiphonam, Aspérge me Dómine hyssopo, & mundabor: lavábis me, & super nivem dealbabor. Psalm. Miserere mei Deus, &c. dicitur totus ab astantibus cum Glória Patri, &c. ut supra, pag. 212. quo dicto repetitur Antiphona. Dum dicitur Psalmus, Sacerdos circuit & perambulat totum Cœmeterium incipiens ad ejus dexteram, aspergens ubique aquâ benedictâ; quo factò, redit ante Crucem, & ad ipsam respiciens dicit,

O R E M U S.

DEus, qui es totius orbis cõditor, & humáni generis redemptor, cunctarúmque creaturárum visibílium & invisibílium perféctus dispósitor, te supplici voce ac puro corde expóscimus, ut hoc Cœmetérium, in quo famulórum famularúmque tuárum cõrpora quiescere debent, post cur-

ricula hujus vitæ labéntia, purgáre ✠ benedícere ✠ & sanctificáre ✠ dignéris : quíque remissíonem ómnium peccatórum per tuam magnam misericórdiam in te confidéntibus præstitísti, corpóribus quoque eórum in hoc Cœmetério quiescéntibus, & tubam primi Archángeli expectántibus consolatióem perpétuam largíter impartíre. Per Christum Dóminum nostrum. R. Amen.

Tunc figit in summitate Crucis unam ex tribus candelis ardentibus, & alias duas similiter arduentes in duobus brachiis ejusdem Crucis.

Deinde incensat ipsam Crucem, & aspergens aquâ benedictâ, redit cum Ministris in sacristiam.

*****

RITUS RECONCILIANDI COEMETERIUM, quod solum pollutum fuerit.

Coemeterium eodem triplici modo pollui potest, quo Ecclesia, ut supra, pag. 326.

Mane diei, quâ facienda est reconciliatio, Sacerdos, si ab Episcopo facultatem habeat, adhibitis aliis Sacerdotibus & Clericis indutis superpelliceis, in sacristia, aut alio decenti loco vestitus amictu, alba, cingulo, stola & pluviali albi coloris accedit ad medium Cœmeterii, Clerico vasculum aquæ benedictæ & aspergillum deferente, & ibi super tapete genuflectit unâ cum Ministris, & Cantores aliique omnes genibus flexis dicunt Litanias; in quibus cum dictum fuerit, Ut ómnibus fidélibus defúntis, &c. Te rogámus audi nos, Sacerdos surgit, & manu dextra producus signum Crucis super Cœmeterium, clarâ voce dicit, Ut hoc Cœmeterium reconciliáre ✠ & sanctificáre dignéris, Te rogámus audi nos.

Quibus dictis, ut prius genuflectit, Cantoribus Litanias perficien-

tibus : quibus finitis, surgunt omnes, & Sacerdos accepto aspergillo cum aqua benedicta inchoat Antiphonam, Asperges me Domine hyssopo, Clero prosequente, & mundabor : lavabis me, & super nivem dealbabor. Psalm. Miserere mei Deus, &c. dicitur totus sine Glória Patri. In fine repetitur Antiphona Asperges. Dum hæc dicuntur, Sacerdos circuit totum Cœmeterium incipiens ad ejus dexteram, aspergens ubique aquâ benedictâ, præsertim in loco, ubi violatio commissa est : quo peracto, redit ad locum, ubi Litanie dictæ fuerunt, & ibi stans dicit,

Orémus. Ministri, Flectamus gēna. R. Levate.

Domine pie, qui agrum figuli pretio sanguinis tui in sepulturam peregrinorum comparari voluisti, quæsumus, dignanter reminiscere clementissimi hujus mysterii tui. Tu es enim Domine figulus noster, tu quietis nostræ ager, tu agri hujus pretium; tu dedisti etiam & suscepisti; tu de pretio tui vivifici sanguinis nos requiescere donasti. Tu ergo, Domine, qui es offensionis nostræ clementissimus indulitor, expectantissimus judicator, judicii tui superabundantissimus miserator, judicium tuæ justissimæ severitatis abscondens post miserationem tuæ piæ redemptionis; adesto exauditor & effector nostræ reconciliationis, hocque Cœmeterium peregrinorum tuorum cælestis patriæ incolatum expectantium benignus purifica & reconcilia; & hæc tumultuorum & tumultuorum corpora de potentia & pietate tuæ resurrectionis ad gloriâ incorruptionis non dampnans, sed glorificans resuscita. Qui venturus es judicare vivos & mortuos, & sæculum per ignem. R. Amen.

DE EXOR.

DE EXORCISMO,
ET DE EXORCIZANDIS
A DÆMONE OBSESSIS.

EXORCISMUS est ceremonia, quâ utitur Ecclesia, ut per Ministros suos expellat dæmones tum ab hominibus, quorum corpora vel possident, vel vexant, vel exagitant, vel quorum sensus fascinant; tum ab aliis creaturis, quibus abutuntur.

Ut autem hæc ecclesiastica functio ritè, dignè & utiliter exerceatur, advertendum est quid requiratur, tum ex parte Ministri exorcizantis, tum ex parte loci & exorcismi, tum ex parte exorcizati.

Ex parte igitur Ministri multa requiruntur. 1. Quamvis simplex exorcista habeat potestatem expellendi dæmones, usus tamen invaluit, ut hoc ministerium ad Sacerdotes reservetur, qui illud inconsulto D. Episcopo, vel ejus Vicario Generali exercere non debent.

2. Sacerdos exorcista eâ, quâ par est doctrina, ætate, prudentia, pietate, ac vitæ integritate ita sit præditus, ut sit irreprehensibilis, & ex parte sua effectui tam periculosi ministerii nullum obicem ponat.

3. Caveat Parochus, aliussve Sacerdos, ne faciliè credat aliquem esse à dæmone possessum, obsessum, exagitatum, aut fascinatum: nam quædam sunt infirmitates aut dispositiones naturales in utroque sexu humano, & præcipuè fæmineo, quæ tantam cum dæmoniis habent conformitatem, ut vix dignosci possit, an sit opus naturæ, an dæmonis.

4. Ideo Sacerdos sedulò attendat ad signa, quibus Doctores hæc in

re versatissimi, opus dæmonis ab opere naturæ dignoscunt. Hæc autem signa possessi aut obsessi à dæmone quinque vulgò assignant, scilicet ignota loqui, & intelligere: loqui per directionem, seu intelligere non loquentem, & respondere ejus cogitationibus directis: occulta & distantia patefacere: actus corporales supra naturam producere, aut vires supra naturam ostendere: habere quasdam sui corporis partes insensibiles.

5. Advertat Sacerdos exorcista, ne nimium sit loquax, nimiumque curiosus in investigandis aut dæmonis operationibus, aut iis, quæ aguntur in possessis, sive in imaginatione, sive in sensibus corporeis, aut iis, quæ de se scit, cogitat, aut judicet dæmon; sed sit gravis & modestus. Caveat etiam, ne unquam dæmoni per os possessi sive vituperanti, sive laudanti, sive damnantis aut approbanti, sive minitanti, sive promittenti, fidem ullam adhibeat. Caveat quoque, ne facile credat, dæmonem ab obsessio expulsum esse, ex eo quod cesset à vexationibus & operationibus, ut inde cesset exorcizare. Aliquando enim obsessus vel possessus ita in corpore & anima quietus est, & ejus sensus & facultates corporis & animæ sunt libera, ita exercitia pietatis exequitur, ut omnino liberatus videatur: quæ omnia sunt sæpè fictio & fallacia, quibus nunquam est credendum, sed semper diffidendum.

6. Advertat Exorcista, præter exorcismos, potissima esse illa remedia, quibus usus est Christus, quæque dedit ad ejiciendos dæmones, jejunium scilicet, orationem, fidem, & humilitatem; idè ad ea recurrat, & obsessos excitet, ut ad ea recurrant: sunt enim arma, quibus inimicus ille superbus vinci & ejici potest.

7. Cavere etiam debet, ne attendat risibus, nugis, ineptiis, & fascinationibus dæmonis, quæ potiùs contemnenda & negligenda sunt, quàm aspicienda, nec ipsi imperet quadam aut curiosa, aut inutilia. Poterit tamen illi imperare, ut taceat, & prudenter interrogare, quo

nomine vocetur, quot sint spiritus, à quo tempore, & propter quam causam possideat, aut obsideat, & an detineatur in isto corpore propter aliquam magicam operam, malefica signa, vel instrumenta.

Ex parte verò loci, temporis & exorcismi attendat Exorcista, 1. Ecclesiam vel Oratorium esse loca ad exorcismum administrandum magis convenientia, modò tamen seorsim à populo administretur. Potest nihilominus justa de causa domi administrari; immò sæpè conveniens est.

2. Sciat Sacerdos tempus matutinum, præsertim post celebrationem Missæ, esse magis opportunum, tempusque nocturnum absque justa causa esse semper vitandum.

3. Attendat Exorcizans ad verba, quibus spiritus illi maligni aut magis contremiscant, aut magis torqueantur, aut obsessus magis commoveatur & pungatur, ut ea in fide, humilitate, & fervore repetat: & si quem tumorem aut aliquam violentam agitationem in corpore advertat, ibi modò faciat signum Crucis, modò aspergat aquâ benedictâ.

4. Habeat secum quemdam pium & prudentem Ecclesiasticum assistentem, assistentesque pias personas ejusdem sexus personæ exorcizandæ, quæ in occasionibus succurrere possint.

Ex parte denique obsessi ad multa attendat Exorcista. 1. Inducat eum, ut ante omnia ad exorcismum per jejunia & alia pœnitentiæ exercitia, per orationem, confessionem & communionem, prout corporis & animæ dispositio patietur, se præparet. Eum hortetur, ut se se colligat, ad Deum se convertat, & in fide nihil hæsitans postulet à Deo liberationem & salutem. Et dum vehementius vexabitur, nihil unquam de auxilio Dei omnipotentis diffidat, sed in omni patientia & fiducia perseveret.

2. Optimum est, ut possessus seu obsessus exorcizandus habeat ante se Crucifixum; illique aut ad pectus, aut ad caput aliquæ reveren-

ter applicentur Reliquiæ, nunquam verò sanctissima Eucharistia.

3. Mulierem exorcizans secum, ut dictum est, habeat honestas & pias fœminas (si fieri potest, cognatione proximas) quæ obsessam exorcizandam teneant, illique in agitationibus inserviant, ut inde vitentur immodestia, quæ evenire possent.

4. Caveat Sacerdos exorcizans, ne nimium obsessis credat, qui illusiones & fascinationes dæmonis referunt, quasi essent revera tales, quamvis id totum referendum sit aut menti, aut imaginationi, aut fascinati sensibus: sed optimum est, ut de his nihil judicet, obsessos ab omni iudicio avertat, usque consilia opportuna impartiat.

5. Si per exorcismum liberetur obsessus, moneatur, ut à peccatis caveat, ne iterum det locum dæmoni, & fiant novissima pejora prioribus.

Itaque Sacerdos Exorcista ritè confessus, aut saltem corde peccata sua detestans, peracto, si commodè fieri potest, sanctissimo Missæ sacrificio, divinoque auxilio piis precibus implorato, superpelliceo & stola violacea, cujus extrema pars super obsessi caput ponatur, indutus, & coram se habens obsessum ligatum, si fuerit periculum, cum, se, & astantes muniat signo Crucis, & aspergat aquâ benedictâ, & genibus flexis, aliis respondentibus, dicat Litanias ordinarias usque ad preces exclusivè. In fine Antiphona, Ne reminiscâris Dômine delicta nostra, vel paréntum nostrorum, neque vindictam sumas de peccatis nostris. Pater noster, &c.

¶ Et ne nos inducas in tentationem.

¶ Sed libera nos à malo.

Psalmus 53.

DEus in nómine tuo saluum me fac: & in virtute tua júdica me.

Deus exáudi orationem meam: auribus pèrcipe verba oris mei.

Quóniam aliéni insurrexérunt advérsus me, & fortes quæsiérunt ánimam meam: & non proposuérunt Deum ante conspéctum suum.

Ecce enim Deus ádjuvat me: & Dóminus suscéptor est ánimæ meæ.

Avérte mala inimícis meis: & in veritáte tua dispérde illos.

Voluntárie sacrificábo tibi: & confitébor nómini tuo Dómine, quóniam bonum est.

Quóniam ex omni tribulatióne eripuísti me: & super inimícos meos despéxit óculus meus.

Glória Patri, &c. Sicut erat in princípio, &c.

℣. Salvum fac servum tuum. (*Salvam fac ancíllam tuam.*)

℞. Deus meus sperántem in te.

℣. Esto ei Dómine turris fortitudinis.

℞. A fácie inimíci.

℣. Nihil proficiat inimícus in eo. (*ea.*)

℞. Et fílius iniquitátis non appónat nocére ei.

℣. Mitte ei Dómine auxílium de sancto.

℞. Et de Sion tuére eum. (*eam.*)

℣. Dómine exáudi oratióem meam.

℞. Et clamor meus ad te véniat.

℣. Dóminus vobíscum. ℞. Et cum spíritu tuo.

OREMUS.

Deus, cui próprium est miseréri semper & párcere; súscipe deprecationem nostram, ut hunc fámulum tuum quem (*hanc famulam tuam quam*) delictórum caténa cónstringit, miserátio tuæ pietátis cleménter absólvat.

Domine sancte, Pater omnipotens, ætérne Deus, Pater Dómini nostri Jesu Christi, qui illum réfugam tyránnum & apostátam gehénnæ ígnibus deputásti; quique

unigénitum tuum in hunc mundum misisti, ut illum rapiéntem contéret, velóciter atténde & accélera, ut erípias hóminem ad imáginem & similitúdinem tuam creatum à ruína & dæmónio meridiáno. Da Dómine terrórem tuum super béstiam, quæ extérminat víneam tuam. Da fidúciám fervis tuis ad pugnándum contra nequíssimum draconem fortíssimè, ne conténnat sperántes in te, & ne dicat, sicut in Pharaóne, qui jam dixit, Deum non novi, nec Israel dimitto. Urgeat illum dextera tua potens discédere à fámulo tuo N. (fámula tua N.) ✠ ne diútius præsumat captívum (captivam) tenére, quem (quam) ad imáginem tuam créare dignátus es, & Fílius tuus redémít, qui tecum vivit & regnat in unitáte Spíritus Sancti Deus, Per ómnia, &c.

Deinde præcipiat dæmoni hunc in modum.

PRæcípio tibi, quicúnque es, spíritus immúnde, & ómnibus sóciis tuis hunc Dei fámulum (hanc Dei fámulam) obsidéntibus, ut per mystéria Incarnatiónis, Passiόνis, Resurrectiόνis & Ascensiόνis Dómini nostri Jesu Christi, per missiόνem Spíritus Sancti, & per advéntum ejúsdem Dómini nostri ad judícium, dicas mihi nomen tuum, diem & horam éxitus tui, cum aliquo signo; & mihi Dei minístro, licet indíigno, prorsus in ómnibus obédias; neque hanc creatúram Dei, vel circumstántes, aut eórum bona ullo modo offéndas.

Deinde legantur super obsessum obsessamve hæc Evangelia, vel unum aut alterum.

Léctio sancti Evangélíi secúndum Joánnem.

Hæc dicens signat se in fronte, ore & pectore, obsessum vero vel obsessam in fronte tantum.

In princípíio erat Verbum, &c. ut supra pag. 17.

Lectio sancti Evangelii secundum Marcum. *Marc. 16.*

IN illo tempore, dixit Jesus discipulis suis: Eúntes in mundum univérsum, prædicáte evangélium omni creatúræ. Qui crediderit & baptizátus fuerit, salvus erit: qui verò non crediderit, condemnábitur. Signa autem eos qui crediderint hæc sequéntur. In nómine meo dæmónia ejicient, línguis loquéntur novis, serpéntes tollent, & si mortíferum quid bíberint, non eis nocébit; super ægros manus impónent, & bene habébunt.

Lectio sancti Evangelii secundum Lucam. *Luc. 10.*

IN illo tempore, revérsi sunt septuagínta duo cum gáudio dicéntes ad Jesum: Dómine, étiam dæmónia súbjiúntur nobis in nómine tuo. Et ait illis: Vidébam Sátanam sicut fulgur de cælo cadéntem. Ecce dedi vobis potestátem calcándi supra serpéntes & scorpíones, & super omnem virtútem inimíci, & nihil vobis nocébit: verúmtamen in hoc nolíte gaudére, quia spíritus vobis súbjiúntur; gaudéte autem, quòd nómina vèstra scrípta sunt in cælis.

Lectio sancti Evangelii secundum Lucam. *Luc. 11.*

IN illo tempore, erat Jesus ejiciens dæmónium, & illud erat mutum: & cùm eiecisset dæmónium, locútus est mutus, & admirátæ sunt turbæ. Quidam autem ex eis dixerunt: In Beélzebub príncipe dæmoniórum ejicit dæmónia. Et álíi tentántes signum de cælo quærébant ab eo. Ipse autem, ut vidit cogitatíones eorum, dixit eis: Omne regnum in seípsum divísus desolábitur, & domus supra domum cadet. Si autem & Sátanas in seípsum divísus est, quómodo stabit regnum ejus? quia dicitis in Beélzebub me ejicere dæmónia. Si autem ego in Beélzebub ejicio

dæmónia, filii vestri in quo ejiciunt? ideo ipsi iudices vestri erunt. Porro si in dígito Dei ejicio dæmónia, profecto pervenit in vos regnum Dei. Cùm fortis armatus custodit atrium suum, in pace sunt ea quæ possidet: si autem fortior eo superveniens vicerit eum, univérsa arma ejus auferet in quibus confidebat, & spólia ejus distribuet.

℣. Dómine exáudi orationem meam.

℞. Et clamor meus ad te véniat.

℣. Dóminus vobiscum. ℞. Et cum spíritu tuo.

O R E M U S.

OMnípotens Dómine, Verbum Dei Patris, Christe Jesu, qui sanctis Apóstolis tuis dedisti potestatem calcandi super serpentes & scorpiones, & super omnem virtutem inimici; & cujus virtute victus tanquam fulgur de cælo Sátanas cecidit; tuum sanctum nomen cum timóre & tremóre suppliciter deprecor, ut indigníssimo mihi servo tuo data vénia ómnium delictórum meórum, constántem fidem & potestatem donáre dignéris, ut hunc crudélem dæmonem, bráchii tui sancti muníus poténtia, fidénter & secúrus aggrédiar. Per te Jesu Christe, Dómine Deus noster, qui ventúrus es judicáre vivos & mórtuos, & sæculum per ignem. ℞. Amen.

Deinde muníens se & obsessum signo Crucis, posita extrema parte stolæ super caput ejus, & dextera manu sua capiti ejus imposita, constanter & magna cum fide dicat ea quæ sequuntur.

℣. Ecce Crucem Dómini, fugite partes advérsæ.

℞. Vicit leo de tribu Juda, radix David.

℣. Dómine exáudi orationem meam.

℞. Et clamor meus ad te véniat.

℣. Dóminus vobiscum. ℞. Et cum spíritu tuo.

O R E M U S.

O R E M U S.

Deus & Pater Dómini nostri Jesu Christi, invoco nomen sanctum tuum, & cleméntiam tuam supplex expósco, ut advérsus hunc & omnem immúndum spíritum, qui vexat hoc plasma tuum, mihi auxílium præstáre dignéris. Per eúndem Dóminum nostrum Jesum Christum Fílium tuum, qui tecum vivit & regnat in unitáte Spíritus Sancti Deus, Per ómnia sæcula sæculórum. R. Amen.

E X O R C I S M U S.

EXorcízo te, immundíssime spíritus, per Patrem ✠ & Fílium ✠ & Spíritum ✠ Sanctum, omne phantásma, omnis legio eradicáre & effugáre ab hoc plásmate Dei. ✠ Ipse enim tibi ímperat, qui te de supérnis cælórum in inferióra terræ demérge præcépit. Ipse tibi ímperat, qui mari, ventis & tempestátibus imperávit. Audi ergo, & time Sátana, inimíce fidei, hostis géneris humáni, mortis adductor, vitæ raptor, justítiæ declinátor, malórum radix, fomes vitiórum, seductor hóminum, proditor géntium, incitátor invidiæ, orígo avaritiæ, causa discórdiæ, excitator dolórum. Quid stas, & resístis, cùm scias Christum Dóminum vires tuas pérdere? Illum métue, qui in Isaac immolátus est, in Jóseph venúndatus, in agno occísus, in hómine crucifíxus, deínde inférni triumphátor fuit. *Sequentes Cruces fiant in fronte obsessi.* Recéde ergo in nómine Patris ✠ & Fílii ✠ & Spíritus ✠ Sancti. Da locum Spíritui Sancto, per hoc signum ✠ Crucis Jesu Christi Dómini nostri, qui cum Patre & eódem Spíritu Sancto vivit & regnat Deus, Per ómnia sæcula sæculórum. R. Amen.

v. Dómine exáudi oratióem meam.

R. Et clamor meus ad te véniat.

ꝑ. Dóminus vobíscum. R. Et cum spírítu tuo.

O REMUS.

DEus cónditor & defénfor géneris humáni, qui hóminem ad imáginem tuam formásti, réspice super hunc famulum tuum N. qui (*hanc famulam tuam N. quæ*) dolis immúndi spírítus appetitur; quem (*quam*) verus adversárius, antiquus hostis terræ formídinis horróre circúmvolat, & sensum mentis humánæ stupóre defígit, terróre contúrbat, & metu trépidi timóris exágitat. Repélle Dómine virtútem diaboli, fallacésque ejus insídias ámove: procul ímpius tentátor aufugiat. Sit nóminis tui signo ✠ (*in fronte*) famulus tuus múnitus (*fámula tua múnita*) & in ánima tutus (*tuta*) & corpore. *Tres sequentes Cruces fiant in pectore dæmoniæ.* Tu pectoris ✠ hujus intérna custodias. Tu víscera ✠ regas. Tu ✠ cor confirmes. In ánima adversatrícis potestátis tentaménta evanéscant. Da Dómine ad hanc invocatiónem sanctíssimí nóminis tui grátiam, ut qui hucúsque terrébat, térritus aufugiat, & víctus abscedat, tibi que possit hic famulus tuus & corde firmátus, & mente sincerus, (*hæc famula tua & corde firmata, & mente sincera*) débitum præbere famulátum. Per Dóminum nostrum Jesum Christum Fílium tuum, qui tecum vivit & regnat in unitáte Spírítus Sancti Deus, Per ómnia sæcula sæculórum. R. Amen.

EXORCISMVS.

ADjúro te, serpens antíque, per júdicem vivórum & mortuórum, per factórem tuum, per factórem mundi, per eum, qui habet potestátem mitténdi te in gehénnam, ut ab hoc famulo Dei N. qui (*ab hac famula Dei N. quæ*) ad Ecclésiæ Dei sinum recúrrit, festínus discédas. Adjúro te íterum ✠ (*in fronte*) non mea infirmitáte, sed virtúte Spí-

ritus Sancti, ut éxeas ab hoc fámulo Dei N. quem (*ab hac fámula Dei N. quam*) omnípotens Deus ad imáginem suam fecit. Cede ígitur, cede non mihi, sed minístro Christi. Illíus enim te urget potéestas, qui te cruci suæ subjugávit. Illíus bráchium contremísce, qui devíctis gemítibus inférni ánimas ad lucem perdúxit. Sit tibi terror corpus hóminis ✠ (*in pectore*) sit tibi formído imágo Dei ✠ (*in fronte.*) Non résístas, nec moréris discédere ab hómine isto, quóniam compláuit Christo in hómine habitáre. Et ne contemnéndum putes, dum me peccatórem nimis esse cognóscis. Imperat tibi Deus ✠ Imperat tibi majéstas Christi ✠ Imperat tibi Deus Pater ✠ Imperat tibi Deus Fílius ✠ Imperat tibi Deus Spíritus Sanctus ✠ Imperat tibi Sacraméntum Crucis ✠ Imperat tibi fides sanctórum Apostolórum Petri & Pauli & cæterórum Sanctórum ✠ Imperat tibi Mártyrum sanguis ✠ Imperat tibi continéntia Confessórum ✠ Imperat tibi pia Sanctórum & Sanctárum ómnium intercessió ✠ Imperat tibi Christiánæ fídei mysteriórum virtus ✠ Exi ergo transgréssor. Exi sedúctor, plene omni dolo & fallácia, virtútis inimíce, innocéntium persecútor. Da locum diríssime, da locum impiíssime, da locum Christo, in quo nihil invenísti de opéribus tuis, qui te spoliávit, qui regnum tuum destrúxit, qui te victum ligávit, & vasa tua dirípuit, qui te projécit in ténebras exterióres, ubi tibi cum minístris tuis erit præparátus intéritus. Sed quid truculente reníteris? quid temerárie detréctas? Reus es omnipoténti Deo, cujus mandáta transgréssus es. Reus es Fílio ejus Jesu Christo Dómino nostro, quem tentáre ausus es, & crucifigere præsumpsísti. Reus es humáno géneri, cui tuis persuasiónibus mortis venénium propinásti.

Adjúro ergo te, draco nequíssime, in nómine ✠ Agni immaculáti, qui ambulávit super áspidem & basiliscum, qui conculcávit leónem & draconem, ut discédas ab hoc hómine ✠ (*fiat in fronte*) discédas ab Ecclesia Dei ✠ (*fiat signum Crucis super circumstantes*) Contremísce & effúge, invocáto nómine Dómini illíus, quem ínferi tremunt, cui Virtútes cælórum & Potestátes & Dominationes subiectæ sunt; quem Chérubim & Séraphim indeféssis vóciis laudant dicéntes, Sanctus, Sanctus, Sanctus Dóminus Deus Sábaoth. Imperat tibi Verbum ✠ caro factum. Imperat tibi natus ✠ ex Vírgine. Imperat tibi Iesus ✠ Nazarénus. Qui te, cū discípulos ejus contémneres, elísum atque prostrátum exíre præcépit ab hómine: quo præsénte, cū te ab hómine separáset, nec porcórum gregem íngredi præsumébas. Recéde ergo nunc adjurátus in nómine ✠ ejus ab hómine, quem ipse plasmávit. Durum est tibi velle resistere. ✠ Durum est tibi contra stímulum calcitráre. ✠ Quia quanto tárdius exis, tanto magis tibi supplícium crescit, quia non hómines contémnis, sed illum, qui dominátur vivis & mortuis, qui ventúrus est judicáre vivos & mortuos, & sæculum per ignem. R. Amen.

ꝑ. Dómine exáudi oratióne meam.

R. Et clamor meus ad te véniat.

ꝑ. Dóminus vobíscum. R. Et cum spírítu tuo.

O R E M U S.

Deus cæli, Deus terræ, Deus Angelórum, Deus Archangelórum, Deus Prophetárum, Deus Apostolórum, Deus Mártyrum, Deus Vírginum, Deus qui potestatem habes donándi vitam post mortem, réquiem post labórem, quia non est álius Deus præter te, nec esse póterit

verus, nisi tu creátor cæli & terræ, qui verus Rex es, & cuius regni non erit finis; humiliter majestatem glóriæ tuæ supplex deprecor, ut hunc famulum tuum (*hanc famulam tuam*) ab immundis spiritalibus liberare digneris. Per Christum Dominum nostrum. & Amen.

EXORCISMVS.

A Djuro ergo te, omnis immundissime spiritus, omne phantasma, omnis incurfio satanæ, in nomine Jesu Christi ✠ Nazaréni, qui post lavacrum Jordánis in desertum ductus est, & te in tuis sedibus vicit, ut quem ille de limo terræ ad honorem glóriæ suæ formavit, tu desinas impugnare, & in homine miserabili non humanam fragilitatem, sed imaginem omnipotentis Dei contremiskas. Cede ergo Deo ✠ qui te & malitiam tuam in Pharaone, & in exercitu ejus per Moysen servum suum in abyssum demersit. Cede Deo ✠ qui te per fidelissimum servum suum David de Rege Saule spiritalibus canticis pulsum fugavit. Cede Deo ✠ qui te in Juda Iscariote proditore damnavit. Ille enim te divinis ✠ verbis tangit, in cujus conspectu cum tuis legionibus tremens & clamans dixisti, Quid nobis & tibi Jesu Fili Dei altissimi? venisti huc ante tempus torquere nos? Ille te perpetuis flammis urget, qui in fine temporum dicturus est impiis, Discédite à me maledicti in ignem æternum, qui paratus est diabolo & angelis ejus. Tibi enim impie & angelis tuis vermes erunt, qui nunquam moriuntur. Tibi & angelis tuis inextinguibile præparatur incendium, quia tu es princeps maledicti homicidii, tu auctor incestus, tu sacrilegorum caput, tu actionum pessimarum magister, tu hæreticorum doctor, tu totius obscenitatis inventor. Exi ergo ✠ impie, exi ✠ sce-

leráte, exi cum omni fallácia tua, quia hóminem templum suum esse vóluit Deus. Sed quid diútius moráris híc? Da honórem Deo Patri omnipoténti ✠ cui omne genu fléctitur. Da locum Dómino Jesu Christo ✠ qui pro hómine sánguinem suum sacratíssimum fudit. Da locum Spirítui ✠ Sancto, qui per beátum Apóstolum suum Petrum te manifestè stravit in Simóne mago: qui falláciam tuam in Anánia & Sáphtira condemnávit; qui te in Heróde Rege honórem Deo non danti percússit; qui te in mago Elima per Apóstolum suum Paulum cæcitátis calígine pèrdidit, & per eúndem de Phytónissa verbo ímperans exíre præcepit. Discéde ergo nunc ✠ discéde ✠ sedúctor. Tibi erémus sedes est. Tibi habitátio serpens est: humiliáre & prostérnere. Jam non est differéndi tempus. Ecce enim dominátor Dóminus próximat cito, & ignis ardébit ante ipsum, & præcedet, & inflammábit in circúitu inimícos ejus. Si enim hóminem fefélleris, Deum non póteris irridére. Ille te éjicit, cujus oculis nihil occúltum est. Ille te expéllit, cujus virtúti univérsa subjécta sunt. Ille te exclúdit, qui tibi & ángelis tuis præparávit ætérnam gehénnam, de cujus ore exíbit gládius acutus: qui ventúrus est judicáre vivos & mórtuos, & sæculum per ignem. R. Amen.

Prædicta omnia, quatenus opus fuerit, repeti possunt, donec obsessus sit omnino liberatus.

Juvabit præterea plurimùm hæc, quæ infra notantur, super obsessum devotè dicere, sæpeque repetere.

Pater noster, &c. Ave Maria, &c. Credo, &c.

Canticum B. Mariæ Virginis.

Magnificat ánima mea Dóminum, &c. *ut supra, pag. 173. & in fine Glória Patri, &c.*

Canticum Zachariæ.

Benedictus Dóminus Deus Israel, &c. *ut supra, pag. 221. & in fine Glória Patri, &c.*

Symbolum Sancti Athanasii.

Quicunque vult salvus esse: ante ómnia opus est, ut teneat Cathólicam fidem.

Quam nisi quisque íntegram inviolatámque serváverit: absque dúbio in ætérnum peribit.

Fides autem Cathólica hæc est, ut unum Deum in Trinitáte: & Trinitátem in unitáte venerémur.

Neque confundéntes persónas: neque substántiã separántes. Alia est enim persóna Patris, alia Fílii: alia Spíritus Sancti.

Sed Patris & Fílii & Spíritus Sancti una est divínitas: æquális glória, coætérna majéstas.

Qualis Pater, talis Fílius: talis Spíritus Sanctus.

Incréátus Pater, increátus Fílius: increátus Spíritus Sanctus.

Imménsus Pater, imménsus Fílius: imménsus Spíritus Sanctus.

Ætérnus Pater, ætérnus Fílius: ætérnus Spíritus Sanctus.

Et tamen non tres ætérni: sed unus ætérnus.

Sicut non tres increáti, nec tres imménsi: sed unus increátus, & unus imménsus.

Simíliter omnípotens Pater, omnípotens Fílius: omnípotens Spíritus Sanctus.

Et tamen non tres omnípoténtes: sed unus omnípotens.

Ita Deus Pater, Deus Fílius: Deus Spíritus Sanctus.

Et tamen non tres Dii: sed unus est Deus.

Ita Dóminus Pater, Dóminus Fílius: Dóminus Spíritus Sanctus.

Et tamen non tres Dómini : sed unus est Dóminus.

Quia sicut sigillátim unamquámque persónam Deum ac Dóminum confitéri Christiána veritate compéllimur : ita tres Deos aut Dóminos dicere Catholica religione prohibémur.

Pater à nullo est factus : nec creátus, nec génitus.

Fílius à Patre solo est : non factus, nec creátus, sed génitus.

Spíritus Sanctus à Patre & Fílio : non factus, nec creátus, nec génitus, sed procedens.

Unus ergo Pater, non tres Patres, unus Fílius, non tres Fílii : unus Spíritus Sanctus, non tres Spíritus Sancti.

Et in hac Trinitáte nihil prius aut postérius, nihil majus aut minus : sed totæ tres persónæ coæternæ sibi sunt, & coæquáles.

Ita ut per ómnia, sicut jam supra dictum est, & únititas in Trinitáte : & Trínitas in unitáte veneránda sit.

Qui vult ergo salvus esse : ita de Trinitáte sentiat.

Sed necessariúm est ad æternam salutem : ut Incarnatió-nem quoque Dómini nostri Jesu Christi fidéliter credat.

Est ergo fides recta, ut credámus & confiteámur : quia Dóminus noster Jesus Christus Dei Fílius, Deus & homo est.

Deus est ex substántia patris ante sæcula génitus : & homo est ex substántia matris in sæculo natus.

Perfèctus Deus, perfèctus homo : ex ánima rationáli & humana carne subsistens.

Æqualis Patri secúndum divinitátem : minor Patre secúndum humanitátem.

Qui licet Deus sit & homo : non duo tamen, sed unus est Christus.

ET EXORCIZANDIS.

349

Unus autem non conversione divinitatis in carnem : sed assumptione humanitatis in Deum.

Unus omnino non confusione substantiæ : sed unitate personæ.

Nam sicut anima rationalis & caro unus est homo : ita Deus & homo unus est Christus.

Qui passus est pro salute nostra , descendit ad inferos : tertia die resurrexit à mortuis.

Ascendit ad cælos, sedet ad dexteram Dei Patris omnipotentis : inde venturus est judicare vivos & mortuos.

Ad cujus adventum omnes homines resurgere habent cum corporibus suis : & reddituri sunt de factis propriis rationem.

Et qui bona egerunt, ibunt in vitam æternam : qui verò mala, in ignem æternum.

Hæc est fides Catholica : quam nisi quisque fideliter firmiterque crediderit, salvus esse non poterit.

Glória Patri, & Filio, &c. Sicut erat, &c.

Psalms 90.

Qui habitat in adiutorio altissimi : in protectione, &c.
ut supra, pag. 275.

Psalms 67.

Exurgat Deus, & dissipentur inimici ejus : & fugiant qui oderunt eum à facie ejus.

Sicut deficit fumus, deficiant : sicut fluit cera à facie ignis, sic pereant peccatores à facie Dei.

Et justi epulentur, & exultent in conspectu Dei : & deleantur in lætitia.

Cantate Deo, psalmum dicite nomini ejus : iter facite ei, qui ascendit super occasum, Dominus nomen illi.

Exultate in conspectu ejus : turbabuntur à facie ejus, patris orphanorum & iudicis viduarum.

Deus in loco sancto suo : Deus qui inhabitare facit unus moris in domo.

Qui educit vinctos in fortitudine : similiter eos qui exasperant, qui habitant in sepulchris.

Deus cum egredereris in conspectu populi tui : cum pertransires in deserto.

Terra mota est, etenim cæli distillaverunt à facie Dei Sinai : à facie Dei Israel.

Pluviam voluntariam segregabis Deus hereditati tuæ, & infirmata est : tu verò perfecisti eam.

Animalia tua habitabunt in ea : parasti in dulcedine tua pauperi Deus.

Dominus dabit verbum evangelizantibus : virtute multa.

Rex virtutum dilecti dilecti : & speciei domus dividere spolia.

Si dormiatis inter medios cleros, pennæ columbæ deargentatæ : & posteriora dorsi ejus in pallore auri.

Dum discernit cælestis reges super eam, nive dealbabuntur in Selmon : mons Dei, mons pinguis.

Mons coagulatus, mons pinguis : ut quid suspicamini montes coagulatos?

Mons in quo beneplacitum est Deo habitare in eo : etenim Dominus habitabit in finem.

Carrus Dei decem millibus multiplex, millia lætantium : Dominus in eis, in Sina, in sancto.

Ascendisti in altum, cepisti captivitatem : accepisti dona in hominibus.

Etenim non credentes : inhabitare Dominum Deum.

Benedictus Dominus die quotidie : prosperum iter faciet nobis Deus salutarium nostrorum.

Deus noster, Deus salvos faciendi : & Dómini Dómini
éxitus mortis.

Verúntamen Deus confrínget cápita inimicórum suórum :
vérticem capílli perambulántium in delíctis suis.

Dixit Dóminus, Ex Bafan convértam : convértam in
profúndum maris.

Ut intingátur pes tuus in fánguine : lingua canum tuórum
ex inimícis ab ipso.

Viderunt ingrédus tuos Deus : ingrédus Dei mei, regis
mei, qui est in sancto.

Prævenérunt príncipes conjúcti psalléntibus : in médio
juvenculárum tympanistriárum.

In Ecclesiis benedicite Deo Dómino : de fóntibus Israel.

Ibi Bénjamin adolefcéntulus : in mentis excéssu.

Príncipes Juda, duces eórum : príncipes Zabulon, prínci-
pes Néphthali.

Manda Deus virtúti tuæ : confírma hoc Deus, quod ope-
rátus es in nobis. (múnera.

A templo sancto tuo in Jerúsalem : tibi ófferent reges

Increpa feras arúndinis, congregátio taurórum in vaccis
populórum : ut exclúdant eos, qui probáti sunt argénto.

Díssipa gentes, quæ bella volunt, vénient legáti ex Ægy-
pto : Æthiopia præveniet manus ejus Deo.

Regna terræ cantáte Deo : psállite Dómino.

Psállite Deo, qui ascéndit super cælum cæli : ad oriéntem.

Ecce dabit voci suæ vocem virtútis, date glóriam Deo
super Israël : magnificéntia ejus, & virtus ejus in núbibus.

Mirábilis Deus in Sanctis suis, Deus Israel, ipse dabit
virtútem & fortitúdinem plebi suæ : benedíctus Deus.

Glória Patri, &c. Sicut erat, &c.

Psalms 69.

DEus in adiutorium meum intende: Domine ad adjuvandum me festina.

Confundantur & revereantur: qui quaerunt animam meam.
Avertantur retrorsum, & erubescant: qui volunt mihi mala.

Avertantur statim erubescētes: qui dicunt mihi, Euge, euge.

Exultent & lætentur in te omnes, qui quaerunt te: & dicant semper, Magnificetur Dominus, qui diligunt salutare tuum.

Ego vero egenus & pauper sum: Deus adjuva me.

Adjutor meus & liberator meus es tu: Domine ne moreris.

Gloria Patri, &c. Sicut erat in principio, &c.

Psalms 53.

DEus in nomine tuo saluum me fac, &c. *ut supra,*
pag. 336.

Psalms 117.

Confitemini Domino, quoniam bonus: quoniam in saeculum misericordia ejus.

Dicat nunc Israel, quoniam bonus: quoniam in saeculum misericordia ejus.

Dicat nunc domus Aaron: quoniam in saeculum misericordia ejus.

Dicant nunc qui timent Dominum: quoniam in saeculum misericordia ejus.

De tribulatione invocavi Dominum: & exaudivit me in latitudine Dominus.

Dominus mihi adjutor: non timebo quid faciat mihi homo.

Dominus mihi adjutor: & ego despiciam inimicos meos.

Bonum est confidére in Dño : quàm confidére in hómine.

Bonum est speráre in Dño : quàm speráre in princípibus.

Omnes gentes circuiérunt me : & in nómine Dómini, quia ultus sum in eos.

Circumdántes circumdederunt me : & in nómine Dómini, quia ultus sum in eos.

Circumdederunt me sicut apes, & exarsérunt sicut ignis in spinis : & in nómine Dómini, quia ultus sum in eos.

Impúlsus eversus sum ut cáderem : & Dóminus suscepit me.

Fortitúdo mea & laus mea Dóminus : & factus est mihi in salutem.

Vox exultationis & salutis : in tabernáculis iustórum.

Déxtera Dómini fecit virtútem, déxtera Dómini exaltávit me : déxtera Dómini fecit virtútem.

Non móriar, sed vivam : & narrábo ópera Dómini.

Castígans castigávit me Dñs : & morti non trádidit me.

Aperíte mihi portas iustitiæ, ingrèssus in eas confitébor Dómino : hæc porta Dómini, iusti intrábunt in eam.

Confitébor tibi, quóniam exaudísti me : & factus es mihi in salutem.

Lápidem quem reprobavérunt ædificántes : hic factus est in caput ánguli.

A Dómino factum est istud : & est mirábile in óculis nostris.

Hæc est dies, quam fecit Dñs : exultémus & lætémur in ea.

O Dómine saluum me fac, o Dómine bene prosperáre : benedíctus qui venit in nómine Dómini.

Benedíximus vobis de domo Dómini : Deus Dóminus & illúxit nobis.

Constituíte diem solénne in condénfis : usque ad cornu altáris.

Deus meus es tu, & confitébor tibi: Deus meus es tu, & exaltábo te.

Confitébor tibi, quóniam exaudísti me: & factus es mihi in salútem.

Confitémini Dómino, quóniam bonus: quóniam in sæculum misericórdia ejus.

Glória Patri, & Filio, &c. Sicut erat in principio, &c.

Psalms 34.

JUdica Dómine nocéntes me: explúgna impugnántes me. Apprehénde arma & scutum: & exúrge in adjutórium mihi.

Effúnde frámeam, & conclúde advérsus eos qui persequúntur me: dic ánimæ meæ, Salus tua ego sum.

Confundántur & reveréantur: quæréntes ánimam meam.

Avertántur retrórsim & confundántur: cogitántes mihi mala.

Fiant tanquam pulvis ante fáciem venti: & ángelus Dómini coarctans eos.

Fiat via illórum ténebræ & lúbricum: & ángelus Dómini pèrsequens eos.

Quóniam gratis abscondérunt mihi intéritum láquei sui: supervácuè exprobravérunt ánimam meam.

Véniat illi láqueus quem ignórat, & cáptio quam abscondit apprehéndat eum: & in-láqueum cadat in ipsum.

Anima autem mea exultábit in Dómino: & delectábitur super salutári suo.

Omnia ossa mea dicent: Dómine, quis similis tibi? Erípiens ínopem de manu fortiórum ejus: egénium &

páuperem à diripiéntibus eum.

Surgéntes testes iníqui : quæ ignorábã , interrogábant me.

Retribuébant mihi mala pro bonis : sterilitaté ánimæ meæ.

Ego autem cùm mihi molésti essent : induébar cilício.

Humiliábam in jejúnio ánimam meam : & orátio mea in sinu meo convertétur.

Quasi próximum, & quasi fratrem nostrum, sic complacébam : quasi lugens & contristátus, sic humiliábar.

Et advérsus me lætáti sunt, & convenérunt : congregáta sunt super me flagélla, & ignorávi.

Dissipáti sunt, nec compúncti, tentavérunt me, subsannavérunt me subsannatione : frenduérunt super me déntibus suis.

Dómine quando respicies : restitue ánimam meam à malignitáte eórum, à leónibus unicam meam.

Confitébor tibi in Ecclesiá magna : in pópulo gravi laudábo te.

Non supergaúdeant mihi qui adversántur mihi iníque : qui odérunt me gratis, & ánnuunt óculis.

Quóniam mihi quidem pacíficè loquebántur : & in iracúndia terræ loquéntes, dolos cogitábant.

Et dilatavérunt super me os suum : dixerunt, Euge, euge, viderunt óculi nostri.

Vidísti Dómine, ne síleas : Dómine ne discédas à me.

Exúrge, & inténde iudício meo : Deus meus & Dóminus meus in causam meam.

Júdica me secúndum iustítiam tuam Dómine Deus meus : & non supergaúdeant mihi.

Non dicant in córdibus suis, Euge, euge, ánimæ nostræ : nec dicant, Devorávimus eum.

Erubescát & revereántur simul : qui gratulántur malis meis.

Induántur confusióne & reverentia : qui magna loquuntur super me.

Exultent & læténtur qui volunt iustitiam meam : & dicant semper, Magnificétur Dóminus, qui volunt pacem servi sui.

Et lingua mea meditábitur iustitiam tuam : totâ die laudem tuam.

Glória Patri, & Fílio, &c. Sicut erat, &c.

Psalmus 30.

IN te Dómine sperávi, non confundar in ætérnum : in iustitia tua libera me.

Inclína ad me aurem tuam : accélera ut éruas me.

Esto mihi in Deum protectórem & in domum refúgii : ut salvum me facias.

Quóniam fortitúdo mea & refúgium meum es tu : & propter nomen tuum dedúces me, & enútries me.

Edúces me de láqueo hoc, quem abscondérunt mihi : quóniam tu es protectór meus.

In manus tuas comméndo spíritum meum : redemísti me Dómine Deus veritátis.

Odísti observántes vanitátes : supervácuè.

Ego autem in Dómino sperávi : exultábo & lætabor in misericórdia tua.

Quóniam respexisti humiliatém meam : salvásti de necessitatibus ánimam meam.

Nec conclusísti me in mánibus inimíci : statuísti in loco spatióso pedes meos.

Miserere mei Dómine, quóniam tribulor : conturbátus est in ira óculus meus, ánima mea, & venter meus.

Quóniã defécit in dolore vita mea : & anni mei in gemítibus.

Infirmata

Infirmata est in paupertate virtus mea : & ossa mea conturbata sunt.

Super omnes inimicos meos factus sum opprobrium, & vicinis meis valde : & timor notis meis.

Qui videbant me foras fugerunt à me : oblivioni datus sum tanquam mortuus à corde.

Factus sum tanquam vas perditum : quoniam audivi vituperationem multorum commorantium in circuitu.

In eo dum convenirent simul adversum me : accipere animam meam consiliati sunt.

Ego autem in te speravi Domine : dixi, Deus meus es tu, in manibus tuis sortes meæ.

Eripe me de manu inimicorum meorum : & à persecutibus me.

Illustra faciem tuam super servum tuum, salvum me fac in misericordia tua : Domine non confundar, quoniam invocavi te.

Erubescant impii, & deducantur in infernum : muta fiant labia dolosa.

Quæ loquuntur adversus justum iniquitatem : in superbia & in abusione.

Quam magna multitudo dulcedinis tuæ Domine : quam abscondisti timéntibus te.

Perfecisti eis qui sperant in te : in conspectu filiorum hominum.

Abscondes eos in abscondito faciei tuæ : à conturbatione hominum.

Proteges eos in tabernaculo tuo : à contradictione linguarum.

Benedictus Dominus : quoniam mirificavit misericordiam suam mihi in civitate munita.

Ego autem dixi in excéssu mentis meæ: Projéctus sum à facie oculórum tuórum.

Ideo exaudísti vocem oratiónis meæ: dum clamáre ad te.

Diligite Dóminum omnes sancti ejus: quóniam veritatem requíret Dóminus, & retríbuet abundánter faciéntibus supérbiam.

Viríliter ágite & confortétur cor vestrum: omnes qui sperátis in Dómino.

Glória Patri, &c. Sicut erat in princípio, &c.

Psalmus 21.

DEus Deus meus, réspice in me, quare me dereliquísti? longe à salúte meâ verba delictórum meórum.

Deus meus clamábo per diem, & non exáudies: & nocte, & non ad insipiéntiam mihi.

Tu autem in sancto hábitas: laus Israel.

In te speravérunt patres nostri: speravérunt & liberásti eos.

Ad te clamavérunt, & salvi facti sunt: in te speravérunt, & non sunt confúsi.

Ego autem sum vermis, & non homo: oppróbrium hóminum, & abjéctio plebis.

Omnes vidéntes me, derisérunt me: locúti sunt lábiis, & movérunt caput.

Sperávit in Dómino, erípiat eum: saluum fáciat eum, quóniam vult eum.

Quóniam tu es, qui extraxísti me de ventre: spes mea ab ubéribus matris meæ, in te projéctus sum ex útero.

De ventre matris meæ Deus meus es tu: ne discésseris à me.

Quóniam tribulátio próxima est: quóniam non est qui ádjuvet. (runt me.

Circumdedérunt me vítuli multi: tauri pingues obsedé:

Aperuérunt super me os suum : sicut leo rápiens & rúgiens.
Sicut aqua effúsus sum : & dispérsa sunt ómnia ossa mea.
Factum est cor meum tanquam cera liquéscens : in mé-
dio ventris mei.

Aruit tanquam testa virtus mea , & lingua mea adhæsit
fáucibus meis : & in púlverem mortis deduxísti me.

Quóniam circumdedérunt me canes multi : concílium
malignántium obsédit me.

Foderunt manus meas & pedes meos : dinumeravérunt
ómnia ossa mea.

Ipsi verò consideravérunt & inspexérunt me : divisérunt
sibi vestiménta mea , & super vestem meã misérunt sortem.

Tu autem Dómine ne elongáveris auxílium tuum à me :
ad defensiónem meam cónspice.

Erue à frámea Deus ánimam meam : & de manu canis
únicam meam.

Salva me ex ore leónis : & à cónibus unicórnium humi-
litétem meam.

Narrábo nomen tuum frátribus meis : in médio Ecclésiæ
laudábo te.

Qui timétis Dóminum , laudáte eum : univérsum semen
Jacob glorificáte eum.

Tímeat eum omne semen Israel : quóniam non sprexit ,
neque despéxit deprecationem páuperis.

Nec avértit fáciem suam à me : & cùm clamárem ad eum ,
exaudívit me.

Apud te laus mea in Ecclésia magna : vota mea reddam
in conspéctu timéntium eum.

Edent páuperes , & saturabúntur , & laudábunt Dóminum
qui requírunť eum : vivent corda eórum in sæculum sæculi.

Reminiscéntur & converténtur ad Dóminum : univérſi fines terræ.

Et adorábunt in conspéctu ejus : univérſæ famíliæ géntium.

Quóniam Dómini est regnum : & ipse dominábitur géntium.

Manducavérunt & adoravérunt omnes pingues terræ : in conspéctu ejus cadent omnes qui descéndunt in terram.

Et ánima mea illi vivet : & semen meum sérviet ipsi.

Annunciábitur Dómino generátio ventúra : & annuntiábunt cæli justítiam ejus , pópulo qui nascétur, quem fecit Dóminus.

Glória Patri, & Fílio, &c. Sicut erat, &c.

Psalms 3.

Domine quid multiplicáti sunt, qui tríbulant me, &c. *ut supra, pag. 275.*

Psalms 10.

IN Dómino confído, quómodo dísctis ánimæ meæ : Transmígra in montem sicut passer ?

Quóniam ecce peccatóres intendérunt arcum, paravérunt sagíttas suas in pharétra. ut sagíttent in obscúro rectos corde.

Quóniam quæ perfecísti destruxérunt : justus autem quid fecit ?

Dóminus in templo sancto suo : Dóminus in cælo sedes ejus.

Oculi ejus in páuperem respíciunt : pálpebræ ejus intérrogat filios hóminum.

Dóminus intérrogat justum & ímpium : qui autem díligit iniquitátem, odit ánimam suam.

Pluet super peccatóres láqueos : ignis & sulphur, & spíritus procellárum pars cálicis eórum.

Quóniam iustus Dóminus & iustitias diléxit : æquitá-
tem vidit vultus ejus.

Glória Patri, & Fílio, &c.

Sicut erat in princípio, &c.

Psalmus 12.

Usquequo Dómine obliviscéris me in finem ? usque-
quo avértis faciém tuam à me ?

Quándiu ponam consília in ánima mea : dolórem in
corde meo per diem ?

Usquequo exaltábitur inimícus meus super me ? réspice &
exáudi me Dómine Deus meus.

Illúmina óculos meos, ne unquam obdórmiam in morte :
nequándo dicat inimícus meus, præválui advérsus eum.

Qui tríbulant me, exultábunt, si motus fuero : ego autem
in misericórdia tua sperávi.

Exultábit cor meum in salutári tuo, cantábo Dómino
qui bona tríbuit mihi : & pfallam nómini Dómini altíssimi.

Glória Patri, & Fílio, & Spirítui Sancto.

Sicut erat in princípio, & nunc, & semper, & in sæcula
sæculórum. Amen.

Oratio post liberationem.

ORámus te Deus omnípotens, ut spíritus iniquitátis
ámplius non hábeat potestátem in hoc fámulo tuo N.
(hac fámula tua N.) sed ut fugiat, & non revertátur. Ingre-
diátur in eum (eam) Dómine, te jubénte, bónitas & pax
Dómini nostri Jesu Christi, qui tecum vivit & regnat in
unitáte Spíritus Sancti Deus, Per ómnia sæcula sæculórum.
R. Amen.

(*****)

EXORCISMUS CONTRA TEMPESTATES,

qui fieri potest à Parocho, vel ejus Vicario,
etiam sine licentia D. Episcopi.

Cum procellosa aliqua imminebit tempestas, quæ turbido aëre, ac densis undique nubibus circumfluentibus, agris aut arboribus, vel etiam ædificiis grande aliquod damnum minetur, pulsentur campanæ, & Sacerdos superpelliceo ac stola violacei coloris indutus, astantibus duobus saltem Clericis, quorum unus Crucem parvam, alter candelam accensam & vas aquæ benedictæ deferat, in Ecclesia vel extra eam in loco honesto dicat,

Per signum Cru⁺cis, de inimicis ⁺ nostris libera nos ⁺
Deus noster. In nómine Patris ⁺ & Filii ⁺ & Spíritus ⁺
Sancti. Amen. Credo in Deum, &c. totum alta voce.

Kyrie eléyson. Christe eléyson. Kyrie eléyson.
Pater noster, &c. *v.* Et ne nos inducās in tentationem.

rx. Sed libera nos à malo.

v. Adjutorium nostrum in nómine Dómini.

rx. Qui fecit cælum & terram.

v. Sit nomen Dómini benedictum.

rx. Ex hoc nunc & usque in sæculum.

v. Exúrgat Deus & dissipéntur inimici ejus.

rx. Et fugiant qui odérunt eum à fácie ejus.

v. Exúrge Christe ádjuva nos.

rx. Et libera nos propter nomen tuum.

v. Dómine exáudi orationem meam.

rx. Et clamor meus ad te véniat.

v. Dóminus vobíscum. *rx.* Et cum spíritu tuo.

O R E M U S.

Domine Jesu Christe, qui fecisti cælum & terram, mare & omnia quæ in eis sunt, quique flumini Jordani benedixisti, atque in eo baptizari voluisti; & tuas sanctissimas manus & brachia sacratissima in cruce ✠ extendisti, quibus ærem sanctificasti; obsecramus immensam pietatis & bonitatis tuæ abundantiam, quatenus has nubes, quas video ærem perturbare, dissolvere & annihilare digneris, ut alligata potestas dæmonum impiè desævientium, deficiat & turbetur ad laudem tui sanctissimi nominis & potentissimæ majestatis tuæ. Qui vivis & regnas cum Deo Patre in unitate Spiritus Sancti Deus, Per omnia, &c.

Postea conversus ad nubes signat eas signo Crucis dicens,

Circumdete te nubes Deus Pater ✠ circumdet te Deus Filius ✠ circumdet te Deus Spiritus Sanctus ✠ Destruat te Deus Pater ✠ destruat te Deus Filius ✠ destruat te Deus Spiritus Sanctus ✠ Comprimat te Deus Pater ✠ comprimat te Deus Filius ✠ comprimat te Deus Spiritus Sanctus. Amen.

O B S E C R A T I O.

Sanctus Matthæus, Sanctus Marcus, Sanctus Lucas, Sanctus Joannes Evangelista, qui Christi Evangelium per quatuor mundi partes divulgârunt, ipsi suis meritis & precibus hanc tempestatem ab his locis, & ab omnibus Christianorum finibus ab eodem Domino nostro Jesu Christo obtineant effugari & depelli.

E X O R C I S M U S.

Et ego peccator & Christi sacerdos seu minister, licet indignus, autoritate & virtute ejusdem Dei & Domini nostri Jesu Christi summi imperatoris, non mea po-

téntia innixus & confisus, vobis præcipio, immundissimi spiritus, qui has nubes seu nébulas concitátis, in virtúte ejúsdem Dei & Dómini nostri Jesu Christi ✠ per sanctíssimam ejúsdem incarnationem, per sanctam nativitátem, per baptismum & jejúnium ipsíus, per ejus sacratíssimam crucem ✠ & passionem, per sanctam resurrectionem, per admirábilem ascensionem, per treméndum adventum ejus ac judícium, per mérita intemeratæ sempérque Virgínis Mariæ, & Sanctíssimi Eliæ, & per mérita omnium Sanctórum; ut exeátis ab eis, & eas dispergátis in locis sylvéstribus & incúltis, quátenus nocére non possint homínibus, animalibus, frúctibus, herbis, arbóribus, aut quibuscúnque rebus humánis úsibus deputátis. Per eúndem Dóminum nostrum Jesum Christum, qui ventúrus est judicáre vivos & mórtuos, & sæculum per ignem. *ꝛ.* Amen.

IPsé vobis ímperat, dæmones, qui has nubes commovétis, de quo de nube lúcida dictum est, hic est Fílius meus diléctus, in quo mihi bene complácuí: ✠ Ipse vobis ímperat, qui sua sacratíssima cruce in ea córporis sui sanctíssimi extensíone áerem purgávit: ✠ Ipse vobis ímperat, qui per mortem suam vos, príncipem vestrum, mortémque devíctit, & ligávit, atque æternæ gehénnæ mancipávit ignibus: ✠ Ipse vobis ímperat, qui inférno spoliáto surréxit a mórtuis: ✠ Ipse vobis ímperat, qui post quadragínta dies nube súscéptus, virtúte sua ascéndit in cælum: ✠ Ipse vobis ímperat, qui ventúrus est judicáre vivos & mórtuos & sæculum per ignem. *ꝛ.* Amen.

Et postea elevat Crucem in aëra dicens,

Ecce lignum sanctíssimæ Crucis, fugite partes advérsæ, vicit enim vos & mundum Dóminus noster Jesus Christus Fílius

Filius Dei, imperator summus, leo de tribu Juda, radix David.

Postea aqua benedicta in modum Crucis ✠ aspergat per quatuor partes. Dicenda sunt etiam Litanie, si nondum quievit tempestas.

Deinde Symbolum Quicumque vult salvus esse, &c. ut supra, pag. 347. Antiph. Salve Regina, & Sub tuum praesidium.

Cantic. Benedicite omnia opera, &c. ut supra, pag. 246. cum versu Gloria Patri, in quolibet versu dicti Cantici. Deinde,

℣. Benedicamus Patrem & Filium cum Sancto Spiritu.

℞. Laudemus & superexaltemus eum in saecula.

℣. Ora pro nobis sancta Dei genitrix.

℞. Ut digni efficiamur promissionibus Christi.

℣. Exurge Christe adjuva nos.

℞. Et libera nos propter nomen tuum.

℣. Domine exaudi orationem meam.

℞. Et clamor meus ad te veniat.

℣. Dominus vobiscum.

℞. Et cum spiritu tuo.

O REMUS.

OMnipotens sempiternus Deus, qui dedisti famulis tuis in confessione verae fidei aeternae Trinitatis gloriam agnoscere, & in potentia maiestatis adorare unitate quaesumus, ut ejusdem fidei firmitate ab omnibus semper muniamur adversis.

Protege Domine famulos tuos subsidiis pacis, & beatae Mariae semper Virginis patrocinio confidentes a cunctis hostibus & periculis redde securos.

ADomo tua, quaesumus Domine, spirituales nequitiae repellantur, & aerearum discadat malignitas tempestatum.

Ad te Dómine clamantes exáudi, & aëris serenitatem nobis tríbue supplicántibus, ut post nóxios ignes núbium & vim procellárum, in misericórdiæ tránseat laudem comminátio tempestátum.

OMnípotens & misericors Deus, qui nos & castigándo fanas, & ignoscéndo conférvas, præsta supplicibus tuis, ut & tranquillitátis optátæ consolatióne lætémur, & dono tuæ pietátis semper utámur. Per Dóminum nostrum Jesum Christum Fílium tuum, qui tecum vivit & regnat in unitáte Spíritus Sancti Deus, Per omnia, &c.

Possunt addi & aliæ Orationes pro devotione Sacerdotis, & cum compunctione ac contritione cordis supradicta pluries repeti, prout expedire videbitur.

(*****)

EXORCISMUS CONTRA LOCUSTAS, Bruchos, & alia nociva animalia.

Sacerdos, stolâ violacei coloris ad collum impositâ, Crucem parvam in manibus gestans, Ministro cum aqua benedicta & aspersorio comitante, cum primùm venerit ad locum, ubi sunt locustæ, vel alia nociva animalia, dicat,

℣. Adjutórium nostrum in nómine Dómini.

℟. Qui fecit cælum & terram.

℣. Sit nomen Dómini benedíctum.

℟. Ex hoc nunc & usque in sæculum.

℣. Benedicámus Patrem & Fílium cum Sancto Spíritu.

℟. Laudémus & superexaltémus eum in sæcula.

℣. Benedíctus es Dómine in firmaménto cæli.

℟. Et laudábilis, & gloriósus, & superexaltátus in sæcula.

CONT. LOCUSTAS, ET ALIA NOCIVA. 367

v. Benedicat & custodiat nos omnipotens & misericors
Dóminus. R. Amen.

v. Dómine exáudi orationem meam.

R. Et clamor meus ad te véniat.

v. Dóminus vobíscum. R. Et cum spírítu tuo.

OREMUS.

DEus, qui ad salutem humáni géneris máxima quæque
Sacraménta in aquárum substántia condidisti, adésto
propítius invocationibus nostris, & eleménto huic multí-
modis purificationibus præparáto, virtutem tuæ benedi-
ctiónis infúnde, ut creatúra tua ista mystériis tuis sérviens
ad abjiciéndos dæmones, morbósque pelléndos, divínæ
grátiae sumat efféctum, ut quicquid in agris, vel víneis, vel
hortis, vel segétibus fidélium tuórum hæc unda respérserit,
cáreat omni immundítia, liberétur à nóxiis animálibus, non
illic resídeat spírítus péstilens. R. Amen.

v. Non aura corrumpens. R. Amen.

v. Non bruchus aut tinea demóliens. R. Amen.

v. Non locústa mordens. R. Amen.

v. Non ventus urens. R. Amen.

v. Non grando cónterens. R. Amen.

v. Non tempéstas contúrbans. R. Amen.

v. Non calor siccans. R. Amen.

v. Non zizánium pertúrbans. R. Amen.

v. Discédant ab ea omnes insídix laténtis inimíci, & si quid
est quod aut incolumitáti ejus invídeat, aut quiéti, asper-
sione hujus aquæ effúgiat, atque discédát. R. Amen.

Postea aspergat agri illius terminos aqua benedicta, dicens Anti-
phonam Vidi aquam, &c. vel Asperges me, &c. secundum tem-
poris diversitatem, ut supra, pag. 284. qua finita dicet,

Signum ✠ salutis pone Dómine in fructibus istis, & non permittas introire Angelum percutientem in eos, nec animal ullum nocivum.

DE cælo Dómine pone signum ✠ tuum in eis, & protegat eos, & non erit in eis plaga nocens.

Y. Ostende nobis Dómine misericórdiam tuam.

R. Et salutare tuum da nobis.

Y. Dómine exáudi orationem meam.

R. Et clamor meus ad te veniat.

Y. Dóminus vobiscum. R. Et cum spíritu tuo.

O REMUS.

EXáudi nos Dómine sancte, Pater omnipotens, æternus Deus, & mittere digneris sanctum Angelum tuum de cælis, qui custodiat, foveat, protegat, vísitet & defendat omnes fructus in his agris (*pomariis, vineis*) existentes.

DEus, qui famulorum tuorum Móysis & Aarónis ministério ab Ægyptiis pro glória nóminis tui locustas, bruchos, scíniphes, aliásque plagas, seu justítiæ tuæ in peccatores flagella avertísti, & à fíliis quoque Israel prohibuísti, à pópulo tuo in te credente símiles calamitátes aufer, ut poténtiam tuam & beneficéntiam prædicemus.

PReces nostras, quæsumus Dómine, cleménter exáudi, ut qui justè pro peccátis nostris affligimur, & hanc animalium noxiórum calamitátem patimur, pro tui nóminis glória ab ea misericórditer liberémur, ut per poténtiam tuam expulsa nulli nóceant, & hos agros (*hortos, vineas*) intáctos (*intáctas*) dimittant, quatenus quæ ex eis orta fuerint, tuæ majestáti deserviant. Per Christum Dóminum nostrum. R. Amen.

*****

EXORCISMUS DOMUS, QUÆ A SPIRITIBUS
infestatur, per Sacerdotem delegatum ab Episcopo
peragendus.

AD hujusmodi exorcismum delegato Sacerdoti prima cura esse debet, ut per confessionem & sanctæ Eucharistiæ perceptionem se devotè domestici omnes præparent, etiam indicto jejunio jejunare valentibus.

Deinde quæ ad hanc ceremoniam sunt necessaria disponantur, scilicet vas aquæ benedictæ cum aspersorio, fasciculus rutæ parietibus affigendæ, Crux lignea super limina in ingressu appendenda, candelæ cereæ, ex quibus Cruces fiant, in angulis collocandæ, vasculum olei benedicendi, cum stupa seu bombacio, quo loca inuncta abstergantur; pulverizata aromata in cochleari, quo spargantur; ignis in aliquot pro magnitudine loci calefactoriis, & hic Ritualis liber, cum Psalterio uno vel pluribus, unde Clerici circumstantes Psalmos præscriptos recitent.

His paratis, Sacerdos superpelliceo & stola violacea indutus, præcedente alio cum Cruce, & præferentibus cereos benedictos accensos duobus Clericis, stet super limina interioris domus dicens,

℣. Adjutorium nostrum in nómine Dómini.

℞. Qui fecit cælum & terram.

℣. Salvos fac fervos tuos & ancíllas tuas.

℞. Deus meus sperántes in te.

℣. Esto eis Dómine turris fortitudinis.

℞. A fácie inimíci.

℣. Nihil proficiat inimícus in eis.

℞. Et fílius iniquitátis non appónat nocére eis.

℣. Exúrge Christe ádjuva nos.

℞. Et líbera nos propter nomen tuum.

℣. Dómine exáudi oratióem meam.

℞. Et clamor meus ad te véniat.

℣. Dóminus vobíscum. ℞. Et cum spírítu tuo.

O R E M U S.

OMnípotens sempitérne Deus, qui Sacerdótibus tuis præ cæteris tantam grátiam conférre dignátus es, ut quidquid in tuo nómine piè fuscéperint, & firma fide fuerint aggréssi, tu ipse probes & perficias: quæsumus imménsam cleméntiam tuam, ut quæcúnque híc loca visitatúri sumus, tu ipse vísites, quæ benedictúri ✠ benedícas, & ad ea ómnia, quæ nunc sumus actúri, dexteram tuæ poténtiæ propítius exténdas, & ad nostræ fragilitátis ingrédsum, Sanctorum tuorum précibus, domórum fiat egréssus, & Angeli pacis benígnus intróitus. Per Dóminum nostrum Jesum Christum Fílium tuum, qui tecum vivit & regnat in unitáte Spíritus Sancti Deus, Per ómnia sæcula sæculórum.
℞. Amen.

Inde benedicat rutam parietibus cubiculorum, & præsertim loci vexati à spiritibus affigendam, modo infra dicto.

℣. Adjutórium nostrum in nómine Dómini.

℞. Qui fecit cælum & terram.

℣. Dóminus vobíscum. ℞. Et cum spírítu tuo.

O R E M U S.

Benedic ✠ Dómine Jesu Christe hanc creatúram rutæ, & infúnde ei per virtútem sanctæ Cru✠cis tuæ ✠ benedictiónem cæléstem, ut qui ea munítus fuerit, vel super se eam habúerit, nullus ei inimícus nocére possit; & in quibuscúnque locis pósita fuerit vel portáta, ab eis contre-

mīscens diabolus discēdat, & pavidus diffugiat; & tuis creatūris illūdere, vel eārum quietem turbāre non ūlterius præsūmat. Proinde supplices te rogāmus, Dōmine, ut Angelum tuum Raphaēlem mittere dignēris, qui olim dæmonem mortiferum à Sara & Tobia expulit & fugavit, ut illum denuo à cunctis animabus Deum verum piē colentibus, à lectulis, cubiculis, cāveis, stābulis, & univērsis hujusce domus locis, in quibus fidēles tui hābitant & requiēscunt, vīgilant & consīstunt, procul ejiciat & extērminet, ne in illos aut pavōres immittere, aut divexāre ullātenus vāleat, quos tui sancti Chrīsmatis unctiōne linīsti. Qui cum Patre & Spīritu Sancto vivis & regnas Deus, &c.

BENE ✠ dico te, creatūra rutæ, in nōmine Patris ✠ & Filii ejus unigēniti Dōmini nostri Jesu ✠ Christi, & Spīritus ✠ Sancti, ut sis diaboli & ōmnium consōrtium ejus fuga & exterminatio. Per eum qui ventūrus est judicāre vivos & mōrtuos & sēculum per ignem. R. Amen.

Tum ruta aspergatur aquā benedictā, & affigatur parietibus singulorum locorum ad processum & ingressum Sacerdotis & Clericorum, & aliorum fidelium preces fundentium.

Inde Sacerdos & omnes circumstantes signo Crucis ✠ se munientes domum ingrediantur ordine servato, & altē ac distinctē recitare incipiant Psalmos sequentes.

Dōmine ne in furōre tuo. Psal. 6.

Dōmine Deus meus in te sperāvi. Psal. 7.

Deus Deus meus respice in me. Psal. 21.

Dōminus illuminatio mea. Psal. 26.

Beāti quōrum remissæ sunt iniquitātes. Psal. 31.

Minuatur hīc & infra, vel augeatur numerus Psalmorum pro angustia vel amplitudine loci, aut devotione Sacerdotis.

Dum recitantur dicti Psalmi, Sacerdos procedendo cuncta loca aspergat aqua benedicta; & ubi ad locum principale pervenerit, magis scilicet & frequentiùs vexatum, deposita Cruce & cereis benedictis super mensa ibi ad hoc disposita, incipiet,
 Kyrie eléyson. Christe eléyson. Kyrie eléyson.
 Pater noster. *v.* Et ne nos inducas in tentationem.

r. Sed libera nos à malo.

v. Beati qui habitant in domo tua Dómine.

r. In sæcula sæculórum laudábunt te.

v. Circúmda Dómine domum istam.

r. Et Angelis tuis servándam commítte.

v. Salvos fac servos tuos & ancíllas tuas.

r. Deus meus sperántes in te.

v. Esto eis Dómine turris fortitúdinis.

r. A fácie percutiéntis diaboli.

v. Nihil proficiat malignus inimícus in eis.

r. Et fílius iniquitátis non appónat nocére eis.

v. Dómine exáudi orationem meam.

r. Et clamor meus ad te véniat.

v. Dóminus vobíscum. *r.* Et cum spírítu tuo.

OREMUS.

Visita, quæsumus Dómine, habitationem istam, & omnes insídias inimíci ab ea longè repélle: Angeli tui sancti hábitent in ea, qui percutiéntes ángelos extérminet, & habitántes fidéles in pace custódiat, super quos tua benedíctio descéndat & máneat semper. Per eum qui ventúrus est judicáre vivos & mórtuos & sæculum perigné. *r.* Amen.

Sacerdos aquâ benedictâ cuncta loca domus aspergat, præcedentibus luminaribus & Cruce: alii Ministri genibus flexis in loco principali, & magis vexato, dicant interea sequentes Psalmos.

Judica

Júdica Dómine nocéntes me. *Psal.* 34.

Miserére mei Deus, *Psal.* 50.

Deus áuribus nostris audívimus, *Psal.* 43.

De profúndis clamávi ad te Dómine, *Psal.* 129.

Dómine exáudi oratióem meam, áuribus, *Psal.* 142.

Finita aspersione redeat Sacerdos ad locum principalem, & respondentibus circumstantibus dicat,

Kyrie eléyson. Christe eléyson. Kyrie eléyson.

Pater noster, &c. *v.* Et ne nos indúcas in tentatióem.

R. Sed libera nos à malo.

v. Convértere Dómine usquéquo.

R. Et deprecábilis esto super servos tuos & ancíllas tuas.

v. Muro tuo inexpugnábili domum istam circumcínge.

R. Et armis tuæ poténtiæ semper prótege.

v. Fiat misericórdia tua Dómine super nos.

R. Quemádmódum sperávimus in te.

v. Libera nos Deus Israel.

R. Ex ómnibus tribulatióibus nostris.

v. Dic Angelo percutiénti.

R. Cesset jam manus tua.

v. Dómine exáudi oratióem meam.

R. Et clamor meus ad te véniat.

v. Dóminus vobíscum. *R.* Et cum spíritu tuo.

O R E M U S.

A Désto Dómine supplicatióibus nostris, & hanc domum óculis tuæ pietátis illústra, ut fugátis tenebrárum ángelis, descéndat super habitántes in ea grátia tuæ larga benedíctio, ut in manufáctis habitáculis cum salubritáte manéntes, ipsi tuum semper sint habitáculum. Per Dóminum nostrum Jesum Christum Fílium tuum, &c.

Iterum Sacerdos aspergat cuncta loca domus, ut supra; interim Ministri vel circumstantes in loco principali dicant sequentes Psalmos.

Levavi oculos meos in montes, Psal. 120.

Ad te levavi oculos meos, Psal. 122.

Nisi quia Dominus erat in nobis, Psal. 123.

Qui confidunt in Domino, Psal. 124.

Nisi Dominus ædificaverit domum, Psal. 126.

Post asperionem redeat Sacerdos ad locum principalem, & dicat, Kyrie eléyson. Christe eléyson. Kyrie eléyson.

Pater noster. v. Et ne nos inducas in tentationem.

r. Sed libera nos à malo.

v. Mitte nobis Domine auxilium de sancto.

r. Et de Sion tuere nos.

v. Tuere Domine domum & familiam istam.

r. Sicut domum David in æternum.

v. Eripe nos à nequitia spirituum immundorum.

r. Sicut liberasti Tobiam ab Asmodæo.

v. Libera nos Deus Israel.

r. Ex omnibus tribulationibus nostris.

v. Domine exaudi orationem meam.

r. Et clamor meus ad te veniat.

v. Dominus vobiscum. r. Et cum spiritu tuo. OREMUS.

OMnipotens sempiternæ Deus, qui in omni loco dominationis tuæ præsens es, & operaris, annue supplicationibus nostris, & præsta, ut nihil hîc nequitia contrariæ potestatis valeat, nihil contra fideles tuos famulos moliatur; sed virtute & operatione Spiritus Sancti à dæmonis infestatione liberati, tibi gratiam & devotum præstent obsequium. Per eum qui venturus est judicare vivos & mortuos, & sæculum per ignem. *r. Amen.*

DOMUS INFESTATÆ.

375

Tertiò Sacerdos aspergat cuncta loca domus, ut suprà. Interim Ministri vel astantes in loco principali genibus flexis recitent sequentes Psalmos.

Sæpè expugnauerunt, Psal. 128.

Cùm invocarem, Psal. 4.

In te Dómine sperávi, Psal. 30.

Qui hábitat in adiutorio, Psal. 90.

Ecce nunc benedicite, Psal. 130.

Sacerdos peracta aspersione ad locum principalem reversus incipiat,

Kyrie eléyson. Christe eléyson. Kyrie eléyson.

Pater noster. v. Et ne nos inducas in tentationem.

R. Sed libera nos à malo.

v. De tribulatione invocávi Dóminum.

R. Et exaudivit me in latitudine.

v. Dóminus mihi adiutor.

R. Et ego despiciam inimicos meos.

v. Impulsus eversus sum, ut caderem.

R. Et Dóminus suscepit me.

v. Dómine libera nos à sagitta volante, à negotio perambulante in tenebris.

R. Libera nos ab incursu & dæmónio meridiáno.

v. Dómine non prævaleat inimicus homo, & élide vires ejus.

R. Sicut excussisti Pharaónem & virtutem ejus in mari rubro.

v. Dómine exaudi orationem meam.

R. Et clamor meus ad te veniat.

v. Dóminus vobiscum. R. Et cum spíritu tuo.

OREMUS.

Domine Jesu Christe, qui es caput nostrum, & corona Sanctorum omnium, respice quæsumus super domum & familiam istam; & in tuam tutelam ac custodiam

ita suscipe, ut fugatis & expulsis omnium dæmonum insidiis, & in præsenti sæculo secunda tibi gratias agere, & in futuro in omne sæculum beata te laudare mereatur. Qui cum Patre & Spiritu Sancto vivis & regnas in sæcula sæculorum. *R.* Amen.

His dictis, Sacerdos benedicat candelas cereas formula sequenti,
v. Deus in adiutorium meum intende.

R. Domine ad adjuvandum me festina.

v. Gloria Patri, & Filio, & Spiritui Sancto.

R. Sicut erat in principio, & nunc, & semper, & in sæcula sæculorum. Amen.

v. Dominus vobiscum. *R.* Et cum spiritu tuo.

O R E M U S.

Domine Jesu Christe, qui illuminas omnem hominem venientem in hunc mundum, effunde benedictionem tuam super candelas, & sanctifica eas lumine gratiæ tuæ: & sicut igne visibili accensæ nocturnas repellunt tenebras, ita tenebrarum potestates & infernos spiritus ex hoc habitaculo tuæ munimine virtutis excludant, ejusdemque incolas ab omni dæmonum incurfione tutos & securos reddant, quatenus in hac vita tibi quieto & tranquillo spiritu serviētes, ad teipsum lucem indeficientem pervenire mereantur. Qui vivis & regnas cum Deo Patre in unitate Spiritus Sancti Deus, Per omnia, &c.

Ex dictis candelis fiant Cruces, & in angulis cubiculorum collocentur.

Postea Sacerdos Crucem ligneam benedicat in hunc modum,

v. Adiutorium nostrum in nomine Domini.

R. Qui fecit cælum & terram.

v. Sit nomen Domini benedictum.

R. Ex hoc nunc & usque in sæculum.

O REMUS.

Benedic ✠ Dómine hoc signum Crucis, & sicut per eam eripuisti mundum à potestáte dæmonum, ita hoc domicílium ab eórum insídiis serva : Sanctífica Dómine passíonis istud signáculum, ut hódie tuis inimícis in terrórem, tibi verò credéntibus in auxiliáre vexíllum erigátur : & in quocúnque loco fúerit collocátum, inde advérſas potestátes elíminet, sanctósque Angelos istíus loci & habitántium fidélium tutóres ac protectóres fortíssimos immíttat.

Deinde benedicatur oleum sequenti forma.

EXorcízo te, immundíssime spíritus, omnisque incúrſio sátanæ, & omne phantásma, in nómine Patris ✠ & Fílii ✠ & Spíritus ✠ Sancti, ut recédas ab hoc óleo, ut possit éffici únctio spirituális ad protegéndam domum istam, ut in ea Spíritus Sanctus hábitet per nomen Dei Patris omnipoténtis, & per nomen dilectíssimi Fílii ejus Dómini nostri Jesu Christi, qui ventúrus est judicáre vivos & mórtuos, & sæculum per ignem. &c. Amen.

Postea oleum aspergatur aquâ benedictâ : deinde Crux ungatur illo oleo, & úncta appendatur super limina januæ in ingressu domus, & interea dicatur,

Vexílla Regis pródeunt, &c.

Illo quoque oleo benedicto ungantur januæ & ostia domus modo sequenti.

Per istam sacrosáctam olei únctiónem & benedictiónem ✠ fuscípiat Dóminus hujus domicílii custódiam, & ita illud sanctíficet & consérvet, ut Dei fortitúdinis sit tanquam signum scriptum in límine & óstiis. In nómine Patris ✠ & Fílii ✠ & Spíritus ✠ Sancti. Amen.

Reversus Sacerdos ad locum principalem dicat,

O R E M U S.

EXáudi nos Dómine sancte, Pater omnipotens, ætér-
ne Deus, ut sicut domos Hebræorum in exitu de Ægy-
pto Agni ságuine linítas ab Angelo percutiente custo-
disti, ita mittere dignéris sanctum Angelum de cælis, qui
custódiat, foveat, prótegat, vísitet atque deféndat domum
hanc, & habitántes in ea, in virtúte ságuinis veri Agni
Dómini nostri Jesu Christi, qui tecum vivit & regnat in
unitáte Spíritus Sancti Deus, Per ómnia, &c.

O R E M U S.

OMnípotens sempitérne Deus, cunctárum benedicti-
onum largítor magníficus, béne✠dic domum istam,
ut sit domus divíni hospítii, domus pacis, benedictiónis &
consolatiónis, domus meditatiónis & protectiόnis; sit do-
mus supra firmam petram ædificáta, sit tanquam civitas &
domus David stabilita coram Dómino. Consérva in ætér-
num hoc domicílium, quod à spirítibus immúndis nunc ut
miníster tuus pur✠go, mun✠do, sanctí✠fico benedícens,
béne✠dico sanctíficans. Egrediátur fons de fólio tuo super
domum istam, ut irrigétur misericórdia tua, & dic Angelo
percutienti, Cesset jam manus tua. Appáreat majéstas tua
& sanctí✠ficet hoc habitáculum, & ponat manum suam híc
in sempitérnum, & sint óculi ejus & cor ejus híc cunctis
diébus sicut super ædifícium domus Salomónis. Et sexagínta
ex fortíssimis Dei poténtes, omnes tenéntes gládios, & ad
bella doctíssimi circúmsistent, & contra ángelos pacem &
quiétém incoléntium perturbántes pugnent & expúgnent.
Per eum qui ventúrus est judicáre vivos & mórtuos, & sæ-
culum per ignem. R. Amen.

Sumantur aromata pulverizata, & benedicantur formula sequenti.

EXorcizo te, creatúra incénsi, *vel myrrhæ, vel N. per* Deum Patrem omnipoténtem, qui fecit cælum & terram, & ómnia quæ in eis sunt, ut omnis virtus adversárii, omnis exércitus diaboli, omnisque incúrso, omne phantásma sátanæ eradicétur & effugétur, ut fiat fumus tuus terror omnis adversáriæ potestátis, & tutéla domicílii hujus & habitántium in ea per Spíritum Sanctum. In nómine Patris ✠ omnipoténtis, & Jesu ✠ Christi Fílii ejus Dómini nostri, qui cum eo vivit & regnat in unitáte ejusdem Spíritus ✠ Sancti Deus, Per ómnia sæcula sæculórum. *R. Amen.*

Tunc aspergantur aromata aquâ benedictâ, & inde Sacerdos incipiat dicere in loco principaliori,

v. Dóminus vobíscum. R. Et cum spíritu tuo.

Inítium sancti Evangélíi secúndum Joánnem.

R. Glória tibi Dómine.

IN princípío erat Verbum, & Verbum erat apud Deum, &c. *ut supra. pag. 17.*

Finito Evangelio, imponantur aromata igni in calefactoriis incluso, dicendo,

Sicut ego Dei mínister ímpleo domum hanc fumo arómatum, sic repleátur majestáte & glória Dómini, ut sit habitáculum firmíssimum tanquam sólum Dei in sempitérnum: & omnes habitántes in ea adórent & laudent eum, quóniam bonus, quóniam in sæculum misericórdia ejus.

Item in altero cubiculo.

v. Dóminus vobíscum. R. Et cum spíritu tuo.

Sequéntia sancti Evangélíi secúndum Matthæum.

R. Glória tibi Dómine.

Cum ergo natus esset Jesus in Bérhleem Judæ, &c. *in Missali, die Epiphaniæ Domini.*

DE EXORCISMO

Imponuntur aromata igni, dicendo,

Et ascéndit fumus incensórum de manu Angeli coram Deo; & accépit Angelus thuríbulum áureum, & implévit illud de igne altáris, & misit in terram, & facta sunt tonítrua, & voces, & fúlgura, & terræ motus magnus.

Item in alio loco, si plura sint.

ꝛ. Dóminus vobíscum. ʒ. Et cum spírítu tuo.

Sequéntia sancti Evangélíi secúndum Lucam.

ʒ. Glória tibi Dómine.

ET ingrédessus Jesus perambulábat Hiéricho, &c. *in Missali, in festo Dedicationis.*

Aromata imponuntur igni, dicendo,

Totus mons Sínai fumábat, eo quòd descendísset Dóminus Deus super eum in igne, & ascéndit fumus ex eo quasi de fornáce.

Item in alio cubiculo vel loco.

ꝛ. Dóminus vobíscum. ʒ. Et cum spírítu tuo.

Sequéntia sancti Evangélíi secúndum Marcum.

ʒ. Glória tibi Dómine.

NOvíssimè autem recumbéntibus illis undecim apparuit Jesus, & exprobrávit incredulitátem eórum & durítiam cordis, quia his, qui víderant eum resurrexísse, non credíderant. Et dixit eis: Eúntes in mundum univérsum prædicáte evangélium omni creatúræ. Qui credíderit & baptizátus fuerit, salvus erit: qui verò non credíderit, condemnábitur. Signa autem eos, qui credíderint, hæc sequéntur: In nómine meo dæmónia ejíciant, linguis loquéntur novis, serpéntes tollent, & si mortíferum quid bíberint, non eis nocébit; super ægrótos manus impónent, & bene habébunt. Et Dóminus Jesus postquam locútus est eis, assúmpsus est in

est in cælum, & sedet à dextris Dei. Illi autem profecti, prædicaverunt ubique Dómino cooperante sequéntibus signis.

Aromata imponuntur igni, dicendo,

Implétum est templum Dei fumo à maiestáte Dei: & de virtúte ejus éxiit fumus éxtricans omne genus dæmoniórum.

Si plura loca, repetantur superiora Evangelia, & aromata incenduntur modo supradictò.

His peractis, Sacerdos benedicat omnes habitatores domus genua flectentes in loco principali.

1. Adjutórium nostrum in nómine Dómini.

2. Qui fecit cælum & terram.

3. Sit nomen Dómini benedíctum.

4. Ex hoc nunc & usque in sæculum.

5. Fratres charíssimi. 6. Deo grátias.

M Anéte pacífici in domo vestra, & cor vestrum sit jucúndum. Det vobis réquiem Dóminus & pacem, & consolatióem úndique ab univérsis inimícis vestris. Apériat Dóminus thesáurum suum, & abundáre faciát vos ómnibus bonis, sicut abundáre fecit pópulum Israel perseverántem in mandátis suis. Bene[✠]dícat vos Deus de throno suo stantes, ambulátes, dormiéntes, vigilátes: Et família vestra vígeat usque ad tértiam & quartam generatióem, & omne consílium cordis vestri sua virtúte corróboret, & domus vestra in sanctificatióne permáneat, & grátia Dómini nostri Jesu Christi, & cháritas Dei, & comunicatió Spíritus Sancti descéndat super vos, & máneat semper vobiscum ✠ 7. Amen.

Aspergat omnes domesticos præsentes aquá benedictá. Quoniam res agitur cum hoste protervo & obstinato, supradicta repetenda toties quoties, donec loco excesserit.

DE MISSA PAROCHIALI.

1. ER Missam Parochialem omnes vulgò intelligunt Christianorum conventum, singulis præcipue diebus Dominicis & Festivis sub uno Pastore Hierarchico in templo publico habitumi, ut divinorum mysteriorum sint participes. Hic conventus aliquando à Conciliis & Patribus vocatur conventus sacerdotalis, aliquando synaxis, aliquando collectio.
2. Huic conventui singulis diebus Dominicis & majoribus Festivitatibus quisque Christianus in Ecclesia Parochiali tenetur adesse, Missamque integram audire: ita ut qui per tres dies Dominicos immediate subsequentes Missæ Parochiali sine legitima excusatione non interfuerit (etiam Missa in alia Ecclesia adfuerit) vix à gravi peccato excusari poterit. Quòd si nominatim aut etiam generatim monitus adesse remuerit, poterit ex Concil. Trid. sess. 22. à D. Episcopo, aut ejus Officiariis per censuras Ecclesiasticas compelli.
3. Missam Parochialem horà à D. Episcopo in suis statutis præscriptà, non verò ad libitum tenetur celebrare Parochus, & curare, ut ad eam per campanarum sonitum horà convenienti populus convocetur.
4. In Missa Parochiali multa sunt, quæ non in aliis Missis etiam solennibus aguntur, Aqua scilicet benedicta, Processio, Oblatio, Panis benedictus, & Pronaum, quæ singula aliquantulum explicare non est dissonum. De aqua & pane benedictis dictum est prius, pag. 280. & 283.
5. Processio ea est, quæ fit ante Missam, præcedente Cruce, se-

quente Clero preces ab Ecclesia præscriptas cantante, sequentibus denique populis modeste & devote procedentibus, ita ut, quantum fieri potest, bini viri, binæ mulieres incedant. Processiones autem seu supplicationes ad cultum publicum Deo exhibendum, peregrinationes Christi commemorandas & honorandas, gratias pro beneficiis acceptis agendas, novaque beneficia à Deo obtinenda, & populum ad devotionem excitandum instituta sunt.

6. Oblatio, quæ sit ante oblationem panis & vini, sit per osculum patenæ, aut alterius instrumenti cum oblatione argenti, aut alterius rei, quæ sit ad sustentationem Ministrorum Ecclesiæ, Templorum reparationem, ac ornamentorum restaurationem utilis.

7. Per hanc oblationem quilibet Christianus se suæque à Deo proficisci protestatur, seque velle de sua persona & de suis propriis cum ut supremum Dominum agnoscere; se petere à Deo, ut super se suæque benedictionem effundat. Protestatur denique se suæque velle cum Christo Domino in sacrificio Missæ immolando, offerri Deo in sacrificium laudis & honoris, peccatorum expiationem, & gratiarum impetrationem.

(*****)

DE PRONAO.

Pronaum proprie est ille sermo, seu instructio familiaris, quam in sacrificio Missæ post Evangelium ad populum habet Parochus, & quatuor continere debet.

1. Complectitur preces publicas, quas cum genuflexo populo pro omnibus Ecclesiæ ordinibus Sacerdos fundit, præcipue pro Papa, pro D. Episcopo, pro Christianissimo Rege nostro & Principibus ejus, pro Domino Parochiæ, pro benefactoribus, pro vivis & defunctis,

omnibusque necessitatibus Ecclesiæ spiritualibus & temporalibus, pro fructibus terræ, &c.

2. Continet instructiones, quas populis impertire tenetur Parochus, præcipue super Symbolum Apostolorum, Orationem Dominicam, præcepta Dei & Ecclesiæ, Sacramenta, ceremonias sacras, & quatuor ultimos fines hominis; quibus adjungat instructiones morales super Evangelia & Epistolas Missæ, ut per has instructiones addiscat populus, quæ sibi ad salutem sunt credenda, quomodo Deum suum colere teneatur, quas & quomodo virtutes exercere, quæ & quomodo vitia fugere valeat. Quibus instructionibus ita assiduus erit Parochus, ut ab his singulis diebus Dominicis & sollemnioribus Festis, juxta Concilii Tridentini decretum, non abstineat, alioquin se oneri suo pastoralis minus satisfacere intelligat. Nec se excusatum existimet, eo quod dono aut memoriæ, aut scientiæ, aut linguæ non sit præditus, sed potius se à beneficio suo possidendo excusatum reputet; horum quippe donorum defectus eum ejusmodi beneficii possidendi indignum reddit, sicuti & obtinendi reddidit.

3. Continere debet quædam monita populo annuncianda. Monita autem illa vel sunt ordinaria, vel sunt extraordinaria. Ordinaria sunt publicatio Festorum de præcepto, Processionum, jejuniorum aut abstinentiarum à carnibus, Indulgentiarum, anniversariorum & fundationum tam pro vivis, quàm pro defunctis, &c. Extraordinaria sunt bannorum publicatio tam pro Ordinandis, quàm matrimonio conjungendis, & publicatio omnium statutorum & mandatorum tum D. Episcopi, tum ejus Officiariorum. His adjungere poterit Parochus ea omnia monita, quæ ad politiam Christianam populo suo salutaria judicaverit. Caveat verò Parochus, ne quid profanum publicet, ut populus à rerum divinarum meditatione non avertatur. Ea tamen negotia, quæ jussu Regio promulganda sunt, breviter quoad substantiam proponat, cætera post Missam per se aut alium explicaturus.

4. *Complecti debet censuras promulgandas, tum ab homine, ut sunt Monitoria; tum à jure, ut sunt illæ, quæ in fine Pronai continentur. Verùm videat Parochus, ne publicando Monitoria designet directè aut indirectè malefactores, aut veritatem reticentes, nisi illa Monitoria contra malefactores decreta sint nominatim.*

(*****)

PRONAUM PRO DIEBUS DOMINICIS.

 Parochus, aut alius ejus nomine Sacerdos, finito primo Missæ Evangelio, exuit casulam & manipulum, albam verò & stolam retinet, & præcedente Clerico hunc librum tenente, ad cathedram pergît; aut si alius sit Sacerdos quàm celebrans, induet superpelliceum & stolam coloris diei, & signando se signo Crucis dicet, In nomine Patris & Filii, & Spiritus Sancti. Deinde cooperto capite, intelligibili voce leget quæ sequuntur.

Peupe Chrétien, le jour du Dimanche étant particulièrement consacré à honorer Dieu, l'Eglise nous ordonne de nous assembler en ce saint lieu, pour rendre nos devoirs à sa divine Majesté, luy offrir par les mains des Prêtres le tres-saint sacrifice du Corps & du Sang de notre Seigneur Jesus-Christ son Fils, sous les espèces du pain & du vin, afin que par ce divin sacrifice nous luy rendions hommage, comme à notre souverain Createur & Seigneur; nous luy rendions grâces des biens que nous avons reçus de sa divine bonté; comme aussi pour luy demander pardon de nos pechez, & obtenir de luy les grâces qui nous sont nécessaires pour vivre chrétiennement, & parvenir à la gloire éternelle.

Et afin d'obtenir ces faveurs, nous devons nous humilier devant sa divine Majesté, nous reconnoître indigne de ses graces; le prier incessamment, qu'il luy plaise nous pardonner nos pechez, & luy demander la grace d'en faire penitence, protestans que nous avons beaucoup de douleur de les avoir commis, parce qu'ils luy déplaisent, & que nous sommes résolus de vouloir plutost mourir, que de l'offenser à l'avenir.

Nous devons donc nous unir tous ensemble, & dans un cœur contrit & humilié offrir avec ce divin sacrifice de l'Autel nos prieres à Dieu, pour luy demander par les merites de son Fils notre Seigneur, toutes les graces dont nous avons besoin, non seulement dans cette journée, mais dans tout le cours de notre vie. Et pour cet effet,

Nous le prierons pour tous les besoins de l'Eglise, & particulièrement pour la conversion des Infidelles, Hérétiques & Schismatiques, afin que son saint nom soit connu & adoré par toute la terre, & que tous l'honorent & le servent dans une vraie foy. Comme aussi pour tous les Fideles Chrétiens qui sont en état de grace, afin qu'il luy plaise les y maintenir; & pour ceux qui sont en peché mortel, afin qu'il leur donne la grace d'en faire une vraie penitence.

Nous prierons pour tous les Prelats & Pasteurs de l'Eglise, particulièrement pour notre Saint Pere le Pape, pour Monseigneur notre Evêque, afin qu'ils puissent se conduire, eux & leurs peuples dans les voyes de salut, & arriver enfin à la vie éternelle.

Nous prierons pour la paix & tranquillité de ce Royaume, pour l'union des Princes Chrétiens, & particulière-

POUR LES DIMANCHES.

387

ment pour le Roy notre Sire, pour la Reine, pour toute la Maison Royale, pour les Princes & Magistrats de ce Royaume, & pour le Seigneur (*ou la Dame*) de ce lieu, afin qu'ils rendent service à Dieu, qu'ils nous gouvernent selon les loix & celles de son Eglise, & de cet Etat.

Il Nous priérons pour les bienfauteurs de cette Eglise, particulièrement ceux qui offrent aujourd'huy le Pain benî, qui ont donné de leurs biens pour orner & entretenir cette Eglise, afin que Dieu leur en donne récompense dans ce monde & dans l'autre.

Nous priérons pour les femmes veuves, orphelins, pauvres, malades, prisonniers, captifs, & autres personnes affligées, afin que notre Seigneur les veuille consoler, ou leur donner patience dans leurs peines : comme aussi pour les femmes enceintes, afin qu'il plaise à Dieu les délivrer, & que leurs enfans reçoivent le Baptême.

Nous priérons pour tous nos parens, & pour tous nos amis absens, & qui sont en voyage, qu'il plaise à Dieu les préserver de toutes sortes de dangers, & les ramener dans leurs maisons en joye & en santé.

Finalement nous priérons pour la disposition du temps, qu'il plaise à Dieu nous la donner propre pour la santé de nos corps, & pour la production & conservation des fruits de la terre, afin que les ayant cueillis dans la saison, nous en puissions user à son honneur, & assister les pauvres dans leurs nécessités.

Pour toutes ces choses, & généralement pour tous nos besoins, & pour toutes les intentions de l'Eglise, nous allons offrir le saint sacrifice de la Messe, & nous dirons aussi les prières suivantes, pendant que vous direz *Pater & Ave.*

Deinde surgit, & aperto capite ad altare conversus dicit,

DEus misereatur nostri, & benedicat nobis: illuminet vultum suum super nos, & misereatur nostri.

Ut cognoscamus in terra viam tuam: in omnibus gentibus salutare tuum.

Confiteantur tibi populi Deus: confiteantur tibi populi omnes.

Lætentur & exultent gentes: quoniam iudicas populos in æquitate, & gentes in terra dirigis.

Confiteantur tibi populi Deus, confiteantur tibi populi omnes: terra dedit fructum suum.

Benedicat nos Deus, Deus noster, benedicat nos Deus: & metuant eum omnes fines terræ.

Glória Patri, &c. Sicut erat in principio, &c.

v. Salvos fac servos tuos & ancillas tuas.

℞. Deus meus sperantes in te.

v. Fiat pax in virtute tua.

℞. Et abundantia in turribus tuis.

v. Domine exaudi orationem meam.

℞. Et clamor meus ad te veniat.

v. Dominus vobiscum. ℞. Et cum spiritu tuo.

O REMUS.

ECclésiæ tuæ, quæsumus Domine, preces placatus admitte, ut destructis adversitatibus & erroribus universis, secūra tibi serviāt libertate.

Protector in te sperantium Deus, in quo vivimus, movemur, & sumus, effunde quæsumus benedictionem tuam super nos, & super fructus terræ, ut collecti ad laudem tui nominis misericorditer dispensentur, sicque te duce transeamus per bona temporalia, ut non amittamus æterna.

Deus

DEus, à quo sancta desideria, recta consilia, & iusta sunt opera, da servis tuis illam, quam mundus dare non potest, pacem, ut & corda nostra mandatis tuis dedita, & hostium sublata formidine, tempora sint tua protectione tranquilla. Per Christum Dominum nostrum. R. Amen.

Puisque l'Ecriture Sainte nous témoigne, que c'est une sainte & salutaire pensée, de prier pour les Fideles trépassés, nous priérons pour le repos de leurs ames, & particulièrement pour les fondateurs & bienfaiteurs de cette Eglise, pour nos peres, meres, freres, sœurs, parens & amis, & bienfaiteurs trépassés; pour tous ceux & celles, dont les corps reposent dans l'Eglise & Cimetière de cette Paroisse; & generalement pour toutes les ames qui sont en Purgatoire, afin qu'il plaise à Dieu les délivrer de leurs peines, & leur donner le repos qu'elles attendent dans le Paradis. Vous direz pour cet effet *Pater* & *Ave*, & nous dirons,

DE profundis clamavi ad te Dómine: Dómine exaudi vocem meam.

Fiant aures tuæ intendentes in vocem deprecationis meæ.

Si iniquitates observáveris Dómine: Dómine quis sustinebit?

Quia apud te propitiatio est: & propter legem tuam sustinui te Dómine.

Sustinuit ánima mea in verbo ejus: sperávit ánima mea in Dómino.

A custódia matutína usque ad noctem: speret Israel in Dómino.

Quia apud Dóminum misericórdia: & copiósa apud eum redemptio.

E e e

Et ipse redimet Israel : ex omnibus iniquitatibus ejus.

℣. Réquiem æternam dona eis Domine.

℟. Et lux perpétua luceat eis.

℣. Requiéscant in pace. ℟. Amen.

℣. Domine exáudi orationem meam.

℟. Et clamor meus ad te véniat.

℣. Dominus vobíscum. ℟. Et cum spírítu tuo.

OREMUS.

Fidélium Deus omnium conditor & redemptor, animabus famulorum famularumque tuarum remissionem cunctorum tribue peccatorum ; ut indulgentiam, quam semper optaverunt, piis supplicationibus consequantur. Qui vivis & regnas in sæcula sæculorum. ℟. Amen.

℣. Réquiem æternam dona eis Domine.

℟. Et lux perpétua luceat eis.

℣. Requiéscant in pace. ℟. Amen.

Et parce qu'il n'est pas possible de plaire à Dieu sans la foy, chaque Chrétien en doit sçavoir les principaux mystères, particulièrement ceux qui sont contenus au Credo, ou Symbole des Apôtres : recitons-le, afin que tous l'apprennent, & que personne ne l'oublie.

En François.

JE croy en Dieu le Pere tout-puissant, Createur du Ciel & de la terre. Et en Jesus-Christ son Fils unique notre Seigneur : qui a esté conçu du Saint Esprit : qui est né de la Vierge Marie : qui a souffert sous Ponce Pilate, a esté crucifié, est mort, & a esté enseveli : est descendu aux enfers : est ressuscité des morts le troisième jour : est monté aux Cieux, est assis à la droite de Dieu le Pere tout-puis-

fant : & viendra de là juger les vivans & les morts. Je croy au Saint Esprit. La Sainte Eglise Catholique, la Communion des Saints. La remission des pechez. La resurrection de la chair. La vie éternelle. Ainsi soit-il.

En Latin.

Credo in Deum Patrem omnipotentem, Creatorem cæli & terræ. Et in Jesum Christum Filium ejus unicum Dominum nostrum : qui conceptus est de Spiritu Sancto, natus ex Maria Virgine : passus sub Pontio Pilato, crucifixus, mortuus, & sepultus : descendit ad inferos, tertia die resurrexit à mortuis : ascendit ad cælos, sedet ad dexteram Dei Patris omnipotentis : inde venturus est judicare vivos & mortuos. Credo in Spiritum Sanctum. Sanctam Ecclesiam Catholicam, Sanctorum communionem. Remissionem peccatorum. Carnis resurrectionem. Vitam æternam. Amen.

Il ne suffit pas de connoître Dieu, il faut encore l'adorer, & le prier, luy demandant avec confiance tout ce que nous devons desirer dans ce monde & dans l'autre. C'est ce que nous faisons par le *Pater*, qui est l'Oraison que notre Seigneur nous a laissée. Disons-le en Latin, puis en François.

En Latin.

Pater noster, qui es in cælis, sanctificetur nomen tuum. Adveniat regnum tuum. Fiat voluntas tua sicut in cælo & in terra. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie. Et dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. Et ne nos inducas in tentationem. Sed libera nos à malo. Amen.

*On pourra dire cette Oraison un Dimanche en Latin,
& l'autre en François.*

NOtre Pere qui estes dans les Cieux, que votre nom soit sanctifié. Que votre règne arrive. Que votre volonté soit faite en la terre, comme au Ciel. Donnez nous aujourd'huy notre pain quotidien. Et pardonnez nous nos offenses, comme nous pardonnons à ceux qui nous ont offensés. Et ne nous laissez point succomber à la tentation. Mais délivrez nous du mal. Ainsi soit-il.

La Salutation Angelique.

AVe Maria, gratia plena, Dominus tecum: benedicta tu in mulieribus, & benedictus fructus ventris tui **JESUS.**

Sancta Maria, mater Dei, ora pro nobis peccatoribus, nunc & in hora mortis nostræ. Amen.

Un autre Dimanche.

JE vous saluë Marie pleine de grace, le Seigneur est avec vous: vous estes benite entre toutes les femmes, & benit est le fruit de votre ventre **JESUS.**

Sainte Marie, mere de Dieu, priez pour nous pauvres pecheurs, maintenant & à l'heure de notre mort. Ainsi soit il.

Ce n'est pas assés de croire & de prier, pour estre sauvé, il faut avec cela accomplir les Commandemens de Dieu & de l'Eglise; & pour cet effet il faut les sçavoir. Les voicy.

Les Commandemens de Dieu.

1. **U**N seul Dieu tu adoreras,
Et aimeras parfaitement.

2. Dieu en vain tu ne jureras,
Ny autre chose pareillement.

3. Les Dimanches tu garderas
En servant Dieu devotement.
4. Pere & meré honoreras,
Afin de vivre longuement.
5. Homicide point ne feras
De corps ny de consentement.
6. Luxurieux point ne feras
De fait ny volontairement.
7. Le bien d'autrui tu ne prendras,
Ny retiendras injustement.
8. Faux témoignage ne diras,
Ny mentiras aucunement.
9. L'œuvre de chair ne desireras
Qu'en mariage seulement.
10. Bien d'autrui ne desireras,
Pour l'avoir injustement.

Les Commandemens de l'Eglise.

1. **L** Es Dimanches la Messe oyras,
Et Festes de commandement.
2. Les Festes tu sanctifieras,
Qui te sont de commandement.
3. Tous tes pechez confesseras
A tout le moins une fois l'an.
4. Ton Createur tu recevras
Au moins à Pasques humblement.
5. Quatre-temps, vigiles jeûneras,
Et le Carême entièrement.
6. Vendredy chair ne mangeras,
Ny le Samedy mémement.

Postea cooperto capite dicet,

Et parce que les excommuniés étant retranchés de la communion des Fideles, ne doivent pas assister au saint sacrifice de la Messe, l'Eglise nous ordonne d'en faire le dénombrement. Ainsi

Nous déclarons excommuniés tous Hérétiques, Schismatiques, tous Magiciens, Sorciers, Charmeurs & Devineurs. Tous ceux qui sans permission lisent ou retiennent chez eux les livres des Hérétiques ou Sorciers. Tous empoisonneurs & usuriers. Tous ceux qui frappent les Ecclesiastiques portans la tonsure & l'habit conforme à leur état, sinon en leurs corps défendans. Tous ceux qui malicieusement usurpent & retiennent les biens & droits de l'Eglise, empêchent sa juridiction, ou suppriment, divertissent, ou cèlent les titres, papiers, ou enseignemens qui luy appartiennent. Tous ceux qui sans permission entrent en la clôture des Religieuses. Tous Simoniaques qui vendent ou achètent benefices, ou donnent conseil ou aide pour les vendre ou acheter. Tous Confidentiaires qui prêtent leurs noms, ou empruntent les noms d'autrui pour tenir benefices, ou qui les gardent pour autres que pour eux. Et conformément au decret du Concile de Roïen 1581. tous Cabaretiers, qui pendant le service de l'Eglise, reçoivent les Paroissiens dans leurs maisons pour boire; & pareillement ceux qui pendant ledit temps exercent leur trafic, charient, ou font autre œuvre mechanique. Comme aussi les chefs de famille, qui sans excuse legitime sont trois Dimanches consecutifs sans assister à leur Messe Paroissiale, sont menacés de la même peine. S'il y a quelqu'un dans cette Eglise, de quel sexe ou qualité qu'il soit, qui soit lié de quelqu'une de ces

excommunications, ou autre, nous luy enjoignons de sortir, & ne pas assister au saint sacrifice de la Messe.

Ensuite il publiera ce qui se rencontre, tant ordinaire, qu'extraordinaire.

*****

PUBLICATION DES FESTES.

Nous avons N. prochain la Fête de N. que l'Eglise nous commande de solenniser & garder comme le jour de Dimanche, en assistant à l'Office Divin, & nous abstenant de toute œuvre servile; (*si la Fête a vigile jeûnée, il faut adjoûter*) & pour la mieux solenniser, il nous est commandé de jeûner N. qui en est la vigile.

Si la Feste qu'il recommande est le jour de Pasque, il fera sçavoir aux Peuples l'obligation qu'ils ont de communier à Pasque, & de satisfaire à la Confession annuelle. Si c'est une autre Fête solennelle, il les exhortera à communier ce jour là.

S'il n'y a point de Fête de commandement dans la semaine,
il dira,

Il n'y a point de Fête en cette semaine, qui vous empêche de vaquer à vos affaires temporelles. Je vous exhorte néanmoins de venir à l'Eglise, pour y faire vos prières, & entendre la Sainte Messe, afin que Dieu vous donne de plus abondantes graces.

S'il y a quelque Fête de devotion il dira,

Nous avons N. la Fête de N. qui est de devotion: c'est pourquoy je vous exhorte d'assister à la Messe, si vous le pouvez.

PUBLICATION DE JEÛNES.

Mercredy, Vendredy & Samedy prochains nous avons les Quatre-temps; ainsi ceux qui ont l'âge de vingt & un an accomplis sont obligés de jeûner, s'ils n'ont excuse legitime.

Et pour publier la Quarantaine il dira,

Mercredy prochain commencera la Quarantaine, où l'Eglise oblige ceux qui ont vingt & un an accomplis, de jeûner tous les jours, exceptés les Dimanches, s'ils n'ont excuse legitime, & même de s'abstenir de l'usage des œufs.

PUBLICATION DES ROGATIONS.

Demain, Mardy & Mercredy nous avons les Rogations, où l'Eglise nous ordonne de nous abstenir de viande: on fera chacun de ces jours les Processions accoutumées, pour obtenir de Dieu, qu'il luy plaise par sa misericorde détourner les fleaux que nous avons mérités, & conserver les fruits qui sont sur la terre.

PUBLICATION DES BANS DE MARIAGE.

Il y a promesse de mariage entre N. fils de N. & de N. ses pere & mere (il faut icy mettre leur qualité, ou office, ou employ, ou métier) de cette Paroisse (ou de la Paroisse de N.) d'une part; & N. fille de N. & de N. ses pere & mere (de la qualité comme dessus) de cette Paroisse (ou de la Paroisse de N.) d'autre

POUR LES DIMANCHES.

397

d'autre part. Si quelqu'un a connoissance, qu'ils soient p^{re}rens, ou alliés, ou qu'il y ait quelqu'autre empêchement, pourquoy le mariage ne d^ust estre fait & accompli, qu'il ait à le déclarer sous peine d'excommunication.

C'est pour le premier, *ou* second, *ou* troisiéme ban.

Si les parties luy ont déclaré, qu'elles prétendent obtenir dispense de quelques bans, il dira,

Les parties prétendent obtenir dispense du dernier (*ou* des deux derniers bans.)

PUBLICATION DES BANS DES PRESTRES, *Diacres & Soudiacres.*

MAître N. fils de N. & de N. ses pere & mere, a dessein de se presenter à Monseigneur l'Evêque de Bayeux, pour recevoir l'Ordre de Soudiacre, (*ou* Diacre, *ou* Prêtre.) C'est pourquoy si quelqu'un sçait, qu'il soit engagé par promesse de mariage, (*si c'est pour un Soudiacre*) qu'il ait quelque imperfection ou défaut contraire à l'état Ecclesiastique, ou qu'il soit coupable de quelque crime, ou chargé de grandes dettes, ou qu'il soit obligé à rendre compte de sommes d'argent considérables, qu'il ait à nous le déclarer, ou à Monseigneur l'Evêque, sous peine d'excommunication: & est pour le premier, *ou* second, *ou* troisiéme ban.

PUBLICATION DES SERVICES POUR LES *Deffunts, & autres fondés.*

NOus ferons N. prochain dans cette Eglise l'obit, *ou* le service de l'enterrement, *ou* le trentain, *ou* le bout

F ff

de l'an pour deffunt N. ou le service de Saint N. fondé dans cette Eglise par N. Tous les parens & amis sont avertis d'y assister, s'il leur plaist.

Après cecy le Curé, ou autre Prêtre en sa place, fera une instruction sur l'Evangile, ou sur l'Epitre, ou sur le Mystère du jour, ou sur le Saint qui se rencontre, ou sur quelque'un des Commandemens de Dieu ou de l'Eglise, ou sur quelques vertus ou quelques vices, ou sur les cérémonies de l'Eglise, comme il a esté déjà marqué, qu'il fera brièvement, nettement, & avec préparation, pour ne rien dire qui ne soit à propos, bien appuyé, & édifiant.

(*****)

PRONAUM ABBREVIATUM,

singulis diebus Dominicis in prima Missa legendum.

UM usu compertum sit, multos domesticos, & alios rerum salutis ignorantia sæpius laborare, & vix posse semper majori & solenni Missæ adesse, ut ibi cum cæteris populis salutare à suis Pastoribus instructiones hauriant; visum est in eorum gratiam abbreviatum hoc Pronaum qualibet die Dominica in prima Missa legendum dirigere.

Quare curent Paroichi, ut prima illa Missa horâ servis & domesticis magis commodâ, post sufficientem campanæ sonitum semper celebretur; & post Evangelium hoc Pronaum distinctè à Presbytero celebrante populis astantibus legatur.

Au nom du Pere ✠ & du Fils, & du Saint Esprit.

IL y a un seul Dieu tout-puissant, qui a fait toutes choses de rien, qui est éternel & infini, qui est par tout, qui voit & connoist tout.

Il y a trois personnes en Dieu, le Pere, le Fils, & le Saint Esprit : & c'est ce qu'on appelle le mystère de la Sainte Trinité.

Ces trois personnes sont égales en toutes choses, & ne sont qu'un seul & même Dieu, n'ayans qu'une même Divinité.

La seconde personne, qui est le Fils, s'est fait homme pour l'amour de nous, prenant un corps & une ame dans le sein de la Sainte Vierge, par l'opération du Saint Esprit : & c'est ce qu'on appelle le mystère de l'Incarnation.

Il est né de la même Sainte Vierge, & s'appelle Jesus-Christ, vray Dieu, & vray homme.

Après avoir mené une vie humble, pauvre & laborieuse, il a souffert, & est mort sur une croix, pour nous racheter du peché & de l'enfer.

Etant mort il fut enseveli, descendit aux limbes pour en retirer les Saints Peres; & le troisième jour après sa mort il ressuscita glorieux & immortel.

Quarante jours après sa Resurrection il monta aux Cieux, où il est assis à la droite de Dieu son Pere, & dix jours après il envoya son Saint Esprit à ses Apôtres.

Le Saint Esprit est la troisième personne de la tres-Sainte Trinité, & un même Dieu avec le Pere & le Fils.

Il n'y a qu'une seule vraie Eglise, qui est la congrégation des Fideles Chrétiens, dont Jesus-Christ est le chef, & sous luy notre Saint Pere le Pape, & hors de cette Eglise il n'y a point de salut.

Il y a dans cette sainte Eglise des moyens, que Jesus-Christ nous a laissés pour la remission de nos pechez.

Nous ressusciterons tous un jour dans notre propre corps, & comparoîtrons devant Jesus-Christ, qui viendra juger

les vivans & les morts.

Après cette vie, il y aura une autre vie, qui sera éternelle, tant pour les bons, qui seront bienheureux dans le Paradis, que pour les mauvais, qui seront malheureux dans les enfers.

Jesus-Christ notre Seigneur a institué sept Sacremens, qu'il a laissés dans son Eglise pour nous sanctifier, nous appliquant par iceux les fruits & merites de sa mort & passion. Sçavoir,

1. Le Baptême, pour nous délivrer du peché avec lequel nous naissons, nous faire enfans de Dieu & de l'Eglise, & ses propres membres.
2. La Confirmation, pour nous donner la force de confesser la Foy, & vivre en parfaits Chrétiens.
3. L'Eucharistie, qui contient son propre corps & sang, sous les apparences du pain & du vin, pour notre nourriture spirituelle.
4. La penitence, pour nous remettre nos pechez par l'absolution du Prêtre.
5. L'Extrême-Onction, pour remettre le reste de nos pechez, nous donner force pour porter les langueurs de la maladie, résister aux tentations du Demon, & pour nous disposer à bien mourir.
6. L'Ordre, pour nous donner des Prêtres, afin de nous administrer les Sacremens, nous instruire, & conduire au salut.
7. Le Mariage, pour multiplier les Chrétiens, & les élever selon Dieu.

Postea recitabit Pater, Ave, & Credo, scilicet unâ die Dominicâ latine, alterâ sequenti gallicè, tum præcepta Decalogi & Ecclesiæ, ut supra habentur, pag. 392. & 393.

Deinde dies Festos de præcepto observandos, vigiliis, abstinentias, quadragesimam & jejunia, quæ in qualibet hebdomada occurrunt, annunciat : cavebitque, ne monitoria, banna matrimonii, vel ordinatio is, & alia, quæ in majori & solenni Missa fieri solent, publicet.

FORMULES.

FORME D'ENREGISTREMENT DE BAPTEME.

 E... jour de... mil six cens... j'ay Curé de N. (ou Vicaire, ou commis par Monsieur le Curé) baptizé un fils (ou une fille) né (ou née) du jour de... du Mariage de N. & de N. (de telle ou telle qualité) de cette Paroisse, nommé N. par N. son Parrain, & par N. sa Marraine, lesquels ont signé avec moy (ou ont déclaré ne sçavoir signer.)

Si l'enfant a esté baptizé en peril de mort par la Sage-femme, ou autre, voicy l'enregistrement :

L E... jour de... mil six cens... un fils (ou une fille) du mariage de N. & de N. né (ou née) du jour de... mil six cens... a esté apporté à l'Eglise pour recevoir de moy Curé souffigné les cérémonies du Baptême, ayant esté baptizé en danger de mort en la maison de N. (ou autre lieu) par N. Sage-femme (ou par N.) selon l'information que j'en ay faite ; & les cérémonies luy ont esté par moy administrées, & a esté nommé N. par N. son Parrain, & par N. sa Marraine, lesquels ont signé avec moy.

Si l'enfant a esté baptizé en peril de mort, & que n'ayant pas reçu les cérémonies du Baptême, il soit mort, il faut enregistrer ce Baptême de cette manière :

L E... jour de... mil six cens... un fils (ou une fille) né (ou née) du mariage de N. & de N. de cette Paroisse, a esté baptizé par N. Sage-femme (ou par N.) étant en peril

de mort, selon l'information par moy faite; ce qu'elle a signé (ou ce qu'il a signé) avec moy Curé ou Vicaire.

Si l'enfant n'est pas de legitime mariage, ou qu'il ait esté trouvé, il faut enregistrer comme dessus, & adjoûter (s'il n'est pas legitime) qu'il est né des œuvres de N. & de N. ou d'un des deux, selon que le Curé le pourra sçavoir de ceux qui le presentent, ou d'ailleurs. S'il est trouvé, sans qu'on puisse sçavoir le pere & la mere, ny l'un des deux, il faut écrire, qu'il a esté trouvé en tel lieu, selon le rapport de N. Sage-femme, & de N. sans aucune marque qu'il eust esté baptizé.

*****

FORME D'ENREGISTRER LES MARIAGES.

LE... jour de... mil six cens... ayant après Fiançailles fait la publication des bans par trois Dimanches (ou Fêtes) aux Prônes des Messes Paroissiales, sçavoir, la première le jour de... la seconde le jour de... & la troisième le jour de... mil six cens... moy souffigné Curé de la Paroisse de N. (ou Vicaire, ou commis par Monsieur le Curé de N.) ay en ladite Eglise interrogé N. âgé de... fils de N. & de N. (de telle ou telle qualité) & N. fille de N. & de N. âgée de... tous deux de cette Paroisse (ou de la Paroisse de N.) & après avoir reçu leur mutuel consentement, & ne s'étant trouvé aucun empêchement, les ay solennellement conjoints en mariage par paroles de present, en présence de N. de N. de N. & de N. témoins (quatre témoins, mettant leur qualité & degré de parenté & Paroisses) & ensuite ay célébré la sainte Messe, & leur ay donné la Benediction nuptiale, selon la forme & les cérémonies observées dans l'Eglise : ce que

lesdits mariés & témoins ont signé avec moy (ou ont déclaré ne sçavoir signer.)

Si l'un des deux, ou l'un & l'autre sont enfans de famille, & non âgés, il est à propos d'exprimer le consentement du pere, ou des tuteurs, ou des parens, ou la sentence du Juge, qui a ordonné, que notwithstanding le refus de tel consentement on passera outre, supposé qu'il y ait eu sentence.

Si une des deux parties est d'une autre Paroisse, après avoir mis la publication des bans, & les jours qu'ils ont esté publiés, il mettra, la publication ayant esté faite dans la Paroisse de N. le premier ban le... jour de... le second le... jour de... & le troisième le... jour de... selon le certificat du Sieur Curé de N. datté du... jour de... demeuré entre mes mains.

S'il y a eu dispense de bans, après avoir fait mention de la publication du ban, ou des deux bans qui auront esté faits, il mettra, & après avoir obtenu dispense de Monseigneur l'Evêque, ou de Monsieur le Grand Vicaire, ou de Monsieur l'Official, des deux derniers bans, ou du dernier ban, s'il n'y en a qu'un. Si une des parties est d'un autre Evêché, & qu'elle ait obtenu dispense d'un ou de deux bans, il le mettra, & marquera le jour de la dispense, & qu'elle est demeurée entre ses mains.

Si les parties sont parentes, ou alliées en degré prohibé, & qu'il y ait eu dispense de notre Saint Pere le Pape, fulminée par Monsieur l'Official, ou de Monseigneur l'Evêque de Bayeux, le Curé en fera mention, mettant, Veu la dispense obtenüe en Cour de Rome le... jour de... fulminée par Monsieur l'Official de Bayeux le... jour de... mil six cens... portant dispense du second, troisième, ou quatrième degré de consanguinité (ou d'affinité, ou d'affinité spirituelle contractée par le Baptême, ou autre affinité) si la dispense est de Monseigneur de Bayeux, il le mettra comme dessus, & adjoutera, demeurée entre mes mains, &c.

FORME DE CERTIFICAT, QUE LE CURE DOIT
donner, lors qu'une des parties n'est pas de sa Paroisse,
& que le Mariage ne s'y fait pas.

E Go N. Ecclesiæ Parochialis N. Rector, venerabili viro Ecclesiæ N. Pastori notum facio, me per tres dies Dominicos, scilicet die... mensis N. die... & die... ejusdem mensis (vel alterius mensis) promissa de futuro matrimonio inter N. filium N. & N. hujus Parochiæ, & N. filiam N. & N. inter Missarum solennia publicasse, nec ullum occurrissè impedimentum, quominus futuri illi sponsi ad promissa de præsentì, & perfectionem matrimonii transire valeant. Datum N. die... mensis N. anno Dom. &c.

FORME D'ENREGISTRER LES SEPULTURES
ou Inhumations.

L E... jour de N. mil six cens... N. (de telle qualité) âgé de.. decedé le... a esté inhumé dans l'Eglise (ou Cimetière) de N. après avoir reçu les Sacremens de l'Eglise (ou après avoir esté confessé; ou après avoir esté confessé, & reçu le saint Viatique; ou après avoir esté confessé, & reçu l'Extrême-Onction, selon qu'il est arrivé) par moy Curé de N. presens N. N. N. & N. qui ont assisté à l'inhumation, signés avec moy.

FORME

FORME D'ATTESTATION DES BANS
des Ordinans.

ILLUSTRISSIMO AC REVERENDISSIMO DOMINO
D. EPISCOPO BAJOCENSI.

EGO N. Ecclesiæ vestræ Parochialis N. Rector, cum obedientia & reverentia, testor me per tres dies Dominicos (aut Festos) die scilicet... mensis N. die... & die... inter Missarum solennia publicasse, dilectum Magistrum N. Acolythum, sperare se sub beneplacito vestro ad ordinem Subdiaconatus (vel Diaconatus, vel Presbyteratus) proximâ ordinatione esse promovendum, nec ullum occurrisse impedimentum, quominus ad dictum Ordinem promoveri possit & valeat. Testor insuper præfatum N. functiones Ordinum in hac Parochia exercuisse, divinis Officiis frequenter interfuisse, insignia sui status tum in tonsura, tum in vestibus gestasse, & vitam, prout decet Ecclesiasticum, degisse. Datum, &c.

Parochus non ita se conformet huic exemplari, ut in suis literis testimonialibus testetur & exprimat ea, quæ revera non sunt, sed veritati per se aut per alios fide dignos cognita se conformet; alioquin testimonium ejus esset nullum, & reprehensibile. Exprimat quoque in suis literis testimonialibus, Ordinandorum frequentem aut infrequentem usum sacræ Communionis.

Baptismorum, Matrimoniorum, & Sepulturarum nulla alia est expedienda litera testimonialis, quàm extractum ex ipsis registris, quod hoc modo expediri poterit.

EXTRAIT DU REGISTRE DES BAPTEMES,
(ou Mariages, ou Mortuaires) de l'Eglise Paroissiale de N.
contenant ce qui suit.

LE... jour de N. mil six cens... (& le mettre tout au long, puis adjouter à la fin) lequel extrait j'ay N. Prêtre, Curé de ladite Eglise, collationné, & le certifie estre véritable. Fait ce... jour de N. mil six cens, &c.

FORME D'ENREGISTRER LES FIANCAILLES.

LE... jour de N. mil six cens... moy Prêtre Curé de N. ayant dans l'Eglise de cette Paroisse interrogé N. fils de N. & de N. ses pere & mere, de cette Paroisse, (ou de la Paroisse de N.) & N. fille de N. & N. j'ay reçu leur promesse mutuelle de mariage par parole de futur, & leur ay donné la Benediction des Fiançailles, en presence de N. & de N. parens du fiancé, & de N. & de N. parens de la fiancée (ou autres témoins) signés avec moy (ou ont déclaré ne sçavoir écrire.)

FORME DE PROFESSION DE LA FOY CATHOL.

JE croy & confesse d'une ferme foy toutes & chacunes les choses contenues au symbole de la Foy, duquel la Sainte Eglise Catholique se sert; à sçavoir: Je croy en un seul Dieu le Pere tout-puissant, Createur du Ciel & de la terre, & de toutes choses visibles & invisibles. Et en no-

tre Seigneur Jesus-Christ, fils unique de Dieu, né du Pere avant tous les siècles, Dieu de Dieu, lumière de lumière, vray Dieu procedant de vray Dieu, engendré & non fait de la même substance que le Pere, par qui toutes choses ont esté faites. Qui pour nous & pour notre salut est descendu du Ciel; s'est incarné par l'opération du S. Esprit de la Vierge Marie, & s'est fait homme. Il a esté mis à une croix pour nous sous Ponce Pilate, a souffert, a esté enſeveli, & le troisiéme jour est ressuscité selon les Escritures. Il est monté au Ciel, est assis à la droite du Pere, d'où il viendra juger les vivans & les morts, & son Royaume n'aura point de fin. Je croy au Saint Esprit, Seigneur & vivifiant, qui procède du Pere & du Fils, & est adoré & glorifié de la même gloire que le Pere & le Fils, lequel a parlé par les Prophètes. Je croy une seule Sainte Eglise Catholique & Apostolique. Je confesse un seul Baptême pour la remission des pechez, & j'attens la resurrection des morts, & la vie du siècle à venir. Ainsi soit-il.

Je croy aussi de tout mon cœur les Traditions Apostoliques & Ecclesiastiques, & les autres coutumes & constitutions de l'Eglise. Je tiens l'Ecriture Sainte selon le sens qu'a tenu & tient l'Eglise, à qui il appartient de juger de son vray sens, & ne la prendray, ny ne l'expliqueray, que selon le consentement unanime des Peres. Je confesse aussi, qu'il y a sept propres & vrays Sacremens de la Loy nouvelle, institués par notre Seigneur Jesus-Christ, & necessaires au salut des hommes, quoy qu'ils ne le soient pas à un chacun, à sçavoir, le Baptême, la Confirmation, l'Eucharistie, la Penitence, l'Extrême-Onction, l'Ordre & le Mariage, & qu'iceux confèrent la grace, & dont ces trois,

le Baptême, la Confirmation, & l'Ordre, ne peuvent estre réitérés sans sacrilège. Je croy pareillement les cérémonies approuvées de l'Eglise Catholique en l'administration solennelle de ces Sacremens; comme aussi toutes les choses qui ont esté décidées au saint Concile de Trente, touchant le peché originel & la justification. Je confesse de même, qu'en la Sainte Messe l'on offre à Dieu un vray, propre & propitiatoire sacrifice pour les vivans & pour les morts: que le Corps, le Sang, l'Ame & la Divinité de notre Seigneur Jesus-Christ sont vrayment, réellement & substantiellement dans l'Eucharistie, où il se fait un changement de toute la substance du pain & du vin au Corps & au Sang de Jesus-Christ, lequel changement est appelé par l'Eglise Catholique Transsubstantiation. Je confesse que sous une espèce Jesus-Christ tout entier & un vray Sacrement est reçu. Je croy d'une ferme foy, qu'il y a un Purgatoire, où les ames sont aidées par les suffrages des Fideles. Qu'il faut aussi honorer & invoquer les Saints qui régneront avec Jesus-Christ; qu'ils prient Dieu pour nous, & que leurs Reliques doivent estre honorées. Je tiens de plus, qu'on doit conserver les Images de Jesus-Christ, & de la Mere de Dieu toujours Vierge, & des autres Saints, & qu'il faut leur rendre l'honneur & la vénération qui leur est due. Je confesse aussi, que le pouvoir de l'excommunication & des Indulgences a esté laissé par Jesus-Christ à l'Eglise, & que leur usage est tres salutaire au peuple Catholique. Je reconnois la Sainte Eglise Catholique Apostolique & Romaine comme mere & maîtresse de toutes les autres Eglises. Et je promets & jure une vraye obéissance au Pape, successeur de Saint Pierre, Prince des Apôtres, & Vicaire de

Jesus-Christ en terre. Enfin je reçois & confesse avec la même foy les autres choses, qui ont esté définies & arrêtées par les saints Conciles universels, principalement par celui de Trente; & je condamne & rejette avec anathème toutes les hérésies condamnées & rejetées avec anathème par l'Eglise Catholique.

Je N. vouë & jure, que je tiens & confesse sans aucune contrainte, & tiendray, Dieu aidant, toute ma vie cette vraye Foy Catholique, sans laquelle personne ne peut estre sauvé; & la feray tenir de tout mon pouvoir à tous ceux qui dépendront de moy. Que si j'y manque (ce qu'à Dieu ne plaïse) je me soumets à toutes les peines portées par les saints decrets & constitutions canoniques. AINSI JE LE JURE SUR LES SAINTS EVANGILES. (il faut mettre icy la main sur l'Evangile)

*****

DES TESTAMENS.

Our bien faire un Testament, le Curé observera les règles suivantes.

1. Après avoir pris tout le soin qu'il doit de bien disposer son malade à la mort, & après luy avoir administré les Sacremens, il l'avertira & l'exhortera à faire son testament.
2. Il prendra garde, que dans le testament il n'y ait rien qui resente la vanité & le faste; & s'il voyoit son malade disposé à cela, il tâchera de l'en dissuader; & en cas qu'il ne voulust pas suivre ses conseils, il luy déclarera, qu'il ne recevra pas ce testament, afin de ne pas participer à sa vanité.

3. Il prendra garde, que dans les testamens la justice & la charité n'y soient pas lésées, comme il arriveroit, si le testateur n'ordonnoit pas par son testament la restitution du tort qu'il auroit fait au prochain; ou si par vengeance, ou sans cause legitime il privoit ses heritiers de tout ou partie notable de sa succession; ou qu'il donnast plus de bien qu'il n'a; ou qu'il donnast ce qui ne luy appartient pas; ou s'il donnoit sans motif raisonnable à ceux qui n'ont pas besoin, laissant ceux qui ont besoin; ou qu'il preferast les moins necessiteux à ceux qui sont dans une griève necessité.

4. Il tâchera de disposer le testateur à si bien disposer de sa sepulture, de ce qui regarde le repos de son ame, de toutes ses affaires temporelles, & de tout son bien, qu'il puisse reconnoître, que tout ce qu'il écrit dans le testament, est une fidelle execution de la volonté de Dieu.

5. Il prendra garde en faisant ce testament, de ne rien obmettre de tout ce qu'il voit, qui puisse avec justice empêcher les discordes & les procès; comme aussi de ne rien y inserer, qui en puisse estre occasion.

6. Si c'est le Vicaire qui reçoit le testament, il doit prendre garde, qu'il soit bien habitué, en sorte qu'on ne luy puisse pas contester sa qualité. Ainsi il est tres à propos, qu'il ait approbation par écrit, & lettre de Vicariat; & selon la coutume de Paris, il faudroit que ces lettres fussent enregistrées au Greffe Royal.

7. Le Curé doit avoir deux hommes témoins, âgés du moins de vingt ans, non legataires, & prendre garde que d'ailleurs ils soient sans reproche, en presence desquels le testateur doit déclarer sa dernière volonté, & dicter autant qu'il peut la substance de ce qu'on écrit: & le testament doit estre lu & relu au testateur en presence desdits témoins, & signé de luy: & s'il ne peut signer, le Curé écrira, qu'il a déclaré ne pouvoir signer à cause de son infirmité; les témoins signeront aussi avec le Curé après le testateur.

8. Le Curé doit donc prendre garde de ne rien mettre dans le testament, que ce que le testateur luy dit en presence des témoins; & doit inserer à la fin, qu'il l'a lû & relû audit testateur.

9. Il prendra garde de ne pas recevoir le testament de ceux qui ne peuvent tester, comme sont ceux qui n'ont pas ou la liberté d'esprit, ou l'âge competent, ou autres à qui les loix ne le permettent pas: comme aussi de ceux qui donnent des biens, que les loix leur deffendent de donner, ou qui les donnent à ceux à qui elles leur deffendent: & pour cet effet il prendra conseil dans les occasions, où il voit, ou doute qu'il y a de la difficulté.

10. Et pour ne s'y pas tromper, il doit sçavoir ce que la Coutume de la Province permet ou deffend de donner par testament, principalement, que l'homme non marié, bâtard, ou legitime, ayant vingt ans, & n'ayant point d'enfans, peut disposer par testament de ses meubles: ayant enfans, ou descendans d'eux, ne peut disposer que du tiers de ses meubles: n'ayant que des filles mariées, & leur mariage payé, & étant veuf, peut tester de tous ses meubles; & si sa femme vit, il n'en peut disposer que de la moitié. Le fils & la fille ayans seize ans, peuvent disposer par testament du tiers de leurs meubles. Le testateur peut leguer une somme pour estre constituée en rente, pourveu qu'elle n'excede les clauses cy-dessus; mais il ne peut par testament disposer de ses immeubles, à moins que ce ne fust peu de chose, & seulement pour récompense de serviteurs, ou causes pieuses, n'ayant point de meubles pour y satisfaire, comme il a esté jugé en plusieurs cas. Le testateur n'ayant enfans peut tester d'un tiers de ses acquests & conquests immeubles. Les pere & mere ne peuvent par testament avantager aucuns de leurs enfans plus que les autres; mais peuvent donner par testament à un fils naturel, ce que la Coutume leur permet de donner à un étranger. La femme mariée ne peut donner par testament sans la permission de son mary, à moins qu'elle n'ait ainsi

stipulé par son traité de mariage : & la veuve ayant des enfans ne peut disposer que du tiers de ses meubles.

11. Il demeurera toujours saisi de la minute du testament, pour en délivrer copie, à moins que le Juge Royal n'ordonne qu'il soit mis au Greffe, & alors il en prendra recepissé.

12. Le Curé prendra garde non seulement de n'exiger pour luy aucun don ou leg ; mais même de n'en pas accepter qui soit considérable, ny pour luy, ny pour les siens. Que si on luy fait don de quelque peu de chose, il doit exprimer dans le testament la cause pourquoy le testateur luy fait ce don.

13. Si le testateur fait quelques legs, qui ne soient point à l'Eglise, ou aux pauvres, le Curé doit toujours exprimer la cause, soit par récompense, reconnoissance de services, esperance de prières, ou amitié qu'il y a entr'eux, ou esperance de service, ou protection aux siens & à sa posterité.

*****

FORME DE TESTAMENT.

L'An mil six cens... le... jour de... devant moy Prêtre Curé de N. fut present N. (il faut mettre sa qualité, & exprimer icy si le testateur est sain, ou malade, au lit, ou caduque, ou prest d'aller à la guerre, ou faire quelque grand voyage) demeurant à N. lequel craignant d'estre surpris de la mort, avant que d'avoir disposé de ses affaires, & déclaré sa dernière volonté, a de son propre mouvement nommé & ordonné son testament, en la presence des témoins cy-après dénommés, lequel il veut & entend estre accompli en sa forme & teneur, comme il ensuit.

Il proteste, qu'il veut vivre & mourir dans la Foy de l'Eglise

l'Eglise Catholique Apostolique & Romaine, & qu'il espère par la miséricorde de Dieu, & les merites du sang de Jesus-Christ, le pardon de ses pechez, la grace de recevoir les saints Sacremens, & de bien mourir.

Il conjure la Sainte Vierge, son Ange Gardien, & tous les Saints, de vouloir estre ses intercesseurs auprès de Dieu, particulièrement à l'heure de la mort.

Il demande pardon à tous ceux qu'il a offensés, & proteste, qu'il pardonne de tout son cœur à ceux de qui il a reçu quelque offense.

Il souhaite, que son corps soit inhumé dans l'Eglise (ou Cimetière) de N. (en tel lieu) avec les cérémonies accoutumées de l'Eglise.

Il veut & entend, qu'avant toutes choses ses dettes soient payées sur tout son bien; & que s'il se trouve qu'il ait fait tort au prochain en quoy que ce soit, il luy soit pareillement réparé sur tout son bien.

(Icy il faut specifier les dettes & les torts faits, particulièrement ceux qui ne sont pas connus, & toutes les autres affaires, où le prochain pourroit estre intéressé, prenant garde néanmoins de ne pas intéresser la reputation du testateur, n'étant pas toujours nécessaire d'exprimer, ny que ce soit pour un tort qu'il a fait, ny de quelle manière le tort a esté fait; étant même souvent à propos de mettre dans le testament, qu'il donne à un tel telle somme d'argent, pour estre employée selon le dessein qu'il luy a communiqué, & selon qu'il luy a promis de l'exécuter.)

Il veut qu'il soit célébré.... Messes, & qu'il soit célébré tels & tels services en tels & tels jours, & en tel & tel lieu, ou un annuel, & à telle & telle intention; & pour ce il donne la somme de...

H h h

Il donne à l'Hôtel-Dieu de N. la somme de... à l'Hôpital des pauvres valides de N. la somme de... pour estre constituée en rente au benefice des pauvres.

Il donne aux pauvres honteux ou autres de la Paroisse de N. la somme de... pour leur estre distribuée par N. & du conseil de N.

Il donne à l'Eglise de N. & à l'Eglise de N. pour la décoration, ou tel & tel ornement, &c.

Il donne à N. son serviteur (ou sa servante) la somme de... en considération des services qu'il en a reçûs.

Il donne à N. la somme de... afin qu'il prie Dieu pour luy (ou en considération de son amitié, ou par reconnoissance des bons offices qu'il en a reçûs.)

Il donne sa montre, son épée, tel livre, &c. à N. afin de se souvenir de luy, ou pour continuer son amitié à sa famille, &c.

Et pour l'exécution & accomplissement du contenu en ce present testament, il déclare qu'il nomme N. (ou un tel & un tel, s'il en nomme plusieurs) auquel (ou auxquels) il a donné & donne plein pouvoir & autorité de ce faire & accomplir.

Et pour cet effet il s'est démis, se démet, & se désaisit entre les mains dudit N. son executeur, de tous & chacuns ses biens, meubles, dettes, & actions personnelles, jusqu'à plein & entier accomplissement de son testament, déclarant que ce qui y est contenu est sa dernière volonté, qu'il veut & entend fortir à son plein & entier effet, révoquant tous autres testamens, ou ordonnances de dernière volonté. Et le present ayant esté lû & relû mot après mot audit N. testateur, en presence de N. & de N. (leur qualité & demeure)

témoins, il a signé, & lesdits témoins avec moy (ou a déclaré ne pouvoir signer à cause de son infirmité, de ce interpellé; ou a déclaré ne sçavoir écrire, & a marqué.)

FORME DE CODICILE, OU ADDITION.

ET le... jour de... mil six cens... ledit N. testateur, en adjoûtant à son testament par manière de codicille, a donné & légué à N. &c. voulant que ledit leg soit exécuté comme les autres, en confirmant sondit testament. Fait ledit jour & an, en presence de N. & de N. après avoir lû & relû ledit codicille audit testateur, en presence desdits témoins signés avec luy & moy, comme cy-dessus.

S'il est besoin de faire un codicile, & que le testament n'ait pas esté passé devant le Curé, ou Vicaire, ou qu'on ne le puisse mettre au pied du testament dans la même feuille où il finit, voicy la forme qu'on doit garder.

AUjourd'huy... jour de... mil six cens... devant moy N. Curé de N. fut present N. (& le reste comme au testament) lequel a dit & déclaré avoir cy-devant fait son testament, (écrit de sa main, ou passé devant N. le... jour de... mil six cens...) auquel en le confirmant il veut estre adjoûté par forme de codicile ce qui suit, & qu'il a dicté en presence des témoins cy-aprés, &c. & finir comme au testament cy-dessus.

FORMES D'EXHORTATIONS.

EXHORTATION AU PARRAIN ET MARRAINE *après le Baptême.*

Monsieur & Mademoiselle (*ou s'ils ne sont de cette qualité*) Parrain & Marraine, *ou mon Frere & ma Sœur*, pensez serieusement à l'action que vous venez de faire dans le baptême de cet enfant. Pensez aux obligations que les Saints Peres disent, que vous venez de contracter. Car en tenant cet enfant sur les fonds de Baptême, & luy donnant le nom, vous avez contribué à luy donner naissance dans la vie de grace, qu'il n'avoit point : vous estes devenus ses pere & mere spirituels, & vous vous estes rendus ses cautions. Si vous avez contribué à luy donner la vie de la grace, vous devez vous tenir obligés de luy conserver cette même vie : & pour cet effet, lors qu'il aura atteint l'usage de raison, vous devez l'instruire des saints mystères de notre Religion, & luy montrer les vertus qu'il sera obligé de pratiquer, & les vices qu'il sera obligé de fuir. Vous avez dit en répondant pour luy, qu'il croit, qu'il renonce à Satan, à ses pompes, & à ses œuvres. Tâchez donc par l'instruction & le bon exemple que vous luy donnerez, que la promesse, que vous avez faite pour luy, soit effectuée.

Je vous exhorte d'offrir maintenant cet enfant à Dieu ; & le prier souvent pour luy, afin qu'il luy conserve l'innocence de son Baptême, & qu'il luy donne la grace de vivre d'une vie vrayment Chrétienne.

AUTRE,

tant pour les Parrain & Marraine, que pour les assistans.

CE qui se vient de passer sur cet enfant, Chrétiens, vous doit mettre devant les yeux ce que vous avez esté avant le Baptême, ce que vous estes devenus sur les fonds de Baptême, & ce que vous y avez promis par la bouche de vos Parrains & Marraines. Avant le Baptême, vous étiez comme étoit cet enfant, ennemis de Dieu, enfans du Démon, dont vous portiez le caractère. Mais par ce Sacrement, vous estes comme cet enfant, devenus enfans du Pere Eternel, membres de Jesus-Christ son fils, lavés de son sang, honorés de son caractère, & revêtus de son innocence. Vous avez comme luy protesté sur la caution de vos Parrains & Marraines, que vous croyez en Dieu le Pere, en Dieu le Fils, & en Dieu le Saint Esprit. Vous avez déclaré à la face de l'Eglise, que vous renoncez à Satan, à ses pompes, & à ses œuvres. Voyez si vous avez satisfait à tout cecy. Songez si vous avez esté jusqu'icy reconnoissans à Dieu de la grace qu'il vous a faite, de vous retirer du misérable état où vous étiez avant votre Baptême. Pensez si vous avez conservé cette innocence baptismale, dont Jesus-Christ vous avoit revêtus; & si l'ayant perdue par le peché, vous avez pris soin de la recouvrer par la penitence. Voyez si vous avez esté fidelle à ces promesses, que vous avez si solennellement jurées dans votre Baptême.

Offrons tous ensemble cet enfant à Dieu, & demandons pour luy, qu'ayant atteint l'âge de raison, il conserve la grace qu'il vient de recevoir, & vive en bon Chrétien.

(*****)

EXHORTATION POUR PREPARER LE MALADE
à la Communion.

Monsieur (ou Mademoiselle, ou mon Frere, ou ma Sœur) nous ne sçavons pas, combien il vous reste de temps à vivre dans ce monde : mais nous sçavons, que dans le peu qu'il y a, il vous reste un grand voyage à faire, puisque c'est celuy de l'éternité. Vous avez donc besoin d'un Viatique ; le voicy, Monsieur ; c'est le Corps de Jesus-Christ, qui vous fortifiera mille fois mieux, que le pain que l'Ange presenta à Helie de la part de Dieu. Car il contient une grace abondante pour vous préparer à la mort, pour vous faire passer heureusement ce dangereux passage, & vous conduire dans le sein de Dieu. Mais, mon Frere, n'attendez ces avantages, qu'autant que vous y ferez bien disposé. Mettons y donc, s'il vous plaist, la dernière main. Ainsi répondez moy plus de cœur, que de bouche, *Ne croyez vous pas, &c.* comme dans la page 108.

EXHORTATION APRES LA COMMUNION.

LE plus grand bonheur qui vous peut arriver N. dans l'infirmité où vous estes, c'est celuy que vous venez de recevoir. Vous avez reçu le Corps & le Sang de Jesus-Christ. Il faut donc reconnoître ce bonheur, & en profiter. Souvenez vous des paroles de Sainte Elizabeth, lors qu'elle reçût la Sainte Vierge dans sa maison. *D'où me vient, dit-elle, un si grand bien ?* Ce n'est point cette Mere de Dieu,

que vous venez de recevoir, c'est Dieu même. Quel bonheur ! qu'avez-vous fait pour le mériter ? Humiliez-vous donc ; remerciez Jesus de tout votre cœur, de s'estre donné à vous. Et vous ressentant indigne de le bien remercier, priez la Sainte Vierge & les Saints de le bien remercier pour vous. Mais si vous estes obligé de remercier Dieu de ce bien, vous n'estes pas moins obligé d'en profiter. Ainsi N. il faut que désormais Jesus-Christ soit tellement maître de votre cœur, qu'il y opère ce qui luy plaira. Abandonnez-vous donc tout à luy, & le laissez faire. Et je m'assûre, que vous trouvant tout à luy, il vous donnera une humilité profonde pour reconnoître votre néant, & avoüer que vous ne sçauriez estre traité avec tant de rigueur, que vous le méritez. Il vous donnera l'esprit de penitence pour pleurer vos pechez passez : il vous donnera une veritable patience pour souffrir vos douleurs, luy faire compagnie à la croix & à la mort. Ce sont les principales graces que vous devez respirer, & que nous demanderons à Dieu pour vous.

AUTRE DEVANT LA COMMUNION.

SOuvenez-vous N. des paroles aimables que Jesus-Christ dist un jour à Zachée : *Hodie in domo tua oportet me manere.* Ce sont les mêmes qu'il vous adresse maintenant par ma bouche : *Il faut que je demeure aujourd'huy dans votre maison.* Quel bonheur N. c'est votre Dieu, c'est votre Createur, c'est votre Redempteur. Pensez un peu quel abîme d'humilité à un Dieu, de vouloir entrer dans votre

bouche, & reposer sur votre cœur ? Il témoigna un jour, qu'il vouloit bien venir chez le Centenier, pour guérir son serviteur ; & le Centenier s'en excusa, disant, qu'il en étoit indigne. Vous auriez plus lieu de vous excuser N. n'ayant peutestre pas tant de foy que luy, n'étoit le besoin que vous avez de son secours : mais si vous ne pouvez pas vous excuser, humiliez-vous à la vûe d'un si grand Dieu, & dites plus de cœur, que de bouche, *Seigneur, je n'en suis pas digne, &c.*

AUTRE APRES LA COMMUNION.

JE ne sçay pas N. ce qui arrivera de votre maladie ; mais en cas qu'elle soit terminée par la mort, vous devez maintenant estre prest à partir : puisque vous avez en vous-même le tres-saint Viatique, vous devez estre détaché de toutes les choses de la terre. Souvenez-vous du Saint Homme Simeon, qui ayant une seule fois vû & tenu entre ses bras l'enfant Jesus, étoit tres content de quitter toutes choses, & mourir. *Nunc dimittis servum tuum Domine.* Vous tenez maintenant le même Jesus ; vous le possédez tout entier : foyez donc content de quitter votre bien, de quitter vos parens & amis, de quitter votre vie, si Dieu vous appelle de ce monde dans cette maladie : & ne songez desormais qu'à la vie éternelle, dont vous venez de recevoir le précieux gage, &c.

EXHORTATION

*****

EXHORTATION AVANT L'EXTREME-ONCTION.

VOicy N. une grande consolation dans votre maladie. C'est le Sacrement de l'Extrême-Onction que nous vous apportons, qui va soulager votre corps & votre ame, comme nous en assûre l'Apôtre Saint Jacques. Courage donc N. il y a dans ce Sacrement une vertu surnaturelle & efficace pour guérir votre maladie, s'il est expedient pour la gloire de Dieu, & pour votre salut. Il y a une puissante force, pour vous remettre le reste de vos pechez; il y a une abondante grace, pour vous fortifier contre les assauts du Démon, & vous faire passer heureusement de cette vie à l'autre. Mais N. il faut que de votre côté vous ayez de la foy, pour croire ces verités: il faut de la confiance en Dieu, qui vous promet ces grands avantages. Et comme ce Sacrement est la consommation de la penitence, il faut le recevoir dans la douleur de tous vos pechez. Banissez N. toutes sortes de regrets & de tristesses de votre cœur, & qu'il n'y reste que le seul regret d'avoir offensé Dieu. Dites-luy dans un autre sens que Job: Je m'ennuie de vivre, & je diray à mon Dieu dans l'amertume de mon cœur, Seigneur ne me condamnez pas, mais pardonnez-moy dans l'extrémité, où vous voyez que je suis, & n'entrez pas dans la rigueur de vos jugemens contre moy.

AUTRE APRES L'EXTREME-ONCTION.

NOus venons N. de mettre le sceau de la part & de l'autorité de Jesus-Christ sur toutes les portes de

vosre ame. Nous l'avons apposé sur vos yeux, sur vosre bouche, sur vos oreilles, sur vos mains, & sur vos pieds, afin que deormais toutes les portes soient fermées au peché & au monde. Il faut donc maintenant, que vous ne pensiez plus qu'à Dieu, que vous ne respiriez plus que Dieu, que vous n'aimiez plus que Dieu, que vous n'ayez autre regret, sinon de l'avoir offensé. Souvenez-vous qu'après avoir esté oint de ces saintes huiles, vous n'avez plus d'oreilles, que pour entendre parler de Dieu, & de vosre salut: vous n'avez plus d'yeux, pour voir les choses de la terre: vous n'avez plus de bouche, que pour benir Dieu, & parler à Dieu. Songez que vos pieds & vos mains sont oints, parce que vous n'avez plus d'œuvre à faire, que celle du salut; ny de voyage à faire, que celui de l'éternité. Ce sont N. les pensées, que je vous laisse à méditer.

AUTRE AVANT L'EXTREME ONCTION.

VOicy N. un dernier effort de l'amour de notre Seigneur, puisqu'après vous avoir donné le Viatique adorable de son Corps & de son Sang, il va maintenant par le ministère de son Prêtre, oindre votre corps depuis les pieds jusqu'à la teste de cette huile de misericorde, & en même temps oindre vosre ame de l'huile abondante de sa grace. Si bien N. qu'étant ainsi oint, vous pourrez doucement porter les douleurs de vosre maladie; vous pourrez résister aux attaques du Démon; vous demeurerez en paix au milieu de toutes les peines, inquiétudes & traverses, qui pourroient provenir ou de la crainte de la mort, ou des

jugemens de Dieu, ou des tentations du Démon. Vous attendrez en paix le coup de la mort, vous resignant entre les mains de Dieu; reconnoissant qu'il est juste, que vous perdiez la vie, puisque Jesus Christ a perdu la sienne pour vous. Préparez-vous donc N. à recevoir toutes ces graces par les onctions que nous allons faire sur votre corps, & ayez une grande confiance dans la vertu de ce Sacrement, une vraye douleur des pechez que vous avez commis, & une entière resignation à Dieu. Faisons en des actes. *Il faut icy faire des actes de Foy, de Confiance, de Contrition, & de Resignation à Dieu, comme cy-après à la fin de ce Livre.*

AUTRE APRES L'EXTREME-ONCTION.

N. L'Eglise vous a donné tout ce que Jesus Christ luy a mis en main, pour vous défendre contre vos ennemis, & pour remedier aux maux de votre corps & de votre ame. Que vous reste-t-il donc maintenant N. ? sinon 1. de remercier la bonté infinie de Dieu de toutes ces grandes graces, qu'il a refusées à tant d'autres, qui peuestre en eussent mieux profité que vous. 2. Vous resoudre d'en faire un si saint usage, que ces graces vous servent pour remettre le reste de vos fautes, pour resister aux Démons, & passer heureusement ces derniers momens de votre vie. 3. De vous détacher tellement de toutes choses de ce monde, qu'elles ne vous soient plus rien, mais uniquement les choses de Dieu & de salut. Dites donc N. adieu de cœur & d'affection aux choses, où votre cœur pourroit plus s'attacher. Adieu mon corps, je vous abandonne à la terre, & à la pourriture, pour réparation des pechez que j'ay commis. Adieu la vie, il est juste de vous quitter, en puni-

tion du mauvais usage que j'en ay fait. Adieu le bien que je possédois, je le quitte de bon cœur, dans l'espérance de posséder les biens de l'éternité. Adieu parens & amis, je ne souhaite plus rien de vous, sinon que vous priiez pour moy. Et vous mon ame, je vous recommande à mon Dieu : & comme vous estes sortie de ses mains, je vous remets entièrement entre ses mains, voulant que sa sainte volonté soit accomplie en moy.

Il faut user prudemment de cette exhortation, & des autres, & avoir quelque assurance, que l'esprit du malade est capable d'en porter la force.

*****

EXHORTATION POUR LES FIANÇAILLES.

JE ne doute point, que dans une affaire de si grande importance, vous n'ayez consulté Dieu & vos parens, pour connoître, si le mariage que vous prétendez faire, est conforme aux desseins qu'il a sur vous; & s'il y a à espérer, qu'avec son secours, vous puissiez faire votre salut l'un avec l'autre. Il vous reste maintenant de vous préparer à l'accomplissement des promesses, que vous vous faites l'un à l'autre. Le temps qui reste jusqu'à votre mariage, est pour cela. Ainsi il faut recommander cette affaire à Dieu mieux que jamais : si bien que jusqu'au mariage, vous dirigiez vos prières & bonnes œuvres à cette fin. Vous devez purifier votre cœur non seulement du péché, par une vraie pénitence, mais encore de tous les intérêts temporels, & de tous motifs sensuels, que la nature & le Démon inspirent d'ordinaire dans cette occasion. Vous devez vous munir de

la sainte Communion, où vous recevrez une abondance de graces, pour réussir heureusement dans votre dessein. Vous devez si bien régler votre conversation, qu'elle soit sans reproche devant Dieu & devant les hommes; & pour cet effet, elle ne doit point estre sans témoins, & doit estre toujours accompagnée de telle gravité, modestie & pudeur, qu'elle ne soit à l'un ny à l'autre occasion d'offenser Dieu; autrement vous attireriez malediction sur vous. Voilà ce que mon devoir m'oblige de vous recommander. Je vous conjure de mettre si bien cecy en pratique, que vous attiriez sur vous les graces & benedictions, dont vous avez besoin dans une affaire autant importante, qu'est celle-cy.

AUTRE SUR LE MEME SUJET.

COnsiderez à quoy vous vous engagez par les promesses, que vous vous faites l'un à l'autre dans les fiançailles. Il est question, de vous engager l'un & l'autre à porter les soins, les charges, & les peines du mariage. Faites y donc si bonne reflexion, que vous n'entriez pas inconsidérément en cet état, vous laissant aveugler ou par les plaisirs que les sens vous y representent, ou par les interets que la cupidité pourroit inspirer; mais bien par les seules fins pour lesquelles Jesus-Christ a institué le mariage. Il est encore question, de faire choix d'un état de vie indissoluble; si bien qu'étant une fois mariés dans les formes de l'Eglise, il faudra vous resoudre d'y passer le reste de vos jours. Ainsi vous voyez bien, que ce vous est une affaire de la dernière importance, & qui merite que vous y songiez

serieusement. Car de tout le temps de votre vie passée, il n'y en a point, qui vous ait dû estre plus précieux, que celui qui vous reste jusqu'au mariage. Il vous reste donc trois choses à faire. La première, c'est d'examiner si Dieu vous demande l'un pour l'autre; car si vous ne devez pas rompre legerement les promesses que vous vous estes faites l'un à l'autre, vous ne devez pas aussi prétendre les garder, si Dieu vous fait connoître, que vous n'estes pas nés l'un pour l'autre. 2. Vous devez vous comporter avec autant de retenue, que si vous ne deviez jamais rien estre l'un à l'autre. Prenez donc bien garde, que sous pretexte d'estre fiancés, vous ne vous donniez aucune liberté l'un à l'autre, & que votre conversation soit Chrétienne, & en presence de témoins, de peur que vous n'attiriez malediction sur vos personnes, & sur votre mariage. 3. Confessez-vous, faites une si bonne penitence, qu'elle purifie tous les defauts de la vie passée; & communiés à dessein de recevoir l'abondance des graces, dont vous avez besoin pour bien entrer dans cet état. Ce sont icy les pensées, que mon devoir m'oblige de vous inspirer. Je vous conjure de ne les pas negliger, & d'en faire votre profit.

*****)

EXHORTATION POUR LE MARIAGE.

L'Apôtre a bien raison de nous asûrer, que ce Sacrement est grand en Jesus-Christ, & en son Eglise, puisqu'il est le vray symbole de l'union du même Jesus-Christ avec son Eglise, à qui il est tellement uni, qu'il ne l'abandonnera jamais; & elle luy est tellement attachée,

qu'elle luy gardera une fidelité inviolable. Il faut N. & N. que vous soyez non seulement unis par ce sacré lien, qui rend votre mariage indissoluble, mais par un amour sincère, & une fidelité si grande, que vous n'en receviez reproche ny devant Dieu, ny devant les hommes. C'est ce que l'Apôtre vous recommande : *Viri diligite uxores vestras*, Maris aimez vos femmes, & vous femmes soyez sujettes à vos maris, leur gardant la fidelité que vous leur devez. *Mulieres viris subditæ sint*. C'est ce que vous avez juré à la face des Autels : c'est la parole que vous venez de vous donner l'un à l'autre, & qui doit estre gardée inviolablement. Et pour cet effet, prenez garde de n'admettre jamais ny l'un ny l'autre aucun amour étranger, qui préjudicie votre amour conjugal. Vous N. vous estes tellement à Dieu & à votre épouse, que vous n'avez plus aucune liberté pour le fait du mariage : que si par un malheur bien grand, vous veniez à rompre le serment que vous avez fait, vous feriez une injure sensible à Dieu & à votre épouse. J'en dis la même chose de vous N. Et ce qui vous doit consoler, c'est que le Sacrement que vous venez de recevoir, a une abondance de graces à vous donner dans le temps & les occasions, dont le Diable pourroit se servir pour vous tenter. Ainsi prenez garde, de ne pas vous rendre indignes de ces mêmes graces, comme il arriveroit, si vous veniez à vous départir de l'amour & service de Dieu : car alors Dieu ne seroit plus obligé de vous tenir la promesse, qu'il vous a faite par ce Sacrement. Souvenez-vous, que le mariage s'appelle *conjugium*, qui est autant, que si on disoit, le joug que deux doivent porter ; non seulement parce qu'ils doivent porter l'un & l'autre les charges & peines, qui accompagnent

d'ordinaire le mariage ; mais bien parce qu'ils doivent porter, & s'aider l'un l'autre à porter le joug de la loy de Dieu & de son Eglise. C'est à quoy vous devez vous étudier l'un & l'autre : & si vous vous y rendez fideles, les graces du mariage descendront sur vous avec telle abondance, que vous surmonterez toutes tentations, que vous ferez comblés de mille benedictions que je vous souhaite.

A U T R E.

Pensez aux paroles, dont le jeune Tobie entretenoit Sara sa femme, après l'avoir épousée. *Filii Sanctorum sumus*, Sara mon épouse, nous sommes issus de Saints. Ne faisons donc rien indigne de notre naissance, ne nous comportons pas dans le mariage, luy disoit-il, comme les Payens, qui ne connoissans point le vray Dieu, s'y conduisent selon que la chair & les sens leur inspirent. Vous sçavez, Seigneur, adjoute-t-il, que je ne me suis point marié pour satisfaire au plaisir des sens, mais afin d'avoir une lignée, qui benisse votre saint nom pendant tous les siècles. Sara ayant écouté ce que disoit Tobie son mary avec autant plus d'affection, qu'elle étoit animée du même esprit, poussa ses soupirs vers le Ciel, disant à Dieu, *Miserere nobis Domine, miserere nobis*: Ayez pitié de nous, Seigneur, ayez pitié de nous ; & faites que nous vieillissions dans notre mariage, & que nous vivions comme les Saints qui nous ont engendrés. C'étoient là N. & N. les pensées & les entretiens de deux jeunes mariés, qui n'avoient pas reçu les lumières de l'Evangile, & qui vivoient dans un temps, où il y avoit plus de liberté dans le mariage, qu'il n'y en a maintenant ; & néanmoins ils sont résolus de garder leur
sainteté

sainteté dans cet état, & de ne rien faire, qui les en fasse degenerer. Vous estes sortis de Saints aussi bien qu'eux : vous avez les lumières de l'Evangile qu'ils n'avoient pas, & qui vous engagent à une plus grande sainteté. Ne faites donc aucune action dans votre mariage, qui vous en fasse degenerer. Ne souillez pas votre lit nuptial par aucune impureté. Ne violez pas, par la moindre infidelité, les sermens que vous y avez solennellement faits l'un à l'autre. Qu'il n'y ait jamais que le desir ou d'avoir lignée, ou d'éteindre le feu de la concupiscence, qui vous porte à user du mariage. Qu'il ne s'y passe rien, qui vous donne de la confusion devant Dieu. Vous estes Saints par votre état de Chrétiens; ne faites donc rien dans le mariage, qui vous fasse degenerer de cette sainteté. Aimez vous l'un & l'autre pour le salut, & non pour les plaisirs de la chair : & regardez mille fois mieux le Ciel, que les choses de la terre. Ce sont les pensées que je vous laisse.

AUTRE.

JUSQU'icy N. N. vous n'avez eu la charge que de vos personnes; mais par l'état où vous venez de vous engager, vous avez contracté une étroite obligation de prendre le soin du salut l'un de l'autre, de vos domestiques, & des enfans que Dieu vous donnera. Ouy N. ouy N. vous estes chargez du salut l'un de l'autre; & c'est la principale fin pour laquelle vous vous devez aimer. Aimez vous donc de telle manière, que vous suportiez les foiblesses & infirmités l'un de l'autre, que vous vous assistiez l'un l'autre dans vos besoins : mais aimez vous mille fois plus, pour vous procurer le salut l'un à l'autre. Que le mary montre le chemin de salut à sa fem-

me par ses paroles & par ses bonnes œuvres : que la femme fasse le même au regard de son mary. Que le mary instruisse, avertisse & reprenne sa femme, autant qu'elle en aura besoin, que la charité le demande, & la prudence l'inspire : que la femme fasse le même envers son mary. Que l'un & l'autre s'efforcent à prier pour leur salut. Et comme vos corps & votre bien sont en commun entre vous deux, que vos prières & bonnes œuvres soient aussi en commun. Vous devez encore reconnoître l'obligation que vous avez, de prendre soin du salut de vos domestiques, & des enfans que Dieu vous donnera : car si vos domestiques ne sont pas instruits des choses de salut, s'ils ne vivent pas chrétiennement, si vous ne les reprenez & corrigez dans leurs fautes, si vous ne leur ostez les occasions de péché, tous ces desordres vous seront imputés, & on vous en demandera compte au jugement de Dieu. Si cela est, comme vous n'en devez pas douter, jugez de là quel soin vous devez prendre du salut des enfans que Dieu vous donnera, & combien sera exact le compte que Dieu vous en demandera, & avec combien de severité sera punie la negligence que vous aurez apportée à vous en acquiter. Songez-y, recommandez-le à Dieu, & soyez résolus à vous en bien acquitter. Ce sont vos obligations, que mon devoir m'oblige de vous représenter.

Cette exhortation ne se doit pas faire à des personnes avancées en âge.

*****

EXHORTAT. POUR LA BENEDICTION DU LIT.

Songez l'un & l'autre, que vous estes enfans de Dieu, ayant esté baptisés dans le sang de Jesus-Christ. Ainsi

D'EXHORTATIONS.

431

prenez garde de rien faire, qui soit indigne de cette auguste qualité. Deux ennemis pourroient vous l'ôter, sçavoir la chair & le Démon, & vous pourroient faire porter le titre de leurs enfans. Car si par un malheur bien grand, la chair domine dans votre lit nuptial, vous deviendrez enfans de la chair, comme dit l'Apôtre, semblables aux infideles, qui ne connoissans point le vray Dieu, laissent même la raison pour satisfaire à leur brutalité, & ne regardent le mariage, que pour satisfaire à leurs plaisirs. L'autre ennemi c'est le Démon, qui ne vid pas plutôt le mariage d'Adam & d'Eve accompli, qu'il les tenta si bien, qu'il les fist succomber, & se servit de la femme pour gagner le mary. Vous n'êtes pas si saints, ny si forts, qu'étoient ces deux premiers mariés. Ainsi vous avez à craindre, qu'il ne vous tente ou de vanité, ou d'ambition, ou d'impureté, ou d'intemperance, ou de cupidité, & que par là vous ne deveniez ses enfans. Pour prévenir ces malheurs, & tous autres, qui pourroient arriver dans votre mariage, la Sainte Eglise, par la puissance que Jesus-Christ luy a laissée, va donner la benediction à votre lit, afin de chasser le Démon, & dissiper tous les pièges qu'il a peutestre préparés pour vous surprendre; afin d'attirer sur vous mille benedictions, pour vivre dans l'amour & crainte de Dieu, pour éviter le peché; & enfin pour donner des enfans à l'Eglise, les instruire & élever au service de Dieu, & au salut éternel. Pendant que je vais faire cette benediction, demandez ces graces à Dieu.

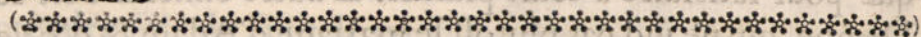

DE MONITORIIS.

N Monitoriis tria præcipue sunt attendenda; modus scilicet ea decernendi, modus ea publicandi, & modus declarandi seu denunciandi excommunicationem.

DE MODO EA DECERNENDI.

HAc in Diœcesi duplex vulgò decernitur sententia seu mandatum; alterum scilicet monitorii, alterum excommunicationis: prius canonicas monitiones præcipit, ut malefactores ad satisfactionem veniant, & scientes ad revelationem, illisque contumacibus excommunicationem comminatur: posterius verò ipsos contumaces excommunicat de facto.

Neutrum istud mandatum ob leves & vulgares causas licet aut obtinere, aut concedere: sicuti enim sententia capitalis nisi ob gravia quædam & enormia crimina, vera & non supposita nusquam est decernenda; sic nec sententia excommunicationis, quæ est mors animæ. Hæc fuit praxis Sancti Pauli erga incestuosum Corinthium, blasphemos & apostatas Hymeneum & Alexandrum; hæc est sacrorum Canonum doctrina, hæc est intentio Ecclesiæ, hæc denique est mens Christianissimorum Franciæ Regum, ut habetur in edicto Aurelianensi, art. 18.

MANDATUM MONITORII.

N. Doctor seu Licentiatus in... Officialis Bajocensis Rectoribus, seu eorum Vicariis, aut N. hujus Diœ-

cesis Presbytero ad hoc à nobis deputato, aut cuilibet Presbytero nobis subdito, salutem in Domino.

De la part de, &c. & in fine,

Hinc est quod vobis Rectoribus seu Vicariis, aut &c. ut supra, præcipimus & mandamus, quatenus moneatis (aut moneas) ex parte nostra, & ad requisitionem dicti conquerentis per tres dies Dominicos subsequentes, prædictos malefactores & complices, ut super præmissis ad satisfactionem veniant, & alios de iis notitiam habentes ad depositionem. Quod si renuerint, rebellesque fuerint, contra ipsos ad excommunicationem procedemus. Mandantes etiam copiis præsentium per aliquem è Curia nostræ Notariis debitè ad originale collatis fidem adhiberi. Datum...

Mandatum verò excommunicationis ab Officiali non concedetur, quin prius illi per literas testimoniales compertum sit trinam factam fuisse monitionem; & pars conquerens affirmarit, nec malefactores sibi satisfecisse, nec de factis in monitorio contentis sufficientem per testes probationem habere. Quod si mandatum excommunicationis in calce monitorii expediatur, hæc erit forma:

MANDATUM EXCOMMUNICATIONIS.

NOS supradictus Officialis Rectoribus seu Vicariis supradictis, seu N. Presbytero, &c. salutem in Domino. Visis literis testimonialibus, quibus constat mandatum nostrum monitorii juxta sui formam & tenorem fuisse publicatum, & auditâ parte læsâ, quæ malefactores sibi non satisfecisse conqueritur, nec sufficientem per testes probationem habere; vobis mandamus, quatenus iteratâ unicâ monitorii publicatione intra Missæ Parochialis solennia, sequenti die Dominica, lecto denique prædicto monitorio,

una eademque actione prædictos malefactores & complices ob defectum satisfaciendi, cæteros verò scientes & ad revelationem venire nolentes ob defectum deponendi, excommunicatos, aggravatos, & reaggravatos, candelis accensis & extinctis, pulsatisque campanis, denunciatis & publicetis, sicuti eos excommunicamus, aggravamus, & reaggravamus, opponentibus tamen, si qui sint, reservatis. Mandantes præsentium copiis per aliquem è Curia nostræ Notariis debitè ad originale collatis fidem adhiberi. Datum...

Si verò mandatum excommunicationis non in calce monitorii, sed in alia chartula expediatur, sic incipiet :

N. Doctor, aut Licentiatus in... Officialis Bajocensis Rectoribus, &c. ut supra.

*****

DE MONITIONIBUS ET CITATIONIBUS pro crimine notorio, seu publico.

SI crimen notorium est, sive notorietate facti, sive per publicam rei confessionem, & de eo facta est publica informatio, seu rei gesta perscripta renunciatio; sive quia deductum est ad forum contentiosum, ibique debitè probatum, & ipse reus aut publico, cui scandalum dedit, aut Ecclesiæ, cui inobedientiam vel injuriam intulit, aut Deo, contra quem blasphemiam vel hæresim protulit, satisfacere nolit; tunc Officialis ad instantiam alicujus partis conquerentis, seu denunciantis, aut ad requisitionem Promotoris, poterit mandatum monitionum nominatim publicandum, sive in Pronao Missæ Parochialis, sive per trinam citationem reo personatim faciendam, prout melius judicaverit, decernere: & in sententia verbis expressis & clavis exprimet causam, & ejus notorietatem, eamque expediet non in finem revela-

tionis (crimen quippe probatum & notum est) sed in finem punitionis, satisfactionis, & emendationis, hoc sequenti modo :

MANDATUM PRO MONITIONIBUS

nominatim faciendis.

N. Presbyter, Doctor in... Rectori seu Vicario Ecclesiæ N. ex parte N. conquerentis, seu denunciantis, vel ex parte Promotoris hujus Officialatus conquerentis, quod N. Presbyter concionando, aut in schola legendo, aut in tali thesi asserendo & tuendo, aut in libro, cui titulus est... scribendo hanc propositionem (quam exprimet ;) aut quod N. domi mulierem habeat, quam ut uxorem tenet ; aut N. & N. simul & publicè vivant ut conjuges, quamvis matrimonium eorum sit notoriè nullum, aut per sententiam dissolutum ; aut quod N. & N. præceptis tum annuæ Confessionis, tum Communionis non satisfecerint ; quod nobis tum per notorietatem facti, tum per inquisitionem debitè factam (sive ut supra) nobis constat. Ideo tibi præfato Rectori, aut &c.) præcipimus & mandamus, quatenus ex parte dicti N. conquerentis, vel Promotoris, dictum N. vel dictos N. & N. moneas per tres dies Dominicos intra Missæ Parochialis solennia, vel cites in persona, quantum fieri poterit, coram duobus testibus, ut nisi talia verba blasphemix, aut talem propositionem retractet, (aut &c. ut supra) Nos post trinam istam monitionem, vel citationem, excommunicationis sententiam esse laturos pro certo sciant. Datum...

Si sententia excommunicationis expediatur in calce mandati, hæc erit forma :

MANDATUM SENTENTIÆ EXCOMMUNICA-
tionis nominatim lata.

NOs supradictus Officialis, &c. *ut supra*. Cùm nobis per literas testimoniales compertum sit, trinam monitionem Petro N. in Pronao Missæ factam fuisse, (*seu trinam in persona citationem*) juxta mandati nostri formam & tenorem; & præfatum N. noluisse obedire, nec retractasse hanc propositionem (*hic exprimatur*) quam protulit; *aut non satisfecisse præceptis annuæ Confessionis, & Communionis Paschalis; aut &c.* immo rebellem esse ac contumacem: ideo Nos invocato Spiritus Sancti auxilio, dictum N. auctoritate nobis concessâ excommunicamus; & tibi Rectori, &c. mandamus, quatenus iteratâ unicâ monitione intra Missæ Parochialis solennia, sequenti die Dominica, lecto iterum prædicto mandato, illum in Pronao Missæ nominatim denuncies, *aut illi in persona mandatum nostrum significes.* Datum...

Si sententia in chartula à monitorio separata expediatur, incipiet,
N. Doctor in... Officialis, *ut supra, &c.*

Si mandatum monitorii & excommunicationis contra eos generatim, qui in aliqua Parœcia præceptis tum annuæ Confessionis, tum Communionis Paschalis non satisfecerunt, aut quid simile contra Deum, Sanctos, vel res sacras, aut contra salutem propriam commiserunt, obtineatur, eodem modo poterit expediri, sed tantum in terminis generalibus, & non nominatim. Poterit etiam, si res ita exigat, concedi non solum in finem satisfactionis & emendationis, sed & in finem revelationis.

Si quis scandalosè in aliquam excommunicationem à jure latam, sive ob ingressum clausuræ Monialium, sive ob Clerici aut Religiosi percussione,

percussionem, aut alia de causa inciderit; si factum non sit sufficienter notum, & opus sit censuris, ut probetur, tunc Officialis poterit monitorium concedere: si verò factum sit aut notorium, aut sine censuris probari possit, tunc Officialis, factâ facti per scriptâ renunciatione, aut criminis debitâ informatione, reo interrogato & audito, testibus iterum interrogatis & ipsi oppositis, reo denique accusato & debite convicto, sententiam suam pronunciabit, quâ declarabit eum incurrisse excommunicationem, illique injunget, ut se in statu excommunicati contineat, mandabitque sententiam debite per Clericum aut Apparitorem significari: si verò casus ita exigat, & ita judicaverit Officialis, mandabit sententiam suam in Pronao Missæ Parochialis publicari, tum ad horrorem facti, tum ad rei confusionem, tum ut vitetur excommunicatus.

Duo supersunt dubia circa mandatum monitorii & excommunicationis hic enodanda; primum scilicet quanto tempore valeat utrumque mandatum. Respondetur hac in Diœcesi non valere ultra annum ab impetratione: horum tamen praxim esse arguendam, qui aut sine causa, aut levi de causa tamdiu executionem differunt; illorum verò esse dammandam, qui ob leve satisfactionis reliquum, aut in odium vel vindictam malefactorum dicta mandata Parochos cogunt exequi.

Secundum dubium est nonnullorum tum Laïcorum, tum Ecclesiasticorum, qui existimant malefactores & scientes non revelantes excommunicationem incurrisse, ubi post trinam monitionem Officialis in eos sententiam tulit excommunicationis, existimantque illos saltem in foro interno excommunicatos esse habendos, & ut tales absolvendos. Respondetur ipsos equidem malefactores, & ceteros non revelantes, peccato contra justitiam & charitatem proximi, & peccato inobedientiæ & rebellionis contra Ecclesiam justè imperantem peccasse; sed hac in Diœcesi excommunicationis vinculo non esse innodatos, nec tales censeri, usque eo Parochus, aut alius Presbyter eos excommunicatos publicè in

Pronao Missa denunciaverit, aut reo significata fuerit sententia excommunicationis, si nominatim lata fuerit.

(*****)

DE MODO MONITORIA PUBLICANDI.

U Bi Parochus seu Vicarius, aut alius deputatus mandatum monitorii in forma consueta expeditum, & sigillo Officialatus munitum acceperit, illud prius præviusum inter Missa Parochialis solennia distinctè & ad verbum clara voce per tres dies Dominicos leget & publicabit, incipiendo ab illis verbis (De la part de N. &c.) & post quamlibet publicationem hæc verba adjunget (& est pour la premiere, ou pour la seconde, ou pour la troisième monition.)

Deinde reos & complices ac scientes post quamlibet publicationem sic exhortabitur :

Comme l'excommunication est le chatiment le plus rigoureux, dont l'Eglise se puisse servir pour punir ses enfans rebelles, & qu'il n'y a point de plus miserable état, que celui où se trouvent ceux qui sont frapés de ce glaive, je conjure maintenant ceux qui sont coupables & complices des faits contenus dans ce monitoire, de faire promptement satisfaction à la partie qui se plaint; & ceux qui en ont connoissance, de se retirer incessamment par devers nous, pour déclarer, & signer leur opposition en qualité de témoins, afin d'en donner revelation. Que s'ils ne le font pas, je leur déclare, que dès là ils sont desobéissans & rebelles à l'Eglise, & qu'ils s'exposent à tomber dans l'excommunication, qui sera fulminée après les trois monitions.

Si mandatum sit pro monitionibus nominatim publicandis, in Pronao Missæ Parochialis eadem ferè erit exhortatio post quamlibet monitionem, ut sequitur :

Comme l'excommunication est le chatiment le plus rigoureux, dont l'Eglise se puisse servir pour punir ses enfans rebelles, & qu'il n'y a point de plus miserable état, que celuy où se trouvent ceux qui sont frapés de ce glaive ; je conjure maintenant Pierre N. de retracter telle proposition (*quam totam exprimet Parochus*) qu'il a avancée ; ou de satisfaire au commandement que l'Eglise luy fait de se confesser, & de communier pour la Pasque ; ou de se separer d'avec la femme avec laquelle il demeure, le mariage étant nul (*ou selon que portera le mandement. Et si celuy contre qui sont les monitions n'est pas present, dire*) Je prie ses amis icy presens de l'en avertir, & l'asûrer, que s'il ne le fait pas, que dès là il est desobéissant & rebelle à l'Eglise, & qu'il s'expose à tomber dans l'excommunication, qui sera fulminée après les trois monitions.

Si monitiones fiant per citationem personalem, tunc Parochus, aut alius Presbyter ad hoc commissus, reum exhortabitur conformiter crimini, & prout prudentia dictaverit, & dabit illi libellum citationis & monitionis suo manuali signo & testium munitum.

His tribus monitionibus secundum formam in mandato contentam absolutis, si pars læsa & conquerens literas testimoniales publicationis monitorii postulet, eas illi dabit Parochus, aut alius Sacerdos commissus, & nomina opponentium indicabit, ut videat, utrum mandatum excommunicationis obtinere opus habeat.

(*****)

DE MODO EXCOMMUNICATOS denunciandi.

UBi Parochus mandatum seu decretum excommunicationis acceperit, die Dominicâ proximè sequenti (si ita pars læsa requirat) monitorium iterum publicabit ; & post publicationem monebit se proximo die Dominico sequenti (nisi festo die primæ classis sit impeditus) reos & complices, ac ceteros scientes & ad revelationem venire nolentes, declaraturum excommunicatos, hoc aut simili modo.

Vous avez entendu par trois Dimanches la lecture de ce monitoire, & vous sçavez tous les torts & les griefs qui ont esté faits au plaignif, qui se plaint derechef, que les coupables & complices ont si peu de crainte de Dieu, de soin de leur salut, & d'obéissance à l'Eglise, qu'ils ont laissé passer les trois monitions sans luy faire satisfaction ; & quelques-uns de ceux qui en ont connoissance, n'ont voulu s'opposer pour en venir à revelation. Ainsi je me trouve dans un sensible regret d'estre obligé de leur dire, que Dimanche prochain (ou d'aujourd'huy en quinzaine) je les déclareray excommuniés. Je conjure donc les malfaïcteurs, & ceux qui en ont connoissance, par l'amour qu'ils doivent à Dieu, & par l'intérêt de leur salut, de prévenir cette extrémité, & ne pas demeurer dans leur opiniâtreté. Autrement ils se trouveront frapés du glaive de l'excommunication, & en même temps ils deviendront ennemis de Dieu, séparés de l'Eglise, esclaves du Démon, & sujets aux peines d'Enfer. Voilà le pitoyable état où ils se trouveront, & dont ils ne sortiront

peutestre jamais. J'attens de la miséricorde de Dieu ; que leurs cœurs seront touchés, qu'ils cesseront de résister à Dieu & à son Eglise, & que pendant cette semaine ils viendront à satisfaction. Je vous recommande de demander à Dieu cette grace pour eux.

Et cum dies Dominica ad declarationem excommunicationis determinata advenerit, Parochus aut alius Sacerdos commissus partem laicam & conquerentem seorsim interrogabit, ac quæret, an à malefactoribus & complicitibus satisfactionem acceperit, an sufficientem per testes tam de certo, quam per monitorium probationem habeat : quod si in his negativè responderit, & velit, ut pronuncietur excommunication, sic procedet Parochus.

Prius curabit, ut ubi lectum fuerit monitorium, sibi per Clericum aut Ecclesiæ custodem candela accensa afferatur, & tempore excommunicationis campana tono lugubri & confuso pulsantur. Et ubi ultimo legerit monitorium, sic populum alloqui poterit :

Vous sçavez que Jesus-Christ a laissé à l'Eglise le pouvoir de lier & de délier les pecheurs : elle se sert du pouvoir de délier avec une joye sensible, parce qu'elle sçait qu'elle reconcilie à Dieu ses chers enfans, les retirant du péché pour les mettre en état de grace : mais comme une mere pleine de tendresse, elle se fait violence, lors qu'elle se voit obligée d'user du pouvoir de lier ; elle voudroit n'estre jamais obligée de châtier ses enfans avec une telle rigueur, parce qu'elle sçait, qu'en les frappant du glaive de l'excommunication, que Jesus-Christ luy a mis en main, elle les arrache de son sein ; elle les separe comme des membres corrompus de la communion des fideles ; elle leur retranche les saints Sacremens, dont ils se sont rendus indignes par leurs crimes, & sur tout par leur opiniâtreté ; elle

ne veut pas qu'ils ayent commerce ny conversation avec les fideles, depeur qu'ils ne les gâtent; elle les regarde comme des membres pourris, qui ne vivent plus de la vie de la grace; & enfin elle les livre à Satan, ennemi juré de leur salut, qui prend une autorité particuliere sur eux. *

Voilà le pitoyable état, où se vont trouver ceux qui ont part à ce monitoire, soit pour avoir commis les crimes qui y sont contenus, ou pour en estre complices; soit pour en avoir connoissance, & ne l'avoir pas voulu reveler. Il est néanmoins encore temps de parler. Ainsi s'il y a quelqu'un qui ait connoissance des faits, dont vous avez entendu la lecture, je le conjure de profiter de ce moment, & de s'opposer maintenant en qualité de témoin.

Hic candelam accensam accipiet, & clarâ voce dicet,

Les malfaiçteurs & leurs complices n'ayans voulu obéir aux monitions, que l'Eglise leur a fait faire, ny satisfait à la partie plaintive; & ceux qui ont connoissance des faits contenus dans ce monitoire, n'ayans voulu s'opposer, pour en venir à revelation; il faut maintenant, à mon grand déplaisir, les traiter comme des enfans rebelles à leur Mere la Sainte Eglise. Ainsi je suis obligé par le devoir de ma charge, & par l'autorité qui m'est donnée dans ce mandement, de les déclarer, comme je les déclare maintenant excommuniés, (*hic candelam accensam in terram projiciet*) aggravés, & réaggravés, retranchés de la compagnie des fideles, privés de l'usage des Sacremens, des prières & suffrages de l'Eglise, privés de la sepulture ecclesiastique, delaisés à la puissance du Démon.

Si sententia excommunicationis sit nominatim lata, Parochus iisdem utetur ceremoniis, eademque ac supra exhortatione, usque ad notu-

lam, quæ apponitur post hæc verba, sur eux *, & leget ea quæ sequuntur:

Voilà le pitoyable état, où Jean N. ou bien Pierre N. & Jeanne N. se vont trouver, n'ayant jusqu'icy voulu obéir à leur bonne Mere la Sainte Eglise, qui leur a fait faire plusieurs monitions charitables, afin qu'ils se reconnussent, & reparassent le deshonneur qu'ils ont rendu à Dieu, & le scandale qu'ils ont donné au prochain; & je suis obligé de dire à leur confusion, qu'ils n'en ont pas profité, & qu'ils sont demeurés dans leur endurcissement & opiniâtreté. Il est néanmoins encore temps de parler. Ainsi je les conjure de tout mon cœur, & pour la dernière fois, de profiter de ce précieux moment, & de parler, afin d'éviter le fâcheux coup qu'ils vont recevoir par le glaive de l'excommunication.

Illis non respondentibus, Parochus candelam accensam accipiet, & clarâ voce dicet, exprimens in loco suo causam excommunicationis, prout in mandato Officialis exprimitur.

Pierre N. & Jeanne N. demeurans ensemble, & vivans comme s'ils étoient mariés, quoyqu'il n'y ait point de mariage, ayant esté dissolu, (ou une autre cause, selon que porte la sentence d'excommunication) ayant esté admonestés publiquement aux Prônes des grandes Messes par trois Dimanches, & n'ayans voulu obéir à l'Eglise, s'étans au contraire rendus rebelles à ses ordres; je suis contraint par le devoir de ma charge, & par l'autorité qui m'est donnée dans ce mandement, de déclarer lesdits Pierre N. & Jeanne N. comme je les déclare presentement excommuniés (*hæc candelam accensam projicit in terram*) retranchés de la compagnie des fideles, privés de l'usage des Sacremens, des prières & suffra-

ges de l'Eglise, privés de la sepulture ecclesiastique, de laissés à la puissance du Démon. Ainsi il est deffendu à ceux qui les connoissent, de les frequenter, de communiquer avec eux par prières, paroles, boire & manger, jusqu'à ce qu'ils se soient humiliés, fait penitence, soumis à l'Eglise, & qu'elle les ait reconciliés.

Eodem modo ad excommunicationem procedere poterit Parochus contra eos, qui non satisfecerunt annuæ Confessioni & Communioni Paschali, eos nominando, si sententia sit nominatim lata, aut eos generatim declarando, si generatim sit lata, easdem legendo exhortationes tum in monitionibus, tum in excommunicationis declaratione, prout superius habentur; & ubique legendo in plurali, si plures sunt, & in singulari, si unus est: & in locis suis semper exprimet causam excommunicationis, prout exprimitur in mandatis tum monitorii, tum excommunicationis.

Consultum est Parochis, ut post trinam monitionem contra eos, qui non satisfecerunt præceptis annuæ Confessionis & Communionis Paschalis, iis det spatium duarum aut trium hebdomadarum, ut intra illud tempus possint satisfacere.

F I N I S.

INDEX

MANUALIS INDEX.

DE iis, quæ in Sacrament. administratione generaliter observanda sunt. 1
DE SACRAMENTO BAPTISMI. 2

De materia Baptismi.	3
De forma Baptismi.	4
De ministro Baptismi.	<i>ibid.</i>
De parvulis baptifandis.	5
De patrinis & matrinis.	7
De tempore & loco Baptismi.	8
De sacris oleis, & aliis requisitis ad Sacramentum Baptismi.	9
De iis, quæ in promptu esse debent ad ministrandum Baptisma.	10
De libro Baptismali.	<i>ibid.</i>
Ordo Baptismi parvulorum.	11
De iis, quæ observantur, cum D. Episcopus baptizat.	20
De Baptismo adultorum.	22
Ordo Baptismi adultorum.	24
Forma brevior baptifandi in necessitate.	39
Quomodo plures simul baptifari possint.	40
Ordo supplendi omiffa super baptifatum.	43
Modus benedicendi aquam baptismalem extra sabbatum Paschæ, & Pentecostes, si deficiat.	46
De Obstetricibus.	49
Forme de ferment.	50
De Purificatione seu benedictione mulieris post partum.	51
Benedictio panis.	53

DE SACRAMENTO CONFIRMATIONIS.

DE SACRAMENTO POENITENTIÆ.

Forma examinis, quo Sacerdotis poenitentium confessiones excipientis memoria juvari poterit.	63
Interrogationes circa primum mandatum, quod est colere Deum super omnia.	64. & seq.
Circa II. præceptum.	66
Circa III. præceptum.	68
Circa IV. præceptum.	70
Circa V. præceptum.	71
Circa VI. & IX. præceptum.	73
Circa VII. & X. præceptum.	75
Circa VIII. præceptum.	77
Modi, quibus homo participat peccatis alienis, his versibus continetur.	79
De numero & circumstantiis peccatorum explicandis.	80

Casus reservati Summo Pontifici.	81
Casus reservati Illustrissimo Domino Bajocensi Episcopo.	82
Alii casus reservati.	83
Regulæ observandæ circa casus reservados.	84
Ordo ministrandi Sacramentum pœnitentiæ.	85
De Absolutione ab excommunicatione.	88
Forma absolvendi excommunicatos in foro exteriori.	<i>ibid.</i>
De Absolutione ab Hæresi.	90
Forma Absolutionis.	91
Acta Absolutionis in Registrum sub quâ formulâ referenda.	93
Forma absolvendi excommunicatum jam mortuum juxta ritum Romanæ Ecclesiæ.	94
Forma absolvendi à suspensione, vel ab interdicto extra vel intra Sacramentalem Confessionem.	95
DE SANCTISSIMO EUCHARISTIÆ SACRAMENTO.	97
Forma administrandi sacram Communionem.	100
De Communione Paschali.	102
De Communione infirmorum, seu Viatico.	104
Ordo communicandi infirmos.	106
Ordo communicandi Sacerdotem infirmum.	112
Ordo communicandi Diaconos, Subdiaconos, & inferiores Cler. infirmos.	113
DE SACRAMENTO EXTREMÆ-UNCTIONIS.	<i>ibid.</i>
Ordo ministrandi hoc Sacramentum.	117
De visitatione & cura infirmorum.	126
Commendatio Animæ.	130
Septem Psalmi Pœnitentiales cum Litanis.	132
Passio Domini Jesu Christi secundum Joannem.	147
Commendatio Animæ post mortem.	157
De visitatione infantium infirmorum, antequam ad annos discretionis pervenerint.	165
Officium Defunctorum.	167
Ad Matutinum Invitatorium.	177
De exequiis defunctorum.	223
Quibus neganda est sepultura.	226
Ordo deferendi corpus defuncti ad Ecclesiam.	227
Ordo sepultura.	229
Brevior sepeliendi modus in necessitate observandus.	239
Ordo sepulturæ Sacerdotum.	240
Ordo sepulturæ parvulorum.	241
DE SACRAMENTO ORDINIS.	248
De Ordinum impedimentis.	250
DE SACRAMENTO MATRIMONII.	252
De impedimentis Matrimonium dirimentibus.	<i>ibid.</i>

De impedimentis impediētibz Matrimonium, & non dirimentibus.	255
De iis, quæ diligenti studio erga contrahentes scrutari debet Parochus.	256
De sponsalibus per verba de futuro.	257
De denunciationibus, seu bannis publicandis.	ibid.
Observanda in celebratione Matrimonii.	260
Modus celebrandi sponsalia per verba de futuro.	263
Ordo celebrandi Sacramentum Matrimonii.	265
Benedictio Thalami.	270
De remediis spiritualibus ad solvenda maleficia, ligaturas, &c.	272
DE BENEDICTIONIBUS RUBRICÆ GENERALES.	279
Benedictiones à Sacerdotibus faciendæ. Benedictio aquæ Dominicalis.	280
Benedictio panis Dominicalis.	285
Benedictio candelarum extra diem Purificationis B. M. V.	287
Benedictio loci cujuscunque.	ibid.
Benedictio domus novæ.	288
Benedictio novæ navis.	289
Benedictio communis super fruges.	ibid.
Benedictio peregrinorum ad loca pia prodeuntium.	290
Benedictio peregrinorum post reditum.	293
Benedictio novorum fructuum.	294
Benedictio ad quodcunque comestibile.	ibid.
Benedictio vexilli Ecclesiastici.	295
Benedictio Rosariorum, seu Coronarum.	ibid.
Benedictio Horrei, ut ab eo expellantur tinea, seu vermiculi, &c.	296
Benedictio parvulorum, qui nondum ad annos discretionis pervenerunt.	297
De Benedictione campanarum.	ibid.
Benedictio metalli decurrentis.	298
Ordo benedicendi campanam.	300
Benedictio sacerdotalium indumentorum in genere.	310
Benedictio mapparum, sive linteaminum Altaris.	311
Benedictio Corporalium.	312
Benedictio Tabernaculi, seu Vasculi pro Sacrosancta Eucharistia conserv.	313
Benedictio novæ Crucis.	314
Benedictio imaginum Jesu Christi Domini nostri, B. V. M. & al. Sanct.	315
Benedictio capsarum, ad recondendas & asservandas Sanctorum Reliquias.	316
Ritus benedicendi & imponendi primum lapidem pro Eccl. edific.	ibid.
Ritus benedicendi novam Ecclesiam, seu Oratorium publicum, &c.	322
Ritus reconciliandi pollutam Ecclesiam, nondum ab Episc. consecratam.	326
Ritus benedicendi novum Cœmeterium per Sacerdotem ab Episc. deleg.	329
Ritus reconciliandi Cœmeterium, quod solum pollutum fuerit.	331
DE EXORCISMO, & de Exorcizandis à Dæmone obsessis.	333
Exorcismus contra tempestates, qui fieri potest à Parocho, vel ejus Vicario, etiam sine licentia D. Episcopi.	362

Exorcismus contra locustas, bruchos, & alia nociva animalia. 366
 Exorcismus domus, quæ à spiritibus infestatur, per Sacerdotem deleg. 369

DE MISSA PAROCHIALI.

De Pronao. 382
 Pronaum pro diebus Dominicis. 383
 Publication des Festes. 385
 Publication des Jeufnes. 395
 Publication des Rogations. 396
 Publication des bans de Mariage. *ibid.*
 Publication des bans des Prestres, Diares & Soudiacres. *ibid.*
 Publication des services pour les Deffunts, & autres fondés. 397
 Pronaum abbreviatum, singulis diebus Dominicis in prima Missa legendum. *ibid.*
 398

FORMULES.

Forme d'Enregistrement de Baptême. 401
 Forme d'enregistrer les Mariages. *ibid.*
 Forme de Certificat, que le Curé doit donner, lors qu'une des parties n'est pas
 de sa Paroisse, & que le Mariage ne s'y fait pas. 402
 Forme d'enregistrer les Sepultures ou Inhumations. 404
 Forme d'Attestation des bans des Ordinans. *ibid.*
 Extrait du Registre des Baptêmes, Mariages, ou Mortuaires. 405
 Forme d'enregistrer les Fiançailles. 406
 Forme de Profession de la Foy Catholique. *ibid.*
 409

DES TESTAMENS.

Forme de Testament. 412
 Forme de Codicile, ou addition. 415

FORMES D'EXHORTATIONS.

Exhortation au Parrain & Marraine après le Baptême. 416
 Autre, tant pour les Parrain & Marraine, que pour les assistans. *ibid.*
 Exhortation pour preparer le Malade à la Communion. 417
 Exhortation après la Communion. 418. 419
 Autres devant & après la Communion. *ibid. & seq.*
 Exhortations avant & après l'Extrême-Onction. 419. 420
 Exhortations pour les Fiançailles. 421. & seq.
 Exhortations pour le Mariage. 424. 225
 Exhortation pour la benediction du lit. 426. 428. & seq.
 430

DE MONITORIIS, ET DE MODO EA DECERNENDI.

Mandatum Monitorii. 432
 Mandatum Excommunicationis. *ibid.*
 De Monitionibus & citationibus pro crimine notorio, seu publico. 433
 Mandatum pro Monitionibus nominatim faciendis. 434
 Mandatum sententiæ Excommunicationis nominatim lata. 435
 De modo Monitoria publicandi. 436
 De modo excommunicatos denunciandi. 438
 440

FINIS.

